

Somero

TILINPÄÄTÖS 2022

SISÄLLYSLUETTELO

1	KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2022	5
2	KAUPUNGIN HALLINTO	6
	2.1 Kaupunginvaltuusto	6
	2.2 Kaupunginhallitus	7
	2.3 Toimielimet	8
	2.4 Tilivelvolliset	10
	2.5 Toimielimet ja niiden esittelijät	10
3	TALOUDELLINEN KEHITYS	11
	3.1 Yleinen taloudellinen kehitys	11
	3.2 Oman talousalueen kehitys	14
	3.3 Olennaiset toiminnan ja talouden muutokset	16
	3.4 Verotulot	17
	3.5 Valtionosuudet	17
	3.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	18
	3.7 Kaupungin henkilöstö 31.12.	19
	3.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttamista seikoista	20
	3.9 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	20
	3.10 Ympäristöasiat	22
4	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	23
	4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	23
	4.2 Toiminnan rahoitus	25
	4.2.1 Rahoituslaskelma	26
	4.3 Rahoitusasema ja sen muutokset	30
5	KOKONAISTULOT JA -MENOT	33
6	KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	34
	6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	34
	6.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	36
	6.3 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	36
	6.4 Tytäryhteisöjen tavoitteet ja niiden toteutuminen	36
	6.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	41
	6.6 Konsernin henkilöstömäärä 31.12.	45
7	HALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMINPITEISTÄ	46
8	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	47

9	KESKUSVAALILAUTAKUNTA	47
10	TARKASTUSLAUTAKUNTA	48
11	KAUPUNGINHALLITUS	49
11.1	Hallinto	49
11.2	Elinvoimapaalvelut	51
11.3	Maaseutupalvelut	54
11.3.1	Seudulliset maaseutupalvelut	55
11.3.2	Omat maaseutupalvelut	56
11.4	Maa- ja metsätilat	58
12	PERUSTURVALAUTAKUNTA	61
12.1	Perusturvatoimen hallinto ja huolto	61
12.1.1	Perusturvan hallinto	62
12.1.2	Perusturvatoimen hallinto ja huolto	65
12.2	Ympäristöterveydenhuolto	67
12.3	Kansanterveystyö	69
12.3.1	Avohoito	70
12.3.2	Kansanterveystyö	75
12.4	Erikoissairaanhoido	79
12.5	Sosiaalityö	81
12.6	Vanhustyö	84
12.7	Vammaispaalvelut ja kehitysvammatyö	91
12.8	Työllisyyspaalvelut	95
13	SIVISTYSLAUTAKUNTA	99
13.1	Sivistystoimen hallinto	99
13.2	Perusopetus	102
13.3	Toisen asteen koulutus	108
13.4	Vapaa sivistystyö (Somero-opisto)	111
13.5	Kirjastopaalvelut	114
13.6	Vapaa-aikapalvelut	118
13.6.1	Liikuntapaalvelut	119
13.6.2	Nuorisotoimi	122
13.6.3	Kulttuuritoimi (Someron Kulttuuri ry)	125
13.7	Varhaiskasvatus	127
14	TEKNINEN LAUTAKUNTA	132
14.1	Tekninen hallinto	132
14.2	Tilahallinto	133

14.3	Liikennealueet ja yleiset alueet	137
14.4	Vesihuolto	139
14.5	Suojelutoimi	140
15	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	141
15.1	Ympäristötoimen hallinto	141
15.2	Tietoimi	142
15.3	Rakennusvalvonta	144
15.4	Ympäristönsuojelu	145
15.5	Yhdyskuntasuunnittelu	148
16	KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN	150
16.1	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	154
16.2	Talousarvion tuloslaskelman toteutumisvertailu v. 2022	158
17	INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN	159
18	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	165
18.1	Yhteenvedo määrärahojen toteutumisesta	166
19	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	170
20	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	178
20.1	Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	178
20.2	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	180
20.3	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	181
20.4	Tasetta koskevat liitetiedot	185
20.5	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	191
20.6	Muut liitetiedot	194
20.7	Kilpailuille markkinoille suuntautuvan myynnin eriyttäminen	196
21	TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUSSIVU	197

1 KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2022

Vuoden 2022 tilinpäätöksen alimmalta riviltä voi lukea vuoden tulokseksi sen, mikä jo talousarvion alkukatsauksessa ennustettiin: noin 2,7 miljoonan euron ylijäämän. Vuosi 2022 oli monella tapaa erittäin ”vauhdikas”. Niinpä oikeaan osuneesta loppusummasta huolimatta tilinpäätöksen sisältä löytyy todella paljon myös sellaista, mitä alkuperäisen talousarvion laadintavaiheessa ei osattu ennakoita.

Kiivaimmat korona-ajat tuntuvat jo melko kaukaisilta, mutta vielä viime vuoden alussa yhteiskunnassa asetettiin erilaisia koronarajoitustoimia mm. ravintoloille ja liikuntapalveluille. Talouspuolella korona vaikutti edelleen huomattavasti mm. perusturvan henkilöstökustannuksiin. Maaliskuusta alkaen puolestaan Ukrainan tilanne järjestytti myös kuntapalvelujen järjestämistä erityisesti sivistystoimialalla. Lisäksi samaan aikaan valmisteltiin toteutusvalmiiksi Suomen kaikkien aikojen suurin kuntapalvelu-uudistus, jonka myötä Someronkin perusturvapalvelut siirtyivät Varsinais-Suomen hyvinvointialueen huolehdittaviksi.

Edeltävään vuoteen nähden VM:n ennakkotietojen mukaan Manner-Suomen kuntien toimintakate kasvoi 6,4 % (tuotot -4,0 %, menot +4,2 %). Someron osalta vastaavat luku oli 8,8 % (tuotot -6,1 %, menot +6,3 %). Toimialoitain tarkasteltuna perusturvan toimintakate nousi 8,2 % ja sivistyksen 9,9 %. Sivistyksen kovaa kustannusnousua selittää ukrainalaisten palvelujen järjestämistarve.

Someron kaupungin lainamäärä jatkoi edelleen laskuaan. Lainaa on kirjattu olevan 12,9 milj. €, eli 1 536 €/asukas (Manner-Suomessa 3 392 €/as.) Lähes 4,8 milj. €:n investointimenoista eniten käytettiin hulevesiverkostoon, lähes 2 milj. €. Monen pienemmän investointikohteen lisäksi näkyvimmistä yksittäiskohteista käynnistyivät mm. urheilukentän peruskorjaus ja liikuntapuisto, jonka avajaisia päästäneen viettämään vielä kevätkaudella.

Kaupungin konsernirakenteessa ja palvelujen järjestämistavoissa toteutettiin monia uudistuksia. Hallintonaikokulmasta vuosi 2022 tullaan kuitenkin toivottavasti muistamaan paitsi viimeisenä ”vanhamuotoisen” kunnallishallinnon ja –organisaation vuotena, myös uusimuotoisen strategian – yhteisöllisyysstrategian – käyttöönottovuotena. Siihen kirjatulla visioilla ja toimintalinjauksilla halutaan vaikuttaa mm. väestökehitykseen nimenomaisesti kiinnittämällä somerolaisia toimijoita sosiaalisesti omaan paikallisyhteisöön.

Yhteenvetona menneistä vuosista ja tulevaisuuden näkymistä voi todeta, että maltillinen lainamäärä, taseeseen kertynyt runsas ylijäämä (34,4 milj. €), organisaation koeteltu kyky selvittää muutoshasteista sekä tehtäviinsä sitoutunut henkilöstö antavat tukevan pohjan navigoida kunnialla myös näköpiirissä olevien toimintakentän karikkojen lomassa. Menestys edellyttää lisäksi luottoa yhteisesti hyväksytyihin strategiaan ja suunnitelmiin, sekä eteenpäin katsovaa päätöksentekoa keskeisimmissä palvelurakennemuutoksissa.

Lopuksi vielä kerran kiitokset henkilöstölle, päättäjille ja sidosryhmille toimintavuodesta 2022!

Somerolla 21.3.2023

Sami Suikkanen, kaupunginjohtaja

2 KAUPUNGIN HALLINTO

2.1 Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuuston jäsenmäärä on 35.

Valtuuston kokoonpano toimikaudelle 1.8.2021 – 31.5.2025

KESK	12
KOK	7
PS	6
SDP	6
VAS.	2
KD	1
VIHR	1

Someron kaupungin valtuustoryhmät ja jäsenet vuonna 2022:

Suomen Keskustan valtuustoryhmä

Ahlbom Kari
Alitalo Minna
Kesäniemi Hannu
Kurvinen Jani
Kyyrä Jaana
Pirttilä Tero
Ryhtä Riitta
Salo Juha
Tapio Maria
Tuomisto Heikki
Virtanen Mikko
Älli Mikko

Kansallisen kokoomuksen valtuustoryhmä

Fonsell-Laurila Kati
Malin Kalle
Mäki-Teeri Markku
Nuotio Laura
Ramsay Martina
Seppälä Henry
Varjus Jutta

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä

Hakamäki Raila
Kotti Antti
Kotti Minna
Lehtinen Riitta
Ruuhilehto Taina
Valve Ismo

Perussuomalaisten valtuustoryhmä

Kujala Pertti
Kurki Kirsi
Känkäinen Harri
Mäkinen Matias
Nurmi Janne
Salo Jaakko

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä

Kurkikangas Elli
Lehtinen Heikki

Kristillisdemokraatit

Anolin Reima

Vihreät

Bergström Heidi

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat 1.8.2021 alkaen

Puheenjohtaja Kurvinen Jani (KESK)
1. varapuheenjohtaja Ryhtä Riitta (KESK)
2. varapuheenjohtaja Valve Ismo (SDP)
3. varapuheenjohtaja Ramsay Martina (KOK)

Kaupunginvaltuuston kokoukset:

Kaupunginvaltuusto kokoontui 7 kertaa vuoden 2022 aikana.

2.2 Kaupunginhallitus

KESK Pirttilä Tero
KESK Kyyrä Jaana
KESK Virtanen Mikko
KOK Seppälä Henry
KOK Varjus Jutta
PERUS Mäkinen Matias
PERUS Nurmi Janne
SDP Lehtinen Riitta
SDP Ruuhilehto Taina

Kaupunginhallituksen puheenjohtajat

Puheenjohtaja Jutta Varjus (KOK)
1. varapuheenjohtaja Pirttilä Tero (KESK)
2. varapuheenjohtaja Ruuhilehto Taina (SDP)

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Sami Suikkanen

Kaupunginhallituksen kokoukset

Kaupunginhallitus kokoontui 21 kertaa vuoden 2022 aikana.

2.3 Toimielimet

Keskusvaalilautakunta (5 jäsentä)

Majuri Inkeri (pj)
Manni Markku (vpj)
Evstifeeva-Auraniemi Larissa (16.1.2022 asti)
Kuu-Karkku Pirkko (17.1.2022 alkaen)
Kulmala Eero
Sintonen Arto

Tarkastuslautakunta (5 jäsentä)

Kujala Pertti (pj)
Tuomisto Heikki (vpj)
Rauhala Hannu
Tyni Janna
Virkki Maria

Perusturvalautakunta (11 jäsentä)

Rouhiainen Mirja (pj)
Kotti Minna (vpj)
Ahlbom Kari
Kurkikangas Tuomo
Kurkikangas Elli (13.6.2022 asti)
Lehtilä Jukka (13.6.2022 alkaen)
Mäkinen Jaakko
Romula Kai
Kurki Kirsti
Teräväinen Anne
Vaha Marianne
Valve Ismo

Kaupunginhallituksen edustaja:
Virtanen Mikko

Sivistyslautakunta (11 jäsentä)

Kotti Antti (pj)
Alitalo Minna (vpj)
Anolin Reima
Fonsell-Laurila Kati
Hakamäki Raila

Hyttiäinen Petteri
Kylämäki Sini
Lehtinen Riina (19.12.2022 asti)
Pyykkö Leena (19.12.2022 alkaen)
Salomäenpää Olli (19.9.2022 -13.11.2022)
Mäkinen Jaakko (13.11.2022 alkaen)
Norrby Jani (19.9.2022 asti)
Ojala-Sirro Irina
Salo Juha

Koski TL kunnan edustaja:
Salminen Matti

Kaupunginhallituksen edustaja:
Kyyrä Jaana

Tekninen lautakunta (9 jäsentä)

Känkänen Harri (pj)
Älli Mikko (vpj)
Hakala Antti
Lehtinen Heikki
Malin Kalle
Nuotio Laura
Pyykkö Leena (18.12.2022 asti)
Lehtinen Riina (19.12.2022 alkaen)
Salokoski Sari
Tapio Maria

Kaupunginhallituksen edustaja:
Riitta Lehtinen

Ympäristölautakunta (9 jäsentä)

Kesäniemi Hannu (pj)
Nuoritalo Totti (vpj)
Bergström Heidi
Haho Eevi
Laine Outi
Lemberg Mikko
Moisander Visa
Rajala Sanna-Maria
Salo Jaakko

Kaupunginhallituksen edustaja:
Tero Pirttilä

2.4 Tilivelvolliset

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kaupunginhallituksen, lautakuntien, johtokuntien ja toimikuntien jäsenet, kunnanjohtaja, konsernihallinnon johtajat sekä toimielinten alaisten tehtäväalueiden johtavat viranhaltijat (yleensä esittelijät).

2.5 Toimielimet ja niiden esittelijät

Kaupunginhallitus:	Kaupunginjohtaja Sami Suikkanen
Perusturvalautakunta:	Perusturvajohtaja Marjaana Sorokin 7.8.2022 asti Vt. perusturvajohtaja Maija Mero 8.8.2022 alkaen
Sivistyslautakunta:	Sivistysjohtaja Minna Mäkelä-Rönnholm
Tekninen lautakunta:	Tekninen johtaja Marko Mäkinen 31.8.2022 asti Vt. tekninen johtaja Markus Älli 1.9.2022 alkaen
Ympäristölautakunta:	Rakennustarkastaja Juha Kopra Vs. ympäristönsuojelusihteri Milla Suutari 8.5.2022 asti Vs. ympäristönsuojelusihteri Jonna Hostikka 9.5.2022 alkaen Maankäyttöinsinööri Jyrki Virtanen

3 TALOUDELLINEN KEHITYS

3.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Talouden suhdannenäkymät vuosina 2022 - 2025

Valtiovarainministeriön suhdanne-ennusteen mukaan Suomen bruttokansantuote (BKT) kääntyi syksyllä 2022 lievään laskuun ja heikon talouskehityksen ennustetaan jatkuvan talven ajan.

Vuonna 2023 BKT:n ennustetaan supistuvan 0,2 prosenttia, kun hintojen nousu heikentää kotitalouksien ostovoimaa ja vähentää kulutusta. Inflaation hidastuminen kääntää kuitenkin reaalitytulot kasvuun jo vuoden 2023 aikana. Suomen talouden ennustetaankin kasvavan jälleen vuonna 2024 1,2 prosenttia ja 1,4 prosenttia vuonna 2025.

Ennusteeseen liittyy kuitenkin paljon epävarmuuksia ja on mm. mahdollista, että Ukrainassa käytävän sodan uusilla käänteillä on merkittäviä ja nopeasti leviäviä vaikutuksia talouteen. Myös kotitalouksien kulutuskäyttäytymiseen liittyy riskejä hintojen noustessa ennätyksellisen nopeasti.

Kevästä 2022 alkaen laaja-alainen, mutta erityisesti energian ja raaka-aineiden hintojen nousu leikkasi kotitalouksien ostovoimaa, kun tulojen kasvu jäi jälkehen hintojen noususta. Kotitalouksien ahdinkoa lisäsi myös EKP:n ja muiden keskuspankkien koronnostot, jotka lisäsivät lainanhoitokustannuksia.

Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan hintojen nousuun on kuitenkin odotettavissa helpotusta. Raaka-aineiden hintapiikki on jo ohitettu ja koronan aiheuttamat maailmankaupan esteet ovat helpottaneet. Tavaroiden ja ruuan hintojen odotetaankin kääntyvän laskuun. Sähkönhinta pysynee vielä talven ajan korkeana, mutta siihenkin on odotettavissa laskua keväällä ja kesällä. Vaikka sähkön hinnan ennustetaankin nousevan taas uudestaan vuoden päästä talvella, ovat Euroopan energiamarkkinat sopeutumassa uuteen tilanteeseen ja hintojen nousun ennustetaan jäävän sen johdosta nykyistä maltillisemmaksi.

Vuoden 2023 aikana energian ja monien tavaroiden hintojen ennustetaan laskevan selvästi, mutta hintataso jää lähtötasa korkeammaksi. Vuonna 2023 kuluttajahintojen arvioidaan nousevan 4 prosenttia ja vuosina 2024 – 2025 hintojen ennustetaan nousevan vajaan 2 prosenttia. Yhdessä nousevien palkkakustannusten kanssa aiempaa korkeammat kustannukset siirtyvät myös palveluiden hintoihin. Tulevina vuosina inflaatio on nopeampaa kuin mihin on viime vuosina totuttu. Tästä huolimatta inflaation hidastuminen helpottaa kotitalouksien tilannetta vuonna 2023, kun palkat ja tulonsiirrot nousevat viime vuosina totuttua enemmän.

Hintojen nousu heikentää kotitalouksien ostovoimaa, mutta monet yritykset hyötyvät tuotteidensa hintojen noususta, mikä taas pitää työllisyystilannetta kohtuullisen hyvänä ja on vauhdittamassa palkkojen nousua.

Maailmantalouden taloustilanne

Maailmantalouden näkymät ovat synkät Ukrainassa käytävän sodan ja Euroopan energiakriisin jatkuessa. Myös inflaatio jatkuu nopeana, joskin hieman hidastuneena Yhdysvalloissa ja Euroopassa.

Kuluttajien luottamus on erittäin heikkoa huolimatta hyvästä työllisyystilanteesta monessa maassa. Maailmantalouden kasvu hidastuu vuoden 2022 2,9 prosentista 1,9 prosenttiin vuonna 2023, mutta elpyy 3 prosentin kasvuun vuonna 2024.

Yhdysvaltojen talous elpyi vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä alkuvuoden supistumisen jälkeen. Inflaatio on hidastunut kesän huippulukemista nopeasti tiukentuneen rahapolitiikan ansiosta. Työmarkkinat ovat erittäin tiukat, ja palkat ovatkin nousseet nopeasti. Vahvistunut dollari haittaa viennin näkymiä. Talouskasvu hidastuu 0,8 prosenttiin vuonna 2023. Kasvu elpyy 2,2 prosenttiin vuonna 2024.

Kiinan talousnäkymiä varjostaa heikko kotimainen kysyntä sekä kiinteistösektorin ongelmat. Tiukasta koronapolitiikasta on luovuttu. Ennakoivat indikaattorit viittaavat vaimeaan kasvuun. Talous kasvaa 3,5 prosenttia vuonna 2023 ja kasvu kiihtyy 4,5 prosenttiin vuonna 2024.

Euroalueen taloustilanne

Ylipäätään euroalueen taloustilanne on hyvin samanlainen kuin Suomen. Tuotanto supistuu väliaikaisesti. Korkeat hinnat heikentävät kotitalouksien ostovoimaa ja kulutusta sekä epävarmuus ja korkojen nousu hidastavat investointeja.

Euroalueen näkymät ovat vaikeat energiakriisin ja kuluttajien ennätysellisen heikon luottamuksen takia. Useimmat ennakoivat indikaattorit viittaavat kasvun hidastumiseen. Vuoden 2022 viimeisellä neljänneksellä ja vuoden 2023 ensimmäisellä neljänneksellä talous on teknisessä taantumassa. Kasvu kuitenkin elpyy ja on 0,2 prosenttia vuonna 2023. Kasvu elpyy 1,5 prosenttiin vuonna 2024.

Sodalla on negatiivinen vaikutus talouteen koko ennusteperiodin ajan, mutta vaikutus lievenee, koska talous sopeutuu uuteen tilanteeseen. On kuitenkin todennäköistä, että tilanne muuttuu ennusteperiodilla, mutta on hyvin vaikea ennakoida miten. On hyvin mahdollista, että joko sotatilanne Ukrainassa tai Venäjän sisäinen kehitys aiheuttavat uusia negatiivisia vaikutuksia maailman ja Suomen talouteen. Tällöin talouskasvu ja työllisyys kehittyisivät arvioitua heikommin. Toisaalta sodan loppumisella ja jälleenrakentamisen käynnistymisellä olisi merkittäviä positiivisia vaikutuksia talouteen.

Saksan taloudella on suuri riski ajautua taantumaan, koska Saksan energiasektori on voimakkaassa murroksessa. Saksan talouden kasvunäkymiä heikentää erityisesti Venäjän kaasuntoimitusten voimakas väheneminen. Tästä seurannut energian hintojen nousu on heikentänyt kotitalouksien ostovoimaa ja yritysten kannattavuutta.

Saksa on kokonaiskauppavaihdon perusteella Suomen tärkein kauppakumppani. Suurin Saksaan suuntautuvan vientimme tavararyhmä ovat kuljetusvälineet, metallit sekä metsäteollisuuden tuotteet.

Ison-Britannian talousnäkymät ovat heikot. Muiden haasteiden lisäksi EU-ero vaikuttaa yhä talousnäkymiin. Talous on teknisessä taantumassa loppuvuonna 2022 mm. erittäin nopean inflaation heikentäessä reaalityloja. Heikon kasvuperinnön takia talous supistuu yhden prosentin vuonna 2023. Kasvu kääntyy positiiviseksi 0,8 prosenttiin vuonna 2024.

Palvelusektorin kohtalaisen myönteisistä näkymistä huolimatta nopea inflaatio ja kotitalouksien korkea velkaantuneisuus Ruotsissa johtavat taantumaan vuonna 2023. Talous supistuu 0,4 prosenttia koko vuoden tasolla. Inflaation hidastuessa ja reaalitylojen elpymässä talous kääntyy 0,9 prosentin kasvuun vuonna 2024.

Lähde: Valtiovarainministeriö, Talouden katsaus, Talvi 2022 / 20.12.2021
[Taloudellinen katsaus, talvi 2022 \(valtioneuvosto.fi\)](https://www.valtioneuvosto.fi/fi/mediatiedotteet/2022/12/20221220-talouden-katsaus-talvi-2022)

Talouden tunnuslukujen muutokset	2021	2022*	2023*	2024*	2025*
Lyhyet korot (Euribor 3 kk), %	-0,5	0,3	2,9	2,9	2,8
Pitkät korot (Valtion obligaatiot, 10 v), %	-0,1	1,7	2,9	3,1	3,4
Kuluttajahintaindeksi, muutos %	2,2	7,0	4,0	1,9	1,7
Työllisyysaste, %	72,3	74,2	73,9	74,1	74,4
Työttömyysaste, %	7,7	6,8	7,0	6,9	6,7

*ennuste

Lähde: Valtiovarainministeriö, Talouden katsaus, Talvi 2022 / 20.12.2022

[Taloudellinen katsaus, talvi 2022 \(valtioneuvosto.fi\)](https://www.valtioneuvosto.fi/fi/asiat/taloudellinen-katsaus-talvi-2022)

Kuntatalouden vuoden 2022 ennakkolliset tilinpäätösarviot

Valtiovarainministeriön 17.2.2023 julkaiseman Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot 2022 –muistion mukaisesti Manner-Suomen kuntien vuosikate heikkeni noin 290 miljoonalla eurolla noin 3,50 mrd. euroon, joka on noin 634 euroa / asukas.

Manner-Suomen kuntien vuosikate ylitti poistotason ja nettoinvestoinnit. Kuntien toimintakate heikkeni 6,4 %. Toimintakateen sisällä toimintakulut kasvoivat noin 4,2 % ja tulot vähenivät -4,0 %. Kuntien tilikauden tulos oli positiivinen eli noin 1,23 mrd. euroa.

Manner-Suomen kuntien lainakanta väheni noin 0,41 mrd. eurolla noin 18,72 euroon. Asukasta kohden laskettu lainamäärä oli ennakkotietojen mukaan noin 3 392 euroa / asukas.

Vuonna 2022 Manner-Suomen kunnista negatiivisen tuloksen teki 14 kuntaa, kun edellisenä vuonna tulos oli alijäämäinen 10 kunnassa. Negatiivisten vuosikatteiden yhteenlaskettu määrä oli noin 12,5 milj. euroa. Kuntia, joiden taseessa kertynyttä alijäämää oli 12 kuntaa, kun vuonna 2021 niitä oli 14 kuntaa.

Tarkasteltaessa kuntayhtymien tilinpäätösarvioita, heikkeni niiden vuosikate noin 100 milj. eurolla noin 720 milj. euroon. Vuosikate riitti kuitenkin kattamaan poistot edellisen vuoden tapaan. Tämän johdosta tilikauden tulos jäi positiiviseksi.

Kuntayhtymien toimintakulut kasvoivat noin 2,7 % ja tuotot kasvoivat 2,0 %. Nettoinvestoinnit (350 milj. eurolla) ja lainakanta (790 milj. eurolla) kasvoivat voimakkaasti.

Negatiivisen vuosikatteen kuntayhtymiä oli 25, kun edellisenä vuotena niitä oli 13. Taseessa oli kertynyttä alijäämää 26 kuntayhtymällä, kun edellisvuotena niitä oli 16:lla.

Lähde: Valtiovarainministeriö, muistio 17.2.2023

<https://vm.fi/documents/10623/6994166/Kuntien+ja+kuntayhtymien+tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6sarvio-muistio2022-17.2.2023+-uusi.pdf/2e19f5f3-7b15-ab28-b3c3-106e195f9a21/Kuntien+ja+kuntayhtymien+tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6sarvio-muistio2022-17.2.2023+-uusi.pdf?t=1676961745377>

3.2 Oman talousalueen kehitys

Varsinais-Suomen työ- ja elinkeinotoimistossa oli joulukuun 2022 lopussa yhteensä 21 500 työttöntä työnhakijaa.

Joulukuun aikana työttömien määrä kasvoi 1 900 hengellä edelliseen kuukauteen verrattuna. Vuotta aiemmasta on työttömien määrä vähentynyt 900 henkilöllä (4 %) eli hitaammin kuin koko maassa yleisesti (5 %). Varsinais-Suomessa lomautettujen määrä laski alle 100 henkilöllä (2 %) verrattuna vuodentakaiseen.

Joulukuun lopussa oli työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta Varsinais-Suomessa 9,4 % eli 0,4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömien osuus työvoimasta oli pienempi kuin koko maassa (9,9 %).

Joulukuussa työttömiä oli, Vakka-Suomea lukuun ottamatta, vähemmän kaikissa neljässä Varsinais-Suomen seutukunnassa kuin vuotta aiemmin. Suurin ero vuotta aiempaan oli Turun seutukunnassa, jossa työttömiä oli -5 %. Vakka-Suomessa työttömien määrä oli selkeästi koholla (+13 %).

Työttömien työnhakijoiden määrä oli pienempi kuin vuotta aiemmin yhteensä 15 Varsinais-Suomen kunnassa ja 12:ssa työttömien määrä oli suurempi kuin vuotta aiemmin. Työttömyysprosentti oli korkein Turun kaupungissa (12,3 %) ja alin Ruskon kunnassa (3,7 %). Verrattuna koko maan tasoon (9,9 %) oli työttömyysaste sitä alempi 25 varsinaissuomalaisessa kunnassa. Sitä korkeampi se oli vain Turussa, ja Salossa se oli yhtä suuri.

Nuoria oli työttömänä vähemmän kuin vuotta aiemmin 12:ssa 27:stä varsinaissuomalaisesta kunnasta. Työttömien naisten määrä väheni 19 ja miesten määrä 13 kunnassa verrattuna vuoden takaiseen. Pitkäaikaistyöttömien määrä oli Varsinais-Suomessa vuoden takaista selvästi pienempi (-15 %) mutta viidessä Varsinais-Suomen kunnassa määrä oli kuitenkin suurempi.

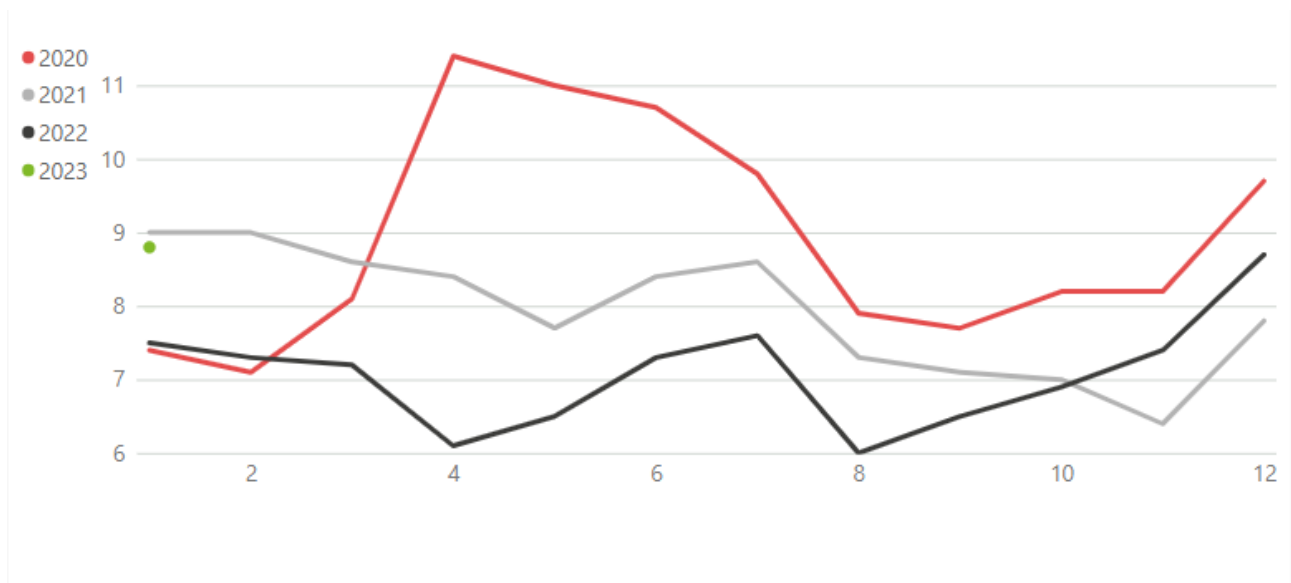
Somerolla työttömiä työnhakijoita oli joulukuun lopussa 308 henkeä (281), joista alle 25-vuotiaita 28 (26), yli 50-vuotiaita 149 (141) ja yli vuoden työttömänä olleita 75 (81). Työttömistä miehiä oli 176 (168) ja naisia 132 (113). Avoimia työpaikkoja oli Somerolla vuoden lopussa 36 (74). Työttömyysaste oli Somerolla 8,7 % (7,8 %). (Suluissa vuoden 2021 vastaava tieto.)

Lähde: Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Varsinais-Suomen työllisyyskatsaus, joulukuu 2022. <https://www.ely-keskus.fi/ely-varsinais-suomi-tyollisyyskatsaukset>

Väestön kehitys Somerolla

Somerolla kuntien välinen tulomuutto oli tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan 304 (320) ja lähtömuutto 340 (300) henkilöä. Syntyneitä oli 49 (45) ja kuolleita 156 (155). Maahanmuuttajia oli 22 (19) ja maasta muuttajia 11 (9). Somerolla väkimäärä väheni 136 (-82) henkilöllä. Väestömäärä oli vuoden lopussa 8 427 (8 564) henkilöä. (Suluissa vuoden 2021 vastaava tieto.)

Seuraavaa kuvassa on työttömien %-osuutta työvoimasta vuosien 2020 – 2022 aikana Somerolla:

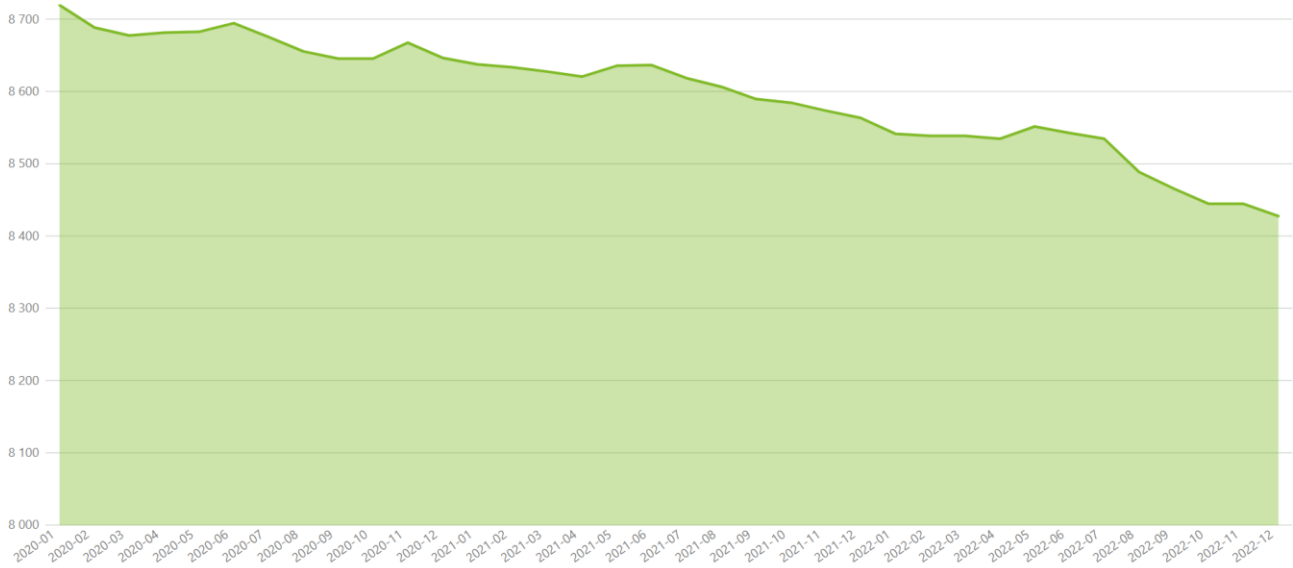
Lähde: Kuntamaisema, Työttömien osuus työvoimasta kuukausittain Somerolla

Vuoden 2022 aikana Someron väkiluku on muuttunut seuraavasti:

Vuosi 2022 Kuukaudet	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnolli- nen väes- tönlisäys	Kuntien vä- linen netto- muutto	Netto- maahan- muutto	Kokonais- muutos	Väki- luku
tammikuu	2	16	-14	-8	0	-22	8 541
helmikuu	3	13	-10	5	2	-3	8 538
maaliskuu	5	13	-8	6	2	0	8 538
huhtikuu	4	13	-9	5	0	-4	8 534
toukokuu	7	10	-3	19	1	17	8 551
kesäkuu	3	14	-11	1	1	-9	8 542
heinäkuu	7	19	-12	5	-1	-8	8 534
elokuu	8	13	-5	-43	2	-46	8 488
syyskuu	4	10	-6	-17	0	-23	8 465
lokakuu	1	11	-10	-13	1	-22	8 443
marraskuu	2	10	-8	7	1	0	8 443
joulukuu	3	14	-11	-6	1	-17	8426
Yhteensä	49	156	-107	-39	10	-137	8 426

Lähde: Kuntamaisema, väkiluku 2022

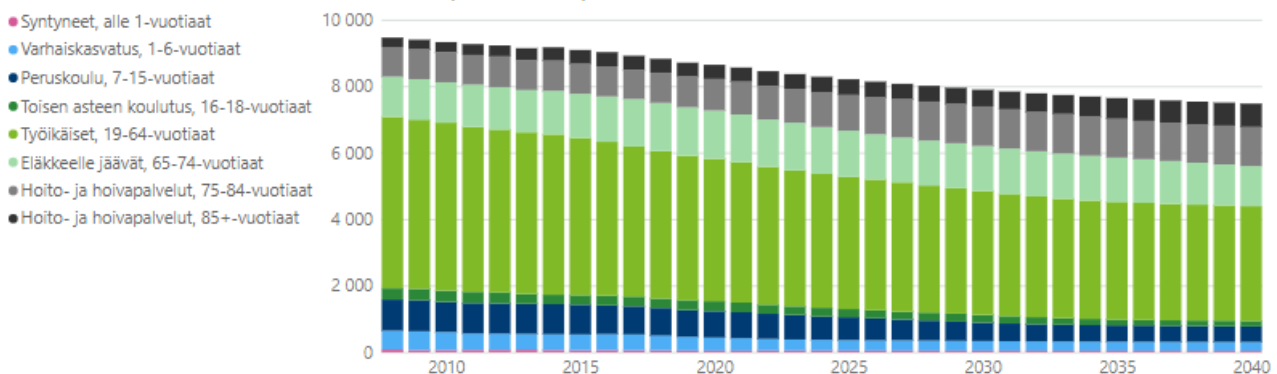
Alla olevassa kaaviossa on kuvattu Someron väkiluvun muutos vuosien 2020 – 2022 aikana:

Lähde: Kuntamaisema, Väestö kuukausittain, Somero

Tilastokeskuksen julkaiseman v. 2021- 2040 väestöennusteen kehitystä on kuvattu seuraavassa kaaviossa:

Väestö 2008-2020, väestöennuste 2021-2040 (Tilastokeskus)

Lähde: Kuntamaisema, Väestöennuste 2022-2040, Somero

3.3 Olennaiset toiminnan ja talouden muutokset

Vuoden 2022 tilinpäätös oli tuloksen kannalta edellisvuotta parempi. Tilikauden tulos oli ylijäämäinen. Ulkoiset toimintatuotot olivat n. 10,2 milj. euroa ja ne alittivat talousarvion 0,07 milj. eurolla (-0,7 %). Vastaavat ulkoiset toimintatuotot vuonna 2021 olivat n. 10,8 milj. euroa.

Ulkoiset toimintakulut olivat 68,7 milj. euroa ja ne jäivät n. 6 400 euroa alle budjetoidun. Vastaavat menot vuonna 2021 olivat 64,6 milj. euroa. Vuonna 2022 tilinpäätöksen vuosikate oli n. 3 milj. euroa ja vuotta aiemmin vuosikate oli n. 4,3 milj. euroa. Poistot olivat n. 3 milj. euroa ja satunnaiset erät n. 2,7 milj. euroa. Tilikauden ylijäämäksi muodostui 2 657 785 euroa.

3.4 Verotulot

Verotuloja oli budjetoitu 29 924 000 euroa ja niitä kertyi lopulta kaikkiaan 31 282 212 euroa, joka oli 1 358 212 euroa arvioitua enemmän.

Tuloveroarvio oli 26 610 000 euroa ja veroa kertyi 26 961 578 euroa. Ylitystä syntyi 351 578 euroa. Yhteisöverokertymä oli 2 350 320 euroa, joka ylitti arvion 819 320 eurolla. Kiinteistövero kertyi 1 970 313 euroa, joka ylitti arvion 187 313 euroa.

	Talousarvio 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama	Talousarvion ylitys/alitus %
Kunnan tuloverot	26 610 000	26 961 578	351 578	1,32 %
Kiinteistövero	1 783 000	1 970 313	187 313	10,51 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 531 000	2 350 320	819 320	53,52 %
VEROTULOT YHTEENSÄ	29 924 000	31 282 212	1 358 212	4,54 %

Vuoden 2023 veroprosentti on vuoden 2022 veroprosentti vähennettynä 12,64 %-yksiköllä.

3.5 Valtionosuudet

Valtion rahavirtoja kuntiin kutsutaan yleiskäsitteellä valtionavuksi. Valtionavut jakautuvat valtionosuuksiin ja valtionavustuksiin siten, että valtionosuudet kattavat valtaosan, noin 90 prosenttia kaikista valtionavuksista.

Valtionosuudet ovat kunnille yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan kunta itse päättää valtionosuusrahoituksensa käytöstä. Poikkeuksen tähän sääntöön tekevät eräät opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusperusteet, joita maksetaan esimerkiksi taiteiden perusopetukseen.

Valtionavustukset ovat tiettyyn hakumenettelyyn tai kustannukseen sidottuja valtionapuja. Valtionavustukset kunnan tulee käyttää tietyn palvelun järjestämiseen, tietyn kustannuksen kattamiseen tai avustuksen myöntämiseksi kunnan tulee täyttää tietyt hakuilmoituksessa määrätyt kriteerit.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta:

1. Valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja
2. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kunnan valtionosuusrahoituksen kokonaisuutta arvioitaessa kumpikin valtionosuusjärjestelmän osa tulee ottaa huomioon. Valtionosuusrahoitus maksetaan kunnille ja muille rahoituksen saajille yhtenä eränä jokaisen kuukauden 11. päivään mennessä.

Valtiovarainministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö tekivät päätökset vuoden 2022 valtionosuudesta joulukuun 2021 lopussa.

Vuonna 2022 kuntien valtionosuudet olivat yhteensä noin 10,6 miljardia euroa. Kuntien valtionosuudet kasvoivat valtakunnallisesti noin 580 miljoonalla (5,8 %) vuodesta 2021.

Opetus- ja kulttuuriministeriön teki oikaisuja lukuisien kuntien opetus- ja kulttuuritoimen vuoden 2022 valtionosuuspäätöksiin huhtikuussa, elokuussa ja joulukuussa. Kokonaisuudessaan OKM-valtionosuudet kasvoivat näiden seurauksena nettomääräisesti noin 12 miljoonaa euroa.

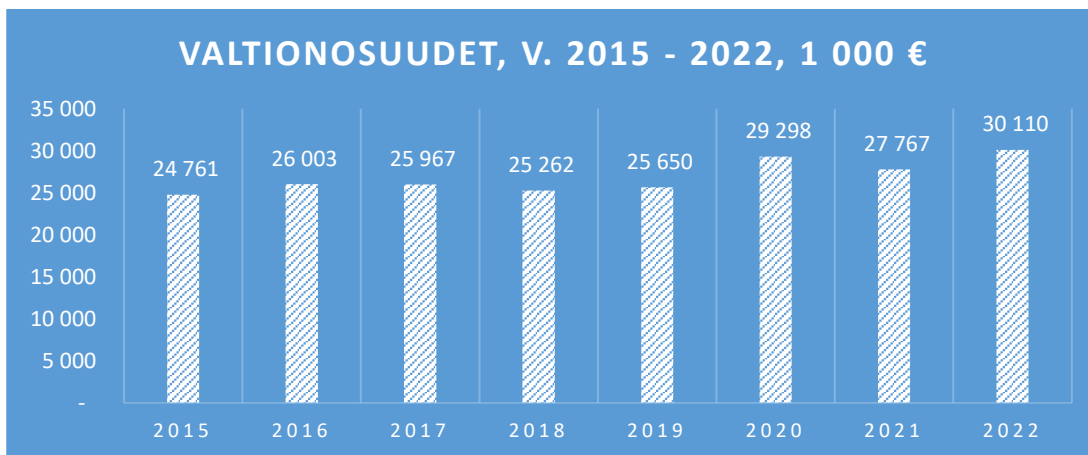
Aiemmin jo lopullisiksi julistetut vuoden 2022 valtionosuuslaskelmat muuttuivatkin vielä heinäkuussa. Merkittävin muutos oli veromenetysten kompensaaion lisäys 101 miljoonalla eurolla. Syynä oli työmatkakulujen verovähennysoikeuden kasvattaminen, joka leikkasi kuntien verotuloja ja hyvitettiin kunnille tätä kautta.

Peruspalvelujen valtionosuuteen tuli koko maan tasolla noin 8,6 miljoonan lisäys, kun kuntaliitosavustuksiin valtionosuuspotista varattu osuus jaettiin kaikkien kuntien kesken. Vaikutukset näkyvät kuntien valtionosuustilityksissä elokuusta 2022 alkaen.

Someron kaupungin vuoden 2022 talousarviossa valtionosuuksia ennakoitiin saatavan 29,6 milj. euroa. Lopullinen kertymä oli 30,1 milj. euroa. Ylitystä oli noin 0,5 milj. euroa. Kaikkiaan valtionosuudet kasvoivat edellisestä vuodesta noin 2,3 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi vuonna 2022 Someron kaupungille koronapandemiaan liittyviä avustuksia 631 038 euroa. Edellisenä vuonna valtionavustus oli yhteensä 1 145 185 euroa, josta kirjattiin 18 228 euroa tuloksi vuodelle 2022.

Alla olevassa kuvassa on kuvattu valtionosuuksien kertymät (1 000 euroa) vuosina 2015 – 2022:

3.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Edellisvuoden ylijäämäisen vuoden jälkeen vuodelta 2022 tuli ylijäämää noin 2,66 milj. euroa, jonka jälkeen taseessa on ylijäämiä kaikkiaan noin 34,4 milj. euroa.

Koronapandemia mahdollinen jatkuminen ja käynnissä oleva Ukrainan sota heijastunevat julkisen talouden heikentymisenä tulevina vuosina. Toistaiseksi Somero on selviytynyt vaikutuksista ennakoitua paremmin. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan kuntatalouden eli paikallishallinnon kokonaistulojen ja -menojen tasapaino heikkenee jo kuluvana vuonna.

Someron kaupungin talousarvio- ja suunnitelmavuosien 2023 – 2025 investointimenot ovat tuntuvasti vuoden 2022 toteutuneita investointimenoja suuremmat. Investointiohjelman toteutus tulee arvion mukaan kääntämään vähenemässä olleen lainamäärän nousuun. Velkamäärä kasvattaa myös korkokustannuksia, vaikka korot toistaiseksi ovatkin olleet alhaiset.

Vuoden 2023 alusta alkaen sote-uudistuksen käynnistyminen tulee vaikuttamaan oleellisesti Someron talouskehitykseen. Kaupungin väestörakenteesta johtuva keskimääräistä suurempi vanhuspalvelujen kustannuskasvupaine siirtyy suuremmalla väestöpohjalla katettavaksi, millä arvioidaan olevan kaupungin taloutta parantava vaikutus. Tästä huolimatta ennakoarvioiden mukaan kaupungilla tulee olemaan kunnallisveron korotuspainetta tulevaisuudessa.

Someron kaupunki on valmistellut vuodesta 2021 alkaen talousohjelmaa, jonka valmistelu jatkuu oppimisympäristöselvityksen perusteella tehtävien päätösten ja sote-uudistukseen liittyvien rahoituslaskelmien tarkennuttua keväällä 2023. Talousohjelma tähtää palvelurakenteen kehittämiseen tulevina vuosina niin, että kaupungin taloudellinen tilanne paranee.

3.7 Kaupungin henkilöstö 31.12.

Someron kaupungin henkilöstömäärä on kehittynyt vuosien 2018 – 2022 aikana seuraavasti:

Someron kaupunki	2022	2021	2020	2019	2018
Vakinaiset	505	478	443	463	459
Määräaikaiset (sis. työllistetyt, sijaiset, oppis.)	155	166	175	138	138
Koko henkilöstö yhteensä	660	644	618	601	597

Määräaikaisissa on mukana myös sairausloman- ja vuosiloman sijaiset, jolloin luvuissa on mukana sekä vakinainen että sijainen.

Kaupunki laatii vuosittain erillisen henkilöstöraportin, jossa on tarkemmat selvitykset henkilöstömuutoksista, sairauspoissaoloista ym.

Henkilöstökustannukset 2018-2022	2022	2021	2020	2019	2018
	euroa	euroa	euroa	euroa	euroa
Palkat	24 217 943	22 304 453	20 803 142	20 770 750	19 830 277
Henkilösivukulut	5 844 197	5 395 441	5 074 574	5 088 589	5 054 661
Henkilöstökorvaukset	-428 101	-336 409	-333 433	-280 937	-309 123
Henkilöstökulut yhteensä	29 634 039	27 363 485	25 544 283	25 578 402	24 575 815
Henkilöstökulujen muutos	7,66 %	6,65 %	0,13 %	4,10 %	-0,60 %
Sisältää työllisyysvaroin palkattujen henkilöstökuluja:					
henkilöstökuluja:	303 145	197 165	245 085	248 502	344 027
Valtion palkkatuki	129 685	124 980	105 319	108 095	148 566
Tuen osuus henkilöstökuluista	43 %	63 %	43 %	43 %	43 %

3.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttamista seikoista

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on tärkeä osa kunnan ja kuntakonsernin johtamista. Someron kaupungin eri toimintayksiköt pitävät yllä ajantasaista valmiussuunnitelmaa, jotta keskeiset uhat hallitaan suunnitelmallisesti.

Someron kaupungin valmiussuunnitelmaa on päivitetty vuonna 2022. Valmiussuunnittelulla luodaan sellaiset johtamisjärjestelmät ja toimintaperiaatteet, joilla kunnan johtoryhmä ja kunnan eri organisaatiot sekä yhteistyöviranomaiset voivat toimia siten, että kunnan elintärkeiden toimintojen ylläpito erilaisissa normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa tulee turvatuksi.

Maaailmanlaajuinen koronaviruspandemia vaikutti kaupungin toimintaan ja palveluihin myös vuonna 2022. Normaaliolojen häiriötilanteissa kunnan keskeinen tehtävä on järjestää peruspalvelut ja turvata niiden jatkuvuus. Kaupungin koronajohtoryhmä kokoontui koronaviruspandemian johdosta pidettyihin tilannejohtamisen kokouksiin sekä koronaviruspandemiasta johtuvien erilaisten toimenpiteiden tekemiseen.

Tulevaisuudessa vaikutuksiltaan merkittävänä riskinä on työvoiman saatavuuden jatkuvuuden turvaaminen mm. varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Riski on jo nyt realisoitunut vuoden 2022 aikana, koska sijaisten saatavuus on osoittautunut olevan haastavaa esimerkiksi lyhytkestoisissa sijaisuuksissa.

Sote-uudistuksen riskinä on, että kaupunki ei pysty sopeuttamaan tukipalveluitaan taloudellisesti tehokkaalla tavalla tilanteessa, jossa merkittävä osa toiminnasta siirtyy hyvinvointialueelle. Asiaan on valmistauduttu vuoden 2021 loppupuolella käynnistetyllä suunnittelutyöllä.

Vuodesta 2024 alkaen tapahtuva TE-palvelujen siirto kaupungille asettaa tulevaisuudessa haasteita kunnan TE-palveluiden järjestämiseen. Uudistus on merkittävä ja se sisältää toiminnallisia muutoksia. TE-palvelujen siirto kaupungille tullaan huomioimaan suunnitellusti ja hallitusti kunnan palveluverkko- ja kehittämissuunnitelmissa vuosien 2022 - 2023 aikana.

Kaupungin tietoliikenneyhteyksien ja kaupungin käyttämien sovellusten toiminta oli vuonna 2022 luotettavaa, eikä niissä esiintynyt merkittävässä määrin toimintaa haittaavia häiriöitä. Kaupungin valmiussuunnitelmassa on varauduttu ICT-toiminnan häiriöihin. Kansainvälinen tilanne huomioiden tulee kiinnittää huomiota tietoliikenne- ja tietoturvahäiriöiden todennäköisyyden kasvamiseen.

Vuonna 2022 kaupungin lainamäärä pieneni, sillä mm. alkuvuoden hyvä kassatilanne mahdollisti mm. investointien ja lainan lyhennysten rahoittamisen ilman uuden lainan nostoa. Kaupungin lähivuosien kasvavat investointisuunnitelmat voivat kuitenkin lisätä kaupungin lainanottotarvetta. Siten toimenpiteet oman tulorahoituksen ja investointien yhteensovittamiseksi myös tulevaisuudessa ovat keskeisiä haasteita, jotta kaupungin lainamäärän kasvu pysyisi myös tulevaisuudessa kohtuullisena.

3.9 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina,

vastaavat sisäisen valvonnan toteuttamisesta. Sisäinen valvonta ja vastuut on määritelty hallintosäännössä hallitukselle, lautakunnille, toimialajohtajille ja esimiehille.

Sisäistä valvontaa koskevaa ohjeistusta annetaan vuosittain talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa, jotka kaupunginhallitus hyväksyy vuoden alussa.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 29.9.2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Sisäisen valvonnan päivitetty ohje on hyväksytty kaupunginhallituksessa 14.12.2015 ja se on tullut voimaan 1.1.2016. Ohjeeseen on tehty muutamia tarkennuksia (kh 17.12.2018) ja se on tullut voimaan 1.1.2019.

Sisäisen valvonnan ohjeen mukaan toimielimet ja tilivelvolliset seuraavat talousarvion toteutumista suoritetuilla kirjanpidon kyselyillä ja tulostetuilla raporteilla. Kaupunginhallitukselle raportoidaan talousarvion toteutumisesta neljännesvuosittain ja maksuvalmiudesta pääsääntöisesti kerran kuukaudessa. Lautakunnille raportoidaan kahden kuukauden välein talousarvion toteutumisesta. Valtuustolle raportoidaan tavoitteiden toteutumisesta puolivuosittain ja talousarvion toteutumisesta neljännesvuosittain.

Tekninen lautakunta on kilpailuttanut vakuutukset 21.8.2018. Vakuutuspalveluiden toimittajaksi valittiin IF Vahinkovakuutus Oy 1.1.2019 alkaen. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Kaupungin hankinnat on kilpailutettu ohjeen mukaan ja ilmoitukset on julkaistu sähköisessä ilmoituskanavassa (HILMA). Someron kaupungin viimeisin hankintaohje on päivitetty ja se on hyväksytty kaupunginhallituksessa 3.2.2020.

Someron kaupungin uusi konserniohje on hyväksytty valtuustossa 19.9.2022. Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaan varten kunnalle puolivuosittain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittämisestä sekä niihin liittyvistä riskeistä.

Tytäryhteisöjä koskevien raportointivelvoitteiden lisäksi Someron Kulttuuriyhdistys ry:tä, jonka kanssa kaupunki on tehnyt oman palvelutuotantonsa kannalta keskeiset erillisen yhteistyösopimuksen, pyydetään raportoimaan vastaavasti toiminnastaan kaupunginhallitukselle kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi yhdistykset toimittavat yhdistyksen kokouksen esityslistat ja pöytäkirjat kaupunginhallitukselle.

Hallintosääntö on hyväksytty valtuustossa 14.11.2022 (§ 78) ja se on tullut voimaan 1.1.2023.

Kaupungissa on käytössä riskienkartoituslomake, jossa kartoitetaan henkilöriskit, omaisuusriskit, toiminnan riskit ja johtamisjärjestelmään/päätöksentekoon liittyvät riskit. Lisäksi tulee selvittää todettujen riskien osalta tarpeelliset/suunnitellut toimenpiteet. Asiaa on käyty lävitse säännöllisin väliajoin esimiespalavereissa. Lomake päivitetään vähintään vuosittain. Lomakkeen tietoja käytetään pohjana mm. talousarvion perustelutekstissä.

Riskienhallinta poikkeusoloissa on otettu huomioon valmisteltaessa Someron kaupungin valmiussuunnitelman yleistä osaa. Tämä perustuu Valmiuslakiin, jonka mukaan kuntien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa.

Sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu merkittäviä puutteita tilikauden aikana.

3.10 Ympäristöasiat

Someron kaupungille on laadittu ilmasto-ohjelma vuonna 2015. Ohjelman osa-alueita ovat:

- Lämpö, sähkö ja vesi
- Hankinnat ja jätehuolto
- Maankäyttö ja rakentaminen
- Liikenne
- Maa- ja metsätalous
- Ilmastonmuutokseen varautuminen ja
- Tiedotus ja viestintä.

Ohjelman toteutumista on seurattu vuosittain. Vuonna 2020 ohjelman toteutumisen seurannan yhteydessä päätettiin tehdä ohjelmaan laajempi päivitys. Ilmasto-ohjelman päivittämistyötä tehtiin vuonna 2021, mutta ohjelmaa ei saatu valmiiksi. Vuoden 2022 syksyllä ohjelman päivitystyötä jatkettiin ja tuolloin nimettiin uusi ilmasto-ohjelmatyöryhmä. Uusi ilmasto-ohjelma pyritään saamaan valmiiksi vuoden 2023 aikana.

Someron kaupungin kasvihuonekaasupäästöjä seurataan vuosittain Sitowisen toimittaman CO₂-raportin myötä.

Vuonna 2020 on tehty sopimus 100 % uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön hankinnasta vuosille 2021-2024.

Vesien suojelu

Someron Vesihuolto Oy:ssä aloitettiin aiemmin laaditun jätevesienkäsittelyn tehostamissuunnitelman mukaisten investointien toteutus. Investointityöt Akustin pääpumppaamon siirtolinjan uusinnan osalta saatiin pääpiirteissään toteutettua vuoden 2022 aikana. Jätevedenpuhdistamon toiminnan tehostamiseen liittyvät työt aloitettiin myös, mutta vallitsevasta komponenttipulasta johtuen tämä osuus saadaan valmiiksi vasta vuoden 2023 loppupuolella aiemmasta suunnitelmasta poiketen. Suunnitelman mukainen tehostettu jätevesien puhdistusprosessi otetaan käyttöön, kun kaikki projektin kokonaisuudet ovat operointivalmiudessa vuoden 2023 viimeisellä neljänneksellä. Investointien kokonaiskustannus on noin kolme miljoonaa euroa, josta lähes puolet käytettiin vuoden 2022 aikana.

Jätevedenpuhdistamon purkuvesien osalta on tehty ympäristöluvan määräyksen mukainen purkupaikkaselvitys, joka on käsiteltävänä Etelä-Suomen aluehallintovirastossa.

Metsänhoito

Metsien hoitoa suoritetaan hyväksytyyn metsänhoitosuunnitelman mukaisesti.

4 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen.

Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen välitulos arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä lyhyellä aikavälillä.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattaa olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot ja kulut, mistä syystä tulorahoituksen riittävyyden arviointia ei voida määritellä sen perusteella.

TULOSLASKELMA (Uikoiset erät)	Toteutuma 1-12 / 2022 1 000 €	Toteutuma 1-12 / 2021 1 000 €
Toimintatuotot	10 163	10 821
Valmistus omaan käyttöön	0	0
Toimintakulut	-68 703	-64 628
Toimintakate	-58 540	-53 808
Verotulot	31 282	30 311
Valtionosuudet	30 110	27 767
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1	1
Muut rahoitustuotot	214	100
Korkokulut	-74	-66
Muut rahoituskulut	-6	-17
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	136	18
Vuosikate	2 988	4 288
Poistot ja arvonalentumiset	-3 052	-3 039
Satunnaiset erät	2 722	0
Tilikauden tulos	2 658	1 249
Ylikauden ylijäämä / alijäämä	2 658	1 249

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2022	2021
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	14,8	16,7
Vuosikate/Poistot, %	98	141
Vuosikate euroa/asukas	355	501
Asukasmäärä	8 427	8 564

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista:
= 100 * Toimintatuotot / Toimintakulut

Tunnusluku osoittaa, että 14,8 % toiminnan menoista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuloilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuloilla.

Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate prosenttia poistoista
= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa /asukas:
= Vuosikate / asukasmäärä tilikauden lopussa

Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus. Erityisesti silloin, kun kunnan talouden tasapainoa ja liikkumavaraa verrataan muihin kuntiin, on otettava huomioon myös erot veroprosenteissa. Riittävä tulorahoitus voi kahdessa vertailukunnassa olla saavutettu erilaisella verorasitteella kuntalaisiin.

4.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan toiminnan ja sen investointien rahavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan rahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty.

Toiminnan rahavirta osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun.

Investointien rahavirrat osoittavat sen rahavarojen käytön, joiden avulla kunta järjestää palvelutuotannon edellytykset ja kerryttää tulevia rahavirtoja pitkällä aikavälillä.

Toiminnan ja investointien rahavirran positiivinen (ylijäämäinen) välitulos osoittaa, kuinka paljon varoja jää käytettäväksi nettoantolainaukseen, lainojen lyhennykseen ja rahavarojen lisäykseen. Negatiivinen (alijäämäinen) välitulos taas osoittaa, kuinka paljon menoja joudutaan kattamaan olemassa olevia rahavirtoja vähentämällä tai lainoja lisäämällä.

Rahoituksen rahavirrat osoittavat antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana.

Antolainauksen muutoksina esitetään erikseen kunnan myöntämien lainojen lisäykset ja lainojen lyhennykset. Myös kunnan maksamat palautuskelpoiset liittymismaksut näkyvät tässä erässä.

Lainakannan muutoksista ilmenee, paljonko kunta on tilivuoden aikana ottanut uutta lainaa tai lyhentänyt niitä. Lyhytaikaisten lainojen lisäys osoittaa kuinka paljon kunta on tilivuoden aikana ottanut uutta lyhytaikaista lainaa tai uusinut niitä. Lyhytaikaisten lainojen vähennys osoittaa kuinka paljon kunta on lyhentänyt lyhytaikaisia lainojaan. Lyhytaikaisten lainojen lisäykset ja vähennykset esitetään rahoituslaskelmassa nettona.

Muut maksuvalmiuden muutokset –kohtaan on laskettu toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden muutokset, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten muutokset sekä korottomien velkojen muutokset.

Toiminnan ja investointien rahavirran sekä rahoituksen rahavirran yhteenlaskettu muutos osoittaa rahavarojen muutoksen. Rahavaroja ovat rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

4.2.1 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA 1-12/2022 (1000 EUROA)	2022	2021
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
VUOSIKATE	2 988	4 288
SATUNNAISET ERÄT	2 722	0
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-2 728	-28
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-4 769	-1 373
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIN	216	0
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	4 091	43
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	2 520	2 930
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	20	15
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-2 318	-2 317
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄMIEN MUUTOKSET	-429	-102
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	1	0
SAAMISTEN MUUTOS	-463	-269
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	1 287	790
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-1 902	-1 882
RAHAVAROJEN MUUTOS	618	1 048
RAHAVARAT 31. 12.	6 531	5 913
1. 1.	5 913	4 865
	618	1 048
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €		
Investointien tulorahoitus, %	65,6	312,3
Laskennallinen lainanhoitokate	1,8	2,2
Kassan riittävyys, pv	31	32
Asukasmäärä	8 427	8 564

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulo-rahoitus, %:

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Investointien tulo-rahoitusprosentti on pienentynyt, johtuen osaltaan pienentyneestä vuosikatteesta ja investointimenoista.

LAINANHOITO

Lainanhoitokate:

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$$

Lainanhoitokate kertoo tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla em. lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Lainanhoitokate on heikko, jos tunnusluvun arvo on jää alle yhden, joka tarkoittaa sitä, että vuosikate ei riitä lainojen lyhennysten maksuun.

Laskennallinen lainanhoitokate

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulo-rahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1 - 2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla.

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Tulos osoittaa, että rahavarat riittivät 31 päivän kassasta maksuihin. Kaupungin maksuvalmius oli edelleen kuitenkin kohtalainen. Uutta pitkäaikaista- tai lyhytaikaista ei nostettu. Kassavarat kasvoivat vuoden aikana noin 0,6 milj. euroa ollen vuoden lopussa noin 6,5 milj. euroa.

Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta

Toimintakulut

Korkokulut

Muut rahoituskulut

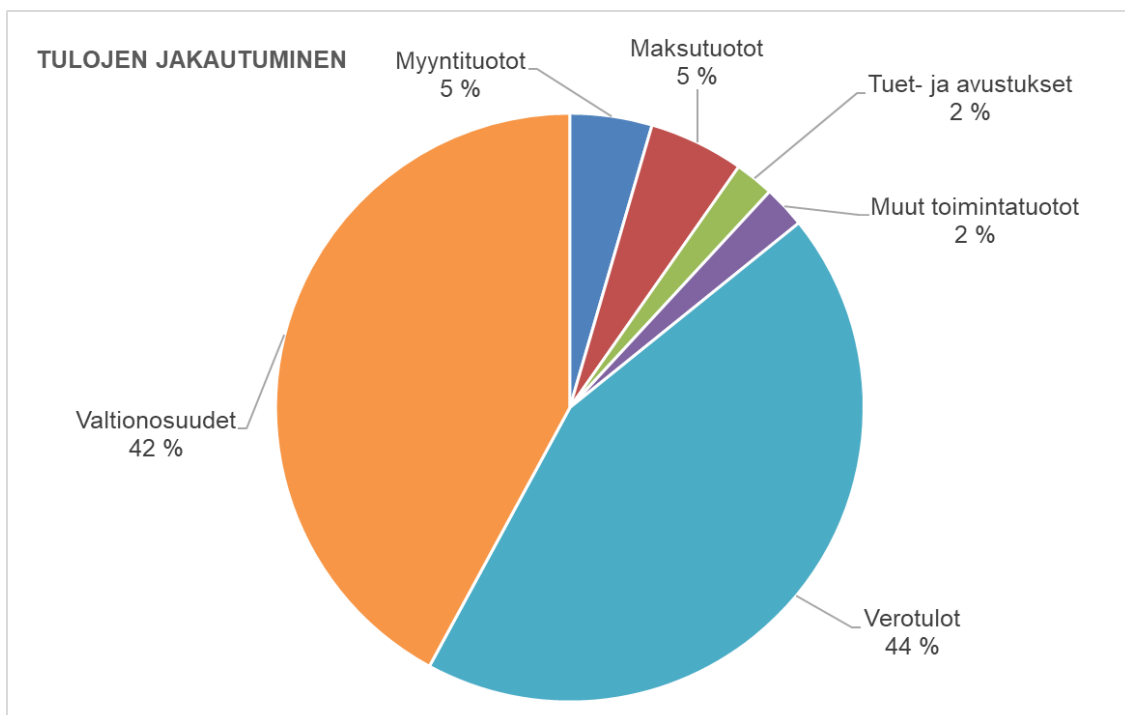
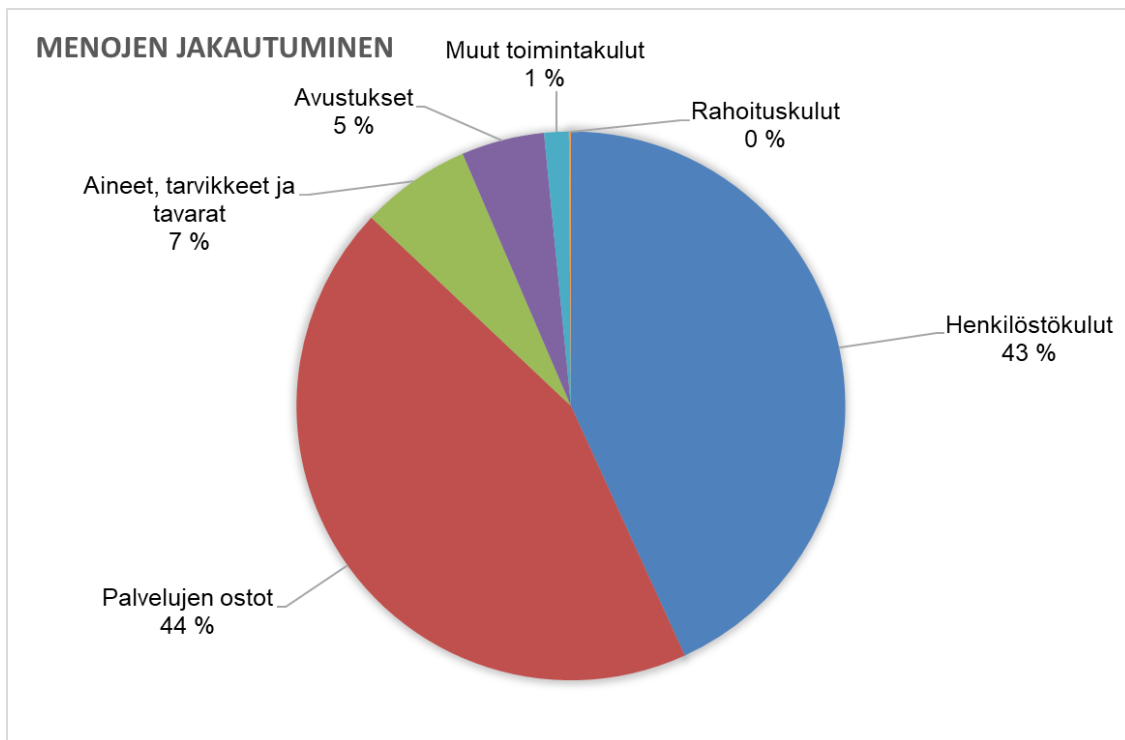
Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kaupungin menot ja tulot jakaantuivat vuoden 2022 aikana seuraavasti:

4.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT 2022 (1 000 euroa)

	12 / 2022	12 / 2021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	86	192
AINEETTOMAT OIKEUDET	86	192
AINEELLISET HYÖDYKKEET	60 062	58 537
MAA- JA VESIALUEET	6 663	6 570
RAKENNUKSET	44 910	45 170
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	5 365	5 701
KONEET JA KALUSTO	215	336
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	70	70
ENNAKKOMAKS JA KESKENER HANKINNAT	2 838	691
SIJOITUKSET	14 085	15 386
OSAKKEET JA OSUUDET	13 186	14 466
MUUT LAINASAAMISET	744	765
MUUT SAAMISET	155	155
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	74 233	74 115
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
LAHJOITUSRAHASTOJEN VARAT	498	494
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	498	494
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS	9	10
AINEET JA TARVIKKEET	9	10
SAAMISET	4 048	3 585
PITKÄAIKAISET SAAMISET	1 046	1 046
MUUT SAAMISET	1 046	1 046
LYHYTAIKAISET SAAMISET	3 001	2 538
MYYNTISAAMISET	1 488	1 590
MUUT SAAMISET	667	584
SIIRTOSAAMISET	846	364
RAHAT JA PANKKISAAMISET	6 531	5 913
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	10 587	9 507
VASTAAVAA YHTEENSÄ	85 318	84 116

	12 / 2022	12 / 2021
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	27 947	27 947
EDELL TILIKAUS YLI-/ALIJÄÄMÄ	31 764	30 515
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 658	1 249
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	62 369	59 711
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	0	105
LAHOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	1 098	1 343
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	0	75
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	1 098	1 523
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	10 794	12 946
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSLAITOK.	10 674	12 797
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	120	149
LYHYTAIKAINEN	11 057	9 937
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSLAITOK-SILTA	2 124	2 290
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	28	27
SAADUT ENNAKOT	449	404
LYHYTAIKAISET OSTOVELAT	2 955	2 744
MUUT VELAT	507	481
SIIRTOVELAT	4 994	3 990
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	21 851	22 883
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	85 318	84 116

TASEEN TUNNUSLUVUT	2022	2021
Omavaraisuusaste, %	73,5	71,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	29,9	32,6
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 euroa	34 422	31 764
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	4 085	3 709
Lainakanta 31.12., 1000 euroa	12 946	15 264
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	1 536	1 782
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 euroa	13 870	15 472
Lainat ja vuokravastuut 31.12., euroa/asukas	1 646	1 807
Lainasaamiset, 1000 euroa	744	765
Asukasmäärä	8 427	8 564

Omavaraisuusaste, %:

= 100 * (Oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %:

= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista (toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet) tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä.

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat euroa / asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= (Vieras pääoma – (Saadut ennakot + ostovelat + Muut velat) + vuokravastuut)

Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa / asukas

Em. lainojen ja vastuiden määrä jaettuna tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella asukasluvulla.

Lainasaamiset 31.12.**= Sijoituksiin merkityt jvk –lainasaamiset ja muut lainasaamiset**

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

5 KOKONAISTULOT JA -MENOT

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

Kokonaistulo- ja –meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

KOKONAISTULOT JA -MENOT 1-12/2022 (1000 EUROA)

TULOT	1000 EUROA
TOIMINTA	
TOIMINTATUOTOT	10 163
VEROTULOT	31 282
VALTIONOSUUDET	30 110
KORKOTUOTOT	1
MUUT RAHOITUSTUOTOT	214
SATUNNAISET TUOTOT	2 722
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	
- PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT	-2 736
INVESTOINNIT	
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	216
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	4 091
RAHOITUSTOIMINTA	
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	20
KOKONAISTULOT YHTEENSÄ	76 084

MENOT	1000 EUROA
TOIMINTA	
TOIMINTAKULUT	68 703
KORKOKULUT	74
MUUT RAHOITUSKULUT	6
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	
- PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTAPPIOT	-8
INVESTOINNIT	
INVESTOINTIMENOT	4 769
RAHOITUSTOIMINTA	
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	2 318
KOKONAISMENOT YHTEENSÄ	75 862

6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Kuntalain mukaan kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Myös kunnan määräysvallassa olevat säätöt kuuluvat kuntakonserniin. Kunnan tytäryhteisö on yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta.

Kirjanpitovelvollisella katsotaan olevan määräysvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa tai siihen verrattavassa ulkomaisessa yrityksessä (kohdeyritys), kun sillä on:

1. enemmän kuin puolet kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai
2. oikeus nimittää tai erottaa enemmistö kohdeyrityksen hallituksen jäsenistä tai siihen verrattava toimielimen jäsenistä tai

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Yhdistelty konsernitilinpäätökseen (kpl)

Tytäryhteisöt:

Yhtiöt

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt:	6
- Ktö Oy Somerasunnot	1
- Ktö Oy Jukolantie	1
- As Oy Someron Aurinkopuisto	1
- Ktö Oy Someron Lamminniemi *)	1
- Ktö Oy Lamminniemen Satumaa	1
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt:	3
- Someron Lämpö Oy	1
- Someron Vesihuolto Oy	1
- Someron Talkkari Oy	1
Muut yhtiöt	1
- Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy *)	1

Kuntayhtymät:

- V-S sairaanhoitopiirin ky *)	1
- V-S erityishuoltopiirin ky *)	1
- Forssan seudun hyvinvointiky	1
- Lounais-Hämeen koulutus kuntayhtymä	1
- Salon seudun koulutusky	1
- Varsinais-Suomen Liitto	1

Yhteensä **16**

*) poistuvat konsernista 1.1.2023 alkaen.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

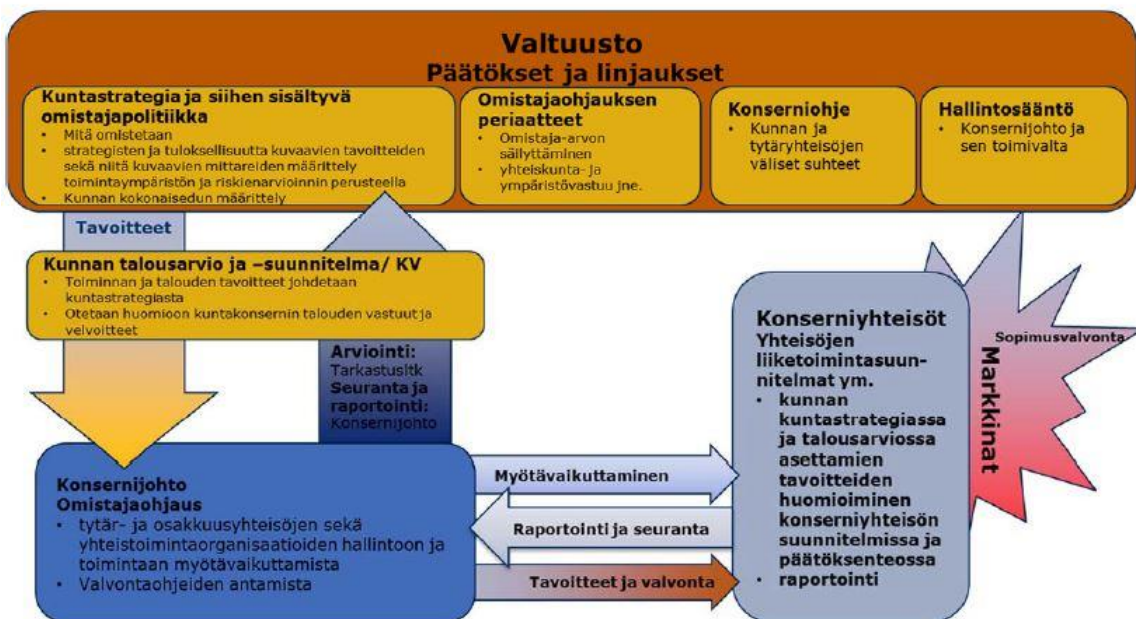
Valtuusto päättää osana kuntastrategiaa omistajapolitiikasta sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Hallitus vastaa kunnan toiminnan omistajaohjauksesta. Konsernijohto vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä valtuuston päätösten mukaisesti. Hallintosäännön mukaan kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Kaupunginhallitus vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan, antaa valtuustolle puolivuositain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä. Kaupunginhallitus nimeää kaupungin ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin sekä nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Kaupunginjohtaja toimii konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Tytäryhteisöt raportoivat toiminnastaan kaksi kertaa vuodessa. Raportointikaudet ovat 1.1. – 30.6. ja 1.7. – 31.12. Tytäryhteisö toimittaa yhtiökokouksen esityslistat ja pöytäkirjajäljennökset kaupunginhallitukselle.

Kuntayhtymät toimittavat hallituksen ja valtuuston esityslistat ja pöytäkirjajäljennökset kaupunginhallitukselle.

Kuvio 1. Konserniohjaus kuntakonsernissa

Kuntaliitto

6.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Someron kaupunkikonserniin kuuluu 9 tytäryhteisöä ja 6 kuntayhtymää.

Kaupunki omistaa kokonaisuudessaan kaukolämpöä tuottavan Someron Lämpö Oy:n, Ktö Oy Somerasunnot, Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:n (joka omistaa Ktö Oy Someron Lamminniemen, jonka osakkeet kaupunki myi Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:lle 28.2.2022), Ktö Oy Lamminniemen Satumaan sekä Someron Talkkari Oy:n. Lähes kokonaisuudessaan kaupunki omistaa Someron Vesihuolto Oy:n, josta kaupungin ulkopuolisessa omistuksessa on 4 kpl yhteensä 46 789 osakkeesta.

Ktö Oy Jukolantiestä kaupunki omistaa 100 %. As Oy Someron Aurinkopuiston 7 asunnosta kaupunki omistaa 4 eli 57,1 %.

Kaupunginhallitus päätti 30.8.2021 (§ 200) hyväksyä Koy Somerasuntojen ostotarjouksen ja myi Koy Somerasunnoille yhden Someron Talkkari Oy:n osakkeen.

Konsaernista poistui toimintavuoden aikana As Oy Someron Törmä, jonka osakkeet kaupunki myi yksityiselle taholle.

6.3 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konserniyhtiöiden toiminnan tulevaisuuden edellytyksiä on vahvistettu vuoden 2023 aikana mm. isännöintipalvelujen uudelleen järjestelyllä (Ktö Oy Somerasunnot ja Ktö Oy Jukolantie) ja aloittamalla kaupunkistrategian pohjalta yhtiökohtaisia strategioita (mm. Someron Vesihuolto Oy, Someron Lämpö Oy ja Someron Talkkari Oy).

Lisäksi kaupunginhallitus on konserniohjeistanut Somerasuntoja ja Lamminniemen Satumaata valmisteluihin, joiden tavoitteena on sulauttaa Lamminniemen Satumaa Somerasuntoihin. Tällä parannettaisiin Somerasuntojen tulevaisuuden valmiuksia myös uudisrakentamiseen, mikä palvelee kaupunkistrategian tavoitetta vuokra-asuntojen laadullisesta kehittämisestä.

6.4 Tytäryhteisöjen tavoitteet ja niiden toteutuminen

Someron Talkkari Oy

- 1. Kaupungin ja Talkkarin välisen työnjaon kehittäminen uusimalla osapuolten välinen kiinteistöhuoltosopimus.**

Ei ole vielä tehty kaupungin resurssien vajauksen vuoksi. Toteutus siirtyy vuodelle 2023.

- 2. Kiinteistöhuolto-ohjelmistojen käytön tehostaminen ja uudelleen järjestely yhteistyössä kaupungin kanssa.**

Ei ole tehty ja liittyy oleellisesti tavoitteen 1 sisältöihin. Toteutus siirtyy vuodelle 2023.

3. Henkilöstöetuuksien (tyhy-resurssit) yhdenmukaistaminen kaupungin linjausten mukaisesti.

Toteutunut: Epassi saldo nostettu 100 € / henkilö ja Tyhy raha käytetään henkilöstön kanssa käytyjen palaverien ruokailuihin (henkilöstön toiveen mukaisesti).

4. Positiivinen tulos, josta maksetaan omistajalleen osinkoina 25 % voitosta.

Toteutunut: Osingon maksu päätetty yhtiökokouksessa 20.6.2022

Talouden näkymät ja toteutuma:

Lokakuun 2022 loppuun mennessä liikevaihto oli 451 430,70 € ja tilikauden voitto yhteensä 64 002,94 €. Vuoden 2022 tilikauden voittoa tulee pienentämään työntekijöiden lomapalkkavarauksenkirjauksen korjaus. Tästä tulee kertaluontoinen noin 30 000,00 € kulu.

Someron Vesihuolto Oy

1. Myytävien vesihuoltopalveluiden hinnat tarkistetaan vuosittain vastaamaan investointeja ja kustannustason kehitystä.

Hinnoittelu on tarkasteltu vuoden 2022 aikana. Jäteveden käyttömaksuun sekä jäteveden ja käyttöveden perusmaksuihin on tehty korotukset vastaamaan investointitarpeita tulevina vuosina. Suoritettavat investoinnit tulevaisuudessa asettavat paineita edelleen tarkastelulle lähivuosina.

2. Tuottaa vesi- ja jätevesihuollon palvelut toiminta-alueella huomioiden saneeraustarpeet.

Palvelua on tuotettu suunnitellusti. Saneeraustarpeiden osalta on käynnistetty jäteveden investointi, joka takaa jäteveden palvelun laadun ja määrät tulevina vuosina. Vesihuollon verkostoa tarkastellaan saneeraustarpeiden osalta. Vesihuollon verkoston parannukseen on investoitu kuluvan vuoden aikana havaitun tarpeen mukaan.

3. Puhdistaa jätevesiä tavoitteena lupamääräysten noudattaminen ja ohijuokuttaa niitä mahdollisimman vähän.

Ohijuoksutukset on pidetty minimissä ja toiminta on ollut lupamääräysten mukaista.

4. Valmistautuu uusiutuviin jätevedenkäsittelyn ympäristölupamääräyksiin.

Uudistuvat lupamääräykset on otettu huomioon käynnistetyssä jätevedenpuhdistamon investointihankkeessa siltä osin kuin mahdollista.

5. Investointiohjelma huomioiden positiivinen tulos 10 vuoden liukuvalla keskiarvolla.

Yhtiön tulos on positiivinen 10 vuoden liukuvalla keskiarvolla. Käynnistetty jätevedenpuhdistamon investointihanke asettaa haasteita/lisäkorotuspaineita käyttömaksuun tulevina vuosina.

6. Vuosikohtaisista positiivisesta tuloksesta maksetaan omistajille osinkoa 25 % tilikauden tuloksesta verojen jälkeen.

Tuloksesta tullaan maksamaan osinko konserniohjeen mukaisesti.

7. Joustavan maksuajan selvittäminen.

Joustoja asiakkaiden maksuaikojen osalta on sovittu tapauskohtaisesti.

Someron Lämpö Oy

1. Tuotetaan kaukolämpöä edelleen asiakkaille edullisesti (valtakunnan keskihinta huomioiden)

Valtakunnan keskiarvo 1/2022 71,41 €/MWh (alv 24%). Someron Lämpö Oy:n energiamaksu 1/2022 oli 64,84 €/MWh (ALV 24 %).

Energiateollisuus ry		18.2.2022, päivitetty 7.3.2022											
Kaukolämmön hinta 1.1.2022													
Kaukolämmön energia- ja tehomaksut; uudet asuinrakennukset - tyypirakennukset													
Hinnat sisältävät kaikki kaukolämpömaksuihin sisältyvät verot. Huom! Kausihinnoiteltujen tuotteiden energiamaksu on tässä taulukossa laskennallinen vuositasoitettu arvo													
Rakennuksen kaukolämpöteho (tunnin huipputeho), kW Vuotuinen kaukolämmön käyttö, MWh	energiamaksun kausiinnoittelu	1 asunnon omakotitalo				15 asunnon rivit/kerrostalo				80 asunnon kerrostalo			
		10 kW 18 MWh		Kokonaishinta (energia+tehomaksu)		70 kW 150 MWh		Kokonaishinta (energia+tehomaksu)		230 kW 600 MWh		Kokonaishinta (energia+tehomaksu)	
		Energiamaksu €/MWh	Tehomaksu €/MWh	€/MWh	€/kk/asunto	Energiamaksu €/MWh	Tehomaksu €/MWh	€/MWh	€/kk/asunto	Energiamaksu €/MWh	Tehomaksu €/MWh	€/MWh	€/kk/asunto
125 Someron Lämpö Oy, Somero		64,84	25,71	90,55	136	64,84	13,68	78,52	65	64,84	10,40	75,24	47
Keskiarvo, aritmeettinen		71,41	26,42	97,88	147	71,38	17,63	89,06	74	71,33	12,99	84,36	53
Asiakkaiden lukumäärillä painotettu keskiarvo		65,86	26,38	92,23	138	67,10	20,57	87,68	73	68,03	16,04	84,08	53

2. Ylläpidetään valmiutta laajentaa verkostoa kaupungin maankäytön kehittämissuunnitelmien mukaisille, kannattaville alueille.

Yhtiö on suorittanut kyselyjä uusille alueille, mutta kiinnostusta kaukolämmölle ei ole ollut näillä alueille. Vanhoille alueille on saatu myytyä yksittäisiä uusia liittymiä.

3. Aloitetaan tulevana vuonna kaukolämpöverkoston saneeraus verkoston vanhimista putkistoista saneeraussuunnitelman mukaisesti. (Aloitus siirtyi vuodelta 2021 johtuen mm. kaupungin kanssa suunniteltujen yhteishankkeiden ajoituksesta.)

Saneeraus edelleen siirtynyt samasta syystä kuin vuonna 2021. Töiden aloittaminen on sovittu kaupungin teknisen toimen kanssa huhti-toukokuulle 2023.

4. Positiivinen tulos, josta yhtiö maksaa omistajalleen osinkoa 25 % tilikauden tuloksesta verojen jälkeen.

Tuloksesta tullaan maksamaan osinko konserniohjeen mukaisesti.

5. Selvitetään vaihtoehtoisten energiamuotojen hyödyntämismahdollisuuksia kaukolämpötuotannossa.

Selvitystyö aloitettu yhteistyössä Ramboll Oy:n kanssa. Selvitystyön tavoitteena on muodostaa tiekartta seuraavalle kymmenelle vuodelle pitäen sisällään vaihtoehtoiset energiamuodot ja laitosten toiminnan energiatehokkuuden parantamisen.

Kiinteistö oy Jukolantie

- 1. Kiinteistön kunnossa pitäminen taloudellisesti sekä teknisesti. Taloudellinen tilanne on ollut kohtalainen.**

Toteutui osittain. Yhtiön talous pysyi tasapainossa, mutta korjaustoimet jäivät vähäisiksi.

- 2. Energiatehokkuuden parantaminen. Ilmanvaihtojärjestelmän uusiminen aiemmin tehtyjen suunnitelmien mukaan alakerran tiloihin vuonna 2022-23 sekä aurinkopaneelien asentaminen.**

Ei toteutunut.

- 3. PTS uusiminen seuraavaksi neljäksi vuodeksi. Uusi suunnitelma tehdään vuoden 2022 aikana.**

Toteutui. Kiinteistöstä teetettiin kuntoarvio ja PTS.

Kiinteistö Oy Somerasunnot

- 1. Käyttöaste yli 90 % (vuonna 2020 käyttöaste on noin 82-85 %.)**

Toteutui; käyttöaste vuodenvaihteessa 92,8 %.

- 2. Huoneistojen ylläpidon ja markkinoinnin tehostaminen.**

Toteutui osittain; korjauskustannukset kasvaneet. Osa noususta johtui putkivuotojen korjauskustannuksista.

- 3. Talouden tervehdyssuunnitelman päivittäminen ja yhteistyö Valtiokonttorin kanssa sen toteuttamisessa.**

Toteutui osittain; Evertintie 10 myytiin.

As Oy Someron Törmä

Kaupungin tytäryhtiö As Oy Someron Törmän osakekanta myytiin 4.2.2022.

Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy

- 1. Vapaat asumispaikat tarjotaan ensisijaisesti Someron kaupungin tehostetun asumis-palvelun tarpeisiin.**

Toteutunut.

- 2. Koulutus ja rekrytointiyhteistyö kaupungin kanssa.**

Koulutusyhteistyö toteutunut.

- 3. Yhtiön siirtyminen Hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta sellaisessa tilassa, että Hyvinvointialueen on kannattavaa omistajana ylläpitää ja kehittää sen toimintaa So-merolla.**

Toteutunut.

- 4. Taloudellisesti kannattava toiminta huomioiden mahdolliset kiinteistöjärjestelyt (Koy Someron Lamminniemen ja mahdollisesti Katajakodin siirtyminen yhtiön omistukseen).**

Toteutunut Koy Someron Lamminniemen osalta.

Kiinteistö Oy Someron Lamminniemi

- 1. Siirtyminen LHK Oy:n omistukseen**

Toteutunut.

- 2. Toimitilojen tuottaminen Someron kaupungin sote-palveluille ja tehostetun palvelu-asumisen tarpeisiin.**

Toteutunut sote-palveluiden osalta osittain ja Tehostetun palveluasumisen osalta koko-naan.

Kiinteistö Oy Lamminniemen Satumaa

- 1. Yhtiön purkaminen ja siitä saatujen myyntitulojen korvamerkintä Lamminniemen se-nioripalvelukeskityössä ikäihmisten palvelujen kehittämiseen.**

Ei toteutunut (maailmantilanteesta johtuen).

Tytäryhteisöihin kuuluvalla As Oy Someron Aurinkopuistolle ei ole asetettu tavoitteita vuoden 2022 talpousarviossa.

6.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNIN TULOSLASKELMA (ulkoiset)

	31.12.2022 1 000 euroa	31.12.2021 1 000 euroa
Toimintatuotot	35 969	36 918
Toimintakulut	-94 474	-90 049
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-14	30
TOIMINTAKATE	-58 519	-53 101
Verotulot	31 208	30 247
Valtionosuudet	32 394	29 981
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	7	42
Muut rahoitustuotot	443	74
Korkokulut	-268	-177
Muut rahoituskulut	-56	-24
VUOSIKATE	5 208	7 041
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 427	-5 266
Omistuksen eliminointierot	-80	0
Arvonalentumiset	-2	0
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	-301	1 775
Tilinpäätössiirrot		
Tilikauden verot	-53	10
Laskennalliset verot	-38	-14
Vähemmistöosuudet	-4	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-396	1 771
Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2022	2021
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	38,1	41,0
Vuosikate/Poistot, %	96,0	133,7
Vuosikate, euroa/asukas	618	822
Asukasmäärä	8427	8564

Konsernituloslaskelman tunnusluvut lasketaan samoin kuin vastaavat kunnan tuloslaskelman tunnusluvut.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA (ulkoiset)

	Vuosi 2022 1 000 €	Vuosi 2021 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	5 208	7 041
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	-53	23
Tulorahoituksen korjaukset	0	-7
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-11 691	-2 485
Rahoitusosuudet investointimenoihin	347	43
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus- tulot	271	58
Toiminnan ja investointien rahavirta	-5 917	4 674
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	20	10
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 868	461
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 028	-3 789
Lyhytaikaisten lainojen muutos	706	-202
Oman pääoman muutokset	-67	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muu- tokset	-427	-126
Vaihto-omaisuuden muutos	-12	138
Saamisten muutokset	-106	-689
Korottomien velkojen muutokset	1 567	1 197
Rahoituksen rahavirta	9 519	-2 999
Rahavarojen muutos	3 602	1 675
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	15 887	12 293
Rahavarat 01.01.	-12 285	-10 618
	3 602	1 675
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, (1000 €)	4 433	9305
Investointien tulorahoitus, %	45,9	288,4
Laskennallinen hoitokate	1,3	2,5
Lainanhoitokate	1,3	2,2
Kassan riittävyys, pv	52	46

KONSERNITASE

VASTAAVAA	Vuosi 2022 1 000 €	Vuosi 2021 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	95 324	89 905
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>	225	352
Aineettomat oikeudet	200	322
Muut pitkävaikutteiset menot	25	30
Ennakkomaksut		
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>	92 320	86 727
Maa- ja vesialueet	7 412	7 327
Rakennukset	65 046	62 744
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 033	9 954
Koneet ja kalusto	5 264	5 273
Muut aineelliset hyödykkeet	144	140
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	4 422	1 288
<i>Sijoitukset</i>	2 779	2 826
Osakkuusyhteisöosuudet	243	276
Muut osakkeet ja osuudet	1 827	1 826
Muut lainasaamiset	672	687
Muut saamiset	36	36
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	839	755
Valtion toimeksiannot	89	104
Lahjoitusrahastojen varat	529	525
Muut toimeksiantojen varat	222	125
VAIHTUVAT VASTAAVAT	23 643	19 711
<i>Vaihto-omaisuus</i>	657	619
Aineet ja tarvikkeet	503	479
Keskeneräiset tuotteet	22	11
Muu vaihto-omaisuus	132	129
Ennakkomaksut	0	0
<i>Saamiset</i>	7 099	6 798
<i>Pitkäaikaiset saamiset</i>	593	4
Myyntisaamiset	593	3
Lainasaamiset	0	1
Muut saamiset	0	0
Siirtosaamiset	0	0
<i>Lyhytaikaiset saamiset</i>	6 505	6 795
Myyntisaamiset	2 681	3 058
Lainasaamiset	1 502	1 379
Laskennalliset verosaamiset	0	32
Muut saamiset	1 178	1 038
Siirtosaamiset	1 144	1 287
<i>Rahoitusarvopaperit</i>	824	1 168
Osakkeet ja osuudet	824	1 168
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin		
<i>Rahat ja pankkisaamiset</i>	15 063	11 124
VASTAAVAA YHTEENSÄ	119 806	110 371

VASTATTAVAA	Vuosi 2022 1 000 €	Vuosi 2021 1 000 €
OMA PÄÄOMA	69 226	69 672
Peruspääoma	27 947	27 947
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	9	1
Arvonkorotusrahasto	52	52
Muut omat rahastot	3 083	3 107
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	38 530	36 794
Tilikauden yli-/alijäämä	-396	1 771
VÄHEMMISTÖOSUUDET	125	114
PAKOLLISET VARAUKSET	800	817
Eläkevaraukset	3	3
Muut pakolliset varaukset	797	814
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 446	1 789
Valtion toimeksiannot	89	210
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 132	1 376
Muut toimeksiantojen pääomat	224	202
VIERAS PÄÄOMA	48 209	37 980
<i>Pitkäaikainen</i>	29 110	21 236
<i>Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma</i>	27 113	19 290
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	27 062	19 217
Lainat julkisyhteisöiltä	49	71
Lainat muilta luotonantajilta	2	2
<i>Pitkäaikainen koroton vieras pääoma</i>	1 997	1 946
Saadut ennakot	9	36
Muut velat	1 988	1 909
<i>Lyhytaikainen</i>	19 100	16 744
<i>Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma</i>	4 347	3 730
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 319	3 702
Lainat julkisyhteisöiltä	28	27
<i>Lyhytaikainen koroton vieras pääoma</i>	14 753	13 014
Saadut ennakot	546	493
Ostovelat	4 607	4 141
Muut velat	1 240	1 047
Siirtovelat	8 229	7 216
Laskennalliset verovelat	131	117
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	119 806	110 371

Konsernitaseen tunnusluvut	Vuosi 2022	Vuosi 2021
Omavaraisuusaste, %	58,2	63,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	47,9	38,6
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	38 135	38 565
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	4 525	4 503
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	31 460	23 020
Konsernin lainat, €/asukas	3733	2688
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1000 €	35 424	26 284
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	4204	3069
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	672	687
Asukasmäärä	8427	8564

Omavaraisuusaste, %

= 100 * (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Omavaraisuus-% mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämään sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta.

6.6 Konsernin henkilöstömäärä 31.12.

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen palveluksessa olevien henkilöiden lukumäärä.

	2022	2021	2020
Kaupunki *(	505	478	443
Someron Talkkari Oy *(	6	7	7
Someron Lämpö Oy	3,5	3,5	4
Someron Vesihuolto Oy	8,5	8,5	4
Lamminnimen Hyvinvointikeskus Oy ja Ktö Oy Someron Lamminniemi	77	71	70
Kiinteistöosakeyhtiöt (Somerasunnot, Jukolantie)	1	1	1
Yhteensä	589	569	529

*) Henkilöstömäärässä on käytetty pelkästään vakinaisten määrää.

7 HALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMINPITEISTÄ

Someron kaupungin vuoden 2022 tilinpäätöksen vuosikate oli 2 987 605 euroa, poistoja kirjattiin 3 051 762 euroa ja satunnaiset tuotot olivat 2 721 942 euroa. Ylijäämää syntyi näin ollen 2 657 785 euroa.

Vuoden 2022 aikana ei nostettu lyhytaikaista eikä pitkäaikaista lainaa. Korkoja maksettiin 74 081 euroa ja lainojen lyhennyksiä -2 317 916 euroa.

Kaiken kaikkiaan taseessa oli vuoden lopussa kertynyttä ylijäämää n. 34,4 milj. euroa. Tällä varaudutaan mm. tuleviin investointeihin ja taloussuunnitelmavuosien 2023 – 2025 alijäämien kattamiseen.

Vuoden 2022 ylijäämä 2 657 785 euroa siirretään tilikauden yli-/alijäämätilille.

8 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

9 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Toimielin: Keskusvaalilautakunta
Tehtäväalue: Aluevaalit
Kustannuspaikat tai vastualueet: 1014 Aluevaalit
Tilivelvolliset: hallintojohtaja
Toiminta-ajatus
Vuoden 2022 toimitettiin aluevaalit. Vaaleissa valittiin aluevaltuustot 21 hyvinvointialueelle.

Talousluvut

100 VAALIT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	19 319	19 319	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-25 000	0	-25 000	-20 284	4 716	18,86%	81,14%
TOIMINTAKATE	-25 000	0	-25 000	-966	24 034	96,14%	3,86%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTAN- NUKSET	-25 000	0	-25 000	-966	24 034	96,14%	3,86%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-700	0	-700	-197	503	71,86%	28,14%

10 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Toimielin: Tarkastuslautakunta

Tehtäväalue: Tilintarkastustoimi

Kustannuspaikat tai vastualueet:

200 Tarkastustoimi

Tilivelvolliset: taluspäällikkö

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on järjestää hallinnon ja talouden tarkastus sekä huolehtia kuntakonsernin hallinnon ja talouden yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungissa ja konsernissa toteutuneet, ja laatii arviointikertomuksen.

Lisäksi tarkastuslautakunnalle on kuulunut 1.6.2017 lähtien kuntalain 84 §:ssä mainittujen sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta sekä ilmoitusten käsittely ja vieni valtuustolle tiedoksi. Sidonnaisuusrekisteri julkaistaan kunnan tietoverkossa.

Kaupunginvaltuusto valitsi tarkastuslautakunnan esityksestä BDO Audiator Oy:n tilintarkastusyhteisöksi vuosiksi 2019 – 2022 sekä optiovuosiksi 2023-2024. Tarkastuspäiviä on arvioitu tarvittavan vuodessa 19. Tilintarkastus jakaantuu ajallisesti kahdelle vuodelle päättyen toukokuussa 2023 annettavaan arviointikertomukseen.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2022 aikana 7 kertaa.

Talousluvut

200 TARKASTUSTOIMI	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-21 500	0	-21 500	-19 615	1 885	8,77%	91,23%
TOIMINTAKATE	-21 500	0	-21 500	-19 615	1 885	8,77%	91,23%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-21 500	0	-21 500	-19 615	1 885	8,77%	91,23%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-500	0	-500	-77	423	84,66%	15,34%

11 KAUPUNGINHALLITUS

11.1 Hallinto

Toimielin: Kaupunginhallitus					
Tehtäväalue: Hallinto					
Kustannuspaikat tai vastualueet:					
3011 Kaupunginvaltuusto					
3012 Kaupunginhallitus					
3211 Keskustoimisto					
3212 Tulostuspalvelut					
3311 Talouspalvelut					
3411 Verotus					
3414 Joukkoliikenne					
3416 Muu toiminta					
3417 Edustus					
3511 Henkilöstön yhteistyöryhmä					
3512 Työsuojelutoiminta					
3513 Yhteistoiminta					
3514 Tyhy-toiminta					
3515 Muu henkilöstöhallinto					
3516 Organisaation kehittäminen					
3511 Elinkeinojen kehittäminen					
3612 Markkinointi					
3613 Työllisyyden edistäminen					
Tilivelvolliset: kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, talouspäällikkö					
Toiminta-ajatus					
Yleishallinto johtaa ja ohjaa kaupungin ja kaupunkiorganisaation kehittämistä valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti sekä kehittää yhteistyössä esimiesten ja henkilöstön kanssa yhdenmukaista henkilöstöpolitiikkaa. Yleishallinnossa luodaan edellytyksiä kaupungin elinvoimaisuuden kehittämiseen.					
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	2022	2021	2020	2019	2018
Sairauspoissaolopäiviä / työntekijä	10	10	11	10,3	10,1
Sairauspoissaolopäivän hinta, € / tpv	112	110	114	114	114
Sairauspoissaolojen palkkakustannukset sivukuluihin (1 000 euroa)	962	714	775	808	879

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Kuntaorganisaation kehittäminen työhyvinvointia sekä innostavaa ja kehitysmuotoista työyhteisökulttuuria tukevaksi sote-uudistus huomioiden

Mittarit:

- Jatkokehitetään Johtaminen palveluna -toimintamallia
- KVTES:n tehtävien vaativuuden arviointijärjestelmän päivittämisen jatkaminen (2021 – 2023)

Toteutuminen: Osittain toteutunut

- Vuoden 2022 aikana käynnistettiin esihenkilökoulutus yhteistyössä Novidan/ Kuntavalmentus Oy:n kanssa. Koulutuksen osana kehitetään myös johtaminen palveluna –toimintamallia. Koulutusohjelma jatkuu vuoden 2023 syksyyn saakka ja on osa KEVA:n kehittämisrahaa saanutta Yhteisöllinen Somero –hanketta.
- KVTES:n tehtävien vaativuuden arviointijärjestelmän päivittäminen siirtyi vuodelle 2023 henkilöstövaihdosten ja organisaatiouudistuksen johdosta.

2. Nykyaikaisen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen palvelutuotannon johtamisessa ja asiakaspalvelussa

Mittarit:

- Digi-palvelujen kehittäminen (sähköisten lomakkeiden ja asiointipalvelujen kehittäminen)

Toteutuminen: Osittain toteutunut

Vuoden 2022 aikana on hankittu seuraavat ohjelmat, joiden käyttöönotto on vuoden 2023 aikana:

- Digiturvamalli
- Sähköinen allekirjoituspalvelu
- Asianhallintajärjestelmän uudistus (sähköinen arkisto)

3. Sote-uudistuksen huomioiva organisaatorakenteen optimointi

Mittarit:

- Suunnitelman valmistuminen ja hyväksyminen

Toteutuminen: Toteutui.

- Vuoden aikana optimoitiin soteen liittyen organisaatiota mm. asumis- ja tukihallintopalveluissa. Myös konsernirakennetta uudistettiin sote-uudistus huomioiden (Lamminniemen yhtiöjärjestelyt).
- Lisäksi hyväksyttiin vuotta 2023 varten uusi hallintosääntö ja organisaatorakenne.

Talousluvut

300 HALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	19 100	0	19 100	27 126	8 026	42,02%	142,02%
TOIMINTAKULUT	-1 553 750	0	-1 553 750	-1 547 551	6 199	0,4%	99,6%
TOIMINTAKATE	-1 534 650	0	-1 534 650	-1 520 425	14 225	0,93%	99,07%
VEROTULOT	29 924 000	0	29 924 000	31 282 212	1 358 212	4,54%	104,54%
VALTIONOSUUDET	29 621 809	0	29 621 809	30 110 091	488 282	1,65%	101,65%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	26 400	0	26 400	-6 089	-32 489	-123,06%	-23,06%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-59 300	0	-59 300	-59 301	-1	0,0%	100,0%
SATUNNAISET ERÄT	2 721 000	0	2 721 000	2 721 942	942	0,03%	100,03%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	60 699 259	0	60 699 259	62 528 430	1 829 171	3,01%	103,01%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	412 800	0	412 800	405 653	-7 147	-1,73%	98,27%
TOIMINTAKULUT	-160 200	0	-160 200	-157 554	2 646	1,65%	98,35%

11.2 Elinvoimapalvelut

<p>Toimielin: Kaupunginhallitus</p> <p>Tehtäväalue: Elinvoimapalvelut</p> <p>Kustannuspaikat: 3611 Elinkeinojen kehittäminen 3612 Markkinointi 3613 Työllisyyden kehittäminen</p> <p>Tilivelvolliset: Kehittämisasiantuntija</p>
<p>Toiminta-ajatus</p> <p>Elinvoimapalveluilla luodaan strategianmukaista, hyvinvoivaa kaupunkia, jossa on monipuolinen yrityskehittäminen, korkea palvelutaso sekä hyvä työpaikkaomavaraisuus- ja työllisyysaste.</p> <p>Elinvoiman rakennuspalikoita ovat mm. vetovoimainen ympäristö, kilpailukykyinen yritys-kanta, osaamisen ja työvoiman saatavuus, vahva kuntatalous sekä palveluiden monipuolisuus ja laatu. Somerolla korostuu myös vahva yhteisöllisyys ja vuorovaikutus, joiden nostaminen entistä keskeisempään asemaan myös palveluja tuottaessa, tukee koko paikkakunnan elinvoimaisuutta. Elinvoimapalveluissa keskitytään erityisesti kilpailukykyisen yritys-kannan kehittämiseen sekä osaamisen ja työvoiman saatavuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa uusien yritysten houkuttelemista, nykyisten yritysten toimintaedellytysten parantamista sekä työllisyyden tukemista ja yhteisöllisyyden edistämistä.</p>

Lisäksi elinvoimapaalveluissa hoidetaan kaupungin yleisviestintä ja -markkinointi sekä osallistutaan kaupunki- ja organisaatiokehitystyöhön.			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2022	Tilinpäätös	
		2022	2021
Yritysneuvontakerrat	100	130	115
Yrityskoulutustilaisuudet	5	7 (omat)	4
Yritysverkostotapaamiset	10	11	20
Mittarit			
Neuvonta- ja aktivointitoimenpiteiden piirissä olleiden yritysten osallistumiskertojen yhteismäärä	400	410	450
Palkkatukilisäpäätökset	6	0	1
Yritysmäärän nettomuutos	15	31	10

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

Tavoitteet

1. Elinkeinoelämän elpymisen tukeminen – Mikroryrittäjien toimintaedellytysten tukeminen

Koronakriisi on vaikuttanut erityisesti mikroryrittäjien toimintaedellytyksiin ja toimeentuloon. Tämän ryhmän tukeminen Somerolla erityisen tärkeää.

Hyödynnetään verkostoja aktiivisesti valmisteluvaiheesta lähtien. Keskeisiä verkostoja ovat V-S yrittäjät, Someron Yrittäjät, Someron Naisyrittäjät ja Somero Syrämässä ry sekä kumppanina Yrityssalo ja alueen oppilaitokset.

Mittarit: Käynnistetyt tukitoimenpiteet, tuen piirissä olleet yritykset

Toteutuminen: Toteutui.

- Erilaisia koulutuksia ja koulutuksellisia tapahtumia oli vuoden aikana tarjolla sekä omana toteutuksena, että osana palvelusopimusta Yrityssalon kanssa yhteensä n. 70. Tapahtumien järjestämisessä ja niistä viestinnässä on tehty yhteistyötä koko verkoston kanssa.

2. Kaupunkistrategian valmistuminen ja seurannan kehittäminen

Mittarit: Valmistelutyön päättäminen alkuvuodesta 2022 ja kehitetyt seurannan mallit

Toteutuminen: Toteutui loppuvuonna.

- Strategia sisältää seurannan mittarit.

3. Kaupungin viestinnän kehittäminen

Uuden viestintäasiantuntijan tulon myötä päivitetään viestinnän ja markkinoinnin strategiset linjat ja suunnitelmat. Työssä huomioidaan olemassa oleva brändistrategia, sekä sen mahdolliset päivittämistarpeet sekä uusi kaupunkistrategia.

Mittarit: Viestinnän päivitetty strategia / toimintaa ohjaava suunnitelma

Toteutuminen: Toteutui.

- Viestintäsuunnitelma on laadittu ja esitelty iltakouluissa kaupunginhallitukselle.

4. Tehostetun markkinointikampanjan aloittaminen asukas- ja yrityshankintaan.

Käydään keskustelu (Khal) ja laaditaan suunnitelma sekä kustannusarvio toimenpiteistä, joilla Someron asukasmäärää, erityisesti lapsiperheiden määrää sekä yritysten ja työpaikkojen määrää pyritään lisäämään. Määräaika 31.5. mennessä.

Mittarit: Suunnitelma laadittu
Asukasmäärän ja työpaikkojen kehitys.

Toteutuminen:

- Suunnitteluosio toteutui. Suunnittelu jatkui alkusyksyyn ja sitä hyödynnettiin myös kaupunkistrategian valmistelussa. Jo käynnistetyissä markkinointitoimenpiteissä hyödynnettiin mm. yritystonttien kampanjahinnoittelua.

Talousluvut

320 ELINVOIMAPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	1 000	0	1 000	2 736	1 736	173,6%	273,6%
TOIMINTAKULUT	-375 500	0	-375 500	-371 589	3 911	1,04%	98,96%
TOIMINTAKATE	-374 500	0	-374 500	-368 853	5 647	1,51%	98,49%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTAN- NUKSET	-374 500	0	-374 500	-368 853	5 647	1,51%	98,49%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-19 600	0	-19 600	-21 585	-1 985	-10,13%	110,13%

11.3 Maaseutupalvelut

Toimielin: Kaupunginhallitus

Tehtäväalue: Maaseutupalvelut

Kustannuspaikat:

3711 Seudullisen maaseutupalvelut

3712 Omat maaseutupalvelut

Tilivelvolliset: Maaseutuyksikön päällikkö

Talousluvut

330 MAASEUTUPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	109 800	0	109 800	120 626	10 826	9,86%	109,86%
TOIMINTAKULUT	-248 700	0	-248 700	-235 903	12 797	5,15%	94,85%
TOIMINTAKATE	-138 900	0	-138 900	-115 277	23 623	17,01%	82,99%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-138 900	0	-138 900	-115 277	23 623	17,01%	82,99%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-29 200	0	-29 200	-33 143	-3 943	-13,5%	113,5%

Maaseutupalvelujen tehtäväalueen määrärahoja ja kustannusarvioita seurataan kahdella eri kustannuspaikkatasolla. Kustannuspaikat ovat seuraavat:

3711 Seudulliset maaseutupalvelut

3712 Omat maaseutupalvelut

11.3.1 Seudulliset maaseutupalvelut

Toimielin: Kaupunginhallitus			
Tehtäväalue: Maaseutupalvelut			
Kustannuspaikka: 3711 Seudulliset maaseutupalvelut			
Tilivelvolliset: Maaseutuyksikön päällikkö			
Toiminta-ajatus Maaseututoimen tehtävänä on huolehtia maaseutuyrittäjien lakisääteisten EU- ja kansallisten tukien toteuttamisesta sekä muista kuntien järjestettäviksi määrätyistä maaseutuelinkeinoja koskevista hallintotehtävistä Someron, Forssan ja Tammelan alueella. Lisäksi maaseututoimi palvelee maatalousyrittäjiä ja muita sidosryhmiä mm. maataloustukiin, hirvi- ja petoeläinvahinkoihin, hukkakauraan sekä eläinrekisteriin liittyvissä asioissa.			
Toiminta Koronaepidemia ei enää vaikuttanut toimintavuonna toimiston palveluihin, toimisto oli avoinna normaalien aikataulujen mukaisesti. Tuet maksettiin ajallaan ja määrättyt tehtävät suoritettiin ajallaan ja huolellisesti. Kuluva toimintavuosi oli EU:n ohjelmakauden viimeinen ja valmistautuminen uuteen ohjelmakautteen alkoi syksyllä. Toimiston henkilökunta aloitti valmistautumisen uusiin määräyksiin ja tehtäviin osallistumalla koulutustilaisuuksiin ja opiskelemalla. Viljelijöille lähetettiin ohjeita valmistautumisesta uuteen ohjelmakautteen, jolloin kaikki tukihakemukset tulee jättää sähköisesti ja valvontaa aletaan tehdä satelliiteilla.			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2022	Tilinpäätös	
		2022	2021
Paperiset hakemukset (%)	4 %	5 %	6 %
Sähköiset hakemukset (%)	96 %	95 %	94 %

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

1. Huolellinen ja aikataulujen mukainen asiakirjojen käsittely

Mittarit: kaikki maataloustuet maksetaan välittömästi Ruokaviraston maksatusten avautuessa.

Toteutuminen: Toteutunut.

- Tuet on käsitelty niin, että maksatukset on voitu suorittaa välittömästi niiden avautuessa.

2. Viljelijöiden tukihallinnon osaamiseen parantaminen

Mittarit: Järjestetään tukikoulutustapahtuma tukivuoden sekä uuden ohjelmakauden muutoksista.

Toteutuminen: Toteutunut.

- Someron omaa koulutusta ei järjestetty, mutta muiden tahojen järjestämistä koulutuksista jaettiin laajasti tietoa. Todettiin, että omien koulutusten järjestäminen on vuonna 2022 tarpeetonta.

Talousluvut

3711 SEUDULLISET MAASEUTU-PALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	109 800	0	109 800	120 626	10 826	-9,86%	109,86%
TOIMINTAKULUT	-242 900	0	-242 900	-232 263	10 637	4,38	95,62%
TOIMINTAKATE	-133 100	0	-133 100	-111 637	-21 463	16,13%	83,87%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-133 100	0	-133 100	-111 637	-21 463	-16,13%	83,87%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-29 200	0	-29 200	-32 821	-3 621	-12,4%	112,4%

11.3.2 Omat maaseutupalvelut

<p>Toimielin: Kaupunginhallitus</p> <p>Tehtäväalue: Maaseutupalvelut</p> <p>Kustannuspaikka: 3712 Omat maaseutupalvelut</p> <p>Tilivelvolliset: Maaseutuyksikön päällikkö</p>
<p>Toiminta-ajatus</p> <p>Maaseututoimi tukee Someron kannattavan maatalouden edellytyksiä ja kannustaa kyliä suunnitelmalliseen omaehtoiseen kehittämiseen. Tavoitteena elinvoimainen, yhteisöllinen maaseutu.</p>
<p>Toiminta</p>

Keväällä järjestettiin kyläneuvottelukunnan kokous.

Kylärahaa haki 7 kylää. Rahoitusta haettiin pääasiassa kylän infrahankkeisiin.

Tehtävälueen keskeisimmät suoritteet	TA 2022	Tilinpäätös		
		2022	2021	2020
Kylärahaa hakeneiden kylien määrä	7	7	6	6

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Kylien omaehtoisten kehittämistoimenpiteiden aktivointi ja tukeminen.

Mittarit: Kylärahaa hakevien kylien määrä. Tukipäätökset tekee kaupungin hallitus.

Toteutuminen: Toteutunut.

2. Maaseudun kehittämis- ja koulutushankkeet muiden toimijoiden kanssa

Varataan budjettiin 3000 euron määräraha mahdollisten yhteistoimintahankkeiden maksuosuuksiin.

Toteutuminen: Toteutunut.

Talousarvioon varatusta määrärahasta 2 611 euroa käytettiin Someron kaupunginhallituksen päätöksen perusteella MTK Varsinais-Suomen ”Kohti tulevaa hankkeeseen”.

Talousluvut

3712 OMAT MAASEUTUPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0%	0%
TOIMINTAKULUT	-5 800	0	-5 800	-3 640	2 160	37,24%	62,76%
TOIMINTAKATE	-5 800	0	-5 800	-3 640	2 160	37,24%	62,76%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-5 800	0	-5 800	-3 640	2 160	37,24%	62,76%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	0	0	0	-323	-323	0,0%	0,0%

11.4 Maa- ja metsätilat

Toimielin: Kaupunginhallitus

Tehtäväalue: 340 Maa- ja metsätilat

Kustannuspaikka:

3811 Maa- ja metsätilat

Tilivelvolliset: Maaseutuyksikön päällikkö

Toiminta-ajatus

Kaupungin metsien hoitaminen asiantuntevasti niin, että se on tehokasta ja taloudellista, ottaen huomioon metsien moninaiskäyttömuodot, luonnonsuojelu ja työllisyysnäkökohdat. Kaupungin peltojen vuokraaminen maatalouskäyttöön niin että niin peltojen arvo säilyy.

Toiminta

Metsänhoitoyhdistys Salometsä hoitaa Someron kaupungin metsiä. Toimintavuoden aikana metsien hoidossa alettiin toteuttaa uutta metsänhoitosuunnitelmaa, metsien luontoarvot ja suojeleminen on otettu aiempaa konkreettisemmin huomioon.

Someron kaupunki omistaa metsää 1740 hehtaaria, joka sijaitsee noin viidellätoista tilalla. Kaupunki ostaa metsäalueiden hoitoon, hoidon suunnitteluun ja puunmyyntiin liittyvät palvelut Metsänhoitoyhdistys Salometsältä. Metsien hoito ja käsittely perustuvat vuoden 2021 metsäsuunnitelmaan. Uusi suunnitelma luovutettiin Someron kaupungille tammikuussa 2021.

Kertomusvuonna tavoitteena oli kaupungin omistamien metsien tehokas ja taloudellinen hoito, unohtamatta metsien eri moninaiskäyttömuotoja, luonnonsuojelua ja työllisyysnäkökohtia.

Kaupungin metsien käsittelyssä puuntuotanto on etusijalla, kuten talousmetsissä yleensä. Metsien käsittelyssä noudatetaan kestävyysperiaatetta siten, että tulevaisuuden hakkuumahdollisuudet turvataan. Tämä edellyttää taimikoiden hoitamista, metsien harventamista ja hakkuukypsien metsien uudistamista. Nuorten, ensiharvennusvaiheessa olevien kasvatusmetsien runsaus on ongelmallista. Näiden metsien hakkuissa korjuukustannukset ovat korkeat, eikä hakkuutuloja juurikaan kerry. Riittävän aikaisin tehtävät ensiharvennukset ovat kuitenkin välttämättömiä, jotta kasvutappioilta vältyttäisiin ja metsien puusto järeytyisi.

Hakkuukaudella 2022 puuta myytiin seuraavasti: pystykaupalla Westas Groupille 5600 m³. Hakkuista oli ensiharvennusta 6,5 ha, muuta harvennusta 58,4 ha ja uudistushakkuuta 5,1 ha. Metsänhoitotöitä tehtiin seuraavasti: taimikonhoitoa 27,9 ha ja ennakkoraivausta 77,8 ha.

Metsien moninaiskäyttö ja luonnonsuojelu ovat mahdollista ainakin jossain määrin yhteen sovittaa puuntuotannon kanssa talousmetsienkin käsittelyssä. Kaupungin metsätiloilla on alueita, joissa puuntuotannolliset tavoitteet eivät ole ensisijaiset. Iso-Valkean lähialueilla metsien käsittelyssä noudatetaan erityistä varovaisuutta. Osa kyseisestä metsätilasta kuuluu Natura-verkostoon ja metsänkäsittelyä on rajoitettu myös tämän takia. Painiojärven sijaitsevassa Holmansaarella 11 ha:n metsäalue on ollut pitkään ilman hakkuuta ja alue on rauhoitettu kaupungin hakemuksesta luonnonsuojelualueeksi vuonna 2000.

Kaupungin metsien työllistävä vaikutus on suhteellisen suuri. Kaupunki työllistää metsänhoitoyhdistyksen palveluksessa olevia metsureita ja paikallisia urakoitsijoita. Metsureita työllistävät myös metsänviljely- ja taimikonhoitotyöt. Puutavaran ajossa kaupungin metsistä johtuva työllisyysvaikutus on huomattava ja lisäksi ajoittain työllistetään hakkuu- ja muokkauskoneita.

Koneellistuminen lisääntyy metsissäkin, mutta kaikkia metsissä tehtäviä töitä ei voida tulevaisuudessakaan koneellistaa. Työvoimapula saattaa joidenkin vuosien kuluttua muodostua ongelmaksi ammattitaitoisen työvoiman jatkuvasti vähentyessä.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Tehokas ja kannattava puuntuotanto, sekä monikäyttö ja virkistysmahdollisuudet.

Metsänhoitoyhdistyksen toiminnan seuraaminen ja yhteistyö metsänhoidon suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Kaupungin maatalousmaan vuokrauksien kilpailuttaminen niiden peltojen osalta joiden vuokrasopimus on katkolla.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2022	Tilinpäätös		
		2022	2021	2020
-Vuokrattu peltoala, ha	61,7	61,7	61,7	61,7
-Pellonvuokratulot, (1000 €)	26,7	28,3	28,3	26,7
-Puunmyyntitulot, (1000 €)	200	105,3	144,6	121
Mittarit				
-Osuus kaupungin omistamasta viljelykelpoisesta peltoalasta, %	100	100	100	100
-Arvio metsänmyyntipotentialin hyödyntämisestä tehokkaan ja taloudellisen hoidon näkökulmasta (MHY Salometsän arvio), %	100	100	100	100

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Kaupungin omistamien metsien tehokas ja taloudellinen hoito.

Toteutuminen: Someron kaupungin metsiä on hoidettu kaupungin hyväksymän metsänhoitosuunnitelman mukaisesti.

2. Kaupungin kiinteistöihin kuuluvan maatalousmaan vuokraustoiminnan tehokas hoito

Toteutuminen: Toimintavuonna ei yhtään peltojen vuokrasopimusta ollut katkolla eikä uusia vuokrasopimuksia tehty. Uusi kilpailutus toteutetaan vuonna 2024.

Talousluvut

340 MAA- JA METSÄTILAT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	226 700	0	226 700	133 864	-92 836	-40,95%	59,05%
TOIMINTAKULUT	-75 500	0	-75 500	-41 488	34 012	45,05%	54,95%
TOIMINTAKATE	151 200	0	151 200	92 376	-58 824	-38,91%	61,09%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	151 200	0	151 200	92 376	-58 824	-38,91%	61,09%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%

12 PERUSTURVALAUTAKUNTA

12.1 Perusturvatoimen hallinto ja huolto

Talousluvut

500 PERUSTURVAT. HALLINTO JA HUOLTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	174 600	40 000	214 600	117 511	-97 089	-45,24%	54,76%
TOIMINTAKULUT	-614 200	-40 000	-654 200	-650 413	3 787	0,58%	99,42%
TOIMINTAKATE	-439 600	0	-439 600	-532 903	-93 303	-21,22%	121,22%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 900	0	-2 900	-2 915	-15	-0,53%	100,53%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-442 500	0	-442 500	-535 818	-93 318	-21,09%	121,09%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	1 260 300	0	1 260 300	165 207	-1 095 093	-86,89%	13,11%
TOIMINTAKULUT	-129 900	0	-129 900	-140 893	-10 993	-8,46%	108,46%

Perusturvatoimen hallinto- ja huolto –tehtävälueen määrärahoja ja kustannusarvioita seurataan kahdella eri vastuualueetasolla. Vastuualueet ovat seuraavat:

5000 Perusturvatoimen hallinto

5100 Perusturvatoimen huolto

12.1.1 Perusturvan hallinto

Toimielin: Perusturvatoimi

Tehtäväalue: Perusturvatoimen hallinto ja huolto

Vastuualue: Perusturvatoimen hallinto

Kustannuspaikat:

5111 Perusturvalautakunta ja –toimisto

5115 Edunvalvonta

Tilivelvollinen: Perusturvajohtaja

Toiminta-ajatus

Perusturvatoimen hallinnon tavoitteena on tukea ja edistää kaupungin asukkaiden hyvinvointia, ehkäistä sairauksia ja sosiaalisten ongelmien syntymistä sekä turvata riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut.

Perusturvan hallinnon tehtävänä on johtaa ja kehittää toimialan palveluiden tuottamista laadukkaasti ja taloudellisesti Someron kaupungin linjausten ja strategian mukaisesti. Tavoitteena on luoda perusturvan toimialan työntekijöille edellytykset tehdä omissa toimintayksiköissään työtä laadukkaasti ja turvallisesti sekä tehdä toimialarajat ylittävää poikkihallinnollista yhteistyötä tavoitteiden toteuttamiseksi.

Toiminta

Vuosi 2022 on ollut perusturvalautakunnan alaiselle toiminnalle haasteellinen. Covid-2019 epidemia on jatkunut edelleen vaikuttaen merkittävästi hoiva-alan henkilöstöresursseihin. Taudin muoto on muuttunut vähäoireisemmaksi, mutta entistä helpommin tarttuvammaksi. Korona sekä sen kaltaiset oireet ovat aiheuttaneet sijaistarpeiden tuntuvaa kasvua etenkin hoivapalveluissa ja osaltaan vaikeuttaneet rekrytointeja. Rekrytoinneissa on turvauduttu poikkeuksellisesti vuoden 2022 aikana henkilöstövuokraukseen jonkin verran.

Kevään 2022 aikana sijaisrekrytointivaikeuksien lisäksi työehtosopimusneuvottelut sekä siitä aiheutuneet työtaistelut aiheuttivat haasteita rekrytoinneissa sekä yleistä epävarmuutta.

Keväällä yleismaailmallisen tilanteen kärjistyminen ja Ukrainan tilanne sekä vastaanottokeskuksen perustaminen Somerolle ovat tuoneet maahanmuuttoon sekä kotoutumiseen liittyvät asiat konkreettisesti ja uudella tavalla huomioitavaksi palvelujärjestelmässä sekä valmiussuunnittelussa.

Vuoden 2022 merkittävä hallinnollinen resurssi on jouduttu käyttämään hyvinvointialueen aloittamiseen liittyvään valmistelutyöhön. Hyvinvointialueelle tehdyt selvitykset ja valmistelutyö ovat vaatineet resursseja myös eri toimialoilta ja tiivis yhteistyö toimialojen välillä on ollut tarpeen. Henkilöstön hyvinvointialueelle siirtämiseen liittyvät kysymykset, omaisuuden luovuttaminen, sopimukset sekä kiinteistöt ovat vaatineet myös siirtoprosessien valmistelemisen ja toteuttamisen lisäksi lukuisia selvityksiä, yhteistyöpalavereja sekä dokumenttien laatimisia. Valmistelutyö on ollut kaksisuuntaista huomioiden myös Someron kaupungin uusi organisaatio

sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisvastuun poistumisen jälkeen (kaupungin vastuulle jäävät palvelut, hallintosääntö, yhteistyön rajapinnat).

Perusturvalautakunnan alaisessa toiminnassa on pyritty vahvistamaan omien palveluiden organisoimisen avulla asemaa hyvinvointialueella mahdollisimman laajasti. Hyvinvointialueen valmistelun keskeneräisyys on aiheuttaneet merkittävää painetta etenkin esihenkilöstössä, jonka asema tulevassa organisaatiossa on ollut vielä lähes kokonaisuudessaan vuoden 2022 loppuun saakka epäselvä. Lisäksi epätietoisuus tulevasta sekä hyvinvointialueen organisaation sekä käytäntöjen selkiytymisen painottuminen marras-joulukuulle 2022 aiheuttivat painetta esihenkilöille. Someron esihenkilöstöstä ei valittu vuoden 2022 aikana ketään hyvinvointialueella avoimena olleisiin esihenkilötehtäviin.

Perusturvajohtaja valittiin 8.8.2022 alkaen hallintojohtajan virkaan ja johtava sosiaalityöntekijä toimi vs. perusturvajohtajana loppuvuoden ajan. Hallinnollisesti hallintojohtaja ja vs. perusturvajohtaja tekivät tiivistä yhteistyötä syksyn 2022 aikana.

Vuoden 2022 aikana perusturvalautakunnan alainen toiminta sai SHQS-laatusertifikaatin. Vuoden aikana täsmennettiin ja dokumentoitiin toimintaan liittyviä ohjeistuksia, linjattiin toimintakäytäntöjä, suunniteltiin aikataulutus niille toimille, missä nähtiin edelleen kehittämistarvetta sekä muutettiin toimintakäytäntöjä. Laaduntunnustuksessa laatupäälliköt, sisäiset auditoijat sekä esihenkilöstö olivat merkittävässä roolissa. Laaduntunnustukseen liittyvä työ on toiminut hyvinvointialueelle siirtymää tukevana työnä, jonka myötä esihenkilöstö sekä henkilöstö ovat entistä valmiimpia siirtymään organisaatioon, joka tulee arvioimaan toimintaansa tulevaisuudessa myös SHQS-kriteerein.

Valtion korona-avustus jäi vuoden 2022 osalta oletettua pienemmäksi, joka vaikutti merkittävästi perusturvan talouden toteumaan.

Keskeisimmät suoritteet

Henkilöstö:

Perusturvan hallinto (5111)	2020	2021	2022	
Perusturvajohtaja	1	1	1	} 8.8.2022 alkaen vs. perusturvajohtaja
Johtava sosiaalityöntekijä	1	1	1	
Järjestelmätukihenkilö	1	1	1	
Osastonsihtööri-edunvalvoja	0,5	0	0	
Toimistovirkailija	1	1	1	
Toimistosihtööri	1	1	1	
Rekrytointivastaava	0	0	1	Uusi nimike 1.1.2022 alkaen. Aiemmin varahenkilöstön vastaava sairaanhoitaja.
Yhteensä	5,5	5	6	
Edunvalvonta (5115)	2020	2021	2022	
Osastonsihtööri-edunvalvoja → 1.5.2021 alkaen Edunvalvoja	0,5	1	1	Muutettu osastonsihtööri-edunvalvojan virka edunvalvojan viraksi. (Perltk 19.5.2021 § 45 ja Khal 8.6.2021 § 131)

<i>Edunvalvontasihteeri</i>	0	0	0,5	<i>Täyttölupa 1.1.2022 alkaen (Perltk 19.5.2021 § 45 ja Khal 8.6.2021 § 131)</i>
Yhteensä	0,5	1	1,5	
Perusturvan hallinto yhteensä:	6	6	7,5	

Edunvalvonta:

Edunvalvonnan päämiesmäärät	2019	2020	2021	2022
31.12. voimassa olevat päämiehet yhteensä	74	76	81	82
- tavanomainen	73	73	71	71
- erityistehtävä	1	3	10	11
Uudet päämiehet yhteensä	12	11	11	17
- tavanomainen	11	8	5	9
- erityistehtävä	1	3	6	8
Päätyneet edunvalvonnot yhteensä	8	9	9	12
- tavanomainen	6	8	6	9
- erityistehtävä	2	1	3	3
Keskimääräinen alkuseveltelyaika (pv)				
- alkuseveltelyaika pv/omaisuusluettelo	70	80	60	60

*Edunvalvontapiiriin suositus, että 70 päämiestä kohden on yksi kokoaikainen edunvalvoja

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. SHQS ulkoisten auditointien toteuttaminen

Mittari: Laaduntunnustus saatu / ei saatu.

Toteutunut. Laaduntunnustus saatu 25.11.2022

2. Talousseurannan ja toiminnan taloudellisten reunaehtojen tiedostaminen.

Mittari: Talousarviossa pysytty / ei pysytty

Ei toteutunut. Lisätalousarviosta päätetty perltk 8.12.2022 § 111 / khal 12.12.2022 § 275 / kval 19.12.2022 § 87. Lisätalousarvio osoittautui edelleen riittämättömäksi.

3. Tulosityksiköiden vastuunalaisten esimiesten toteuttama talousseuranta ja säännöllinen raportointi oman tulosityksikkönsä käyttömenojen kehityksestä perusturvajohtajalle 4 kertaa vuodessa.

Mittari: Raportoitu / ei raportoitu

Toteutunut.

4. Arkistonmuodostussuunnitelman sekä tiedonhallintamallin uudistaminen.

Mittari: Laadittu / ei laadittu

Ei laadittu. Uuden asianhallintajärjestelmän käyttöönottoa ei pystytty toteuttamaan vuoden 2022 aikana.

Talousluvut

5000 PERUSTURVAT. HALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	174 600	40 000	214 600	117 511	-97 089	-45,24%	54,76%
TOIMINTAKULUT	-476 000	-40 000	-516 000	-487 823	28 177	5,46%	94,54%
TOIMINTAKATE	-301 400	0	-301 400	-370 647	-69 247	-22,98%	122,98%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0%	0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTAN- NUKSET	-301 400	0	-301 400	-370 647	-69 247	-22,98%	122,98%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	-0	0%	0%
TOIMINTAKULUT	-121 900	0	-121 900	-132 053	-10 188	-8,3%	108,3%

12.1.2 Perusturvatoimen hallinto ja huolto

Toimielin: Perusturvatoimi

Tehtäväalue: Perusturvatoimen hallinto ja huolto

Vastuualue: Perusturvatoimen huolto

Kustannuspaikat:

5211 Vaatehuolto

Tilivelvollinen: Perusturvajohtaja

Toiminta-ajatus

Perusturvatoimen huollon tavoitteena on tukea ja edistää perusturvan sekä muiden toimialojen eri toimintayksiköiden toimintaa tuottamalla vaatehuoltoa.

Perusturvan huollon tavoitteena on vastata Someron kaupungin vaatehuollon toimivuudesta, puhtaudesta sekä hygieniasta laadukkaasti.

Toiminta

Perusturvan toiminnan ja tuloksellisuuden näkökulmasta perusturvan huollon sijoittuminen perusturvan organisaatiossa suoraan perusturvajohtajan alaisuuteen ei ole ollut tarkoituksenmukaista esimerkiksi henkilöstöhallinnon tai työturvallisuuden, asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä toimintayksiköiden käytössä olevien koneiden ja laitteiden vaatiman erityisosaamisen näkökulmasta. Kehittämistarpeena on ollut organisoida vastualueet siten, että kustannusvaikutukset ovat mahdollisimman pienet. Tavoitteena on ollut siirtää vaatehuolto tukipalveluita tuottavan työpajatoiminnan alaisuuteen, mutta työllisyyspalveluiden tulevaisuuden täsmentymättömyydestä sekä tulevasta hyvinvointialueen organisaatiouudistuksesta johtuen siirtoa ei tois-taiseksi ole tehty.

Vuoden 2022 aikana vaatehuolto on saanut käyttöönsä nykyisten tilojen yhteydestä käyttöön vapautuneen tilan, joka on parantanut työteon edellytyksiä tilojen ollessa ahtaat.

Vaatehuollon osalta sijoittuminen hyvinvointialueen organisaatioon oli epäselvä vuoden loppuun saakka. Vuoden 2022 aikana on varauduttu siihen, ettei pesulapalveluita voida tuottaa enää kaupungille jääviin palveluihin (varhaiskasvatus, koulut, tekninen toimi).

Vaatehuolto (5211)	2020	2021	2022	
<i>Tiimivastaava (konepesijä)</i>	1	1	1	60 % 1.8.2022 alk.
<i>Pesula-apulainen</i>	2	3	3	
Yhteensä	4	4	4	

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Pesulatoiminnan jatkon selkiyttäminen osana hyvinvointialueen palveluita

Mittari: Toimintasuunnitelma laadittu / ei laadittu

Ei laadittu. Pesulatoiminnasta vastaava esihenkilöä ei ollut nimetty joulukuuhun 2022 mennessä hyvinvointialueelle ja Varhan organisaatorakenne on ollut täsmentymätön tukipalveluiden osalta.

Talousluvut

5100 PERUSTURVAT. HUOLTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0%	0%
TOIMINTAKULUT	-138 200	0	-138 200	-162 256	-24 056	-17,65%	117,65%
TOIMINTAKATE	-138 200	0	-138 200	-162 256	-24 056	-17,41%	117,65%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 900	0	-2 900	-2 915	-15	-0,53%	100,53%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-141 100	0	-141 100	-165 171	-24 071	-17,06%	117,06%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	1 260 300	0	1 260 300	165 172	-1 095 128	86,9%	13,1%
TOIMINTAKULUT	-8 000	0	-8 000	-8 805	-805	10,1%	110,1%

12.2 Ympäristöterveydenhuolto

Toimielin: Perusturvatoimi

Tehtäväalue: Ympäristöterveydenhuolto

Kustannuspaikat:

5311 Terveysvalvonta

5312 Eläinlääkintähuolto

5313 Löytöeläinkotitoiminta

Tilivelvollinen: Perusturvajohtaja

Toiminta-ajatus

Ympäristöterveydenhuollon (eläinlääkintähuolto ja terveystarkastus) tehtävistä vastaa Someron kaupungin alueella Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä. Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä on vuokralla Someron kaupungin tiloissa. Someron kaupunki on ollut kuntayhtymän osajäsenenä ympäristöterveydenhuollon osalta vuoden 2013 alusta lukien.

Ympäristöterveydenhuollon tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköllä on valvontaviranomaisen hyväksymä toimintaa ohjaava valvontasuunnitelma. Löytöeläintoiminta on toteutettu ostopalveluna yksityisen toimesta.

Perusturva vastaa Someron kaupungin alueella tavattujen ja talteen otettujen koirien ja kissojen sekä muiden vastaavien pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten tilapäisen hoidon järjestämisestä. Löytöeläinkotitoiminta ostetaan yksityiseltä palveluntuottajalta.

Ympäristöterveydenhuollon sekä löytöeläinkotitoiminta eivät siirry hyvinvointialueelle vuoden 2023 alussa.

Toiminta

Vuoden 2022 aikana on käyty neuvotteluja sekä tehty yhteistoimintasopimus ympäristöterveydenhuollon palveluiden järjestämisestä Salon kaupungin kanssa (kval 14.11.2022 § 70).

Keskeisimmät suoritteet

Someron terveystarkastus	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Tarkastus	611	660	471	443	351
Eläinlääkintähuolto, käynnit	2991	2814	2797	2308	2509

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Säännöllisten yhteistyöpalavereiden toteutuminen ja toimintasuunnitelman laatiminen vuodelle 2023.

Mittari: Toteutunut / ei toteutunut

Toteutunut. Yhteistoimintasopimus on laadittu yhteistyössä FSHKY:n ja Salon kaupungin kanssa vuoden 2022 aikana. Ympäristöterveydenhuollon palveluntuottajana jatkaa Salon kaupunki 1.1.2023 alkaen.

Talousluvut

510 YMPÄRISTÖTERVEYDEN- HUOLTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poik- keama	Poikk- %	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	400	0	400	680	280	69,88%	169,88%
TOIMINTAKULUT	-387 000	0	-387 000	-383 231	3 769	0,97%	99,03%
TOIMINTAKATE	-386 600	0	-386 600	-382 552	4 048	1,05%	98,95%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTAN- NUKSET	-386 600	0	-386 600	-382 552	4 048	1,05%	98,95%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-200	0	-200	-139	61	30,27%	69,74%

12.3 Kansanterveystyö

520 KANSANTERVEYSTYÖ	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	651 100	700 000	1 351 100	1 605 132	254 032	18,8%	118,8%
TOIMINTAKULUT	-4 718 250	-680 000	-5 398 250	-6 107 663	-709 413	-13,14%	113,14%
TOIMINTAKATE	-4 067 150	20 000	-4 047 150	-4 502 531	-455 381	-11,25%	111,25%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	-15	-15		
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-15 600	0	-15 600	-26 916	-11 316	-72,54%	172,54%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-4 082 750	20 000	-4 062 750	-4 529 461	-466 711	-11,49%	111,49%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	300	0	300	107 218	106 918	35 639,38%	35 739,38%
TOIMINTAKULUT	-817 100	0	-817 100	-828 680	-11 580	-1,42%	101,42%

Kansanterveystyö –tehtäväalueen kustannuksia ja niiden toteutumista seurataan kahdella eri vastuualueetasolla. Vastuualueet ovat seuraavat:

5300 Avohoito

5400 Täydentävät palvelut

12.3.1 Avohoito

Toimielin: Perusturvatoimi

Tehtäväalue: Kansanterveystyö

Vastuualue: Avohoito

Kustannuspaikat:

5321 Terveysneuvonta

5322 Työterveyshuolto

5323 Sairaanhoidon vastaanotto toiminta

5324 Mielenterveystyö

5325 Hammashuolto

5326 Äitiys- ja lastenneuvola

5327 Kouluterveydenhuollon palvelut

5328 Opiskeluterveydenhuollon palvelut

Tilivelvollinen: Johtava lääkäri

Toiminta-ajatus

Kansanterveystyön avohoidon perustehtävänä on tukea alueensa väestön terveyttä, ehkäistä sairauksien syntyä sekä järjestää sairauksien tutkimus ja hoito tarkoituksenmukaisella tavalla. Toiminta on asiakaslähtöistä, terveyttä edistävää ja ennaltaehkäisevää sekä asiakkaan itsehoitoa tukevaa. Kansanterveystyön avohoidon palveluita ovat neuvola- ja kouluterveydenhuolto (terveysneuvonta), työterveyshuolto, sairaanhoidon vastaanotto toiminta, mielenterveys-työ sekä hammashuolto. Avohoidon toimintaa toteutetaan lain-, asetusten ja valtakunnallisten ohjeistusten mukaisesti.

Neuvolan, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon asiakasryhmänä ovat lapset ja nuoret perheiden sekä lasta odottavat perheet. Ennaltaehkäisevällä työotteella tuetaan lasten ja nuorten terveyden ja mielenterveyden edistämistä, erityisen tuen tarpeen tunnistamista ja tuen oikea-aikaista järjestämistä myös vanhemmille ja muille aikuisille. Perustehtävän toteuttaminen edellyttää määrältään riittävää ja ammattitaitoista henkilöstöä, jonka johtaminen toteutetaan laadukkaasti. Varhaisen tuen perhetyö täydentää neuvolan toimintaa. Lisäksi neuvolassa toteutetaan omaishoitajien terveystarkastukset, työttömien terveystarkastukset sekä aikuis- ja seniorineuvolan terveystarkastukset.

Sairaanhoidon vastaanotto sekä suun terveydenhuolto panostavat laaja-alaiseen perushoittoon ja hyvään erityisosaamiseen edistämällä henkilöstön vahvaa ammattitaitoa ja moniammatillista tiimityötä. Sairaanhoidon vastaanoton toimintaa kehitetään moniammatilliseksi sekä ennaltaehkäiseväksi somerolaisten tarpeet huomioiden. Sairaanhoidon vastaanotto sekä suun terveydenhuolto huolehtivat eri ikäryhmien palvelutarpeisiin vastaamisesta laadukkaasti, luottamuksellisesti ja asiakaslähtöisesti sekä tukemalla asiakkaiden itsehoitoa.

Työterveyshuolto tarjoaa Someron kaupungin lisäksi sopimuksen tehneille yrityksille, yrittäjille ja maatalousyrittäjille laadukkaita lakisääteisiä työterveyspalveluja, joiden sisältö sovitaan asiakasyritysten kanssa yksilöllisesti työterveyshuoltosopimusta laadittaessa.

Mielenterveystyö palvelee yksilöitä, pareja ja perheitä elämän erilaisissa kriisi- ja ongelmatilanteissa. Mielenterveys- ja päihdeyksikkö toimii ilman lähetettä matalan kynnyksen tutkimus- ja

hoitopaikkana, jonne asiakas voi oma-aloitteisesti ottaa yhteyttä. Mielenterveystyössä hoidaan myös pitkäaikaista seurantaa ja hoitoa vaativia psykiatrisia avohoitopotilaita. Mielenterveysyksikön työntekijät tekevät vastaanottotoimintaa ja kotikäyntejä, toteuttavat kuntoutusta, lääkeseurantaa, päihdeongelmien selvittelyä ja hoitoon ohjausta, opioidiriippuvaisen korvaushoitoa sekä omaisten neuvontaa.

Toiminta

Sairaanhoidon vastaanottotoiminta on edelleen hoitanut infektio- ja poliklinikan toimintaa alkuvuoden aikana. Koronapotilaiden vastaanotto on siirretty 2.6.2022 alkaen terveyskeskusvastaanoton tiloihin.

Työterveyshuollon palvelun osalta toimintaedellytyksiä ei enää ollut itsetuotettuun palveluun 1.1.2023 alkaen, koska työterveyshuollon palvelu ei olisi siirtynyt hyvinvointialueelle. Työterveyshuollon palvelut on kilpailutettu 1.1.2023 alkaen Someron kaupungin henkilöstölle ja palveluntuottajana jatkaa Forssan Oiva Työterveys Oy. Hyvinvointialue järjestää siirtyvän henkilöstön työterveyshuollon palvelut Länsirannikon Työterveys Oy:n toimesta. Työterveyshuollon palveluiden järjestämismääräyksen alueen työnantajille ja yrittäjille on myös hyvinvointialueella.

Työterveyshuollon terveydenhoitajaresurssia on siirretty vähitellen vuoden 2022 aikana työikäisten aikuisten sekä ikäihmisten palveluihin, joissa selkeästi on ollut jo pidemmän aikaa palvelutuotannossa vajetta. Terveydenhoitajien resurssien tarvetta on todettu työttömien terveys-tarkastuksissa sekä ikäihmisten, etenkin omaishoitajien terveystarkastuksissa osana aikuis- ja seniorineuvolaa. Terveydenhoitajien työpanos on suunniteltu siirrettävän 1.1.2023 alkaen näihin palvelutehtäviin tiedostaen kuitenkin hyvinvointialueen organisaation täsmennyttämyys.

Terveysneuvonnan, neuvolan, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon resursseja on käytetty aiemmin koronatoimenpiteisiin (neuvonta, jäljitys, rokutus), jolloin toimintoja on jouduttu supistamaan muiden kohderyhmien osalta lakisääteisiin minimitoimenpiteisiin. Vuoden 2022 aikana on valtakunnallisesti luovuttu jäljitystoiminnasta ja tämän johdosta tilanne on normalisoitunut. Uuden haasteen ovat tuoneet vastaanottokeskuksen perustamisen jälkeen tilapäisen suojelun piirissä olevat ukrainalaiset perheet, joiden neuvola- ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluita vastaanottokeskus ei tuota ja joiden osalta järjestämismääräyksen on kunnilla.

Suun terveydenhuollossa koronatilanne on vaikuttanut toimintoihin merkittävästi. Kaksi oikomishoidon erikoishammaslääkärinä kävi Somerolla hoitamassa oikomishoidon potilaita. Vaikeita suunkirurgisia palveluita sekä KKT-röntgentutkimuksia ostettiin yksityiseltä palveluntarjoajalta. Erikoissairaanhoidon palveluita käytettiin täyttävien potilaiden osalta. Hammashoitajan työpanosta on ostettu jonkin verran myös yksityiseltä palveluntarjoajalta.

Mielenterveys- ja päihdeyksikön vastuulle siirretty nuorisoneuvolatoiminta on jatkunut vuoden 2022 aikana. Nuoria on voitu auttaa hoitoonohjauksissa ja käynneillä on ollut ennaltaehkäisevä merkitys lasten- ja nuorisopsykiatrian ollessa ruuhkautuneet. Nuorisoneuvolan toimintaan on voitu ohjautua koulun, sosiaalityöntekijän tai perheen kautta. Nuoret itse ovat myös kyselleet apua. Mielenterveys- ja päihdeyksikkö on ollut mukana hyvän mielen kuntahankkeessa. Lisäksi mielenterveys- ja päihdeyksikkö ovat olleet mukana Terapiat etulinjassa-hankkeeseen, jonka johdosta kaksi hoitajaa on aloittanut lyhytterapeuttiset opinnot joulukuussa 2022.

Keskeisimmät suoritteet

Terveysneuvonta (5321)	2020	2021	2022	
<i>Terveydenhoitajat</i>	6	6	-	<i>Terveysneuvonnasta siirretty terveydenhoitajat omille kustannuspaikoilleen äitiys- ja lastenneuvola sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuolto.</i>
<i>Sairaanhoitaja</i>	-	1	1	<i>Tartuntataudeista vastaava ns. koronahoitaja (määräaikainen)</i>
Yhteensä	6	7	1	
Työterveyshuolto (5322)				
<i>Vastaava terveydenhoitaja</i>	1	1	1	
<i>Terveydenhoitaja</i>	1	1	1	
<i>Työterveyslääkäri</i>	0,4	0,4	0,4	
Yhteensä	2,4	2,4	2,4	
Sairaanhoidon vastaanottotoiminta (5323)				
<i>Johtava lääkäri / Ylilääkäri</i>	1	1	1	
<i>Terveyskeskuslääkäri</i>	6	6	6	<i>(Ostopalvelu/määräaikaiset)</i>
<i>Osastonhoitaja</i>	1	1	1	
<i>Sairaanhoitaja</i>	6*	6*	7	<i>(*2 määräaikaista sijaista covid19-tilanteesta johtuen 31.12.2021 saakka. TA22 / 1 vakituinen sijainen, 1 varahenkilöstö)</i>
<i>Osastonsihteeri</i>	1,5	1,5	1,5	
<i>Diabeteshoitaja</i>	1	1	1	
<i>Välinehoitaja</i>	1	1	1	
Yhteensä	17,5	17,5	18,5	
Mielenterveystyö (5324)				
<i>Vastaava sairaanhoitaja</i>	1	1	1	
<i>Sairaanhoitaja</i>	-	1	1	
<i>Mielenterveyshoitaja</i>	2	2	2	
Yhteensä	3	4	4	
Hammashuolto (5325)				
<i>Hammaslääkäri</i>	5	5	5	
<i>Suuhygienisti</i>	2	3	3	
<i>Hammashoitaja</i>	6	5	5	
Yhteensä	13	13	13	
Äitiys- ja lastenneuvola (5326)				
<i>Terveydenhoitaja</i>	-	-	4	
Yhteensä	-	-	4	
Kouluterveydenhuollon palvelut (5326)				
<i>Terveydenhoitaja</i>	-	-	1,5	
Yhteensä	-	-	1,5	

Opiskeluterveydenhuollon palvelut (5328)	-	-	0,5	
<i>Terveydenhoitaja</i>	-	-	0,5	
Yhteensä	-	-	0,5	
Yhteensä kaikki	41,9	43,9	45,9	

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	2019	2020	2021	2022
Avosairaanhoido	41 748	36 964	60 254	48 836
<i>Lääkärit</i>	21 245	15 635	17 698	18 571
<i>Muut terveydenhuollon erityisasiantuntijat</i>	-	2 439	1 108	48
<i>Psykologit, puheterapeutit ym.</i>	-	-	43	556
<i>Sairaanhoidajat, terveydenhoitajat ym.</i>	20 338	18 403	39 889	27 371
<i>Perushoitajat ja lähihoitajat ym.</i>	162	210	1 355	2 052
<i>Muu ammattiryhmä</i>	-	277	161	238
Neuvola				
<i>Perhesuunnittelu- / ehkäisyneuvola</i>	780	784	790	752
<i>Äitiysneuvola</i>	1017	914	1 443	934
- lääkärit	190	140	176	72
- terveydenhoitajat	827	774	1 267	862
<i>Lastenneuvola</i>	2 029	1 553	1 368	1 302
- lääkärit	490	341	356	264
- terveydenhoitajat	1 539	1 212	1 012	1 038
<i>Muut neuvolakäynnit /perhetyö)</i>	406	222	397	14*
<i>Kouluterveydenhuolto</i>	2573	2293	2 560	2 345
- lääkärit	431	300	456	304
- terveydenhoitajat	2 138	1993	2 104	2 041
<i>Opiskeluterveydenhuolto</i>	197	189	191	13
- lääkärit	4	5	19	11
- terveydenhoitajat	193	183	172	2
<i>Seulonnat ja muut joukkotarkastukset</i>	265	291	280	276
Suun terveydenhuolto/ käynnit	10 424	7 728	8 538	9 426
<i>Hammaslääkärikäynnit</i>	7 745	5 332	5 858	6 531
<i>Suuhygienisti- ja hammashoitajakäynnit</i>	2 676	2 396	2 680	2 894
Mielenterveystyö/ käynnit	3 008	2 174	2 381	2 364
<i>Hoitajakäynnit</i>	2997	1968	2100	2016
<i>Lääkärikäynnit</i>	11	76	281	348
Työterveyshuolto				
<i>Lakisääteinen työterveyshuolto, käynnit</i>	1 969	1 824	2 528	1 649
- Lääkärit	1 298	1 447	1 540	1 279
- Terveydenhoitajat	650	345	945	330
- Muu ammattiryhmä	21	32	43	40

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Aikuis- ja seniorineuvolan toiminta vakiintuu osaksi ikääntyvien palveluita.

Mittari: Asiakasmäärän seuranta

Toteutunut. Aikuis- ja seniorineuvola saanut omat toimitilat Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:n tiloista ja muodostunut selkeämmin omaksi työryhmäkseen. Ei vertailukelpoista asiakasmäärää.

2. Henkilökohtainen apu suun päivittäiseen omahoitoon -toimintamallin käyttöönotto

Toimintamalli on tarkoitus ottaa käyttöön Varsinais-Suomen maakunnan alueella vuoden 2021 aikana. Suun terveydenhuollon asiantuntijaryhmä vastaa toimintamallin kehittamisestä ja ohjeistuksen laatimisesta sekä käyttöönoton tukemisesta. Käyttöönotto edellyttää paikallista koulutusta ja ohjausta ympärivuorokautisen hoidon ja kotihoidon työntekijöille sekä omaishoitajille.

Mittari: Toteutunut / Ei toteutunut

Koronatilanteesta ja henkilöstövajeista sekä lopulta hyvinvointialueuudistuksesta johtuen toimintamallin käyttöönottoon ei ole ollut resursseja.

3. Vastaanoton asiakasohjaus –pilottitoiminnan vakiintuminen

Mittari: Asiakasmäärän seuranta

Toteutunut. Kokoaikainen hanketyöntekijä aloitti 1.8.2022 tarkoituksena keskittyä vain asiakasohjauksen kehittämiseen. Ei vertailukelpoista asiakasmäärää.

4. Asiakaspalautteen kerääminen ja asiakastyytyväisyyden hyvällä tasolla pysyminen

Mittari: Roidun asiakaspalautteet (1-10 asteikolla vähintään 8 / hyvä)

Toteutunut. Roidu -asiakaspalveluraportin keskiarvo 8,56.

5. Työterveyshuollon kilpailutuksen valmisteleminen sekä toimintasuunnitelman laatiminen.

Mittari: Toteutunut / Ei toteutunut

Työterveyshuolto kilpailutettu ja työterveyshuollon toimintasuunnitelma vuosille 2023-2024 laadittu.

6. Mielenterveys- ja päihdetyön kehittämissuunnitelman laatiminen

Mittari: Toteutunut / Ei toteutunut. kustannusseuranta

Henkilöstövaihdoksista sekä hyvinvointialueuudistuksen läheisyydestä johtuen kehittämissuunnitelman laatiminen ei onnistunut.

Talousluvut

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
5300 AVOHOITO							
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	658 100	700 000	1 358 100	1 225 080	-133 020	-9,79%	90,21%
TOIMINTAKULUT	-3 783 950	-680 000	-4 463 950	-4 919 078	-455 128	-10,2%	110,2%
TOIMINTAKATE	-3 125 850	20 000	-3 105 850	-3 693 998	-455 128	-18,94%	118,94%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	-15	-15	0 %	0 %
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-3 141 450	20 000	-3 121 450	-3 720 929	-599 479	-19,21%	119,21%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	300	0	300	107 218	106 918	35 639,4%	35 739,4%
TOIMINTAKULUT	-753 800	0	-753 800	-751 582	2 218	0,3%	99,7%

12.3.2 Kansanterveystyö

Toimielin: Perusturvatoimi

Tehtäväalue: Kansanterveystyö

Vastuualue: Täydentävät palvelut

Kustannuspaikat:

5421 Laboratorio
5422 Röntgen
5423 Kuntoutus
5425 Erityistyöntekijät

Tilivelvollinen: Johtava lääkäri

Toiminta-ajatus

Kansanterveystyön täydentävien palveluiden tavoitteena on tuottaa laadukkaita kansanterveystyötä tukevia erityispalveluita monialaisesti. Täydentäviin palveluihin kuuluvat laboratoriopalvelut, röntgen, kuntoutus sekä erityistyöntekijöiden palvelut. Erityistyöntekijöihin kuuluvat terveyskeskuksen palveluohjaaja, terveyskeskuspsykologi sekä puheterapeutti.

Laboratorio- ja röntgentutkimuksia tehdään lääkärin määräyksestä.

Kuntoutuksessa annetaan sekä yksilö- että ryhmäkuntoutusta. Kuntoutukseen tarvitaan lääkärin lähete. Kuntoutus toteuttaa mm. fysioterapeuttista tutkimista ja neuvontaa, antaa liike- ja liikuntahoitoja, vastaa työfysioterapiapalveluista, fysikaalisista hoidosta, akupunktiosta sekä lymfaterapiasta. Ryhmäkuntoutusta järjestetään esimerkiksi tuki- ja liikuntaelinsairauksia ja neurologisia sairauksia sairastaville.

Terveyskeskuksen kuntoutuksesta saa lainata määrääjäksi esimerkiksi liikkumista ja hygienian hoitoa helpottavia apuvälineitä (kynänsauvat, kelkat, rollaattorit, wc-korottajat, suihkutuolit), kun toimintakyky on heikentynyt vamman, sairauden tai ikääntymisen takia. Kuntoutustyöryhmän päätöksellä apuvälineitä voi saada myös pitkäaikaiskäyttöön yksilöllisen tarpeen mukaisesti.

Toimintaterapiassa kuntoutetaan sekä lapsia että aikuisia. Lapset voivat tulla toimintaterapiaan lääkärin, neuvolan terveydenhoitajan, psykologin tai puheterapeutin suosituksesta. Toimintaterapia on tavoitteellista työskentelyä yhteistyössä vanhempien kanssa. Aikuisia toimintaterapeutti palvelee ilman lähetettä apuväline- ja asunnonmuutostyöasioissa. Asiakas tai hänen omaisensa voi ottaa näissä asioissa toimintaterapeuttiin suoraan yhteyden. Lääkärin lähetteellä toimintaterapeutti kuntouttaa aikuisia, joilla on esimerkiksi neurologisen vamman tai muun pitkäaikaisen sairauden vuoksi vaikeuksia päivittäisissä toiminnoissa.

Puheterapia on kielen, puheen ja äänen häiriöiden tutkimista ja kuntoutusta. Sen tavoitteena on poistaa, lieventää ja ehkäistä puheen ja kielen häiriöitä sekä niihin liittyviä vuorovaikutuksen ongelmia. Puheterapialla pyritään saavuttamaan mahdollisimman hyvä kommunikaatiokyky jokapäiväisen elämän vaatimuksista selviämiseksi. Kuntoutuksen pituus riippuu hoidettavan häiriön laadusta ja laajuudesta. Puheterapiassa hoidetaan sekä lapsia että aikuisia.

Terveyskeskuspsykologi ottaa vastaan asiakkaita ilman lähetettä erilaisissa elämän kriisitilanteissa. Asiakas voi tulla myös lääkärin tai muun ohjaamana.

Terveyskeskuksen palveluohjaaja antaa asiakkaille neuvontaa ja ohjausta yksilökohtaisissa tilanteissa. Palveluohjaaja selvittää asiakkaiden kanssa asiakkaan kokemia sosiaalisia ongelmia sekä ohjaa ja neuvoa oikeiden palveluiden piiriin. Tavoitteena on asiakkaan itsenäisen elämän vahvistaminen. Palveluohjaaja käsittelee mm. tehostetun palveluasumisen hakemukset ja vie ne SAS-ryhmän käsiteltäväksi sekä auttaa löytämään ratkaisuja asumisen ja arjessa pärjäämisen haasteisiin yhteistyössä kaupungin eri tahojen sekä tarvittaessa myös yksityisten palveluntuottajien kanssa.

Toiminta

Täydentävien palveluiden osalta Covid-19 epidemia on vaikuttanut jonkin verran palveluiden tuottamiseen. Terveyskeskuspsykologin resurssia on lisätty 1 määräaikaisen/osa-aikaisen psykologin lisäyksellä, jotta koronatilanteen jälkihoito sekä lapsiperhepsykologin tehtävän täyttämisen epäonnistumisen aiheuttama palveluvaje saadaan täytettyä.

Varsinais-Suomen sote-hankkeisiin kuuluvan asiakasohjauspilotin kautta on 1.8.2022 alkaen saatu kokoaikainen hanketyöntekijä / asiakasvastaava, jonka tarkoituksena on ollut toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluintegraatiota terveyskeskuksessa. Asiakasohjauspilotin myötä terveyskeskuksen palveluohjaajan tehtävä on siirretty terveyskeskuksesta kokonaan aikuis- ja seniorineuvolaan. Aikuis- ja seniorineuvola on saanut tilat Lamminniemen Hyvinvointikeskuksen tiloista syksyllä 2022. Lisäksi tehtävänjako on suunniteltu yhdessä sosiaalityöntekijän ja kotihoivon palveluohjaajan kanssa pyrkien sujuvoittamaan prosesseja sekä edistämään palveluiden oikea-aikaista tarjoamista sekä palveluohjausta.

Keskeisimmät suoritteet

Laboratorio (5421)	2020	2021	2022	
Laboratorionhoitaja	3	3	3	
Yhteensä	3	3	3	
Röntgen (5422)				

Röntgenhoitaja	1	1	1	
Yhteensä	1	1	1	
Kuntoutus (5423)				
Fysioterapeutti	2	2	2	
Toimintaterapeutti	1	1	1	
Kuntohoitaja	2	2	2	
Yhteensä	5	5	5	
Erityistyöntekijät (5425)				
Palveluohjaaja	1	1	1	
Puheterapeutti	1	1	1	
Terveyskeskuspsykologi	1	1	2	Molemmat osa-aikaisia, vaje lapsiperhepsykologin tehtävän täyttämässä, 2. määräaikainen 31.12.2022 saakka (yht. 1,4 HTV)
Seniorihoitaja	-	1	1	
Hanketyöntekijä / asiakasvastaava	-	-	1	1.8.2022 alkaen
Yhteensä	3	4	6	
Kaikki yhteensä	12	13	14	

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritukset	2019	2020	2021	2022
Fysioterapia	4677	3935	4691	3873
Fysioterapeutit, toimintaterapeutit ym.	2336	2060	2712	2230
Kuntohoitajat	2341	1875	1979	1643
Apuvälinepalvelu	168	118	107	162
Puheterapia	489	530	531	530
Toimintaterapia	301	255	279	338
Ravitsemusterapia	178	186	227	170
Terveyssozialityö (palveluohjaaja)	416	36	128	206
Psykologit (sis. myös lapsiperhepsykologin työtä)	382	744	537	382

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Erityistyöntekijöiden tehtävänkuvat ja yhteistyön rajapinnat on tarkasteltu sekä kuvattu

Mittari: Toteutettu / ei toteutettu

Aikuis- ja seniorineuvola on eriytetty vuoden 2022 aikana omaksi yksikökseen, jossa tulevaisuudessa toimii seniorihoitaja, geriatri (ostopalv.), terveydenhoitaja ja palveluohjaaja.

2. Laboratorion ja röntgenin käyntimäärien seuranta

Mittari: Toteutettu / ei toteutettu

Laboratorio	2019	2020	2021	2022
Tutkimusten lukumäärä	92 948	85 626	86 722	89 024
Asiakkaiden lukumäärä	5 471	5 458	6 114	5 627
Röntgen	2019	2020	2021	2022
Tutkimusten lukumäärä	2 570	1 790	1 874	1 974
Asiakkaiden lukumäärä	1 661	1 240	1 255	1 343

Talousluvut

5400 TÄYDENTÄVÄT PALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	-7 000	0	-7 000	380 052	387 052	5 529,31%	-5 429,21%
TOIMINTAKULUT	-934 300	0	-934 300	-1 188 585	-254 285	-27,22%	127,22%
TOIMINTAKATE	-941 300	0	-941 300	-808 533	-132 767	-14,1%	85,9%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	0	0	0%	0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-941 300	0	-941 300	-808 533	-132 767	-14,1%	85,9%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	-0	0%	0%
TOIMINTAKULUT	-63 300	0	-63 300	-77 098	-13 798	-21,8%	121,8%

12.4 Erikoissairaanhoito

Toimielin: Perusturvatoimi				
Tehtäväalue: Kansanterveystyö				
Vastuualue: Erikoissairaanhoito				
Kustannuspaikat: 5511 Erikoissairaanhoito				
Tilivelvollinen: Johtava lääkäri				
Toiminta-ajatus				
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri (VSSHP) tuottaa pääasiassa erikoissairaanhoidon palvelut. Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä tuottaa lisäksi erikoissairaanhoidon palveluita sekä somerolaisten kiireellisen ensiavun ja yhteispäivystyksen.				
Kiireellistä hoitoa tarvitsevat potilaat pääsevät sairaalahoitoon heti päivystysten kautta. Muutoin potilaat pääsevät tutkimuksiin ja hoitoihin vain lääkärin läheteellä.				
Keskeisimmät suoritteet				
	2021	2022	2021	2022
TYKS Som.	Suoritteet	Suoritteet	Kustannukset	Kustannukset
Hoitojaksot	1156	954	9 302 968	4 562 284
PKL-käynnit	15 106	14 348	4 610 710	3 981 824
TYKS Psyk.				
Hoitojaksot	44	33	364 684	194 299
PKL-käynnit	3 003	4 017	401 904	378 717
TYKS akuutti				
PKL-käynnit	1 327	1 292	867 777	1 191 487
Yhteensä kaikki				
Ensihoito			358 195	362 891
Hoitojaksot	1 200	987	5 065 820	4 756 583
Kallishoito			- 24 756	- 28 099
PKL-käynnit	19 436	19 657	5 880 391	5 195 439
Yhteensä	20 636	20644	11 279 650	10 286 813

Jäsenkuntalaskutuksen arvio 2022	Kustannus €
Suoritteisiin perusturva laskutus	10 286 813,42
Kalliin hoidon tasausmaksu	326 655, 23
Erityisvelvoitemaksu	419 687,00
Kuntalaskutus	11 033 155,66

Arvio jäsenkuntien peruspääoman osuudella määräytyvistä eristä	
Peruspääoman korko	41 690,00
Laskuttamishetkellä taseeseen kertynyt alijäämä	128 700,00

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon rajapintojen tarkasteleminen ja kehittämissuunnitelman tekeminen ajatellen siirtymää hyvinvointialueelle

Mittari: Toteutunut / Ei toteutunut

Hyvinvointialueuudistuksesta johtuen kehittämissuunnitelmaa ei ole laadittu, toiminnoissa on kuitenkin varauduttu siihen, että palveluiden ostoa ei jatkossa enää tehdä Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymältä.

Talousluvut

530 ERIKOISSAIRAANHOITO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-13 097 200	700 000	-12 397 200	-11 688 468	708 732	5,72%	94,28%
TOIMINTAKATE	-13 097 200	700 000	-12 397 200	-11 688 468	708 732	5,72%	94,28%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	41 103	41 103		
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-13 097 200	700 000	-12 397 200	-11 647 365	749 835	6,05%	93,95%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%

12.5 Sosiaalityö

Toimielin: Perusturvatoimi

Tehtäväalue: Sosiaalityö

Vastuualue: Sosiaalitoimisto, sosiaalipalvelut ja toimeentuloturva

Kustannuspaikat:

- 5521 Sosiaalitoimisto
- 5611 Perhepalvelut
- 5613 Päihdehuolto
- 5616 Lastensuojelun ammatillinen perhehoito
- 5617 Lastensuojelun laitoshoido
- 5618 Lastensuojelun perhehoito
- 5619 Lastensuojelun avohuolto
- 5631 Palveluliikenne
- 5642 Lapsiperheiden kotipalvelu ja perhetyö
- 5643 Kasvatus- ja perheneuvonta
- 5644 Ensi- ja turvakotipalvelu
- 5645 Perheoikeudelliset palvelut
- 5646 Päihdekuntoutus asumispalvelut
- 5647 Päihdekuntoutus laitoshuolto
- 5648 Mielensterveyskuntoutujien asumispalvelut
- 5649 Mielensterveyskuntoutujien ympärivuorokautinen asumispalvelu
- 5650 Sosiaalipäivystys
- 5651 Työikäisten sosiaalityö ja -ohjaus
- 5652 Sosiaali- ja potilasasiamiestoiminta

Tilivelvolliset: Johtava sosiaalityöntekijä

Toiminta-ajatus

Sosiaalityön toiminta-ajatuksena on ylläpitää ja edistää yksilöiden, perheiden sekä yhteisöjen toimintakykyä ja sosiaalista turvallisuutta sekä parantaa asiakkaiden elämänhallintaa erilaisin sosiaalityön keinoin. Sosiaalityön keinoja ovat lasten ja aikuisten turvallisten ihmissuhteiden tukeminen, suotuisiin kasvuoloihin vaikuttaminen sekä asiakkaiden omien voimavarojen ja itsenäisyyden tukeminen. Toiminta-ajatus perustuu systeemiseen, vuorovaikutteiseen ja asiakaslähtöiseen toimintatapaan, jossa asiakas sekä hänen oman elämäntilanteensa asiantuntemus ovat keskiössä.

Sosiaalityön päämääränä on yksilön ja yhteisön tukeminen niin sosiaalisia ongelmia ennakoivassa kuin korjaavassakin mielessä. Pyrkimyksenä on nopea reagointi ja avun tarjoaminen sosiaalisissa ongelmatilanteissa.

Toiminta

Sosiaalityön asiakkaat ovat yhä useammin moniongelmaisempia. Haasteena on vastata asiakkaiden moninaiseen palvelutarpeeseen, sosiaalisten ongelmien ylisukupolvisuuden katkaisemiseen sekä erityisesti erilaisten sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäisyyn. Muualta muuttavien sosiaalihuollon palveluiden tarpeessa olevien asiakkaiden tilanteet ovat yhä enenevässä määrin haastavampia. Todettavissa on, että paljon muuttavien palveluiden, etenkin korjaavien palveluiden tarve on ollut entistä suurempaa.

Henkilöstöressurssien suhteen suurena haasteena on ollut (laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 7 §) sosiaalityöntekijöiden rekrytoiminen. Sosiaalityöntekijän virat on kuitenkin saatu täytettyä. Hyvinvointialueuudistuksen johdosta tehtäviä on alettu selkeämmin eriyttää vuoden 2022 aikana purkaen vähitellen yhdennetyn sosiaalityön toimintamallia. Työntekijät jaettu selkeämmin perhepalveluiden, lastensuojelun, aikuissosiaalityön ja ikäihmisten palveluihin.

Sosiaalityön painopisteen kehittäminen vuosien aikana ennaltaehkäisevään työhön on osoittautunut vuosien myötä toimivaksi.

Sosiaalitoimisto (5521)	2020	2021	2022	
<i>Sosiaalityöntekijä</i>	2	3	3	
<i>Sosiaaliohjaaja</i>	3	2	2	
<i>Palveluohjaaja</i>	1	1	1	<i>Rekrytoitu määräaika-</i> <i>sesti sosiaaliohjaa-</i> <i>jana.</i>
<i>Perhetyöntekijä</i>	2	2	2	
<i>Kodinhoitaja</i>	1	1	-	<i>Siirretty kp 5642</i>
<i>Neuvolan perhetyöntekijä</i>	1	1	-	<i>Siirretty kp 5642</i>
<i>Lapsiperhepsykologi</i>	1	1	-	<i>Siirretty kasvat-</i> <i>us- ja</i> <i>perheneuvontaan kp</i> <i>5643</i>
<i>Osastonsihtööri</i>	2	2	-	<i>Siirretty toinen vam-</i> <i>maispalveluihin ja toi-</i> <i>nen työikäisten sosiaa-</i> <i>lityöhön ja -ohjauk-</i> <i>seen.</i>
<i>Toimistosihtööri</i>	1	1	1	
Yhteensä	14	14	9	
Lapsiperheiden kotipalvelu ja perhetyö (5642)				
<i>Kodinhoitaja</i>	-	-	1	
<i>Neuvolan perhetyöntekijä</i>	-	-	1	
Yhteensä	-	-	2	
Kasvatus- ja perheneuvonta (5643)				
<i>Lapsiperhepsykologi</i>	-	-	1	<i>Eläkkeelle 1.5.2022</i> <i>(uuden rekrytointi ei</i> <i>onnistunut vuoden</i> <i>2022 aikana)</i>
<i>Perheohjaaja</i>	-	-	1	<i>Perintövaroilla palkattu</i> <i>määräaikainen</i> <i>31.12.2022 saakka</i>
Yhteensä	-	-	2	
Työikäisten sosiaalityö ja -ohjaus (5651)				
<i>Palveluohjaaja</i>	-	-	1	
<i>Osastonsihtööri</i>	-	-	1	
Yhteensä	-	-	2	

Sosiaalipalvelut	2019	2020	2021	2022
<i>Lastensuojelun sijoitukset (vuoden aikana yht.)</i>	28	29	22	20
<i>Lastensuojeluilmoitukset</i>	205	312	192	211
<i>Sosiaalihuoltolain mukaiset yhteydenotot ja ilm.</i>	106	122	174	216
<i>Lastensuojelun ostopalvelukustannukset (1000€)</i>	2 047	1 712	1 779	1 540
<i>Isyyden tunnustaminen</i>	19	26	8	*
<i>Elatussopimukset</i>	95	38	44	*
<i>Huoltosopimukset</i>	60	24	25	*
<i>Toimeentulotuki (täydentävä ja ennalta ehkäisevä)</i>	186	162	162	171
<i>Täydentävä toimeentulotuki €</i>	97 545	72 963	51 378	41 896
<i>Ehkäisevä toimeentulotuki €</i>	8 406	14 957	21 769	15 965

* luvut saadaan vasta myöhemmin keväällä 2023

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

- 1. Painopisteen vakauttaminen ennaltaehkäiseviin palveluihin (varhaisen puuttumisen toiminnan tehostaminen, jolloin lastensuojelun ns. raskaiden toimenpiteiden osuuden las- kusuunta jatkuu, kotona asumisen tukeminen).**

Mittari: Talousseuranta (kustannusten ja suoritettujen kasvun hidastuminen)

Toteutunut. Kustannusten ja suoritusten määrä hidastunut.

- 2. Ostopalveluiden käytön väheneminen, oman työn osuuden kasvattaminen**

Mittari: Ostopalvelukulujen kehityksen seuranta

Toteutunut. Ostopalvelukustannukset pienentyneet. Ostopalvelukustannukset eivät täysin vertailu- kelpoiset vammaispalveluiden kustannuspaikan siirryttyä 1.1.2022 alkaen vammaispalveluiden ja kehitysvammahuollon tehtäväalueelle.

- 3. Kasvatus- ja perheneuvonnan toiminnan vakiintuminen ja lapsiperheiden asiakasmää- rän kasvaminen**

Mittari: Asiakasmäärät (lapset ja perheet)

Ei toteutunut. Asiakasmäärä ei vertailukelpoinen. Lapsiperhepsykologin tehtävään ei ole saatu rek- rytoitua uutta lapsiperhepsykologia.

Talousluvut

540 SOSIAALITYÖ	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	390 400	0	390 400	399 226	8 826	2,26%	102,26%
TOIMINTAKULUT	-3 571 500	200 000	-3 371 500	-3 310 459	61 041	1,81%	98,19%
TOIMINTAKATE	-3 181 100	200 000	-2 981 100	-2 911 233	69 867	2,34%	97,66%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTAN- NUKSET	-3 181 100	200 000	-2 981 100	-2 911 233	69 867	2,34%	97,66%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-117 400	0	-117 400	-129 216	-11 816	-10,06%	110,06%

12.6 Vanhustyö

Toimielin: Perusturvatoimi

Vastuualue: Vanhustyö

Kustannuspaikat:

5711 Kotihoito
 5713 Kotisairaalahoito
 5733 Palvelutalo Tervaskanto
 5734 Yksityiset asumispalvelut
 5736 Katajakoti
 5738 Iäkkäiden palveluasuminen ja perhehoito
 5739 Mäntykoti
 5740 Vanhusneuvosto
 5741 Iäkkäiden asiakas- ja palveluohjaus
 5831 Terveyskeskuksen osasto
 5841 Kuntouttava päivätoiminta

Tilivelvolliset: Perusturvajohtaja sekä vastuualueiden esimiehet: kotihoidon esimies, terveyskeskuksen osaston ja Mäntykodin osastonhoitaja sekä palveluasumisen esimies

Toiminta-ajatus

Ikäystävällinen Somero - toimintakykyisenä kotona –visio on ikääntyvien palveluiden lähtökoh-
 tana. Suunnitelma ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemiseksi 2019-2025 mukaisesti ikään-
 tyvien palveluiden järjestämistä ohjaa seuraavat teemat: osallisuus, mahdollisimman terveen ja
 toimintakykyisen ikääntymisen turvaaminen, asuminen ja elinympäristö sekä asiakaslähtöiset pal-
 velut ja prosessit, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö ikäihmisen tukena. Näitä täydentää Someron
 perusturvatoimelle läheinen arvo, yhteisöllisyys.

Aikuis- ja seniorineuvola antaa ohjausta ja neuvontaa sekä tarjoaa yli 65 –vuotiaille ennaltaehkäiseviä palveluita, jotka tukevat terveyttä, toimintakykyä sekä tukevat kotona asumista. Aikuis- ja seniorineuvolassa tehdään tarvittaessa palvelutarpeen arviointi, jonka perusteella asiakas ohjataan oikeiden palveluiden piiriin. Tarvittaessa asiakas ohjataan terveystarkastukseen tai lääkärin-tarkastukseen.

Kotihoito tukee kotona asumista. Kotihoitoa voivat saada eri-ikäiset henkilöt, jotka eivät selviydy kotona arkielämän toiminnoissa itsenäisesti, omaisten tuella tai muulla tavoin ja heidän hoitonsa ja huolenpitoonsa vaativat erityistä ammattitaitoa. Kotihoidon palvelu voi olla tilapäistä tai säännöllistä henkilön tarpeesta riippuen. Kotihoito vastaa lisäksi sotaveteraanien ja sotainvalidien kotiin annettavista palveluista. Kotihoito voidaan järjestää myös palvelusetelin kautta yksityisen palveluntuottajan toimesta.

Kotisairaanhoido

Kotisairaanhoido on lääkärin määräämää ja lääkärin valvonnassa tapahtuvaa jatkuvaa sairaanhoidoa kotona. Siihen kuuluu lääkehuollon kokonaisvaltainen hoito, lääkehoidon vaikutusten seuranta, erilaiset haavahoidot, jälkihoidot sairaalahoidon jälkeen, omaistaan hoitavien ohjaus ja neuvonta, näytteiden otto, verenpaineen mittaukset, injektiot, ompeleiden poistot sekä laaja-alainen opastus ja neuvonta sisältäen terveystarkastusta ja -neuvontaa.

Tukipalvelut tukevat päivittäistä suoriutumista kotona. Tukipalveluita ovat mm. ateriapalvelu, siivousapu, pyykkipalvelu ja turvapuuhelinpalvelut. Someron kaupunki tuottaa omana palvelunaan ateriapalvelua. Ateriapalvelua on mahdollista saada palvelutarpeenarvointiin perustuen 1-7 päivänä viikossa. Muut tukipalvelut asiakas ostaa itse yksityisiltä palveluntuottajilta.

Omaishoidon tuella tarkoitetaan hoitopalkkiota ja palveluja, joiden avulla tuetaan ikääntyvän, vammaisen tai sairaan henkilön kotioloissa tapahtuvaa hoitoa ja huolenpitoa. Omaishoidon tukea voidaan myöntää, jos henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn vuoksi tarvitsee hoitoa tai muuta huolenpitoa, josta hoidettavan omaisen tai muu läheinen on valmis vastaamaan tarvittavien palveluiden avulla. Omaishoitajan terveyden ja kotiolosuhteiden on vastattava hoidon asettamia vaatimuksia ja omaishoidon on oltava hoidettavan edun mukaista.

Pihlajakylä on uusi Sairaalatien rivitaloalueelle perustettu **yhteisöllinen tuetun asumisen muoto**. Tuesta ja ohjatuista toiminnoista vastaa kotihoidon lisäksi hanketyöntekijä/ohjaaja. Pihlajakylän toimintaa kehitetään vuosina 2021-2022 ympäristöministeriön avustamana hankkeena.

Palveluasuminen tulee kyseeseen, kun hoidon ja hoivan tarve on vähäistä ja pääsääntöisesti kello 7-21 välisenä aikana. Palveluasuminen järjestetään Lamminniemen Hyvinvointikeskuksessa.

Perhehoito on hoivan ja huolenpidon järjestämistä perhehoitajan kodissa tai hoidettavan kotona. Perhehoidon järjestämistä määrittelee perhehoitolaki. Somero on Varsinais-Suomen ikäihmisten ja kehitysvammaisten perhehoitoyksikön toiminnassa mukana.

Terveyskeskuksen osastolla tarjotaan perusterveydenhuollon sairaalatasoista laitoshoidoa. Potilaita hoidetaan asiakaslähtöisesti sekä toimintakykyä ja kuntoutusta tukevalla työotteella. Kotihoidon kotiutustiimi tukee kotiinpaluuta sairaalajakson jälkeen.

Tehostettu palveluasuminen on tarkoitettu ikäihmisille, jotka tarvitsevat ympärivuorokautista hoitoa ja valvontaa, eivätkä enää selviydy kotona omaisten ja/tai kotihoidon ja sen tukipalvelujen

turvin, eikä heidän terveydentilansa edellytä laitoshoitotasosta hoitoa. Tehostettu palveluasuminen perustuu yksilölliseen hoito- ja palvelusuunnitelmaan, jossa asiakkaan jäljellä olevia voimavaroja tuetaan ja häntä kannustetaan omaoimisuuteen. Tehostettua palveluasumista tarjotaan Someron kaupungin omissa yksiköissä sekä ostopalveluna yksityisiltä palveluntuottajilta.

Lyhytaikaista asumista järjestetään Mäntykodissa ja Lamminniemen hyvinvointikeskuksessa esimerkiksi sijaishoidon järjestämiseksi omaishoitajan vapaiden ajalle tai akuutin sairastumisen ja toimintakyvyn heiketessä nopeasti.

Kuntouttava päivätoiminta on suunnattu somerolaisille ikäihmisille. Päivätoiminta järjestetään maanantaisin Lamminniemen hyvinvointikeskuksella (Jänistie 1). Päivän aikana on mahdollisuus ruokailuun, peseytymiseen, saunaan ja viriketoimintaan. Päivätoiminnalla pyritään ylläpitämään kotona asuvien vanhusten toimintakykyä ja mahdollistetaan myös omaistaan hoitavalle henkilölle vapaa-aikaa itsensä sekä asioiden hoitamista varten. Päivätoiminta toteutetaan kotihoidon myöntämin palvelusetelien.

Vanhusneuvosto on kaupungin ja asukkaiden välinen kansalaistoiminnan muoto, josta saadaan palvelujen järjestämiseen kehittämissideoita ja palautetta palvelujen laadusta. Someron Vanhusneuvosto tekee esityksiä ja aloitteita sekä antaa lausuntoja somerolaisille viranomaisille ikääntyviä koskevissa asioissa.

Toiminta

Vuoden 2022 aikana palveluohjauksen saatavuutta sekä asiakkaiden ohjautumista on pyritty kehittämään siten, että prosessit olisivat mahdollisimman joustavia ja helposti saavutettavissa.

Someron asukasluku pienenee jatkuvasti. Suhteellinen vanhusväestön määrä tulee kasvamaan 2040-luvulle saakka. Koulutetun hoitohenkilöstön saatavuus on heikentynyt. Erityisesti lyhytaikaisten sijaisuuksien täyttäminen on ollut entistä haastavampaa. Vuoden 2022 on jatkettu Salon seudun koulutus kuntayhtymän kanssa edelleen yhteistyötä hoiva-alan koulutuksen järjestämiseksi Somerolla. Vanhustyön alueella työntekijöiden lyhytaikaisten sairauslomien määrä on vuoden 2022 aikana ollut koronatilanteesta johtuen merkittävä ja sairauspoissaolot ovat kuormittaneet työyhteisöjä. Omaishoitajien keski-ikä on korkea.

Someron maantieteellinen laajuus aiheuttaa haasteita välimatkojen ollessa pitkiä. Välimuotoista asumispalvelumallia ei Somerolla ole ollut olemassa aiemmin. Sairaalatien Pihlajakylään on luotu yhteisöllinen tukiasumisen malli Ympäristöministeriön tukeman hankkeen myötä. Lisäksi vuonna 2022 on aloitettu Ympäristöministeriön rahoituksella uusi hanke ”Yhteisöt ja yhteisöllisyys osana ikääntyvien kotona asumisen tukemista”. Hanke kestää vuoden 2023 kevääseen. Hankkeen avulla on tarkoitus aktivoida ikääntyville suunnattujen yhdistysten toimintaa sekä kehittää Turuntien asuinalueutta ikääntyvien kokoontumispaikkana.

Välimuotoista asumispalvelua kehittämällä pyritään vaikuttamaan ilmiöön, jossa kotona asuva ikääntyvä kokee turvattomuutta ja yksinäisyyttä sekä suurimmalta osin tästä johtuen tarvitsee terveyskeskuslääkäripalveluita sekä terveyskeskuksen osastohoitoa. Tavoitteena on luoda erilaisia toimintamalleja ja vaihtoehtoja, jotta kotona asuminen onnistuisi mahdollisimman pitkään. Tuki- ja palveluiden kehittämisen osalta ei vuoden 2022 aikana päästy toivottuun lopputulokseen, vaan kehittämistyö jää hyvinvointialueelle.

Tehostetun palveluasumisen paikkojen vähyyden ja jonotusaikojen pidentyminen on merkittävä haaste. Yhteistyötä on tiivistetty Lamminniemen hyvinvointikeskuksen kanssa ja odotusajat ovat lyhentyneet merkittävästi vuosien 2021-2022 aikana. Nähtävissä edelleen on asumispalveluiden

kasvava tarve. Mahdollisuus on ollut myös asumispalvelupaikkaan muiden kuntien alueelta yksityisten palveluntuottajien yksiköistä, mikäli asumispalvelua tarvitseva ja omaiset sitä toivovat. Vuoden 2022 aikana uusia asumispalveluostoja muualta kuin Somerolta ei ole tehty. Tehostetun palveluasumisen paikan tarpeessa olevat vievät muutamia terveyskeskusosastopaikkoja. Vuodeosastohoidon pitkittyminen nähdään haitallisena ennen tehostettuun palveluasumiseen siirtymistä.

Terveyskeskusosasto on tehnyt vuoden 2022 aikana tiivistä yhteistyötä Varsinais-Suomen alueen muiden kuntien kanssa ja ottanut osastohoitoon entistä useampia ulkopaikkakuntalaisia (714 hoitopäivää) osastohoidon ollessa kriisiytynyt muissa kunnissa koronatilanteesta tai rekrytointivaikeuksista johtuen. Ulkopaikkakuntalaisista huolimatta hoitopäivien määrä on vähentynyt (2021) 8321 hoitopäivästä (2022) 5468 hoitopäivään. Hoitopäivien väheneminen johtuu mm. koronatilanteesta aiheutuneista osaston suluista sekä tehostetun palveluasumisen odotusaikojen lyhenemisestä. Avoimella ja joustavalla yhteistyöllä on pyritty vankistamaan Someron kaupungin asemaa hyvinvointialueella sekä turvaamaan paikallinen terveyskeskusosastohoito sekä terveyskeskusosastohoitoon merkittävästi kytköksissä olevien laboratorio- sekä röntgenpalvelut. Vuoden 2022 aikana selvittävänä on ollut mahdollisuus järjestää terveyskeskusosaston yhteydessä arviointi- ja kuntoutusjaksoja ikääntyneille.

Kehittämistyö on jäänyt kesken ja odottamaan hyvinvointialueen linjausta asiaan. Tervaskannon korvaavan uuden hoivayksikköhankkeen eteneminen nähdään epävarmuustekijänä. Vuoden 2022 aikana hanketta on valmisteltu siten, että hankkeen jatkaminen hyvinvointialueen kanssa on mahdollista.

Keskeisimmät suoritteet

	2020	2021	2022	
Kotihoito (5711)				
<i>Kotihoidon esimies</i>	1	1	1	
<i>Sairaanhoidtaja</i>	9	10	10	
<i>Hoitaja</i>	35	36	45	(5 vakituista sijaista ja 4 nimettyä varahenkilöstöstä)
<i>Kodinhoitaja</i>	6	4	4	
Yhteensä	53	53	61	
lääkäiden asiakas- ja palveluohjaus (5741)				
<i>Palveluohjaaja</i>	1	1	1	
<i>Osastonsihteerit</i>	1	1	1	
<i>Hanketyöntekijä/ohjaaja Pihlajakylä</i>	-	-	1	Sairaalatien tuettu asuminen
<i>Hanketyöntekijä /ohjaaja Syreenipuisto</i>			1	Turuntien asuinalue 14.6.2022 alk.
Yhteensä	2	2	4	
Tervaskanto (5733)				
<i>Palveluasumisen esimies</i>	1	1	1	
<i>Tiimivastaava sairaanhoidtaja</i>	2	2	2	
<i>Sairaanhoidtaja</i>	2	2	3	1 vakituinen sijainen

<i>Hoitaja</i>	21	21	27	2 vakituista sijaista + 2 varahenkilöstön hoitajaa + 2 hoitajaa mitoitus
<i>Hoitoapulainen</i>	2	2	2	
<i>Hoiva-avustaja</i>	-	-	4	Mitoituksen edellyttämä lisäys 4 hoiva-avustajaa
<i>Viriketoiminnan ohjaaja</i>	1	1	1	
Yhteensä	29	29	36	
Mäntykoti (5739)				
<i>Osastonhoitaja</i>	0,3	0,3	0,3	0,7 tk osasto
<i>Osastoavustaja</i>	0,5	0,5	0,5	0,5 tk osasto
<i>Tiimivastaava sairaanhoitaja</i>	1	1	1	
<i>Fysioterapeutti</i>	0,4	0,4	0,4	0,6 tk osasto
<i>Hoitaja</i>	6	6	8	2 vakituista sijaista
<i>Perushoitaja</i>	4	4	4	
<i>Hoiva-avustaja</i>	-	-	3	Mitoituksen edellyttämät 3 hoiva-avustajaa
Yhteensä	12,8	12,8	17,8	
Terveyskeskuksen osasto (5741)				
<i>Osastonhoitaja</i>	0,7	0,7	0,7	0,3 Mäntykoti
<i>Osastoavustaja</i>	0,5	0,5	0,5	0,5 Mäntykoti
<i>Palveluohjaaja</i>	1	-	-	Siirretty erityistyöntekijöihin
<i>Fysioterapeutti</i>	0,6	0,6	0,6	
<i>Sairanhoitaja</i>	8	8	11	1 vakituinen sijainen ja 2 varahenkilöstöstä
<i>Hoitaja</i>	11	11	14	1 vakituinen sijainen ja 2 varahenkilöstöstä
<i>Hoiva-avustaja</i>	-	-	-	
Yhteensä	21,8	20,8	26,8	

Vuodeosaston jonopäivät	2019	2020	2021	2022
<i>Jonopäivät</i>	259	221	109	105
<i>Siirtoviivemaksuja kerryttäviä päiviä</i>	40	41	19	73
<i>Keskimääräinen hoitojakson pituus vuodeosastolla, vrk</i>	13	12	14,6	13,14
Hoitojaksojen lukumäärä				
<i>Intervallihoito</i>	209	152	128	109
<i>Lyhytaikaishoito</i>	603	505	560	566
<i>Pitkäaikaishoito</i>	41	49	12	22
<i>Päivä- ja yöhoito</i>	21	36	63	29
			4405	5275

Mäntykoti - hoitopäivien lukumäärä			8321	5468
TK-osasto - hoitopäivien lukumäärä				
Keskimääräinen hoitojakson pituus				
Intervallihoito	7,52	11,03	11,3	10,28
Lyhytaikaishoito	12,86	12,05	13,67	13,51
Pitkäaikaishoito	29,56	54,49	55,17	17,48
Päivä- ja yöhoito	2,14	2,75	1,97	2,34

	2019	2020	2021	2022
Kotihoito				
- kotihoidon käyntimäärä	156 675	153 047	153 163	138 180
- säännöllisen kotihoidon asiakkaat	543	632	586	584
Omaishoito, yli 65 –vuotiaat	45	62	55	85
Palveluasuminen, oma palvelutuotanto	11	11	11	11
Perhehoito	6	3	3	3

	2021	2022	Henkilöstövuokraus*
Kotihoito	65,05	65,82	147 439,79 €
Tervaskanto	40,51	46,43	48 997,96 €
Mäntykoti	21,35	27,31	2999,96 €
Terveyskeskusosasto	20,26	24,12	13 109,97 €

* sis. tuntityön, työvuorolisät ja kilometrikorvaukset

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

Vanhustyön yhteinen tavoite

1. Toimiva palveluohjaus ja ennaltaehkäisevien ja toimintakykyä ylläpitävien palveluiden tavoitettavuuden lisääminen (esim. ikäihmisten neuvolapalvelut)

Mittari: Asiakkuuksien ja asiakaskontaktien määrä vrt. edellinen vuosi

Vertailu ei toteutunut. Ei saatavilla vertailukelpoista tilastoa.

2. Asiakasprosessit kuvattu (esim. yhtenäinen toimiva ja kuvattu saattohoitoprosessi, asiakasmaksujen määrittely)

Mittari: Prosessikuvaukset tehty ja käytössä / ei tehty

Asiakasprosesseja kuvattu osana laatutyöskentelyä.

3. Seniorineuvolapalvelujen toimintaan tutustuminen, tunnettuuden lisääminen, toiminnan seuraaminen ja kehitysehdotusten eteenpäin vieminen.

Mittari: Asiakaskontaktit, asiakaspalautteet

Ei toteutunut. Aikuis- ja seniorineuvolatoiminta käynnistynyt organisoidummin syksyllä 2022 yhteisen tilan sekä uudistettujen tehtävänjakojen myötä.

4. Ikäihmisten palvelujen asiakastytyväisyystutkimuksen tulosten seuraaminen, mahdollisen palautteen myötä esiin tulevien kehittämissuositusten toteuttamisen seuranta ja parannusehdotuksiin osallistuminen

Mittari: Asiakaspalautteiden käsittelyn ja mahdollisten toimenpiteiden toteutuminen

Ei toteutunut. Asiakaspalautteen systemaattiseen keräämiseen ja analysointiin ei ole ollut mahdollisuutta vuoden 2022 aikana.

5. Tehdään vuosittaiset valvontakäynnit Someron kaupungin omiin asumispalveluyksiköihin.

Mittari: Valvontakäynnit tehty / ei tehty

Valvontakäynnit toteutettu viimeksi vuonna 2021. Resursseja valvontakäyntien suorittamiseen ei ollut hyvinvointialueuudistuksen vuoksi.

Talousluvut

550 VANHUSTYÖ	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	3 566 000	260 000	3 826 000	3 834 519	8 519	0,22%	100,22%
TOIMINTAKULUT	-11 427 100	-1 761 000	-13 188 100	-14 229 650	-1 041 550	-7,9%	107,9%
TOIMINTAKATE	-7 861 100	-1 501 000	-9 362 100	-10 395 131	-1 033 031	-11,03%	111,03%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 500	0	-3 500	-9 027	-5 527	-157,93%	257,93%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-7 864 600	-1 501 000	-9 365 600	-10 404 158	-1 038 558	-11,09%	111,09%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-2 594 500	0	-2 594 500	-2 640 157	-45 657	-1,76%	101,76%

12.7 Vammaispalvelut ja kehitysvammatyö

Toimielin: Perusturvatoimi

Vastuualue: Vammaispalvelut ja kehitysvammatyö

Kustannuspaikat:

- 5911 Toimintakeskus
- 5912 Autettu asuminen
- 5914 Tuettu asuminen
- 5915 Vammaisten laitospalvelu
- 5916 Vammaisten tehostettu palveluasuminen
- 5917 Henkilökohtainen apu
- 5918 Vammaisten asumisen muu tuki ja palvelut
- 5919 Vammaisten liikkumista tukevat palvelut
- 5920 Vammaisten perhehoito
- 5921 Vammaisten sosiaalityö ja ohjaus
- 5922 Vammaisneuvosto
- 5923 SHL liikkumista tukeva palvelu

Tilivelvolliset: Johtava sosiaalityöntekijä

Toiminta-ajatus

Vammaispalveluiden tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä. Vammaisella henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, jolla vammasta tai sairaudesta johtuen on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoritua arjen toiminnoista. Vammaistyön tavoitteena on edistää vammaisen henkilön itsenäistä selviytymistä ja vähentää vamman aiheuttamia rajoitteita tai esteitä. Vammaistyöhön voi ottaa yhteyttä, jos vamma tai sairaus aiheuttaa vaikeuksia esim. asumisessa, liikkumisessa tai kotona selviytymisessä.

Kehitysvammahuollon tehtävänä on järjestää vammaispalvelulain ja kehitysvammalain mukaiset palvelut ja tukitoimet. Kehitysvammahuollon asiakkaille tehdään erityishuolto-ohjelma EHO.

Kehitysvammatyön tarkoituksena on edistää kehitysvammaisen henkilön sopeutumista yhteiskuntaan sekä turvata yksilöllisesti hänen tarvitsemansa kuntoutus, hoito ja huolenpito. Someron toimintakeskus järjestää työ- ja päivätoimintaa ensisijaisesti aikuisille kehitysvammaisille, mutta myös koululaisten aamu- ja iltapäivä- sekä loma-ajan hoitoa Toimintamuotoja ovat avotyö, alihankinta- ja käsityöt, askartelu sekä päivätoiminta. Toimintakeskuksen tiloissa on asiakkaiden käyttöön tarkoitettu aistihuone, joka tarjoaa asiakkaille mahdollisuuden terapeuttiseen lepohteen työ- ja päivätoiminnan lomassa. Toimintakeskuksen takana olevaa puistoa on rakennettu vähitellen asiakkaiden liikkumista edistäväksi turvalliseksi ulkoilupaikaksi, jossa tulevaisuudessa olisi myös toiminnallisia aistikokemuksellisia pisteitä.

Tuulentuvan ryhmäkodissa tarjotaan ympärivuorokautista autettua asumista tukien kehitysvammaisen asiakkaan arjen toimintaa sekä edistetään asukkaan mahdollisimman itsenäistä asumista. Tuulentupa tarjoaa myös tilapäishoitoa kotona asuville, itsenäistä elämää harjoitteleville sekä omaishoidon vapaita kehitysvammahuollon asiakkaille. Tuulentuvan ryhmäkodissa on 14 asuntoa, joista 13 on vakituksessa asuinkäytössä.

Tuulentuvan lisäksi asumista tarjotaan myös tuetussa asumisessa. Tuetussa asumisessa asiakkaat asuvat yksin tai yhdessä tavallisissa kerrostalo- tai rivitaloasunnoissa, joihin tuetun asumisen ohjaajat antavat yksilöllisen tarpeen mukaisia ohjaus- ja tukipalveluja.

Kehitysvammatyö tarjoaa asumispalvelujen sekä työ- ja päivätoiminnan ja avotyötoiminnan lisäksi vapaa-ajan toimintaa. Vapaa-ajan ohjaaja tuottaa iltapäivisin ja iltaisin vapaa-ajan toimintoja toimintakeskuksessa sijaitsevassa –nimisessä tilassa. Toiminnan tarkoituksena on tuottaa vapaa-ajan sosiaalisia kontakteja sekä osallisuuden kokemista vammaispalveluiden piirissä oleville henkilöille. Vapaa-ajan ohjaaja järjestää asiakkaiden toiveiden mukaisia kerhoja sekä retkiä (teatteriin, tansseihin, laivalle jne.) tarjoten erilaisia elämyksiä asiakkaille. Vapaa-ajan toiminnassa pyritään lisäämään ja tukemaan kehitysvammaisten asiakkaiden liikkumista monin eri tavoin. Ohjatun asumisen ohjaajien toimesta järjestetään itsenäisesti asuville mahdollisuus ruokailuun viikonloppuisin Kipinän tiloissa.

Vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto tekevät tiivistä yhteistyötä Kehitysvamma-alan tuki- ja osaamiskeskuksen kanssa (KTO). KTO tarjoaa erityisasiantuntemusta henkilöille, joilla on kehityksellisiä ja neuropsykiatrisia haasteita. Palvelukokonaisuudet muodostuvat kuntoutuksesta ja asumisesta sekä niitä tukevista palveluista. Kuntoutuspalvelut tarjoavat tutkimus-, kuntoutus ja kriisijaksoja, joihin sisältyy lääketieteellisiä palveluita yksilöllisen tarpeen mukaisesti.

Toiminta

Vammaispalveluiden asiakkaiden palvelutarpeen ennustaminen on epävarmaa, koska asiakkaan palveluntarve voi tulla ajankohtaiseksi yllättäen vammautumisen tai sairastumisen myötä. Väestön ikääntyessä vammaispalveluiden tarve tulee kasvamaan. Tällöin isojakin ennakoimattomia kuluja voi aiheuttaa asunnonmuutostyöt, runsas henkilökohtaisen avun tarve, palveluasuminen tai kuntoutus-, arviointi- ja laitoshoidon tarve. Toisaalta vammaispalvelun piirissä jo olevien asiakkaiden tarpeita voidaan ennustaa pidemmällä aikavälillä. Haasteena vammaistyössä on ollut hankaluus löytää tilapäistä asumista asiakkaille mm. omaishoidon vapaiden ajalle. Someron kaupungin palveluissa ei ole tarjolla tilapäistä tai pitkäaikaista asumista vaikeavammaisille asiakkaille, jolloin nämä palvelut joudutaan ostamaan ulkopuolelta.

Kehitysvammahuollon haasteena lähivuosien aikana on ratkaista lisääntyvä asumispalvelujen tarve. Kehitysvammahuollon ohjatun asumisen piirissä on ikääntyviä asiakkaita, joiden fyysinen ja psyykinen toimintakyky heikentyy eikä asuminen nykyisen tuen turvin, nykyisillä resursseilla ole enää mahdollista. Ryhmäkoti Tuulentuvan asiakkaiden tarpeet ovat muuttuneet entistä haastavammiksi ja ohjaustyö vaatii entistä enemmän aikaa ja resursseja. Opiskelun päättäneitä nuoria aikuisia kehitysvammaisia asiakkaita asuu edelleen lapsuuden kodeissaan tai muissa kunnissa, koska heille ei ole Somerolla tarjolla sopivaa asumismuotoa. Kehitysvammaisten tukena olevien omaisten ikääntyminen aiheuttaa myös haasteita kotona selviytymiselle. Kehitysvammaisia asiakkaita on sijoitettu lähikuntien yksityisiin asumispalveluihin asumispalveluiden ollessa riittämättömät kotipaikkakunnalla. KTO:n uuden yksikön rakennushanke on käynnissä ja valmistumassa mahdollisesti vuoden 2023 aikana.

Toimintakeskuksessa asiakkaiden heikentävä toimintakyky asettaa haasteita toiminnan muokkaamiselle niin, että asiakkaille kyetään edelleen tarjoamaan nykyisten resurssien puitteissa mielekästä päivätoimintaa avun tarpeen lisääntymisestä huolimatta. Toisaalta taas avotyömahdollisuuksien lisääminen on tarpeen asiakkaille, joilla on edellytyksiä toimia tuetusti työelämässä. Asiakasryhmän monitahoiset tarpeet luovat haasteen ohjaustyölle ja toiminnan kehittämiseksi. Lisäksi lasten aamu- ja iltapäivähoidon sekä kesäajan hoidon järjestämiseen tarvitaan entistä enemmän resursseja, koska vanhempien työaika saattaa alkaa ennen toimintakeskuksen aukeamista ja päättyä toimintakeskuksen mentyä kiinni. Asiakaskohtaisia tarpeita on ratkaistu kesäaikaan koulunkäynnin ohjaajien avulla sekä muina ajankohtina sijaisten avulla.

Kehitysvammahuollossa haasteita aiheuttaa neuropsykiatrisen valmennuksen sekä autismikuntoutuksen tarve, johon ei tällä hetkellä ole riittävää osaamista eikä resursseja. Autististen kehitysvammaisten henkilöiden asuminen ja kuntoutus ostetaan pääasiassa KTO:lta sekä neuropsykiatrista valmennusta yksityisiltä palveluntuottajilta.

Keskeisimmät suoritteet:

Autettu asuminen (5912)	2020	2021	2022	
Vastaava ohjaaja / sairaanhoitaja	1	1	1	
Ohjaaja	7	8	8	
Vakituinen sijainen/ohjaaja			1	
Laitosapulainen	0,5	0,5	-	Siirretty teknisen toimen alaisuuteen 08/21 henkilövaihdoksen yhteydessä.
Hoiva-avustaja	-	-	2	Mitoitus 2
Yhteensä	8,5	9,5	12	
Tuettu asuminen (5914)				
Ohjaaja	1,5	2	2	
Hoiva-avustaja	-	-	1	Asiakaskohtainen tarve
Yhteensä	1,5	2	3	
Toimintakeskus (5911)				
Vastaava ohjaaja	1	1	1	
Ohjaaja	4	4	4	
Vapaa-ajan ohjaaja	1	1	1	
Laitosapulainen	0,5	0,5	-	Siirretty teknisen toimen alaisuuteen 08/21 henkilövaihdoksen yhteydessä.
Keittiötyöntekijä	1	1	1	
Yhteensä	7,5	7,5	7	
Vammaisten sosiaalityö- ja ohjaus (5921)				
Sosiaalityöntekijä	-	-	1	
Osastonsihteri	-	-	1	
Yhteensä			2	

Asiakkaat	2019	2020	2021	2022
Vammaispalvelut	304	277	303	312
Kehitysvammahuolto	67	59	52	60
Yhteensä:	371	288	316	372
Kuljetuspalveluasiakkaat	196	185	216	218
Henkilökohtainen avustaja	35	38	42	54
Ryhmäkoti Tuulentupa	13	13	13	13
Asumispalvelut yksityisiltä	6	8	14	8

Asumispalvelut KTO:lta	4	4	4	4
Alle 65 omaishoitaja	26	27	28	28

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Tulevaisuuden ohjatun asumisen palvelutarpeiden kartoittaminen ja mahdollisen ohjatun asumispalvelun toimintamallin kehittäminen

Mittari: Kartoitus tehty / toimintamalli luotu

Ei toteutunut. Kirjallista toimintamallia ei ole laadittu. Ohjattu asuminen toimii omana yksikkönään.

2. Vammaisneuvosto edistää käsitystä vammaisista henkilöistä aktiivisina toimijoina lisäämällä tunnettuuttaan ja vahvistamalla yhteistyötä.

Mittari: Toimintakertomus tehty / ei tehty

3. Uutta asumisyksikköä (KTO) koskevan hankkeen eteneminen

Mittari: Uuden asumisyksikön rakentaminen aloitettu / ei aloitettu

Talousluvut

560 VAMMAISPALVELU JA KEHITYSVAMMATYÖ	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	179 500	100 000	279 500	259 245	-20 255	-7,25%	92,75%
TOIMINTAKULUT	-3 620 620	-640 000	-4 260 620	-4 617 857	-357 237	-8,38%	108,38%
TOIMINTAKATE	-3 441 120	-540 000	-3 981 120	-4 358 612	-377 492	-9,48%	109,48%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	102 455	102 455		
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-3 441 120	-540 000	-3 981 120	-4 256 157	-275 037	-6,91%	106,91%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	4 824	4 824		
TOIMINTAKULUT	-364 700	0	-364 700	-381 440	-16 740	-4,59%	104,59%

12.8 Työllisyyspalvelut

Toimielin: Perusturvatoimi

Kustannuspaikat: 5930-5932

5930 Työllisyyspalvelut

5931 Työllisyyden edistäminen

5932 Kuntouttava työtoiminta

Tilivelvolliset: Työllisyyspalveluiden esimies

Toiminta-ajatus

Someron kaupungin työllisyyspalvelujen tavoitteena on parantaa alueen työllisyystilannetta yhdessä muiden toimijoiden kanssa sekä parantaa alueen elinvoimaisuutta. Työllisyyspalvelut vastaavat kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä, kaupungin palkkatuetusta työstä sekä työpajatoiminnasta pitkään työttömänä olleille tai TYP:n asiakkaille. Työllisyyspalvelut tekevät yhteistyötä kaupungin elinvoimapaalveluiden kanssa. Työllisyyspalveluissa kehitetään työttömien palveluja ja tarjotaan työhönvalmennusta työn saamisen tueksi. Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) on osa toimintaa.

Työllisyyspalveluiden hallinto sijaitsee Jukolassa osoitteessa Jukolantie 3 (Ecotekola). Jukolassa sijaistee kuntouttavan työtoiminnan, TYP:n sekä palkkatukityöllistämisen palvelut. Ecotekolan kahdessa yksikössä Jukolantie 3 ja Tehdaskuja 6, järjestetään monipuolista työpajatoimintaa. Työllisyyspalveluiden työpajatoiminta palvelee kuntouttavan työtoiminnan asiakaskuntaa heidän erityistarpeensa huomioiden kahdella työpajalla. Jukolassa toimii kädentaitopaja sekä kierrätysmyymälä ja Tehdaskujalla kierrätys- ja puutyöpaja. Työpajatoiminnassa kuntouttavan työtoiminnan osallistujat saavat monipuolista valmennusta työtaitoihinsa ja työelämävalmiuksiinsa. Pajatoiminnassa on mahdollisuus suorittaa tutkinnon osia opinnollistamisen kautta.

Pajatoiminnan lisäksi Ecotekolassa järjestetään kuntouttavan työtoiminnan ryhmiä yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneille työnhakijoille. Näitä ovat mm. työkyvyn ylläpitämiseen ja sen parantamiseen painottuva TYKY –ryhmä sekä A-klinikan kanssa yhteistyössä järjestetyt Startti-ryhmät. Pitkäaikaistyöttömien terveydenhuollon palvelut järjestetään Someron terveyskeskuksessa.

Työmarkkinatuen osarahoitus vaatii aktiivista panostusta Vuoden 2015 työmarkkinatuki uudistuksessa kuntien osarahoittaman työmarkkinatuen osuus kasvoi. Vuodesta 2015 lähtien kotikunta on osarahoittanut työttömien työmarkkinatuesta 50 %, kun kuntalainen on saanut 300 päivää työmarkkinatukea työttömyyden perusteella ja 70 % kun työmarkkinatukea on maksettu 1000 päivää.

Panostamalla työllisyyspalveluiden sisällä vaikeasti työllistyvien työ- ja toimintakyvyn arviointeihin ja riittävään terveydenhoitajan ja lääkäriresurssiin, on saatu tuloksia niiden työttömien työnhakijoiden osalta, joilla terveystilanne on työllistymisen esteenä. Tarvittaessa työtön työnhakija on saanut myös ohjausta eläke- ja kuntoutusasioissa.

Tavoitteena Someron kaupungin työllisyyspalveluilla on löytää jokaiselle asiakkaalle hänen henkilökohtaista tavoitettaan palveleva ratkaisu, joka vie pois työttömyydestä. Oikean ratkaisun löytäminen voi myös vaatia palveluiden muokkaamista tai kehittämistä asiakkaan tarpeiden mukaisiksi. Työllisyyspalveluissa pyritään joustavaan ja innovatiiviseen työotteeseen, jossa

rohkeasti ja asiakasta kuullen haetaan oikea ratkaisu jokaisessa tilanteessa, kun palvelemme asiakasta. Oikeiden ratkaisujen löytäminen edellyttää usein myös hyvää yhteistyötä sidosryhmien kanssa.

Someron kaupungin työllisyyspalvelut ovat keskittyneet etenkin heikommassa työmarkkina-
asemassa olevien kuntalaisten työllistymisen edistämiseen sekä työkyvyn ylläpitämiseen. Kunnallisten työllisyyspalvelujen perustehtävä tulee muuttumaan lähivuosina. Sote-uudistuksen myötä hyvinvointialueelle olisi siirtyä ainoastaan kuntouttava työtoiminta ja TYP-toiminta. Työllisyyspalvelut sekä työllisyyden edistämisen tehtävät (mm. palkkatukityöllistäminen) jäävät kaupungille sisältäen myös kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen.

Someron kaupungin työllisyyspalvelujen tehtävänä voidaankin nähdä nykyisessä tilanteessa lakisääteisten tehtävien (kuntouttava työtoiminta) lisäksi laajasti kaikenlainen työllisyyden ja työkyvyn edistäminen niiden henkilöiden osalta, joita uhkaa työttömyyden pitkittyminen.

Työllisyyspalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä sivistystoimen alaisen nuorten starttipajan kanssa. Lisäksi erilaisilla toiminnoilla voidaan edistää kaikkien muidenkin työttömien kuntalaisten aktiivisuutta, hyvinvointia, osallisuutta ja työllistymistä. Työllisyyspalvelut palvelevat osaltaan myös työnantaja-asiakkaita ja työnantajien kanssa tulee tehdä tulevaisuudessa entistä monipuolisempaa yhteistyötä työllisyyden edistämiseksi. Tulevaisuudessa yhteistyön tiivistäminen oppilaitosten, yrittäjien ja elinkeinotoimen kanssa nähdään tarpeellisena.

Someron kaupunki on panostanut vahvasti työllistämiseen palkkatuella. Työllistämällä on pystytty palauttamaan työnhakijoita pitkän työttömyyden jälkeen takaisin työelämään. Palkkatukityötä tarjotaan ennakoivasti jo ennen kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen piiriin tuleamista. Palkkatukityötä tarjotaan vähintään 8 kuukaudeksi, veloitetyöllistettävälle 6 kuukaudeksi ja työnsuunnittelijoille yleensä 1–2 vuodeksi.

Toiminta

Vuoden 2022 aikana on valmistauduttu sote-uudistukseen sekä työllisyyden hoidon palveluiden kokonaisuuden tulevaisuuden arviointiin sekä kaupungin näkökulmasta optimaalisen ratkaisun tekemiseen. Vuoden 2022 aikana tuli voimaan Pohjoismainen työvoimapalvelumalli, jossa työnhakija hakee työtä omatoimisesti ja saa työnhakuunsa yksilöllistä tukea entistä aikaisemmassa vaiheessa ja tiiviimmin. Työnhakijan on haettava tiettyä määrää työmahdollisuuksia, jotta oikeus työttömyysturvaan jatkuu.

Pohjoismaisessa työvoimapalvelumallissa ensimmäisestä unohduksesta tai laiminlyönnistä seuraa muistutus. Jos menettely toistuu, TE-toimisto asettaa seitsemän etuuspäivän karenssin. Jos menettely toistuu toisen kerran, seuraa 14 etuuspäivän karenssi. Tämän jälkeen työnhakija menettää toistaiseksi oikeutensa työttömyysetuuteen. Aiemmin työnhakijalle asetettiin 60 päivän karenssi, jos hän jätti hakematta TE-toimiston tarjoamaa työtä. Menettelyn toistuesssa työttömyysturva-oikeus lakkasi toistaiseksi. Uudistus muutti merkittävästi kuntouttavaan työtoimintaan liittyvää asiakastyötä ja on ruuhkauttanut 1.5.2022 alkaen kuntouttavan työtoiminnan palveluohjauksen asiakaskontaktien määrän lisääntyessä merkittävästi. Palveluohjaukseen rekrytoitiin loppuvuodelle määräaikainen työpajaohjaaja tekemään ohjaustyötä, arvioin-
teja sekä kuntouttavan työtoiminnan sopimuksia.

Vuoden 2022 aikana on aloitettu Salon kanssa neuvottelut liittyen TE2024 uudistukseen, joka edellyttää vähintään 17 000 asukkaan yhteistoiminta-alueiden luomista. Organisaatiouudistus tulee olemaan merkittävä TE-palveluiden ja niiden henkilöstön siirtyessä kuntien palvelukseen.

Lakiuudistukset sekä niiden vaikutusten täsmentymättömyys ovat haastaneet päätöksentekoa sekä tulevaisuuden palveluiden optimaalista organisointia. Päätökset liittyen kuntouttavan työtoiminnan työpajojen siirtoon hyvinvointialueelle on jouduttu tekemään hyvin epävarmassa tilanteessa.

Työllisyyspalvelut ovat pyrkineet tekemään yhteistyötä Somerolle perustun vastaanottokeskuksen kanssa mm. myymälätoiminnan konkreettisen avustamisen osalta. Vastaanottokeskukselle on tarjottu mahdollisuutta ostaa työtoiminnan palveluita työtoiminnan järjestämiseksi. Vuoden 2022 aikana on valmistauduttu siihen, että maahanmuuttajapalvelut tulevat olemaan osa työllisyyden hoidon kokonaisuutta tulevaisuudessa.

Syksyn 2022 aikana haasteena on ollut resurssien puute valmistauduttaessa kaupungille jäävän työllisyyden edistämisen tehtävien suunnitteluun ja organisointiin. Työllisyyspalvelut sekä palkkatuetut työntekijät ovat hoitaneet mm. kaupungin sisäisiä kuljetuspalveluita.

Keskeisimmät sauritteet

Työllisyyspalvelut (5930)	2021	2022	
Työllisyyspalveluiden esimies	-	1*	Nimikemuutos 1.1.2022 alkaen vastaavasta työpajaohjaajasta.
Työllisyyden edistäminen (5931)			
Palkkatukityöntekijät	13	9	
Kuntouttava työtoiminta (5932)	2021	2022	
Vastaava työpajaohjaaja	1	1*	*Työllisyyspalveluiden esimiehen sijainen 10.8.2022 alkaen
Työpajaohjaaja	3	4	1 määräaikainen työpajaohjaaja lisäresurssina / sijaisena 24.10.-31.12.2022
Työikäisten palveluohjaaja (ent. työtoiminnan ohjaaja)	1	1	nimikemuutos 1.1.2022 alk.
Työpajan työntekijä	2	2	Kuljetuspalvelut (mm. ikäihmisten ateriat) Määräaikaisuus 31.12.2022 saakka.
Yhteensä	7	8	

	2019	2020	2021	2022
Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat	123	90	97	94
Työmarkkinatuen kuntaosuus (€)	333 305	301 752	345 745	287 822

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Kuntouttavassa työtoiminnassa olevien asiakkaiden määrän kasvattaminen ja työllisyyttä edistävien palveluiden kehittäminen

Mittarit: Työmarkkinatuen kuntaosuuslaskutuksen kustannukset laskevat. Työttömien määrä

Toteutunut. Kuntaosuuslaskutuksen kustannukset laskeneet

2. Työllisyyden edistämisen ohjausryhmän kokoukset (väh. 4 krt/vuosi) ja työllisyyden edistämisen toimenpideohjelman päivittäminen vuosille 2023-2025

Mittarit: Toteutuneet kokoukset. Toimenpideohjelma päivitetty/ei päivitetty

Toteutunut. Työllisyyden edistämisen toimenpideohjelma päivitetty vuosille 2022-2024 (khal 20.6.2022 § 145)

Talousluvut

570 TYÖLLISYYSPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	250 000	0	250 000	258 957	8 957	3,58%	103,58%
TOIMINTAKULUT	-1 036 550	0	-1 036 550	-967 371	69 179	6,67%	93,33%
TOIMINTAKATE	-786 550	0	-786 550	-708 414	78 136	9,93%	90,07%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	-5	-5		
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 100	0	-3 100	-3 099	1	0,02%	99,98%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-789 650	0	-789 650	-711 518	78 132	9,89%	90,11%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	39 500	0	39 500	69 321	29 821	75,5%	175,5%
TOIMINTAKULUT	-146 600	0	-146 600	-153 255	-6 655	-4,54%	104,54%

13 SIVISTYSLAUTAKUNTA

13.1 Sivistystoimen hallinto

<p>Toimielin: Sivistyslautakunta</p> <p>Tehtäväalue: Sivistystoimen hallinto</p> <p>Kustannuspaikat tai vastualueet: 6011 Sivistystoimen hallinto 6012 Koulupsykologi 6013 Koulukuraattori 6014 Hyte-koordinaattori</p> <p>Tilivelvolliset: Sivistysjohtaja</p>
<p>Toiminta-ajatus</p> <ul style="list-style-type: none">
– Sivistystoimialan visiona on osaava ja hyvinvoiva Somero. Arvoina ovat asiakaslähtöisyys, yhteistyö, hyvinvointi ja vastuullisuus.
– Sivistystoimialan yhteisenä tavoitteena on tarjota laadukkaita palveluita kuntalaisille. Oman toiminnan jatkuva suunnitelmallinen kehittäminen ja tehostaminen ovat keskeisiä toimintaperiaatteita. Sivistystoimen kaikissa yksiköissä henkilökunnan pätevyysaste on korkea ja vaihtuvuus vähäinen.
– Sivistystoimiston tehtävänä on huolehtia sivistystoimialan palvelujen järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvistä tehtävistä sekä sivistyslautakunnassa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja päätösten toimeenpanosta.
<p>Toiminta</p> <p>Somerolle perustettiin äkillisesti vastaanottokeskus maaliskuussa 2022 Ukrainan sodan johdosta. Vastaanottokeskuksen perustamisen myötä mennyt vuosi 2022 painottui sivistystoimialan hallinnossa pitkälti ukrainalaisten palveluiden järjestämisen organisointiin. Vastaanottokeskuksen paikkamäärää kasvatettiin vuoden aikana paikkamäärän vakiintuessa 330 paikkaan. Perusopetusikäisiä vuoden 2022 aikana oli kaupungin palveluissa yli 70 oppilasta. Perusopetuksen valmistavan opetuksen oppilasmäärä vakiintui syksyllä 60-65 oppilaan välille. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa lapsia oli noin 25 menneen vuoden aikana.</p> <p>Somerolla ei ole ennen vuotta 2022 järjestetty ryhmämuotoista valmistavan opetuksen opetusta, joten valmistavan opetuksen paikallista mallia lähdettiin luomaan alusta. Keväällä hallinnossa otettiin vastaan ukrainalaisten oppilaiden kouluun ilmoittautumiset, rekisteröintiin heidät opetushallinnon järjestelmiin, käännettiin lomakkeita ukrainankielelle, rekrytoitiin valmistavan opetuksen henkilöstöä, suunniteltiin opetusta ja resurssointia sekä järjesteltiin opetustiloja. Kiiruun koulukeskuksessa nuorisopalveluiden Rela-tila muutettiin keväällä luokkahuoneeksi sekä lukion tiloista otettiin yksi luokkahuone valmistavan opetusryhmän käyttöön. Ukrainalaisten lasten määrän kasvaessa syyslukukaudeksi hankittiin lisätilaksi konttirakennus Joensuun kouluun.</p> <p>Syyskaudella ukrainalaisten määrän kasvaessa perustettiin Joensuun kolme (3) opetusryhmän ja</p>

Kiiruun koulun kahden (2) ryhmän lisäksi yksi (1) valmistavan opetuksen ryhmä Kirkonmäen koulun Vippelän tilaan. Sivistysjohtaja vastasi valmistavan opetuksen esihenkilötehtävistä kevätkauden ja syksyllä henkilöstö siirtyi rehtoreiden/koulunjohtajan alaisuuteen.

Ukraina-asioista pidettiin säännöllisesti lähes viikoittain palavereita erilaisissa foorumeissa - opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden hallinnon tiimissä, valmistavan opetuksen tiimissä, rehtorikokouksissa sekä kaupungin järjestämässä Ukraina-verkostopalaverissa, jonne osallistui myös vastaanottokeskus sekä seurakunta. Muutenkin yhteydenpito vastaanottokeskukseen on ollut tiivistä.

Perusopetuksen lisäksi ukrainalaisten palveluiden järjestäminen on koskenut sivistyspalveluissa merkittävästi myös varhaiskasvatuksen palveluiden tuottamista sekä Somero-opistoa (kts. Varhaiskasvatus ja Somero-opisto). Somero-opisto järjesteli nopealla aikataululla jo heti toukokuussa suomen kielen opetusta ukrainalaisille sekä Pesätoimintaa kotouttamisen edistämiseksi.

Opiskelijahuolto siirtyi Varhaan 1.1.2023. Täten koulupsykologi ja –kuraattori siirtyivät sivistystoimen hallinnosta alueen 6 Perhekeskukseen alaisuuteen. Varhaan siirtymää koskeviin palaveriin osallistuttiin loppusyksystä. Siirtymäprosessin valmistelut tapahtuivat Varhassa myöhään vasta siirtymän loppuvaiheessa ja täten ennen siirtoa oli useita avoimia kysymyksiä. Esimerkiksi ennen vuodenvaihteessa tapahtunutta siirtoa oli valtakunnallisesti avoimia kysymyksiä, kuten Wilma-oikeuksien myöntäminen opiskelijahuollon henkilöstölle. Asiaan odotetaan valtakunnallisia ohjeistuksia, mitkä on Opetushallituksen toimesta luvattu toimittaa kuntiin helmikuun lopussa 2023 asian ratkaisemiseksi.

Palvelutietovarantoa (PTV) aloitettiin valmistella sivistystoimen hallinnossa. Työn on määrä olla valmiina vuoden 2023 aikana. Palvelutietovarannolla sujuvoitetaan esimerkiksi palveluohjausta.

Oppimisympäristöselvitystyö aloitettiin vuonna 2018. Siitä lähtien asiaa on selvitetty mittavasti, ja se on ollut vuosittain lautakunnan käsittelyssä. Vuonna 2022 selvitystyön käsittelyä jatkettiin syyskaudella. Asiaa alustettiin valtuustoseminaarissa, ja sivistyslautakunnassa asiaa käsiteltiin joulukuun kokouksessa, mutta tuolloin asia jäi pöydälle. Asian käsittely jatkuu vuoden 2023 aikana. Varhaiskasvatuksen osalta Leivonpesän hanke kuitenkin eteni vuoden aikana.

Korona vaikutti edelleen vuoden 2022 aikana sivistystoimialan toimintoihin. Alkuvuodesta rajoitukset hättäsivät toimintojen järjestämistä. Korona-aallon myötä henkilöstöä oli sairaana jonkin verran, mikä heijastui sijaistarpeeseen eri vastuu- ja tehtäväalueilla sekä ylipäänsä henkilöstön jakamiseen.

Rekrytointiprosessit, uusien työntekijöiden perehdykset sekä väliaikainen henkilöstövaje ovat työllistäneet sivistystoimialan hallinnossa tavallista enemmän vuoden aikana. Pitkäaikainen toimistonhoitaja jäi eläkkeelle heinäkuussa 2022, ja osastonsihtööri jäi opintovapaalle kesäkuussa. Heidän tilalleen rekrytoitiin uudet työntekijät. Lisäksi sivistystoimen hallintoon ja varhaiskasvatukseen rekrytoitiin uutena yhteinen työntekijä vuoden loppuun asti.

Kasvatuspäällikkö aloitti tehtävässään tammikuussa 2022. Vapaa-aikapäällikkö irtisanoutui syyskuussa, ja uusi vapaa-aikapäällikkö aloitti tehtävässään tammikuussa 2023. Joensuun koulun rehtori irtisanoutui elokuussa, ja uusi rehtori aloitti virassaan joulukuussa. Somero-opiston rehtorin tehtävät päätettiin sivistysjohtajan esityksestä irrottaa sivistysjohtajan tehtäväkokonaisuudesta, ja opiston rehtorin virka julistettiin auki joulukuussa. Lisäksi hyte-koordinaattorin tehtävä (20%) päätettiin muuttaa yhteisöllisyyskoordinaattoriksi vuoden 2023 alusta sekä työnkuvaa laajentaa ja työaikaa lisätä.

Palvelutarpeen muutokset heijastuivat sivistystoimialan tilatarpeisiin. Valmistavalle opetukselle järjesteltiin tiloja perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa jouduttiin loppuvuodesta tekemään runsaasti uusia tilajärjestelyitä (kts. Varhaiskasvatus).

Vuoden 2022 toiminnallisena tavoitteena oli sivistyspalveluiden strategian valmistelu, lasten liikuntapuiston toteuttaminen sekä hankkeiden kokonaiskoordinoinnin kehittäminen.

Tilapäistäsuojelua saavien turvapaikanhakijoiden palveluiden äkillisen ja suuren palvelutarpeen myötä vuodelle 2022 asetettuja tavoitteita ei pystytty täyttämään muuten kuin liikuntapuiston osalta. Liikuntapuisto eteni suunnitellusti. Hankkeelle haettiin liikuntapaikkarakentamisen valtionavustusta, mikä myönnettiin. Liikuntapuiston rakentaminen aloitettiin syksyllä 2022 ja puisto valmistuu kokonaisuudessaan keväällä 2023.

Sivistystoimialalla olleiden hankkeiden, valtionavustusten määrä oli 24. Hankkeista kahdeksan (8) oli käynnissä perusopetuksessa, kolme (3) lukiossa, yksi (1) etsivässä nuorisotyössä, yksi (1) starttipajalla, kaksi (2) kirjastossa, neljä (4) varhaiskasvatuksessa, kaksi (2) Somero- opistossa ja kolme (3) liikuntapalveluissa.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022”

1. Sivistyspalveluiden strategia

Keskeistä muun muassa mahdolliseen sote- ja maakuntauudistukseen valmistautuminen sivistystoimialalla

Mittari: strategiatyö valmis

Toteutuminen: Ei toteutunut. Äkillinen ja mittavan palvelutarve tilapäisen suojelun piiriin kuuluville ukrainalaisille pakolaisille sitoi hallinnon resurssit pitkälti heidän palveluiden järjestämiseen. Varhan siirtymää koskeviin palavereihin osallistuttiin.

2. Lasten liikuntapuisto

Mittari: valtioavustus saatu, puistosuunnitelman toteutusaste

Toteutuminen: Toteutui. Valtionavustusta haettiin liikuntapaikkarakentamiseen, ja se myönnettiin. Lasten liikuntapuiston rakentaminen aloitettiin syyskuussa ja puisto valmistuu kokonaisuudessaan keväällä 2023.

3. Sivistystoimialan hankkeiden kokonaiskoordinoinnin kehittäminen

Mittari: malli valmis

Toteutuminen: Ei toteutunut. Valtionavustuksia, hankkeita haettiin aktiivisesti (24 hanketta), mutta kokonaiskoordinaation kehittämiseen ei ollut mahdollisuutta. Työtä jatketaan vuoden 2023 aikana.

Talousluvut

600 SIVISTYSTOIMEN HALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	2 400	0	2 400	2 152	-248	-10,33%	89,67%
TOIMINTAKULUT	-361 400	0	-361 400	-339 623	21 777	6,03%	93,97%
TOIMINTAKATE	-359 000	0	-359 000	-337 471	21 529	6,0%	94,0%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	-1 873	-1 873		
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-359 000	0	-359 000	-339 344	19 656	5,48%	94,52%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-50 400	0	-50 400	-55 987	-5 587	-11,09%	111,09%

13.2 Perusopetus

<p>Toimielin: Sivistyslautakunta</p> <p>Tehtäväalue: Perusopetus</p> <p>Kustannuspaikat tai vastualueet: 6100 Peruskoulut</p> <p>Tilivelvolliset: Rehtorit/koulunjohtajat, sivistysjohtaja</p>
<p>Toiminta-ajatus</p> <p>Somerolla annetaan laadukasta perusopetusta.</p>
<p>Toiminta</p> <p>Somerolle perustettiin äkillisesti vastaanottokeskus maaliskuussa 2022 Ukrainan sodan johdosta. Vastaanottokeskuksen paikkamäärää kasvatettiin vuoden aikana paikkamäärän vakiintuessa 330 paikkaan. Perusopetusikäisiä vuoden 2022 aikana oli kaupungin palveluissa yli 70 oppilasta. Perusopetuksen valmistavan opetuksen oppilasmäärä vakiintui syksyllä 60-65 oppilaan välille.</p> <p>Somerolla ei ole ennen vuotta 2022 järjestetty ryhmämuotoista valmistavan opetuksen opetusta, joten valmistavan opetuksen paikallista mallia lähdettiin luomaan alusta. S2-kielen opettaja ja projektisuunnittelija, pedagoginen tutor siirtyivät maaliskuussa ottamaan vastaan ukrainalaisoppilaita</p>

valmistavaan opetukseen. Huhtikuussa palkattiin lisäksi kaksi opettajaa lisää valmistavaan opetukseen. Keväällä perusopetukseen perustettiin kolme (3) valmistavan opetuksen ryhmää Kiiruun koulukeskuksen tiloihin. Nuorisopalveluiden Rela-tila muutettiin luokkahuoneeksi sekä lukion tiloista ja Somero-opiston tiloista otettiin molemmista yksi luokkahuone valmistavan opetuksen käyttöön.

Ukrainalaisten lasten määrän kasvaessa syyslukukaudeksi hankittiin lisätilaksi konttirakennus Joensuun kouluun. Syyskaudella ukrainalaisten määrän kasvaessa perustettiin Joensuun kolme (3) opetusryhmän ja Kiiruun koulun kahden (2) ryhmän lisäksi yksi (1) valmistavan opetuksen ryhmä Kirkonmäen koulun Vippelän tilaan. Sivistosjohtaja vastasi valmistavan opetuksen esihenkilötehtävistä kevätkauden ja syksyllä henkilöstö siirtyi rehtoreiden/koulunjohtajan alaisuuteen.

Ukraina-asioista pidettiin säännöllisesti palavereita viikoittain erilaisissa foorumeissa perusopetuksen osalta, kuten valmistavan opetuksen tiimissä, rehtorikokouksissa sekä kaupungin järjestämässä Ukraina-verkostopalaverissa. Yhteydenpito vastaanottokeskukseen on ollut tiivistä. Valmistavan opetuksen paikallisen mallin luomista ja valmistavan opetuksen edesauttamiseksi perustettiin valmistavan opetuksen tiimi (TVA), jota vetää projektisuunnittelija.

Perusopetuksen kehittämistiimeinä (TVA) toimivat lukuvuoden 2022-2023 valmistavan opetuksen tiimin lisäksi yrittäjyyskasvatuksen tiimi, tv-tiimi ja erityisopetuksen tiimi, kuten jo lukuvuotena 2021-2022. Yrittäjyyskasvatustiimi sai keväällä 2022 valmiiksi Someron yrittäjyyskasvatuksen ehjän polun, ja aiheesta järjestettiin kaikille opettajille yhteinen vesokoulutuspäivä, jonne puhujaksi kutsuttiin tulevaisuustutkija Elina Hiltunen. Hän esitelmöi koulutuksen megatrendeistä. Luennon lisäksi tiimi järjesti useita työpajoja yrittäjyyskasvatusta tukeviin teemoihin. Lisäksi luotiin yrittäjyyskasvatussivusto tiimiä vetävän projektisuunnittelijan, pedagogisen tutorin toimesta. Syksyllä tiimi laajeni alakoulujen edustuksella. Syksyllä 2022 keskityttiin Pikkuyrittäjäkokonaisuuden kehittämiseen.

Q2-projektin (2021-23/projektisuunnittelija Maarit Laurento) (Innovatiivisten oppimisympäristöjen kehittäminen -valtionavustus) tavoitteet uudistettiin OPH:ssa syksyn 2022 alussa suuntaamalla ne lukutaidon vahvistamiseen ja kehittämiseen. Lukumummien lukupäivien lisäksi projektiin saatiin mukaan Turun yliopiston CERLI-tutkimuskeskus (prof. Mirjamaija Mikkilä-Erdmann), jonka kanssa suunniteltiin ja aloitettiin tiedelukutaitoprojekti kolmen alakoulun (Kirkonmäki, Pitkäjärvi, Oinasjärvi) sekä yläkoulun kanssa (7. lk).

Tiedelukutaitoprojektilla kehitetään 5.-6.-luokkalaisten oppilaiden akateemista lukutaitoa, ts. lukuaineiden oppisisältöjen ymmärtämistä, tiedonhankintataitoja ja vastausten/esseiden kirjoitustaitoa. Neuvottelut yhteistyöstä ja projektin askelmerkit suunniteltiin syksyllä 2022, ja varsinainen projekti kouluissa alkaa keväällä 2023.

Q2-projektin tiimoilta on lisäksi tuotettu useita digikokonaisuuksia: TVT opetuksessa, Ideoita lukuuntoon (kielitietoisuus), Lukumummien lukupäivät, Yrittäjyyskasvatus, Hyvinvointi, Esiopetus, Someron valmistava opetus. Ks. <https://sites.google.com/edu.somero.fi/digikokonaisuuksia/etusivu>

Lukumummien lukupäivät ovat Someron alakoulujen ja Someron senioriopettajien yhteinen lukutuokiotapahtuma, jossa oppilaat lukevat omia mielikirjojaan lukumummeille, ja välillä lue-taan myös yhdessä sekä keskustellaan kirjan päähenkilöistä ja juonenkäänteistä. Tapautuma toteutetaan etänä. Tapautuman on ideoinut projektisuunnittelija.

Pilottiprojekti toteutettiin keväällä 2022 Oinasjärven koulun 3.-4.-luokkalaisten kanssa. Syksyllä 2022 Lukumummien lukupäivät jatkuivat Kirkonmäen koulun 3. luokan oppilaiden kanssa. Mene-

telmä oli sama kuin keväällä: lukumummit kokoontuvat kirjastossa ja oppilaille oli järjestetty rauhallinen lukupaikka koulussa, yhteydenpito ja vuorovaikutus tapahtuvat etänä. Lukumummien määrä kasvoi syksyllä 2022 kahdella, yhteensä kuusi lukumummiä.

Lukumummit toimivat yleisönä ja esitysten kommentoijina, kun 7. luokan lukuharjoitukset pidettiin kirjastolla syyskuussa 2022. Seitsemäsluokkalaiset esittivät lukumummeille ja kirjaston henkilökunnalle hölmöläistarinoina, runoja, satuja, kansanperinnetarinoita sekä modernimpaa kerrontaa.

Lukumummien lukupäivien idealla haettiin EU-rahoitus, jolla voitiin hankkia uusia digilaitteita kouluihin (Kirkonmäki, Oinasjärvi). Hankinnat suoritetaan keväällä 2023. Rahoituksen sai seitsemän suomalaista maaseutukoulua <https://learningfromtheextremes.eu/calls-results/#1667317452103-575e3f0d-4cc8>

Lukumummisivusto (Maarit Laurento) <https://sites.google.com/edu.somero.fi/lukumummit/etusivu>

Hyvinvointi oli yksi kantavista teemoista perusopetuksen kehittämisessä.

Kaikkien koulujen hyvinvoinnin vuosikello suunniteltiin keväällä 2022 ja toteutus aloitettiin syksyllä 2022 (jatkuu kevään 2023). Koulukuraattori ja projektisuunnittelija ideoivat tapahtuman ja osallistuivat teemaa tukevaan ILOA-seminaarikokonaisuuteen (OPH:n rahoitus). Suunnittelussa ja toteutamisessa olivat mukana koulujen hyvinvointivastaavat. Hyvinvointikokonaisuus toteutettiin neljänä teemana: sosiaalinen hyvinvointi (2022), henkinen hyvinvointi (2022), fyysinen hyvinvointi (2023) ja psykologinen hyvinvointi (2023). Oppilaiden ja koulujen hyvinvointitapahtumien lisäksi toteutettiin myös opetushenkilöstön työhyvinvointisivustot samoista teemoista. Sisältöihin voi tutustua digikokonaisuuksien osoitteessa <https://sites.google.com/edu.somero.fi/digikokonaisuuksia/etusivu>

Luontokoulu ruotsiksi on 6. lk alkavan B1-kielen aloitukseen liittyvä toiminnallinen ruotsinopiskelutapahtuma koulujen lähimetsissä. Tapahtuman tavoitteena on innostaa oppilaita ruotsin kielen opiskeluun. Luontokoulu ruotsiksi toteutettiin syksyllä 2022 toisen kerran (aloitus syksyllä 2021). Nyt mukana olivat kaikkien koulujen 6.-luokkalaiset oppilaat. Tapahtuma toteutetaan yhteistyössä Åbolands naturskolanin ja Svenska nu -järjestön kanssa, ja se on saanut Somerolla hyvän vastaanoton sekä oppilaiden, että opettajien keskuudessa.

Tavoitteena on toteuttaa tapahtuma vuosittain. Vuoden 2022 tapahtuma toteutettiin loka-kuussa. Joensuun ja Oinasjärven koulujen 6.-luokkalaisten kanssa opiskeltiin ruotsia Röllimetsässä, Kirkonmäen koulun kanssa Holmanmetsässä ja Pitkäjärven koulun kanssa koulun lähimetsässä.

Viikolla 39 toteutettiin kaikkien koulujen yhteinen MOK-teemaviikko: Kieli ja kulttuuri. Kielitietoinen ohjelma suunniteltiin MOK-tiimillä, ja koulujen ruokapalvelu osallistui viikkoon toteuttamalla kansainvälisen ruokaviikon, jossa esiteltiin Ukrainan, Yhdysvaltojen, Ruotsin, Espanjan ja Suomen nimikkoaterioita. Koulut järjestivät kukin omaa toimintaa ja monialaista oppimista viikon ajaksi. Ukrainalaisoppilaat järjestivät toimintapisteitä (mm. opittiin ukrainan kieltä) Kiiruun koulussa.

Kaksi espanjalaisopettajaa oli viikon vierailulla Somerolla ja he vierailivat Kiiruun, Joensuun ja Kirkonmäen kouluilla, joissa oppilailta oli mahdollisuus keskustella ja kysellä espanjalaisesta koulukulttuurista. MOK-tiimi organisoivat ohjelman.

Vuoden 2022 panostettiin koulujen kerhotoiminnan kehittämiseen valtionavustusten avulla. Jokaisessa alakoulussa oli käynnissä kerhotoimintaa. Kerhotoimintaa kehitettiin erityisesti Someron harrastamisen –mallissa, jota liikuntapalvelut hallinnoivat.

Perusopetuksessa oli käynnissä yhteensä kahdeksan (8) hanketta (Q2, tasa-arvo, korona, lukutaidon edistäminen, kielen oppimisen edistämisen Somero-malli (kieppi), kerhotoiminta, tutor (yhteishanke) sekä EU-rahoitteinen Learning from the Extremes). Hankkeiden avulla pystyttiin muun muassa palkkaamaan lisää henkilöstöä oppimisen tueksi, lisäämään samanaikaisopetusta sekä tukiopetustunteja. Näiden lisäksi pystyttiin hankkimaan myös digilaitteita.

Oppimisen tuen lomakkeita uudistettiin ja otettiin käyttöön koordinoivan erityisopettajan toimesta.

Korona vaikutti toimintaan varsinkin kevätlukukaudella 2022. Uusi

Joensuun koulun rehtori aloitti tehtävässään joulukuussa.

Perusopetuksen oppilasmäärä kasvoi verrattuna edelliseen lukuvuoteen pakolaisten myötä (+21) (Tilastointipäivä 20.9). Yhteensä valmistavassa opetuksessa oli 60-65 oppilasta syyskauden aikana.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2022	Tilinpäätös		
		2022	2021	2020
Perusopetuksen oppilasmäärä (kpl)	811		801	831
Mittarit				
Suoritettavuus:				
Peruskoulun päättäneistä jatkopaikan saaneet oppilaat	100%	100%	100%	100%
Asiakastyytyväisyyskysely				
Toiminnan laajuus/				
Oppilasmäärät				
Alakoulut	505	553	513	531
Yläkoulut	296	278	297	300
Henkilöstö tehtäväalueittain				
Rehtorit/koulunjohtajat ja opettajat	69	81	70	70
*resurssiopettaja ja laaja-alainen erityisopettaja hankerahoituksella	*	*,**	*	*
** resurssiopettaja hankerahoituksella				
Kuraattori ja koulupsykologi	2	2	2	2
Koulunkäynninohjaajat	29	40	29	26
(osalla ohjaajista palkka laskutetaan oppilaiden kotikunnilta)				
Toimistohenkilöstö	1	1,6	1	0,60
* Joensuun koulusihteeri kokoaikainen		*		

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Koronapandemian vaikutusten minimointi oppilaiden oppimistavoitteiden saavuttamisessa

Mittari: tuen tarpeeseen kohdennettujen oppituntien määrä

Toteutuminen: Toteutui. Haettiin koronavaltionavustusta, joka myönnettiin. Sen avulla pystyttiin lisäämään mm. tukiopetusresurssia.

2. Puheeksi ottamisen mallin (Liedon malli) käyttö perusopetuksen yksiköissä

Mittari: on käytössä/ei ole käytössä

Toteutuminen: Toteutui. Luotiin oma Someron puheeksi ottamisen malli Liedon mallin pohjalta, ja se otettiin käyttöön kaikissa kouluissa.

3. Suomen harrastamisen mallin kerhotoimintaa tarjolla kaikissa perusopetuksen yksiköissä

Mittari: on tarjolla/ei ole tarjolla

Toteutuminen: Toteutui. Kaikissa kouluissa järjestettiin kerhotoimintaa.

4. Selvitetään mahdollisuus koulujen ja varhaiskasvatusyksiköiden toiminnallisiin painotuksiin esim. musiikki, kuvataide, luonto, liikunta, kieli, maaseutu, tiede. Määräaika 31.5.2022.

Mittari: selvitys on tehty / ei ole tehty

Toteutuminen: Osittain toteutunut.

Talousluvut

610 PERUSOPETUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poik- keama	Poikk- %	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	811 000	0	811 000	904 787	93 787	11,56%	111,56%
TOIMINTAKULUT	-6 775 750	-185 000	-6 960 750	-7 068 439	-107 689	-1,55%	101,55%
TOIMINTAKATE	-5 964 750	-185 000	-6 149 750	-6 163 652	-13 902	-0,23%	100,23%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-32 600	0	-32 600	-34 766	-2 166	-6,64%	106,64%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTAN- NUKSET	-5 997 350	-185 000	-6 182 350	-6 198 418	-16 068	-0,26%	100,26%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-2 377 600	0	-2 377 600	-2 446 471	-68 871	-2,9%	102,9%

13.3 Toisen asteen koulutus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Tehtäväalue: Toisen asteen koulutus

Kustannuspaikat tai vastualueet:

6211 Someron lukio
(6221 Ammatillinen koulutus)

Tilivelvolliset: Lukion rehtori

Toiminta-ajatus

Someron lukiossa annetaan laadukasta opetusta. Lukiosta valmistuvat nuoret ovat itsenäisiä ja pärjäävät jatko-opinnoissaan.

Toiminta

Kevätlukukaudella lukiossa opiskeli noin 140 lukiolaista. Uusia ylioppilaita valmistui keväällä 53 ja syksyllä kaksi. Syksyllä lukion aloitti 51 uutta opiskelijaa. Lukion aloittaneiden lisäksi LOPS21:n mukaan opiskelivat syksyllä 2021 lukio-opinnot aloittaneet opiskelijat. He kuluivat laajennetun opivelvollisuuden ja maksuttomuuden piiriin.

Lukion vakinaisessa opetushenkilöstössä ei vuoden aikana tapahtunut muutoksia. OPH:n hankerahoituksen turvin palkkasimme resurssiopettajan (10 tuntia/viikko), jonka työhön kuuluu koronatilanteesta johtuvan hyvinvointivajeen paikkaamista ja opiskelijoiden auttamista rästiin jääneiden opintojen saattamiseksi valmiiksi.

Opetus toteutui luokkatuntien osalta pääosin suunnitelmien mukaisesti.

Yksi abiturientti suoritti teatteritaiteen lukiodiplomin, neljä liikunnan lukiodiplomin ja kaksi kuvataiteen lukiodiplomin. Kaksi opiskelijaa suoritti äidinkielen puheviestinnän suullisen kokeen. 19 opiskelijaa suoritti englannin ja 27 opiskelijaa ruotsin kielestä suullisen kielitaidon kokeen. Nämä ovat valtakunnallisia, vapaaehtoisia näyttökokeita, joista he saavat erillisen todistuksen päätötodistuksen liitteeksi.

Lukion alumnipäivä järjestettiin 14.1. etätapahtumana.

Lukion kakkosten karonkka näytelmä "The Addams Family" jouduttiin siirtämään sairastapauksen vuoksi. Yleisöesitykset olivat to 14.4. Kakkoset tanssivat vanhat toukokuussa. Vanhojen tansseja jouduttiin siirtämään koronatilanteen vuoksi.

Maskisuositus lukiossa päättyi 1.4.

Opiskelijoita osallistui erilaisiin kilpailuihin. Esimerkiksi: Yksi opiskelija osallistui Ranskan suurlähetystön kirjoituskilpailuun. Hän sijoittui 10 parhaan joukkoon. Yksi opiskelija Topelius-Seura ry:n valtakunnalliseen 13–19-vuotiaille nuorille tarkoitettuun "Runo on vapaa" – kilpailuun.

Opiskelijoita osallistui LUT-yliopiston ja LAB-ammattikorkeakoulun yhteiseen TyöMaa-

hankkeeseen.

Tutustumiset korkeakouluihin toteutettiin osaksi etänä ja yksi siirrettiin syksyyn, jotta opiskelijat pääsivät tutustumaan yliopistoon paikan päällä. Abiturentit osallistuivat Studia-messuille.

Ensimmäisen vuoden opiskelijat tekivät vierailun Turun yliopiston kemian laitokseen ja Turun linnaan toukokuussa.

Lukion tyttöjen lentopallojoukkue saavutti pronssimitalin Koululiikuntaliiton SM-kisoissa Orivedellä. Sitä ennen oli karsintaturnaus Espoossa Solvallon urheiluopistolla.

Toukokuussa järjestettiin yökoulu, jossa Liikkuva opiskelu –hanketta hyödyntäen saimme uimahallin käyttöömmeklo 22-24.

3.6. ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijat tekivät retken Eerikkilän urheiluopistoon. Retki sisältyy lukion Liikkuva opiskelu -hankkeeseen.

Syksyllä alkoi vuoden tauon jälkeen ZempPari-koulutus ja Yrittäjyys-kurssi.

Perinteinen puurojuhla järjestettiin joulukuussa ja syyslukukauden loppuksi järjestettiin joulujuhla. Joulujuhla pidettiin yöjuhlanakoulun ruokasalissa. Lukiolaisilla oli vaihtoehtoisena mahdollisuutena osallistua yläkoulun joulujuhlaan. Siihen osallistui kolme lukiolaista.

Syksyllä lukiossa otettiin käyttöön opiskelijoille maksuton opiskelijakortti.

Forssan lukion kanssa aloitettiin syksyllä uudenlainen etäopetuksena toteutettava lyhyen kielen opetus –kokeilu. Samoin aloitimme liikuntaa lisäävän urheilu- ja lajivalmennuksen kokeiluluonteisena. Lajeina ovat lento- ja koripallo. Kokeilu toteutetaan yhdessä liikuntapalveluiden (fyysikkatreeni) ja liikuntaseurojen kanssa. Kokeiluun on varattu 3h/viikko. Kaikkiaan osallistujia on ollut 13 lukiolaista sekä lisäksi mukana on myös yläkoululaisia.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2022	Tilinpäätös		
		2022	2021	2020
Toiminnan laajuus/lukion oppilasmäärä	140	130	142	158
Mittarit				
Toiminnan laajuus/ Lukiolaisten määrä (kts. edellä) Henkilöstö	10	10	10	10
Suoritettavoitteet/ Ylioppilaiden määrä/ hylätyt Lukion keskeyttäneet	55 0	55/1 3	45/0 5	50/1 2

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Lukion markkinointi ja vetovoimaisuuden lisääminen

Mittari: Markkinointitapahtumat ja –kanavat, lukiossa aloittavien määrä

Toteutuminen: Lukion markkinointia on toteutettu osaksi uudella tavalla. Lukiota on esitelty Someron Kiiruun koulun yhdeksäsluokkalaisille opinto-ohjauksen tunnilla. Oppitunnilla on ollut mukana lukiolaisia kertomassa omista kokemuksistaan Someron lukiossa opiskelusta. Lukion näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa on lisätty. Lisäksi syksyllä aloitettiin valmistella lukion markkinointivideota yhdessä kaupungin viestintäasiantuntijan kanssa.

Syksyllä alkoi liikuntaa lisäävä urheilu- ja lajivalmennus kokeiluluonteisena. Lajeina ovat lento- ja koripallo.

Lukiossa aloitti syksyllä 2022 enemmän opiskelijoita kuin edellisenä syksynä.

2. Uuden opetussuunnitelman käyttöönotto

Mittari: Lukion syksyllä 2021 aloittavat saavat uuden opetussuunnitelman mukaista opetusta.

Toteutuminen: Toteutui. Lukion toisen ja ensimmäisen vuoden opiskelijat opiskelevat LOPS21-opetussuunnitelman mukaisesti.

3. Kansainvälisen toiminnan lisääminen

Mittari: Kansainväliset kontaktit ja kansainvälinen toiminta

Toteutuminen: Toteutui osittain. Mahdollisia ulkomaisia yhteistyötahoja on kartoitettu, mutta yhteistyötä ei ole saatu aloitettua. Keväällä 2022 kaksi espanjalaista opettajaa vieraili Somerolla opettajavaihdossa.

4. Koronapandemian aiheuttaman hyvinvointi- ja oppimisvajeen paikkaaminen ja näin parantaa lukio-opiskelijoiden edellytyksiä jatkaa opintojaan lukion opetussuunnitelman lsdperusteiden mukaisessa opetuksessa poikkeavissa oloissa ja niiden jälkeen.

Mittari: Lisätyn oppimisen tuen ja ohjaamisen myötä opiskelijat jatkavat opintojaan.

Toteutuminen: Toteutui. Saatiin OPH:n aikaisemmin meille myöntämän avustuksen (Valtion erityisavustus lukiokoulutukseen koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi) jatkoksi lisärahoituksen hyvinvointi- ja oppimisvajeen paikkaamiseen. Avustuksilla palkattiin resurssiopettajan 10 tuntia viikossa. Resurssiopettajan tehtäviin kuuluu koronasta aiheutuneen hyvinvointivajeen paikkaamista sekä opiskelijoiden auttamista sekä tukemista rästiin jääneiden opintojen suorittamisessa. Rahoituksen turvin ovat opettajat myös pitäneet opiskelijoille tukiopetusta ja ohjausta.

Talousluvut

620 TOISEN ASTEEN KOULUTUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	25 100	0	25 100	31 897	6 797	27,08%	127,08%
TOIMINTAKULUT	-970 700	0	-970 700	-954 177	16 523	1,7%	98,3%
TOIMINTAKATE	-945 600	0	-945 600	-922 279	23 321	2,47%	97,53%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 300	0	-7 300	-14 490	-7 190	-98,49%	198,49%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-952 900	0	-952 900	-936 769	16 131	1,69%	98,31%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-560 700	0	-560 700	-578 954	-18 254	-3,26%	103,26%

13.4 Vapaa sivistystyö (Somero-opisto)

Toimielin: Sivistyslautakunta

Tehtäväalue: Vapaa sivistystyö

**Kustannuspaikat tai vastualueet:
6511 Somero-opisto, kansalaisopistotoiminta
(6320 Musiikkikoulutus)**

Tilivelvolliset: Sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Somero-opistossa järjestetään mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen, oppimiseen, harrastamiseen ja oman hyvinvoinnin edistämiseen tarkoituksenmukaisissa, nykyaikaisissa oppimisympäristöissä. Toiminta tukee aktiivista kuntalaisuutta.

Toiminta

Koronapandemia ja siitä johtuneet lähiopetusrajoitukset vaikuttivat Somero-opiston toimintaan merkittävästi vielä kevätlukukaudella. Lähiopetusta päästiin aloittamaan vasta helmikuun alussa, minkä jälkeen kokoontumisrajoituksia ei enää ollut. Kurssien osallistujamäärät olivat vielä kevätkaudella tavanomaista pienempiä. Koko vuoden opiskelijamäärä nousi hieman vuoden 2021 tasosta, mutta oli edelleen 12 % alemmalla tasolla kuin viimeisenä normaalivuonna 2019. Myös opetustuntien määrä nousi edellisestä vuodesta 20%, mutta oli edelleen 3% pienempi kuin vuonna 2019. Opetustuntien ja opiskelijoiden määrään vaikutti nostavasti myös Somerolle perustettu vastaanottokeskus, jonka asukkaille järjestettiin kevätkaudella suomen kielen koulutusta sekä yhteisöllistä toimintaa.

Toimintakertomusvuonna opistossa järjestettiin opetusta 223 kurssilla ja luennolla yhteensä 4886 opetustuntia. Suurin osa opetuksesta järjestettiin koronarajoitusten päättymisen jälkeen lähiopetuksena, mutta ohjelmassa oli myös muutamia verkko- ja hybridikursseja. Opiskelijoita kursseilla oli yhteensä 1278 henkilöä. Noin 80 % opetuksesta järjestettiin Somerolla, 17 % Koskella ja 3 % verkossa. Verkko-opetuksiksi on laskettu kurssit, jotka on suunniteltu kokonaan verkossa toteutettaviksi.

Maahanmuuttajille, joita olivat lähinnä vastaanottokeskuksessa asuvat Ukrainasta tulleet pakolaiset, järjestettiin suomen kielen opetusta ja yhteisöllistä toimintaa yhteensä 275 opetustuntia. Kursseja oli 12 ja niille osallistui yhteensä 172 opiskelijaa. Opetustunneista 6% oli suunnattu maahanmuuttajille.

Perinteisiä luentoja järjestettiin vuoden aikana seitsemän. Niille osallistui yhteensä 80 seuraajaa. Luentotarjonta sisälsi myös Jyväskylän kesäyliopiston ikääntyvien ylipiston verkkoluentoja, jotka esitettiin Kiiruun koulun auditoriossa.

Harrastamisen Someron malli -koululaiskerhoja järjestettiin vuoden aikana 14, ja niille osallistui yhteensä 143 koululaista. Opetusta annettiin kaikkiaan 349 opetustuntia. Kerhoja oli tarjolla kaikissa Someron kouluissa. Someron kaupungin liikuntatoimen hallinnoima hanke rahoitetaan Opetus- ja kulttuuriministeriön Harrastamisen Suomen malli -avustuksella.

Lasten ja nuorten kuvataiteen perusopetuksen päättötodistuksen sai seitsemän opiskelijaa. Taidekoulu toi toimintaansa esille muun muassa Someron kirjastossa pidetyssä keväänäytellyssä ja lasten oikeuksien päivän tapahtumassa Kiiruun koulukeskuksessa. Taidekoulun oppilaat tekivät seinämaalauksen Jukolan talon rappukäytävään.

Suunnittelijaopettaja oli mukana Salon, Linnalan ja Tornion opistojen hankkeessa, jossa kehitettiin kuvataiteen perusopetuksen osaamismerkkejä. Kuvataiteilija Keanne van de Kreeken suunnittelemat Voimakupla-osaamismerkit otettiin käyttöön taidekoulun pienten ryhmissä.

Somero-opisto käynnisti yhdessä Someron kaupungin kanssa Somero-neulepaidan suunnittelukilpailun. Voittajaksi valittiin somerolaisen Ulla Korpihuhdan suunnittelema työ.

Asiakaspalvelusihteeri on antanut digitukea ajanvarauksella vuoden aikana 72 kertaa.

Koulutuskoordinaattorin toimenkuvaan kuuluivat myös Someron kaupungin hyte-koordinaattorin tehtävät.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2022	Tilinpäätös		
		2022	2021	2020
Opetustuntimäärä	5000	4886	4086	4443
Taiteen perusopetuksen opetustuntimäärä (sisältyy kokonaisopetustuntimäärään)	500	457	468	507
Opiskelijamäärä (netto)	1450	1278	1114	1468
Taiteen perusopetuksen opiskelijamäärä	90	100	95	95

Mittarit				
Eläkeläisten osuus opiskelijoista (%) Työtömien osuus opiskelijoista (%)	31,0	29,2	34,3	33,2
Alle 15-vuotiaiden osuus opiskelijoista (%)	6,0	6,7	3,1	3,8
	24,0	22,5	24,7	20,6

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Kartoitetaan toiminta-alueen asukkaiden kurssitoiveita ja koulutustarpeita

Mittarit: Kysely toteutettu ja tulokset raportoitu

Toteutuminen: Ei toteutunut.

2. Tuntiopettajien ja vakinaisen henkilökunnan työhyvinvoinnin kartoittaminen ja edistäminen

Mittarit: Työtyytyväisyyskysely toteutettu ja raportoitu Tyhy-päivä järjestetty

Toteutuminen: Toteutui osittain.

3. Työtyytyväisyyskysely toteutettiin loppuvuonna, mutta se raportoidaan vuonna 2023. Tyhy-päivä järjestettiin.

Vastataan koronapandemian aiheuttamaan hyvinvointivajeeseen erilaisten hyvinvointia edistävien kurssien ja luentojen sekä tapahtumien muodossa

Mittari: Vähintään viisi maksutonta erityisesti hyvinvointia edistävää kurssia, luentoja tai tapahtumaa (aiheuttaa kurssimaksutulojen menetystä)

Toteutuminen: Toteutui.

Talousluvut

630 VAPAA SIVISTYSTYÖ	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	109 600	0	109 600	93 590	-16 010	-14,61%	85,39%
TOIMINTAKULUT	-438 400	0	-438 400	-411 811	26 589	6,06%	93,94%
TOIMINTAKATE	-328 800	0	-328 800	-318 221	10 579	3,22%	96,78%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-328 800	0	-328 800	-318 221	10 579	3,22%	96,78%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	1 622	1 622		
TOIMINTAKULUT	-176 200	0	-176 200	-180 986	-4 786	-2,72%	102,72%

13.5 Kirjastopalvelut

Toimielin: Sivistyslautakunta

Tehtäväalue: Kirjasto

Kustannuspaikat tai vastualueet:

6411 Kirjasto

Tilivelvolliset: Kirjastonjohtaja

Toiminta-ajatus

Yleisen kirjaston tehtävänä on:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. (Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492, 6 §).

Kirjastopalvelut edistävät ihmisten hyvinvointia ja ennaltaehkäisevät esimerkiksi syrjäytymistä. Somerolla kirjasto toimii aktiivisesti osana Kiiruun kampusaluetta. Kiiruun koulun lisäksi kirjasto panostaa yhteistyöhön muiden koulujen, varhaiskasvatuksen sekä paikallisten yhdistysten kanssa. Somerolaisten lisäksi myös muut lähialueiden asukkaat sekä Someron kesäasukkaat tuntevat Someron kirjaston laadukkaat palvelut

Toiminta

Kirjasto on Somerolla paikkakuntalaisten arvostama ja ahkerasti käyttämä palvelu. Tämä näkyy kävijämäärän nousussa koronarajoitusten purkaantuessa. Ja vaikka tapahtumat olivat tauolla tammi- ja helmikuun, järjestettiin vuonna 2022 ennätykselliset 240 tapahtumaa ja käyttäjäkoulutusta, joihin osallistui yhteensä 2 261 somerolaista.

Hankintoja tehtiin kirjastolle 8 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Ukrainalaisille maahanmuuttajille hankittiin kirjoja, mikä näkyi muunkielisen aineiston lainaluvun kasvuna. Myös kirjastossa kävijöiden määrä kasvoi edellisestä vuodesta. Samoin lainausten määrä aukiolotunteihin nähden.

Tarinat tutuiksi itse tehden-hanke, jolla innostettiin lapsia lukemaan, saatiin päätökseen. Hankkeen rahoituksella toteutettaviin työpajoihin osallistui 518 alakouluikäistä lasta. Lisäksi alakouluikäisille lapsille järjestettiin tapahtumia, vinkattiin kirjoja ja opetettiin kirjastonkäyttöä. Päiväkoti-ikäisille järjestettiin kirjaston oman nukketeatterin esityksiä ja satutunteja. Yhteensä kirjaston järjestämiin tapahtumiin osallistui 689 alakoulu- ja päiväkotikäistä lasta.

328 yläkoulu- ja lukioikäistä osallistui kirjavinkkauksiin. Tiedonhaku opetettiin pakopelin avulla 266 oppilaalle. Yhteensä 594 yläkoulu- ja lukioikäistä osallistui kirjaston järjestämiin käyttäjäkouluksiin.

Ikäihmisille viettiin elokuva- ja kirjapaketteja kirjaston kotipalvelun kautta. Lisäksi ikäihmisille jär-

jestettiin kirjastolla Muistikammareita. Tämä työ vaikuttaa ikäihmisten viihtyvyyteen ja toimintakyvyn ylläpitämiseen.

Aikuisille järjestettiin Neule & Novelli-iltoja ja kirjaston tiloissa toimii kirjallisuuspiiri sekä atkerho. Aikuisten tapahtumia järjestettiin myös ja niissä oli runsas osanotto. Kaikkiaan 2 261 kävijää osallistui vuonna 2022 Someron kirjaston järjestämiin tapahtumiin ja koulutuksiin.

Runsaiden koulutusten ja tapahtumien ansiosta kirjaston kävijämäärä nousi edellisestä vuodesta 32 %.

Kirjaston palveluita markkinoitiin tehokkaammin niin omalla tiedotuksella, lehti-ilmoituksilla kuin toimittajien tekemillä artikkeleilla. Samoin some-tiedotusta lisättiin ja elävöitettiin.

Vuonna 2022 rakennettiin ja valmistui omatoimikirjasto. Omatoimikäyttö alkoi 1.11.2022. Asiakas allekirjoittaa omatoimisopimuksen ja saa perehdytyksen omatoimikäyttöön. Nyt kirjastoon pääsee jokaisena päivänä, mikä lisää somerolaisten vapaa-ajanviettomahdollisuuksia. Palveluajat, jolloin henkilökunta on paikalla, ovat pysyneet samoina ja omatoimiajat lisäävät käyttötunteja 44 viikotunnista 68 viikkotuntiin.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2022	Tilinpäätös		
		2022	2021	2020
Lainaukset (1000 kpl)	135	120	125	116
Fyysiset käynnit (1000 kpl)	130	124	94	77
Verkkokäynnit (1000 kpl)	40	47	45	40
Käyttäjäkoulutukset, näyttelyt, tapahtumat (yhteensä kpl)	200	240	53	63
Mittarit				
Hankinnat/asukasluku/1000	500	515	478	561
Lainaus/asukas	16	*	14,5	13,4
Käynnit/asukas	14	*	11	9
Taloudellisuus (=henkilöstökulut+aineistokulut)/ (käynnit+lainaus)	1,8	1,87 *valmistuu 4/2023	1,93	1,7

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Laadukas kirjastotoiminta

Someron kirjaston keskeiset tunnusluvut ovat olleet pitkään valtakunnallista keskitasoa paremmat. Someron kirjasto tarjoaa laadukasta palvelua ja on ollut kuntalaisten ahkerasti käyttämä palvelu. Koronapandemia on kuitenkin vaikuttanut keväästä 2020 lähtien niin kirjaston toimintaan kuin kirjastopalveluiden käyttöön. Tavoitteena on laadukas kirjastotoiminta ja kirjastonkäytön palauttaminen vähintään koronapandemiaa edeltävälle tasolle.

Mittari: Kirjastonkäytön kehitys ja valtakunnalliset vertailuluvut

Toteutuminen: Toteutui. Tavoitteen toteutuminen voidaan todeta 3.4.2023, kun saadaan valtakunnalliset vertailuluvut. Alkuvuodesta 2022 oli tammi- ja helmikuun tapahtumakielto koronaepidemian takia. Tämän jälkeen tapahtumien ja käyttäjäkoulutusten järjestäminen vilkastui ja

saavutimme vuonna 2022 käyttäjäkoulutuksia, tapahtumia ja näyttelyitä yhteensä ennätyselliset 240 kappaletta.

Yläkoulu- ja lukio-oppilaita osallistui kirjavinkkauksiin 328 kappaletta. Tiedonhaun opetukseen pakopelin avulla osallistui 266 oppilasta. Yhteensä 594 yläkoulu- ja lukioikäistä osallistui kirjaston järjestämiin käyttäjäkoulutuksiin. Hankerahoilla toteutettuihin lukemista edistäviin työpajoihin osallistui 518 alakouluikäistä lasta. Lisäksi järjestettiin lapsille kirjastonkäytönopetusta, vinkkauksia, satutunteja, nukketheateriesityksiä ja tapahtumia. Yhteensä näihin osallistui 689 alakoulu- ja päiväkotikäistä lasta.

Ikä-ihmisille vietiin koti- sekä laitospöytäelökuva- ja kirjapaketteja. Kotipalvelukohtauksia oli yhteensä 130 kappaletta. Lisäksi ikäihmisille järjestettiin kirjastolla Muistikammareita, joihin osallistumisia oli 96 kappaletta.

Aikuisten ja lasten tapahtumat sekä käyttäjäkoulutukset yhteenlaskettuna vuonna 2022 osallistui 2 261 somerolaista kirjaston järjestämiin tapahtumiin. Näitä tapahtumia oli 240 kappaletta.

Fyysisesti kirjastossa käytiin 124 272 kertaa, mikä on 32 % enemmän kuin vuonna 2021 (94 078 kertaa). Lainaukset laskivat 3,7 %, koska kirjasto oli kiinni kesällä 2 viikkoa seinäremontin takia ja kirjastoauto liikennöi huoltojen takia edellisvuotta vähemmän. Kokonaislainaus/aukiolotunti kasvoi sen sijaan 2,3 %.

Kirjahankintoja tehtiin 8 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Myös venäjänkielistä kokoelmaa kartutettiin ukrainalaisten Somerolle muuton takia. Muunkielisen kirjallisuuden lainaus kasvoikin 35 %.

2. Palveluiden joustavuuden kehittäminen

Otetaan käyttöön lisää kirjaston omatoimikäytön mahdollistavia ratkaisuja. Vuonna 2020 aloitetun omatoimikirjastoprojektin loppuun saattaminen.

Mittari: Käyttöön otetut ratkaisut; asiakaspalaute sekä muutokset käyttäjämäärissä

Toteutuminen: Toteutui. Vuonna 2022 rakennettiin ja valmistui omatoimikirjasto. Kirjasto kaapeloitiin, omatoimen ohjaus- ja kirjautumisyksikkö asennettiin, samoin 9 valvontakameraa ja 2 kaiutinta. Lisäksi valojen ohjaus automatisoitiin. Samalla järjestelmällä pystyy hallinnoimaan aukioloaikoja sekä valoja. Samassa yhteydessä uusittiin kirjaston vanhentunut hälytysjärjestelmä, johon ei saanut enää varaosia. Vessojen vesihanat automatisoitiin. Varauloskäytävät sähköistettiin ja ne toimivat nyt akuilla, jolloin ne ovat käytettävissä myös sähkökatkojen aikana.

Omatoimikirjaston rakentamisen yhteydessä uusittiin siis myös muutenkin uusimista tarvitsevaa tekniikkaa.

Omatoimikirjastotoiminta käynnistyi 1.11.2022. Asiasta kerrottiin paikallislehdessä, asiakkaita tiedotettiin ja heille järjestettiin käyttöopastusta. Omatoimiasiakkuus vaatii Somerolla omatoimisopimuksen allekirjoittamisen. Tässä yhteydessä asiakas sitoutetaan toimimaan vastuullisesti. Järjestyshäiriöitä tai ilkivaltaa ei ole esiintynyt omatoimijalla.

Asiakkaat käyttävät kirjastoa omatoimisesti lähinnä aamulla varhain sekä sunnuntaisin ja pyhäpäivinä. Suurin osa asiakkaista haluaa silti kirjaston henkilökunnan hyvää palvelua ja käy

palveluaikoina. Omatoimikirjasto ei vähennä, vaan lisää henkilökunnan työmäärää, sillä palveluajat säilyvät ennallaan ja omatoimiaika lisää järjestelytyötä.

Asiakaspalaute omatoimimahdollisuudesta on ollut positiivista. Moni käyttää kirjastoa opiskeluun mm. sunnuntaisin ja tulee lukemaan lehtiä ja käyttämään tietokoneita ja tulostusmahdollisuutta jo aamuseitsemältä. Omatoimikirjasto ehkäisee yksinäisyyttä ja syrjäytymistä, kun Somerolla on nyt olemassa paikka, jonne pääsee joka päivä.

3. Kirjastopalveluiden markkinointi ja palveluiden kehittäminen

Korona-aikana on jouduttu rajoittamaan kirjaston palveluita ja kirjastossa käyminen on vähentynyt.

Tavoitteena on lisätä kuntalaisten kirjastonkäyttöä markkinoimalla ja kehittämällä palveluita, joilla edistetään erityisesti lukemista, digitaitoja sekä parannetaan kirjastopalveluiden saatavuutta ja kuntalaisten hyvinvointia.

Mittari: Markkinointiratkaisut, käyttöön otetut palvelut, asiakaspalaute, kävijä- ja osallistujamäärät

Toteutuminen: Toteutui. Markkinoinnissa hyödynnettiin perinteistä sanomalehti-ilmoittelua lisäten siihen yhteisilmoittelua muiden kaupungin toimijoiden kanssa. Toimittajiin otettiin yhteyttä etukäteispuffien tekoa varten ennen tapahtumia ja muutenkin ahkerasti uusien kirjastoasioiden tiimoilta. Lisäksi kirjaston infotelkkareissa mainostettiin ahkerasti sekä sosiaalisen median kanavissa.

Kirjastossa oli ennätyselliset 240 tapahtumaa ja käyttäjäkoulutusta. Näihin osallistui 2 261 somerolaista. Saamamme asiakaspalaute oli positiivista. Kirjastopalveluiden saatavuus parani marraskuun alussa käyttöön otetun omatoimiratkaisun myötä. Palveluaikojen eli aikojen, jolloin henkilökunta on palvelemassa asiakkaita (44 h/vk) lisäksi tulivat omatoimiajat (24 h/vk) eli kokonaisaika, jolloin on mahdollista päästä kirjastoon, kasvoi 44 viikkotunnista 68 viikkotuntiin.

Kirjasto oli kesällä suljettuna kaksi viikkoa seinähalkeamien korjauksen vuoksi. Kirjastoauto liikkui huoltojen takia normaalia vähemmän (kirjastoauton lainaluvut laskivat 5,5 %). Kokonaislainaus/aukiolotunti kasvoi kuitenkin 2,3 %. Tulevaisuudessa kirjastoauton ikääntyessä on mietittävä, olisiko seuraava kirjastoauto pakettiauto, jota voisi ajaa myös henkilöautokortilla. Tällöin ei kirjastoauto seisoi myöskään ainoan kuljettajan poissa ollessa.

Talousluvut

640 KIRJASTOPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	12 500	0	12 500	10 275	-2 225	-17,8%	82,2%
TOIMINTAKULUT	-488 450	0	-488 450	-511 798	-23 348	-4,78%	104,78%
TOIMINTAKATE	-475 950	0	-475 950	-501 523	-25 573	-5,37%	105,37%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-475 950	0	-475 950	-501 523	-25 573	-5,37%	105,37%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-221 700	0	-221 700	-229 818	-8 118	-3,66%	103,66%

13.6 Vapaa-aikapalvelut

650 VAPAA-AIKAPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	496 000	0	496 000	425 613	-70 387	-14,19%	85,81%
TOIMINTAKULUT	-944 550	-10 000	-954 550	-948 321	6 229	0,65%	99,35%
TOIMINTAKATE	-448 550	-10 000	-458 550	-522 707	-64 157	-13,99%	113,99%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-12 600	0	-12 600	-12 600	0	0,0%	100,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-461 150	-10 000	-471 150	-535 307	-64 157	-13,62%	113,62%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	193	193		
TOIMINTAKULUT	-1 233 300	0	-1 233 300	-1 241 043	-7 743	-0,63%	100,63%

Sivistyslautakunnan vapaa-aikapalvelujen –tehtävään määrärahoja ja tuloarvioita seurataan kolmella eri vastuualueetasolla. Vastuualueet ovat seuraavat:

- 6600 Liikuntapalvelut
- 6700 Nuorisotoimi
- 6800 Kulttuuritoimi

13.6.1 Liikuntapalvelut

Toimielin: Sivistyslautakunta

Tehtäväalue: Vapaa-aikapalvelut

Kustannuspaikat tai vastualueet:
6611 Liikuntapalvelut

Tilivelvolliset: Vapaa-aikapäällikkö

Toiminta-ajatus

Liikuntapalvelut vastaavat kunnan liikuntatoiminnasta luomalla somerolaisille liikuntaedellytyksiä, tukemalla seura- ja kansalaistoimintaa, kehittämällä terveyttä edistävää liikuntaa, järjestämällä vähän liikkuville ja erityisryhmille liikuntaryhmiä sekä ylläpitää ja kehittää liikuntapaikkoja yhteistyössä teknisten palveluiden kanssa.

Toiminta

Vuoden 2022 alussa ryhmätoiminta oli tauolla koronan vuoksi. Helmikuusta lähtien ryhmätoiminta saatiin alkamaan normaalisti. Keväällä korona näkyi vielä asiakasmäärissä, mutta syyskaudella asiakasmäärät lähtivät kasvamaan totuttuja asiakasmääriä kohti. Uusien hinnastojen tulo siirtyi syksystä vuoden vaihteeseen, joten tästä ei ollut vielä vaikutuksia.

Liikuntaneuvonta –hankkeessa oli viimeinen avustusvuosi, jonka myötä toiminta pyrittiin juurruttamaan vakituisiksi palveluiksi. Liikuntaneuvontapalvelu on lisännyt tunnettavuutta ja asiakkaita hakeutuu palveluun läheteiden ohella hyvin myös omatoimisesti.

Liikuntapalvelut toimi vuonna 2022 Voimaa vanhuuteen –ohjelman mentorikuntana. Tämän ohjelman myötä keskityttiin entistä enemmän ikäihmisten palveluihin. Saatiin luotua senioriliikuntakalenteri, josta löytyy kaikki kaupungin liikuntatarjonnat yhdestä paikasta (seurat, yhdistykset, kaupungin liikuntapalvelut). Voimaa vanhuuteen toiminta kokosi ympärilleen kattavan yhteistyöverkoston, jonka kanssa liikuntapalveluiden on hyvä jatkaa toimintaa seuraavaan vuoteen.

Toukokuusta syyskuuhun ihmisiä aktivoitiin ulkoilemaan keskustan läheisyydessä olevalla penkkilenkillä. Penkkilenkin rastit vaihtuivat kuukausittain ja rasteja suunniteltiin yhteistyössä eri toimijoiden kuten seurakunnan, mielenterveysyksikön, nuorisopalveluiden ja kirjaston kanssa. Loppuvuodesta liikuntapalveluilla oli henkilöstömuutoksia ja tämän vuoksi myös henkilöstöresurssivajetta. Liikuntapalvelut saivat syksyllä Majurimove-yrityksen toimijat auttamaan viikkoryhmien toteutuksessa, jottei ryhmiä tarvinnut peruuttaa.

Liikuntapalveluiden uusi hinnasto hyväksyttiin lautakunnassa vuonna 2022 ja otetaan käyttöön 1.1.2023. Tämän lisäksi otetaan käyttöön myös eläkeläisliikuntakorttikokeilu.

Liikuntapalvelut tekivät aktiivisesti yhteistyötä niin varhaiskasvatuksen, perusopetuksen kuin lukion kanssa (kts. tavoitteiden toteutuminen).

	TA 2022	Tilinpäätös		
		2022	2021	2020
Mittarit				
Asiakasmäärät/käynnit:				
kuntosali	24 000	11 787	6515	15 715
uimahalli	75 000	56 939	38 705	55 491
liikuntaryhmät	5 000	6138	2249	3237
Mittareista tulee ottaa huomioon, että toteutuneissa lukemissa kuntosalin kävijämäärä on ainoastaan kuntosalikortilla käyneet asiakkaat. Myös uimahallikävijät käyvät kuntosalilla, mutta se ei näy kuntosalin kävijämäärissä.				

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Erityisliikunnan palvelujen kehittäminen

Mittari: ryhmien määrän kasvattaminen ja kohderyhmien tavoittaminen (yhteydenotot, ilmoitukset)

Toteutuminen: Toteutui. Voima- ja tasapainoharjoittelun tehoryhmä 75+ ikäisille toteutettiin sekä keväällä että syksyllä 8 viikon ryhmänä, joka harjoitteli kaksi kertaa viikossa. Ryhmän alussa ja lopussa tehtiin SSPS ja puristusvoimatestit. Koko ryhmän ajan seurattiin voimatasojen nousua merkkamalla tehtyjen liikkeiden määrät ja vastukset ylös. Ryhmän tulokset osoittivat, että ryhmän aikana saadaan kehitystä sekä testituloksiin, että voimatasoihin. Ryhmäläisiltä tulleesta palautteesta käy myös ilmi, että harjoittelu on myös helpottanut arjen toiminnoista suoriutumista, kuten autosta ylösnousemista. Syksyn ryhmäläisistä 100% jatkoi harjoittelua omatoimisesti ryhmän päätyttyä. Ryhmään otetaan max 10 henkeä. Keväällä 2022 järjestetyssä ryhmässä 6 osallistujaa. Syksyllä 2022 mukana 10 osallistujaa.

Voima- ja tasapainoryhmä lisättiin mukaan syksyn viikkokalenteriin maksuttomana. Ryhmän tarkoituksena oli houkutella ihmisiä matalalla kynnyksellä harjoittelemaan tasapaino- ja voimaharjoitteita. Ryhmä kokoontui monitoimitalon salissa. Syksyllä ryhmässä oli keskimäärin 15 osallistujaa, joista 1/3 täysin uusia asiakkaita.

Elintapaohjausryhmät ikääntyneille ja työikäisille aloitettiin ensimmäisen kerran vuoden 2022 keväällä. Ikääntyneiden ryhmä keräsi 11 asiakasta ja työikäisten ryhmä 6 asiakasta. Ryhmätoiminta havaittiin hyväksi ja sitä kehitettiin lisäämällä syksyn toimintaan yksi kerta lisää. Syksyllä ikääntyneiden ryhmään tuli 9 osallistujaa ja työikäisten ryhmään 7 osallistujaa. Palaute ryhmistä on ollut hyvää. Ryhmien terveyttä edistävää näkymää pystytään todentamaan vasta myöhemmin lähettämällä ryhmäläisille kyselyä tämän hetken tilanteesta.

2. Someron harrastamisen mallin juurruttaminen

Mittari: Harrastusryhmien määrä ja osallistujat

Toteutuminen: Toteutui. Someron harrastamisen mallin ensimmäinen hankevuosi sai jatkoaikaa 16.10.2022 saakka. Tämän jälkeen päästiin jatkamaan hanketta uuden hankerahoituksen voimin. Harrastamisen mallia koordinoi liikuntapalveluiden liikunnanohjaajat. Harrastustarjontaan kuuluu

liikuntaharrastusten lisäksi käsityö, tiedepaja, kokkikerho, ponikerho, minecraft-kerho sekä puukäsityöharrastukset. Toiminta alkaa löytää suosituimmat kerhotoiminnot, jotka pyritään pitämään toiminnassa jatkossakin.

Harrastamisen mallissa vuoden 2022 keväällä harrastuksia oli 31kpl ja 303 harrastajaa. Vuoden 2022 syksyllä harrastuksia oli 35kpl ja 350 harrastajaa.

3. Maksujen ja hintojen tarkastaminen/vahvistaminen

Mittari: Palveluista saatujen tuottojen muutokset

Toteutuminen: Toteutui. Uudet hinnastot hyväksyttiin sivistyslautakunnassa vuonna 2022. Hinnat astuivat voimaan 1.1.2023 alkaen. Lisäksi valmisteltiin ja hyväksyttiin eläkeläisliikuntakorttikokeilu, joka otettiin käyttöön 1.1.2023.

Talousluvut

6600 LIIKUNTAPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	404 000	0	404 000	325 248	-78 752	-19,49%	80,51%
TOIMINTAKULUT	-608 900	0	-608 900	-610 815	-1 915	-0,31%	100,31%
TOIMINTAKATE	-204 900	0	-204 900	-285 567	-80 667	-39,37%	139,37%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-204 900	0	-204 900	-285 567	-80 667	-39,37%	139,37%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	193	193		
TOIMINTAKULUT	-1 059 300	0	-1 059 300	-1 063 859	-4 559	-0,4%	100,4%

13.6.2 Nuorisotoimi

<p>Toimielin: Sivistyslautakunta</p> <p>Tehtäväalue: Vapaa-aikapalvelut</p> <p>Kustannuspaikat tai vastualueet: 6711 Nuorisopalvelut 6712 Nuorisovaltuusto 6713 Etsivä nuorisotyö 6714 Nuorten starttipaja</p> <p>Tilivelvolliset: vapaa-aikapäällikkö, nuorisotyöntekijät, etsivä nuorisotyöntekijä, starttipajan ohjaaja</p>
<p>Toiminta-ajatus</p> <p>Nuorisotoimi tarjoaa Someron nuorille (alle 29-vuotiaille) laadukkaita ja monipuolisia vapaa-ajan palveluita ja tiloja sekä tukee nuorten kansalaistoimintaa (Nuorisolaki § 8). Palvelut suunnitellaan mahdollisuuksien mukaan yhdessä nuorten kanssa ja nuoria kuunnellen. Palveluita tuotetaan yhteistyössä muiden nuorille palveluita tuottavien viranomaisten ja muiden tahojen kanssa.</p> <p>Nuorisovaltuusto ajaa paikallisten nuorten etuja ja tuo esiin nuorten näkemyksiä kaupungin päätöksenteossa. Laadukkaat nuorisopalvelut ja nuorten vaikuttamismahdollisuudet lisäävät Someron vetovoimaisuutta osoittamalla osaltaan, että Somero on elinvoimainen kaupunki, jossa satsataan tulevaisuuteen.</p> <p>Etsivä nuorisotyö tarjoaa tukea ja ohjausta 15–29-vuotiaille nuorille, jotka ovat ilman opiskelu- tai työpaikkaa. Etsivän nuorisotyön tarkoitus on ohjata nuoret oikeiden palveluiden piiriin. Etsivä nuorisotyö parantaa Someron elinvoimaisuutta ehkäisemällä syrjäytymistä ja parantamalla nuorten mahdollisuuksia osallistua yhteiskuntaan.</p> <p>Nuorten starttipaja on tarkoitettu alle 29-vuotiaille somerolaisille, jotka ovat koulutusta tai työtä vailla. Nuorten starttipaja on matalan kynnyksen paja ja sen on tarkoituksena toimia ponnahduspaikkana koulutukseen, työkokeiluun, työhön tai työpajoille sekä tukea nuorten elämänhallinnan vahvistumista.</p>
<p>Toiminta</p> <p>Nuorisopalveluissa oli vuonna 2022 useita henkilöstövaihdoksia, jonka myötä etenkin syyskuudella toiminnat on toteutettu vajaalla henkilöstöresurssilla. Tämä on vaikuttanut suoranaisesti toimintojen toteuttamiseen.</p> <p>Kouluyhteistyön kehittämiseen ei pystytty panostamaan siinä määrin kuin suunnitelmissa oli arvioitu. Tämä alkoi näkyä myös loppuvuonna nuorteniltojen kävijämäärän laskuna. Kouluyhteistyön vahvistaminen nähdään merkittävänä linkkinä nuorten tavoittamiseksi. Koulunuo- risotyölle haettiin loppuvuodesta valtionavustusta, joka myönnettiin ja alkaa vuonna 2023. Täten kouluyhteistyön kehittäminen jatkuu ja vahvistuu.</p> <p>Etsivä nuorisotyön palveluita osaa hyödyntää yhä useampi nuori.</p>

Nuorten starttipajatoiminta on vuoden 2022 aikana nostanut näkyvyyttään. Toiminta on tunnettua ja siihen osataan hakeutua. Nuoret pitävät toiminnasta ja haluavat tulla vieraillemaan pajalle vielä oman pajatoiminnan päätyttyäkin. Vuoden 2022 aikana starttipajalaiset retkeilivät perjantaisin tutustuen niin lähikohteisiin ja palveluihin kuin vieruskuntien starttipajoihin ja heidän lähikohteisiin.

Nuorisopalveluiden kurssit: Keramiikkakurssi (11 nuorta), Sirkusleiri (23 nuorta), Liikunta- ja nuorisopalveluiden alakoulalaisille suunnatut kesän päiväleirit viikoilla 23 ja 24 (yhteensä tavoitettu 105 lasta)

Retket: Himosreissu (18 nuorta), Steissi (), Särkänniemi (24 asiakasta)

Tapahtumia: Talotoimikunta (2 kertaa, 6 nuorta/kerta), Eläväkirjasto kevät -22 (110 nuorta), Las-kiaisrieha (250 asiakasta), Paras -konsertti (400 asiakasta), Kesäleirinretki Jokioisille (20 nuorta)

Nuorisovaltuuston kokouksia pidettiin yhteensä 5 kertaa. Nuorisovaltuusto teki ehdotuksia valtuustolle 4 kpl. Skeittipuisto ehdotukseen tartuttu. Mopomiittiin kysely lupia ja selvitelty yhteistyökumppaneita, mutta vielä selvityksessä. Nuokkarikortti tulossa käytäntöön.

Tilat: Kiiruun koulukeskuksessa sijaitseva Rela-tila jouduttiin siirtämään opetuskäyttöön keväällä.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2022	Tilinpäätös		
		2022	2021	2020
Ryhmätoiminta: säännöllisesti kokoontuvien koululaisryhmien ja vapaa-ajan ryhmien määrä	9	11	5	15
Tapahtumat, retket ja kurssit	10	10	13	8
Mittarit				
Nuorteniltojen kävijämäärät (hlö/nuorten ilta)	15-60	0-38	0-11	2-40
Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä	60	36	44	50
Starttipajan asiakasmäärä	14	20	15	-

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Starttipajan tilojen kalustaminen (avoin nuorisotila), monikäyttöisyys, ja viihtyvyyden lisääminen.

Mittari: kävijämäärät, asiakas- ja kuntalaispalautte

Toteutuminen: Toteutui. Nuorisopalveluihin hankittiin uusia kalusteita loppuvuodesta investointimäärärahalta.

Vuoden 2022 aikana starttipajalla asiakkaina 20 nuorta (asiakasmäärä nousi +5). Keskimäärin asiakkaita 4-8hlö/päivä. Paja oli auki tiistaisin-perjantaisin.

2. Koulu yhteistyön kehittämien

Mittari: yhteistyössä koulujen kanssa järjestetyt tapahtumat, erityisnuorisohjaajan tunnit kouluilla sekä asiakasmäärä.

Toteutuminen: Toteutui osittain. Koulu yhteistyön kehittäminen onnistui keväällä ja alkusyksystä paremmin kuin vuoden lopussa johtuen henkilöstöresursseista. Ehkäisevä päihdetyö/päihdetunnit järjestettiin kouluilla keväällä (tavoitettuja nuoria noin 100) ja syksyllä 7 koulukertaa (105 tavoitettua nuorta).

Erityisnuorisohjaaja oli tavoitettavissa paremmin keväällä, kun Kiiruun koulun tiloissa toimiva nuorisotila Rela oli auki koulun välitunneilla. Erityisnuorisohjaaja tuli näin tutuksi nuorille. Relatilan siirtyminen ukrainalaisten valmistavan opetuksen luokkatilaksi ja henkilöstömuutoksen vuoksi erityisnuorisohjaajan tunnettavuuteen tulee kehittää uusia keinoja.

Nuorisohjaajat pyrkivät vierailemaan kouluilla erilaisten tempausten merkeissä tunnettavuuden lisäämiseksi. Loppuvuodesta ei ole onnistunut niin hyvin, mutta jo yhdellä koulutapaamisella tavoitettu 40 nuorta.

7.lk. –leirit on koulu yhteistyön vakiintunut yhteistyömuoto, jossa pyritään ryhmäyttämään uudet seiskaluokkalaiset heti ensimmäisten viikkojen aikana (kaikki 7.-luokkalaiset).

Koulunuorisotyön kehittämisen valtionavustusta haettiin loppusyksystä. Rahoitus myönnettiin tammikuussa 2023 ja toiminta alkaa keväällä. Hankkeen avulla kehitetään paikallista mallia koulunuorisotyöhön. Hankkeen ohjausryhmässä ovat mukana myös koulujen rehtorit/koulunjohtajat.

3. Nuorisovaltuuston vaalit, nuorten kuuleminen ja vaikuttamisen lisäämisen. Toiminnan aktivoiminen.

Mittari: Valtuuston kokousten määrä. Nuorten omien ehdotusten määrä ja toteutus.

Toteutuminen: Toteutui. Eri lautakuntiin on nimetty nuorisovaltuuston edustaja. VarHan maakunnalliseen valtuustoon nimetty kaksi edustajaa. Nuorisovaltuusto on antanut kaksi lausuntoa. Nuorisovaaleissa 10 ehdokasta, joista yhdeksän valittiin ja yksi toimii varajäsenenä. Kokouksia ollut vuoden 2022 aikana 5, osassa kokouksista ollut myös ulkopuolisia kuulijoita paikalla.

4. Nuorisotilojen laajentaminen siten, että se olisi auki myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Mittari: Aukioloajat ja kävijämäärät

Toteutuminen: Toteutui osittain. Vuonna 2022 nuorisotila ei ole ollut auki viikonloppuisin. Aiempina vuosina viikonloppuaukioloa on kokeiltu ja todettu se tuloksettomaksi, sillä viikonlopputoiminta ei ole kerännyt osallistujia. Mikäli sitä lähdetäisiin kokeilemaan uudelleen, tulisi tarvetta kartoittaa nuorilta itseltään.

Vuonna 2022 nuorisotila oli auki yläkoululaisille ja toisen asteen ikäisille nuorille ma, ke ja pe klo 15-20 (kävijöitä 0-38, keskimäärin 20 nuorta). 4-6lk varhaisnuokkari oli torstaisin klo 15-17 (kävijöitä 0-20, keskimäärin 8 nuorta). Seikkailijan kiltatoiminta oli tiistaisin klo 17-20 (keskimäärin 5 nuorta).

5. Yhteistyön tiivistäminen valtuuston ja nuorisovaltuuston kesken.

Mittari: Tapaamisten lukumäärä

Toteutuminen: Ei toteutunut. Valtuusto ei tavannut nuorisovaltuustoa. Nuorisovaltuuston kokouksia pidettiin yhteensä 5 kertaa. Nuorisovaltuusto teki ehdotuksia valtuustolle yhteensä 4kpl. Skeittipuis-toehdotus eteni.

Talousluvut

6700 NUORISOPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	82 000	0	82 000	97 065	15 065	18,37%	118,37%
TOIMINTAKULUT	-222 450	0	-222 450	-217 029	5 421	-2,44%	97,56%
TOIMINTAKATE	-140 450	0	-140 450	-119 964	20 486	14,6%	85,4%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-140 450	0	-140 450	-119 964	20 486	14,6%	85,4%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0		
TOIMINTAKULUT	-109 200	0	-109 200	-112 218	-3 018	-2,8%	102,8%

13.6.3 Kulttuuritoimi (Someron Kulttuuri ry)

<p>Toimielin: Sivistyslautakunta</p> <p>Tehtäväalue: Vapaa-aikapalvelut</p> <p>Kustannuspaikat tai vastualueet: 6811 Kulttuuritoimi</p> <p>Tilivelvolliset: Someron Kulttuuri ry</p> <p>Toiminta-ajatus</p> <p>Someron kulttuuritoimen alaisen toiminnan järjestämisestä huolehtii Someron Kulttuuri ry.</p> <p>Someron Kulttuuri ry on yhdessä Someron kaupungin kanssa perustettu yhdistys, jonka tehtävänä on edistää kulttuuriharrastusta ja tuottaa kulttuuripalveluja toiminta-alueellaan yhteistyössä jäsenyhdistystensä sekä alueen muiden toimijoiden kanssa.</p> <p>Haasteet ja epävarmuustekijät</p>

Mahdolliset lainsäädännön muutosten aiheuttamat rajoitukset sekä kaupungin mahdolliset päätökset toiminnan rajoittamiseksi tai lopettamiseksi. Kulttuurigallerian perustaminen tuo haasteita rahoituksen ja henkilöstön suhteen.

Toiminta

Kulttuurigallerian perustaminen vei suuren osan Kulttuuri ry:n työntekijän työajasta. Lisäksi korona haattasi varsinkin alkuvuonna tilaisuuksien järjestämistä ja vaikutti koko vuoden kävijämääriin tapahtumissa.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Laadukkaiden kulttuuritilaisuuksien järjestäminen eri kohderyhmille

Mittari: Tilaisuuksien määrä ja kävijämäärät

Toteutuminen: Toteutui. Someron Kulttuuri järjesti 9 tapahtumaa Kiiruun talossa ja puistossa ja lisäksi tilaisuuksia seurakuntatalolla ja kirkossa sekä kaksi kulttuurikävelyä Someron keskustassa ja hautausmaalla. Kivimakasiinissa oli kesällä kolme näyttelyä. Tapahtumissa kävi noin 1200 henkilöä, Kivimakasiinin näyttelyissä noin 1000 henkilöä. Korona vaikeutti edelleen tapahtumien järjestämistä.

2. Lastenkulttuuritoiminnan jatkuminen

Mittari: Tilaisuuksien ja kävijöiden määrä

Toteutuminen: Toteutui. Lastenkulttuuritoimintaa pystyttiin järjestämään vasta kesästä alkaen rahoituspäätöksen viivästyessä. Kesällä vieraili Tanssivat kesäkulkurit kolmella esityksellä ja työpajalla, osallistujia oli 56. Pienet ja tärkeät -esitys vieraili kahdella näytöksellä Joensuun koululla elokuun lopussa. Esityksiin osallistuivat kaikki 1. ja 2. luokan oppilaat.

Teatteri Mukamas vieraili kirjaston parvigalleriassa lokakuussa esityksellään Matkalla maailmalle. Esitys tavoitti 31 katsojaa. Tanssitaiteilija Jonna Aaltonen vieraili lokakuussa esityksellään Neiti Ida Oinasjärven ja Pitkäjärven koululla. Esityksiin osallistui yhteensä 38 henkilöä.

Nukketeatteri Taiga-Matto saapui Kiiruun taloon marraskuussa esityksellään Tonttu, joka esitettiin kahdesti päiväkotiryhmille. Esityksissä kävi yhteensä 85 henkilöä.

3. Kulttuurigallerian toteuttaminen

Mittari: Näyttelyiden avaaminen yleisölle

Toteutuminen: Toteutui. Kulttuurigalleria avajaisia vietettiin 1. kesäkuuta. Kulttuurigalleria on otettu vastaan erittäin positiivisesti. Tilat ovat nyt kauniit ja toimivat ja herättävät ihastusta. Vanhan arvokkaan talon kunnossapitäminen ja sen julkinen saavuttaminen on myös tuonut positiivista palautetta. Kesän aikana yleisöä kävi noin 1200 henkilöä, joista noin 30% oli somerolaisia.

Syksyllä kävi muutamia ryhmiä ja muutamia yksittäisiä asiakkaita. Kulttuurigalleria monipuolistaa kulttuuritarjontaa ja tuo lisäarvoa erityisesti Someron matkailukohteena.

Talousluvut

6800 KULTTUURIPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	10 000	0	10 000	3 300	-6 700	-67,0%	33,0%
TOIMINTAKULUT	-102 800	-10 000	-112 800	-94 549	18 251	16,2%	83,8%
TOIMINTAKATE	-92 800	-10 000	-102 800	-91 249	18 251	16,2%	83,8%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-12 600	0	-12 600	-0	12 600	100,0%	0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-105 400	-10 000	-115 400	-103 849	11 551	10,0%	90,0%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-64 800	0	-64 800	-64 966	-166	-0,3	100,3%

13.7 Varhaiskasvatus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Tehtäväalue: Varhaiskasvatus

Kustannuspaikat tai vastualueet:
6900 Varhaiskasvatus

Tilivelvolliset: Kasvatuspäällikkö

Toiminta-ajatus

Lakisääteisten ja laadukkaiden varhaiskasvatuspalveluiden tarjoaminen asiakaslähtöisesti ja kustannustehokkaasti huomioiden myös avoimet varhaiskasvatuspalvelut.

Toiminta

Someron varhaiskasvatus rakentuu 5 päiväkodin, perhepäivähoidon ja avoimen varhaiskasvatuksen ympärille. Lisäksi Somerolla on käytössä kotihoidontukeen sidottu kuntalisä.

Somero on osallistunut 5-vuotiaiden maksuttomaan 20 viikkotunnin varhaiskasvatuskokeiluun toimintavuosina 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021. Varhaiskasvatuskokeilu päättyi 31.7.2021. Kokeilun jälkeen käynnistyi 2-vuotisen esiopetuksen kokeilu, johon osallistujakunnat arvottiin. Somero ei ollut arvottujen kuntien joukossa. 5-vuotiaiden maksuttomaan varhaiskasvatukseen esitettiin valtuustoaloite sen jatkamisesta Somerolla ja sivistyslautakunta päätti 11.5.2021 (§42) tarjota maksuttoman varhaiskasvatuksen toimintakaudella 2021-2022 siten että maksuttomuus

seuraa esiopetuksen työ- ja loma-aikoja. Sivistyslautakunta päätti 17.2.2022 (§ 4) jatkaa valtuustoaloitteen pohjalta tehtyä päätöstä 5- vuotiaiden maksuttomasta varhaiskasvatuksesta myös toimintavuosina 2022 – 2023 ja 2023- 2024.

1.8.2022 varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön tuen muodot, joista tehdään lain mukainen hallintopäätös.

Varhaiskasvatus on osallistunut toimintavuoden 2022 aikana eri hankkeisiin. Liikunnallisen elämäntavan hanke, jonka myötä päivitettiin mm. varhaiskasvatuksen liikunnan vuosisuunnitelman. Lisäksi varhaiskasvatus (mukaan lukien esiopetus) on yhdessä alkuopetuksen kanssa. Lukemisen kulttuurin ja lukutaidon edistämisen” -hankkeessa. Tämä hanke päättyi 31.7.2022.

Tasa-arvon edistämisen hankkeen ja valtion erityisavustuksen koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi myötä varhaiskasvatuksella on ollut resurssiavustaja ja kaksi erityisohjaajaa käytössä tilanteisiin, jossa lapsilla on hetkellinen tai pidempiaikaisempi lisätuen tarve.

Vuoden 2022 lopussa varhaiskasvatuksen piirissä oli 313 lasta (vuoden 2021 lopussa 292 lasta), joista esiopetuksessa 81 lasta (v.2021 lopussa 85 lasta) ja perhepäivähoidossa 39 (v.2021 lopussa 56 lasta). Esiopetuksen 81 lapsesta 19 lasta osallistui vain maksuttomaan lakisääteiseen esiopetukseen ja esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa oli 62 lasta. Maksuttomaan 5-vuotiaiden varhaiskasvatukseen osallistui 10 lasta.

Perhepäivähoitajia oli töissä vuoden lopussa 11 hoitajaa (v.2021 lopussa 14 hoitajaa). Hoitajista vakinaisia oli vuoden lopussa 10 ja 1 määräaikaista.

Ostopalveluna vuoden 2022 aikana Somero osti kahdelle lapselle varhaiskasvatuspalvelua muista kunnista. Somero myi varhaiskasvatuspalvelua neljälle Somerolle sijoitetulle lapselle heidän kotikunnilleen.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa oli Ukrainasta tulleita lapsia yhteensä 25 syyskaudella.

Tilojen osalta vuonna 2022 oli haasteita. Metsätien kiinteistöä remontoitiin heinäkuussa ja toinen ryhmä aloitti siellä elokuussa. Tilassa tehtiin sisäilmatutkimus 17.10. Tuloksissa havaittiin, että rakenteisiin on tullut vaurioita kosteudesta. Metsätien yksikkö suljettiin 3.11 ja siirrettiin väistötiloihin Tuulihatun päiväkotiin.

Vuoden 2022 aikana on tehty Leivonpesän hankesuunnitelma. Ennen kuin hankkeen rakennussuunnittelu aloitetaan, käynnistettiin kuntotutkimus joulukuussa.

Lisäksi marras-joulukuussa valmisteltiin uuden ryhmän aloitusta vuoden 2023 alusta Tuulihatun päiväkodin yhteydessä sijaitseviin toimistotiloihin. Varhaiskasvatuksessa oli jonossa lapsia joulukuun alussa 30 lasta.

Varhaiskasvatuksen toimisto muutti Virastotalon tiloihin (Joensuuntie 29).

Varhaiskasvatuksen ruokahuolto siirtyi kokonaisuudessaan Joensuun koulun keskuskeittiölle.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2022	Tilinpäätös		
		2022	2021	2020
<i>Päiväkotihoito</i>				
- lapsia	161	172	153	160
- läsnäolopäiviä	35737	35778	34545	30147
<i>Perhepäivähoito</i>				
- Lapsia	54	39	55	55
- Läsnäolopäiviä (sis. pph:n varahoidon päivät)	8992	8244	9489	7875
<i>Esiopetus</i>				
- Lapsia	73	80	85	76
- Läsnäolopäiviä	13140	12425	13038	10328
<i>Kotihoidon tuen hakijat</i>	72	52	58	60
- Lapsia	106	68	79	89
<i>Osittaista / joustavaa hoitorahaa hakeneet</i>	12	14	20	25
- lapsia	12	15	20	25
<i>Kotihoidontuen kuntalisää hakeneet</i>	60	34	35	46
- lapsia	90	54	57	72
<i>Yksityisen hoidontuen hakijat</i>	2	1	4	5
- lapsia	2	1	4	8
<i>Henkilöstö tehtäväalueittain</i>				
- Kasvatuspäällikkö, päiväkodin johtaja	3	3	3	3
- Osastonsihteeri	1,5	1,5	1,5	1
- Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	2	1,5	2	2
- Varhaiskasvatuksen opettaja	19	21	20	19
- Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja kiertävät hoitajat	29+3	34+3	31+3	29
- Varhaiskasvatuksen erityisohjaaja	5+1	4+2	5	5
- Varhaiskasvatuksen resurssi-ohjaaja(hanke) ja toisen kunnan resursoima avustaja	0	1+2	1	2
<i>Perhepäivähoitajia yhteensä, joista</i>				
- vakituisia (työssä)	11	11	11	10
- määräaikaista	3	1	2	4
<i>Määräaikainen päiväkotito</i>				
- varhaiskasvatuksen opettaja	1	1	1	0
- varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	3	2	2	3

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Varhaiskasvatussuunnitelman ja laadunhallintajärjestelmän jalkauttaminen

Varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden ja arvioinnin toteutuminen varhaiskasvatuksen arjessa.

Mittari: asiakastytyväisyyskysely ja varhaiskasvatukseen on laadittu laadunhallintajärjestelmä ja laadunhallintajärjestelmä otettu käyttöön

Toteutuminen: Toteutunut. Asiakastytyväisyys kyselyt tehty ja tulokset analysoitu sekä toimintaa suunnattu tiimeissä palautteen perusteella. Varda-järjestelmä on käytössä varhaiskasvatuksessa ja Koski- järjestelmä esiopetuksessa.

2. Perheiden hyvinvoinnin tukeminen

Puheeksi ottamisen (Liedon malli) mallin käyttöönotto ja hyvinvointisuunnitelman käyttöönotto yhteistyössä perusturvan kanssa

Mittari: Puheeksi ottamisen malli käytössä /ei käytössä

Toteutuminen: Toteutunut. Malli on käytössä ja asioita otetaan puheeksi Someron mallin mukaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelma keskusteluissa syksyllä (ja keväällä).

3. Lapsi ja perhepalveluiden mukainen varhaiskasvatuspalveluiden kehittäminen ennaltaehkäisyä painottaen

Lasten kerhotoiminnan ylläpitäminen (2 ryhmää) avoimessa päiväkodissa.

Mittari: Avoimen päiväkodin toimintaan osallistuvien määrä ja kerhojen kävijämäärä.

Toteutuminen: Toteutunut. Avoimen päiväkodin kerhoihin on osallistunut vuonna 2022 kerholaisia 29 ja vuonna 2021 kerholaisia oli 22. Avoimeen päiväkotiin osallistuneita oli 2022 vuonna 90 eri osallistujaa. Vuonna 2021 oli 85 eri osallistujaa.

4. Lasten liikunnallisen elämäntavan ja liikuntaympäristön kehittäminen (mm. Ilo kasvaa liikkuen ja liikuntapuisto)

Lasten liikunnan lisääminen varhaiskasvatuksessa ja lasten liikuntaympäristön kehittäminen yhteistyössä liikuntatoimen ja teknisen toimen kanssa (liikuntapuisto)

Mittari: Liikunnan määrän arviointi ”Ilo kasvaa liikkuen” –ohjelman arviointityökalulla ja liikuntapuisto toteutusvaiheessa

Toteutuminen: Toteutui. Liikunnan määrää arvioitiin toukokuussa ja syksyllä marraskuussa 2022 arviointityökalulla sekä liikuntatuokioiden määränä. Lasten liikunnan määrä oli lisääntynyt jonkin verran ja liikunnan pedagogiikka vahvistunut. Liikuntapuisto on rakenteilla.

5. Selvitetään perhepäivähoitajien kulukorvausten riittävyys toteutuneisiin kustannuksiin 31.5.2022 mennessä.

Mittari: Selvitys tehty / ei tehty

Toteutuminen: Ei tehty. Selvityksen tekeminen ei ollut tarpeellista nopeasti muuttuneen maailmantilanteen vuoksi, joka selkeästi lisäsi vuonna 2022 perhepäivähoitajien kustannuksia ja kuluja. Kuntaliitto julkaisi 17.8.2022 yleiskirjeen 6/2022, jossa muutettiin aiemmin annettuja ko. kustannuskorvausten tasoon liittyviä suosituksia ajalle 1.7 – 31.12.2022. Suositusten korvaushintoja korotettiin Tilastokeskuksen julkaiseman Kuluttajahintaindeksin perusteella ja sivistyslautakunta päätti kokouksessa 20.9.2022 (§68) korotuksesta. Lisäksi sivistyslautakunta päätti nostaa perhepäivähoitajien kulukorvauksia kokouksissaan 4.10.2022 (§75).

Talousluvut

660 VARHAISKASVATUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	399 100	0	399 100	417 214	18 114	4,54%	104,54%
TOIMINTAKULUT	-4 387 500	-180 000	-4 567 500	-4 153 446	414 054	9,07%	90,93%
TOIMINTAKATE	-3 988 400	-180 000	-4 168 400	-3 736 232	432 168	10,37%	89,63%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 500	0	-2 500	-5 015	-2 515	-100,62%	200,62%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-3 990 900	-180 000	-4 170 900	-3 741 248	429 652	10,3%	89,7%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	1 605	1 605		
TOIMINTAKULUT	-1 042 100	0	-1 042 100	-1 100 612	-58 512	-5,61%	105,61%

14 TEKNINEN LAUTAKUNTA

14.1 Tekninen hallinto

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tehtäväalue: Tekninen hallinto
Kustannuspaikat: 8011 Tekninen hallinto 8012 Tietohallinto
Tilivelvolliset: Tekninen johtaja (Tietohallintopäällikkö)
Toiminta-ajatus Tekniseen hallintoon kuuluu tietohallinto, toimihenkilöiden palkkoja ja erilaisia asiantuntijapalveluja. Teknisen hallinnon tehtävänä on hallinnollisten palvelujen tuottaminen teknisen toimen palvelujen ja asiakaspalvelun toiminnan varmistamiseksi. Tietohallinnon tehtävänä on välittää, tuottaa ja ylläpitää tietotekniikkaan liittyviä palveluja Someron kaupungin eri toimialoille.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet

Työasemien lukumäärä lautakunnittain (kpl)	TA 2022	TOT 2022	TOT 2021	TOT 2020
Kaupunginhallitus	20	21	21	21
Perusturvalautakunta	185	190	185	180
Sivistyslautakunta (ei sis. oppilaskoneita)	180	185	180	156
Lukio* (Windows / Ipad)	100/30	100/30	50/30	
Perusopetus (Windows/Crome/Ipad)	30/470/180	30/480/190	30/455/173	50/477/173
Varhaiskasvatus (Ipad)	90	95	91	81
Tekninen lautakunta	33	34	35	33
Ympäristölautakunta	12	12	12	12

*Lukion ja perusopetuksen Ipadit jaettu 50/50 suhteessa yläkoulu / lukio (taideaineet)

Kustannus per työasema lautakunnittain	TA 2022 (€/kk)	TOT 2022 (€/kk)	TOT 2021 (€/kk)	TOT 2020 (€/kk)
Kaupunginhallitus	271	325	271	216
Perusturvalautakunta	260	289	260	285
Sivistyslautakunta (ei sis. oppilaskoneita)	199	221	198	198
Sivistyslautakunta (oppilaskoneet)	200	210		

Tekninen lautakunta	213	239	213	230
Ympäristölautakunta	183	206	245	269

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

Tietohallinto:

1. Lisätään koneiden käytön mittareita ja laajennetaan mittausta myös käyttäjämääriin perustuvien ohjelmistolisenssien käyttöasteiden selvittämiseen.

Toteutuminen:

Toteutui osittain, hyvinvointialueen siirtymän valmistelu toi omat haasteensa mittareihin ja niiden luotettavuuden seuraamiseen. Mittareiden tietojen luotettavuutta pyritään edelleen parantamaan vuonna 2023.

Talousluvut

800 TEKNINEN HALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	oikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	4 900	0	4 900	148 606	143 706	2 932,78%	3 032,78%
TOIMINTAKULUT	-1 864 900	-149 200	-2 014 100	-1 637 496	376 604	18,7%	81,3%
TOIMINTAKATE	-1 860 000	-149 200	-2 009 200	-1 488 890	520 310	25,9%	74,1%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-1 860 000	-149 200	-2 009 200	-1 488 890	520 310	25,9%	74,1%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	1 199 100	0	1 199 100	1 374 400	175 300	14,62%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-62 000	0	-62 000	-70 971	-8 971	-14,47%	114,47%

14.2 Tilahallinto

Toimielin: Tekninen lautakunta

Tehtäväalue: Tilahallinto

Kustannuspaikat:

- 8111 Tilakeskuksen hallinto
- 8121 Kiinteistöjen kunnossapito
- 8131 Siivous
- 8141 Ruokahuolto
- 8151 Laskutettavat työt

Tilivelvolliset: Tilakeskuksen päällikkö

Toiminta-ajatus

Tilahallinnon tulosityksikköinä toimivat kiinteistöjen ylläpito ja vuokraus, tilakeskuksen hallinto, ruokahuolto- ja siivouspalvelut sekä rakennuttamispalvelut. Toiminnassa ja toiminnan suunnittelussa huomioidaan Someron kaupungin ilmasto-ohjelma sekä kiinteistöstrategia.

Tilahallinto ja kiinteistöjen kunnossapito

Tilahallinnon toiminta-ajatuksena on järjestää kaupungin toimielinten käyttöön tarkoituksenmukaiset ja hyvätasoiset toimitilat tontteineen kilpailukykyiseen hintaan ja huolehtia kaupungin rakennusomaisuuden arvon säilyvyydestä ja tuottavuudesta.

Kartoitetaan olemassa olevien kiinteistöjen muutosmahdollisuuksia esteettömyysvaatimusten mukaisesti.

Toiminta-ajatustaan tilahallinto toteuttaa ostamalla, myymällä, rakennuttamalla ja vuokraamalla kiinteistöjä ja huoneistoja tilantarpeiden tyydyttämiseksi mahdollisuuksiensa mukaan. Tilojen hankinta nykyisen tilanteen mukaan painottuu olemassa olevien omien tilojen uudistamiseen ja saneeraamiseen korjausvelkaselvityksen pohjalta niin, että kyetään toteuttamaan muun toimialan palvelun tuottajalle mahdollisimman toimivat alakohtaiset tilaratkaisut ja vuokratuista tiloista pyritään luopumaan mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi tilahallinto tuottaa erillispalveluina ruoka- ja siivouspalveluja.

Ruokahuolto

Ruokapalvelujen toiminta on lailla säädettyä. Ruoan tarjoamisen tarkoituksena on edistää asiakkaiden hyvinvointia ja tarjota eri asiakasryhmille ravitsevaa sekä mieltuisaa ruokaa. Ruokakasvatus on olennainen osa päiväkotij- ja kouluikäisten ruokapalveluissa ja ikääntyneille ruokatarjoilu on päivän kohokohta ja auttaa paranemaan sairauksista.

Laadukkailla ruokapalveluilla on tärkeä merkitys asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden, arjessa jaksamisen ja elämysten luomisessa. Ruokapalvelujen valttina ja vetoimatekijänä Somerolla on turvallisten, kotimaisten ja lähiruokapainotteisten elintarvikkeiden ja raaka-aineiden käyttö.

Siivouspalvelut

Siivouspalvelujen toiminta-ajatuksena on luoda omalta osaltaan toimintaedellytykset kaupungin tiloissa työskenteleville ja toimiville asiakkaille. Siivouspalvelut ylläpitävät ja parantavat tilojen puhtaus- ja hygieniatasoa vaikuttaen terveyteen, hyvinvointiin sekä toimintaympäristön viihtyvyyteen.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2022	Tilinpäätös		
		2022	2021	2020
Kiinteistöjen kerrosalaneliöt (m ²)	60 425		61 303	73 352
Mittarit				
Kiinteistöjen k-pitomenot (€/m ²)	17,04		18,37	14,11
Kiinteistöjen hyödykemenot (€/m ²)	24,05			16,69
Kouluaterian hinta/oppilas (€)	3,70	3,36	3,47	3,56
Kouluvälipalan hinta/oppilas (€)	1,60	2,21		

Perusturvan aterian hinta/henkilö (€)	4,20	4,04	3,73	4,01
Lähirookaostot % -osuus (31.12.2020 saakka lähirookapäivät (kpl/kk))	20	18,95	21	5
Kotimaisten elintarvikkeiden %-osuus	90	82,60	87,9	82,5

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

Kiinteistöjen kunnossapito

1. Ratkaistaan kiinteistöstrategian pohjalta korkean korjausvelan omaavien kiinteistöjen tulevaisuus

Mittari: Lukitaan 2020 toteutuneen strategian pohjalta kiinteistöjen salkkuluokka.

Mittari: Laaditaan korkean korjausvelan omaavien kohteiden osalta toimenpidesuunnitelma aika-
tauluineen.

Mittari: Käynnistetään laadittu toimenpidesuunnitelma.

Toteutuminen:

Salkkuluokkia ei ole lukittu.

Toimenpidesuunnitelmaa ei ole laadittu.

Toimenpidesuunnitelmaa ei ole käynnistetty.

2. Ulkoiset vuokrat tarkistetaan huomioiden kiinteistökustannukset

Mittari: Uudet päivitetty vuokrahinnat

Toteutuminen:

Ulkoisia vuokria ei ole päivitetty

Siivous

3. Laaditaan kohdekohtaiset palvelukuvaukset (palvelutason määrittäminen ja siivousohjelmat)

Mittari: Palvelukuvaukset valmiit.

Toteutuminen:

Palvelukuvaukset on tehty

Ruokahuolto

4. Tuotehinnoittelun ja palvelutuotteiden tilausten toimintatapojen kehittäminen

Mittari: Tuotehinnoittelu ja palvelutuotteiden tilausjärjestelmä valmis

Toteutuminen:

Tuotehinnoittelu tehty uudistetulla tavalla, palvelutuotteiden tilausjärjestelmää ei ole lähdetty viemään eteenpäin. Palvelusopimusten käyttöönotto ja asiakasmäärien tarkempi tiedottaminen viikoittain/päivittäin (koulut ja päiväkodit) voisi olla toimivampi ratkaisu hävikinhallinnankin vuoksi.

5. Ruokapalvelun vetovoimatekijöiden vahvistaminen (kotimaiset ja lähiruokaelintarvikkeet).

Mittari: Kotimaisten elintarvikkeiden %-osuus kaikista elintarvikkeista.

Mittari: Lähiruokaraaka-aineiden %-osuus kaikista elintarvikkeista.

Toteutuminen:

Kotimaisten elintarvikkeiden % osuus kaikista elintarvikkeista on 82,6%, tavoite 90%

Lähiruoka-aineiden % osuus kaikista elintarvikkeista on 18,95%, tavoite 20%

Talousluvut

810 TILAHALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	1 468 000	0	1 468 000	1 097 199	-370 801	-25,26%	74,74%
TOIMINTAKULUT	-6 710 400	-50 000	-6 760 400	-6 450 906	309 494	4,58%	95,42%
TOIMINTAKATE	-5 242 400	-50 000	-5 292 400	-5 353 707	-61 307	-1,16%	101,16%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	-17	-17		
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 956 900	0	-1 956 900	-2 022 385	-65 485	-3,35%	103,35%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-7 199 300	-50 000	-7 249 300	-7 376 109	-126 809	-1,75%	101,75%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	7 507 200	0	7 507 200	8 595 445	1 088 245	14,5%	114,5%
TOIMINTAKULUT	-181 100	0	-181 100	-207 486	-26 386	-14,57%	114,57%

14.3 Liikennealueet ja yleiset alueet

Toimielin: Tekninen lautakunta

Tehtäväalue: Liikennealueet ja yleiset alueet

Kustannuspaikat: 8211 – 8511

8211 Katujen kunnossapito

8212 Ulkovalaistus

8311 Puistot ja leikkipaikat

8411 Torit ja muut yleiset alueet

8511 Jätehuolto

Tilivelvolliset: Tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Katujen kunnossapidossa huolehditaan katuverkoston rakenteellisesta kunnosta, talvi- ja kesäkunnossapidosta ja pyritään siten parantamaan liikenneturvallisuutta.

Katuvalaistuksessa ylläpidetään ja uusitaan olemassa olevaa katuvaloverkkoa sekä rakennetaan uutta.

Puistoalueilla tarjotaan kaupungin asukkaille mahdollisuuksia ulkoiluun ja lisätään viihtyvyyttä asuinalueilla.

Leikkipaikoilla lisätään puistojen käyttöastetta ja tarjotaan kasvaville lapsille virikkeitä fyysiseen aktiviteettiin.

Tori tarjoaa paikan paikallisten tapahtumien pitopaikkana sekä toimii säännöllisenä myyntipaikkana pientuottajille.

Muut yleiset alueet (esim. matonpesupaikat, pulkkamäet) tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuden omatoimiseen aktiviteettiin.

Jätehuollossa vanhojen kaatopaikkojen sekä maankaatopaikkojen näytteidenotot ja tilan seuranta.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2022	Tilinpäätös		
		2022	2021	2020
Kunnossapidettävät				
Kaavatiet (km)	57	57	56	56
Kevyen liikenteen väylät (km)	22,5	22,50	22,50	21
Puistot (ha)	29	29	29	29
Katuvalaistuspisteet (kpl)	2100	2100	2100	2060

Mittarit				
Katujen kunnossapitomenot (€/km)	5000		5505	3068
Puistojen ylläpitokustannukset (€/ha)	4800		4348	5550

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Laaditaan alustavat suunnitelmat vaaralliseksi todettujen liikennealueiden turvallisuuden kohteiden parantamiseksi.

Toteutuminen:

Alustavat suunnitelmat laadittu. Osassa kohteissa suunnittelu viety eteenpäin rakennesuunnitelma tasolle.

2. Puistostrategiaan perustuvan lähipalvelupuistojen palvelukonseptin kokeilu (kj:n lisäsehdotus)

Mittari: kokeilu toteutettu (pyydetty yhteisöiltä kehittämissuunnitelmia ja tuettu niiden toteuttamista)

Toteutuminen:

Kehittämissuunnitelma annettiin viestintä-/elinkeinotoimelle suoritettavaksi. Kysely suoritettu mutta se ei kerännyt riittävästi huomiota. Tämän johdosta viestintä-/elinkeinotoimi suorittaa vuonna 2023 uuden kyselyn, johon lisätään osallistamista (mm. yleisötilaisuus) tiedottamista. Kyselyn ajankohtaa myös aikaistetaan.

Talousluvut

820 LIIKENNEALUEET JA YLEISET ALUEET	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	6 600	0	6 600	7 364	764	11,58%	111,58%
TOIMINTAKULUT	-678 200	0	-678 200	-696 363	-18 163	-2,68%	102,68%
TOIMINTAKATE	-671 600	0	-671 600	-688 999	-17 399	-2,59%	102,59%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-623 300	0	-623 300	-725 796	-102 496	-16,44%	116,44%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-1 294 900	0	-1 294 900	-1 414 795	-119 895	-9,26%	109,26%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-47 900	0	-47 900	-48 147	-247	-0,52%	100,52%

14.4 Vesihuolto

Toimielin: Tekninen lautakunta

Tehtäväalue: Vesihuolto

Kustannuspaikat tai vastualueet:
8712 Hulevesiviemärointi

Tilivelvolliset: Tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Vesihuoltolaitos perii kunnalta vesihuoltolain 19 a §:n mukaisesti korvauksen yleisten alueiden huleveden viemäroinnistä (lakimuutos 1.9.2014).

1.1.2018 alkaen huleveden hallinta on siirtynyt kaupungin vastuulle Someron Vesihuolto Oy:ltä, lakimuutoksen 1.9.2014 myötä. Someron Vesihuolto Oy ylläpitää hulevesijärjestelmää asemakaava-alueella erillisen operointisopimuksen mukaisesti. Yleisellä hulevesimaksulla katetaan hulevesijärjestelmien käyttö-, kunnossapito- ja investointikustannukset.

Talousluvut

830 VESIHUOLTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	167 000	0	167 000	165 466	-1 534	-0,92%	99,08%
TOIMINTAKULUT	-48 000	0	-48 000	-20 158	27 842	58,0%	42,0%
TOIMINTAKATE	119 000	0	119 000	145 308	26 308	22,11%	122,11%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	-7	-7		
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-121 300	0	-121 300	-122 252	-952	-0,78%	100,78%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-2 300	0	-2 300	23 050	25 350	1 102,17%	-1 002,17%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	0	0	0	-60	-60	0,0%	0,0%

14.5 Suojelutoimi

Toimielin: Tekninen lautakunta

Tehtäväalue: Suojelutoimi

Kustannuspaikat tai vastualueet:
8811 Palo- ja pelastustoimi

Tilivelvolliset: Tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Alueellisen pelastustoimen järjestäminen yhteistyössä Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen kanssa.

Talousluvut

840 SUOJELUTOIMI	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poik- keama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	4 062	4 062		
TOIMINTAKULUT	-657 879	0	-657 879	-707 957	-50 078	-7,61%	107,61%
TOIMINTAKATE	-657 879	0	-657 879	-703 895	-46 016	-6,99%	106,99%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTAN- NUKSET	-657 879	0	-657 879	-703 895	-46 016	-6,99%	106,99%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%

15 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

15.1 Ympäristötoimen hallinto

Toimielin: Ympäristölautakunta

Tehtäväalue: Ympäristötoimen hallinto

Kustannuspaikat tai vastualueet:

9011 Ympäristötoimen hallinto

Tilivelvolliset: Tekninen johtaja

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Kaupungin rakennusrekisteritietojen ajantasaistaminen kiinteistörekisterikyliä mukaisesti edeten kaava-alueittain.

Mittari: Korjatun aineiston välittäminen verohallinnolle.

Toteutuminen: Toteutuu sitä mukaa, kun päivitystyö etenee - alue kerrallaan.

Verohallinnon tiedoista puuttuvien ja korjattavien rakennusten rakennustunnukset ilmoitetaan Digi- ja väestötietovirastolle, jolta puolestaan Verohallinto poimii tiedot kerran vuodessa 30.12.2022 mennessä. Digi- ja väestötietoviraston rekisteriin viedään korjattu tieto heti tarkistuksen yhteydessä.

Kaava-alueelta on tehty Lammin ja Harjun kylien alueiden kiinteistöt jakautuen pientalot 269 kpl, asunto-osakeyhtiöt 3 kpl, liike- ja yritystoiminta 9 kpl sekä kaupungin ja seurakunnan rakennukset.

Haja-asutusalueelta on tehty Valkeaviidantien alue, osa Salkolaa, Särkjärven, Poikkipuoliaisten ja Valkjärven rannat. Kiinteistöt ovat enimmäkseen vapaa-ajan käytössä yhteensä 130 kpl.

Kokonaan puuttuneita rakennuksia on löytynyt 35 kpl, jotka ovat olleet vanhoja talousrakennuksia, pari omakotitaloa ja vapaa-ajanrakennusta. Korjattavaa on löytynyt 105 rakennuksen kohdalta. Rekisteristä on poistettu 57 rakennustunnusta.

Talousluvut

900 YMPÄRISTÖTOIMEN HAL- LINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poik- keama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0		
TOIMINTAKULUT	-125 700	0	-125 700	-113 842	11 858	9,43%	90,57%
TOIMINTAKATE	-125 700	0	-125 700	-113 842	11 858	9,43%	90,57%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTAN- NUKSET	-125 700	0	-125 700	-113 842	11 858	9,43%	90,57%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-1 500	0	-1 500	-2 321	-821	-54,74%	154,74%

15.2 Tietoimi

Toimielin: Ympäristölautakunta

Tehtäväalue: Yksityistietoimi

Kustannuspaikat tai vastualueet:
9111 Tietoimi

Tilivelvolliset: Tekninen johtaja

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Järjestäytyneiden yksityisteiden kunnossapitoavustushakemukset valmistellaan päätettäväksi voimassa olevien avustusperiaatteiden mukaisesti.

Toteutuminen: Toteutunut.

Vuonna 2022 kunnossapitoavustuksia myönnettiin 176 tiekunnalle.

2. Täydellisenä jätetyt perusparannusavustushakemukset valmistellaan päätettäväksi kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun kaikki hakemuksen käsittelyssä tarvittavat asiakirjat liitteineen on jätetty kaupungille.

Toteutuminen: Toteutunut.

Perusparannusavustushakemukset on valmisteltu 1–2 kk kuluessa hakemuksen jättämisestä.

3. Seurataan yksityistieverkon kuntoa pääosin vuotuisin tarkastuksin sekä tarvittaessa ilmoitusten perusteella.

Toteutuminen: Toteutunut.

Vuotuinen tarkastus suoritettu avustusehtojen mukaisesti.

Talousluvut

910 TIETOIMI	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0		
TOIMINTAKULUT	-236 000	0	-236 000	-201 324	34 676	14,69%	85,31%
TOIMINTAKATE	-236 000	0	-236 000	-201 324	34 676	14,69%	85,31%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-236 000	0	-236 000	-201 324	34 676	14,69%	85,31%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT	-300	0	-300	-3	297	98,95%	1,05%

15.3 Rakennusvalvonta

Toimielin: Ympäristölautakunta

Tehtäväalue: Rakennusvalvonta

Kustannuspaikat tai vastuualueet:
9211 Rakennusvalvonta

Tilivelvolliset: Tekninen johtaja

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Rakennuslupahakemukset käsitellään neljän viikon aikana siitä, kun hakemus on täydellisenä liiteasiakirjoineen jätetty rakennustoimistoon ja pyydyt katselmukset suoritetaan viikon kuluessa katselmuksen tilaamisesta lukien.

Toteutuminen: Toteutunut.

Puutteelliset hakemukset viivästyttävät toisinaan käsittelyä. Viraston sulkuajat ja vuosilomat aiheuttavat poikkeamia käsittelyaikoihin.

2. Rakentamisen yleistä ohjausta ja neuvontaa annetaan kahtena päivänä viikossa osan päivistä.

Toteutuminen: Toteutunut.

Yleistä ohjausta annetaan käytännössä päivittäin.

Talousluvut

920 RAKENNUSVALVONTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	49 000	0	49 000	44 492	-4 508	-9,2%	90,8%
TOIMINTAKULUT	-74 500	0	-74 500	-61 919	12 581	16,89%	83,11%
TOIMINTAKATE	-25 500	0	-25 500	-17 427	8 073	31,66%	68,34%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 900	0	-3 900	-3 905	-5	-0,12%	100,12%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-29 400	0	-29 400	-21 332	8 068	27,44%	72,56%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	6 802	6 802		
TOIMINTAKULUT	-25 100	0	-25 100	-20 811	4 289	17,09%	82,91%

15.4 Ympäristönsuojelu

Toimielin: Ympäristölautakunta

Tehtäväalue: Ympäristönsuojelu

Kustannuspaikat tai vastualueet:

9311 Ympäristönsuojelu

Tilivelvolliset: Tekninen johtaja

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022

1. Ympäristölupahakemukset käsitellään rutiininomaisissa tapauksissa kolmen kuukauden kuluessa hakemusten jättämisestä. Yhteisluvut ja maa-ainesluvut käsitellään vastaavasti kahdeksan kuukauden kuluessa.

Toteutuminen: Ei toteutunut.

Vuoden aikana on käsitelty kaksi ympäristölupahakemusta, joiden kummankaan kohdalla käsittelyaika ei toteutunut. Käsittelyaika oli toisen hakemuksen osalta noin 4 kuukautta ja toisen osalta noin 6 kuukautta.

Yhteislupahakemuksia on käsitelty yksi, jonka osalta käsittelyaika ei toteutunut. Käsittelyaika oli noin 10 kuukautta.

Lisäksi on käsitelty kaksi eläinsuojan ilmoitusta, joiden lakisääteinen käsittelyaika on neljä kuukautta (ympäristönsuojelulain mukaan ilmoitus tulee jättää vähintään 120 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista). Käsitellyistä ilmoituksista toisen käsittelyaika toteutui ja toisen käsittelyaika oli noin 6 kuukautta. Lisäksi on käsitelty kaksi meluilmoitusta, joiden lakisääteinen käsittelyaika on yksi kuukausi (ympäristönsuojelulain mukaan ilmoitus tulee tehdä vähintään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista). Käsiteltyjen ilmoitusten käsittelyaika on toteutunut ja käsittelyaika on ollut alle kuukauden. Lisäksi on käsitelty yksi polttonesteen jakeluaseman rekisteröinti-ilmoitus, jonka lakisääteinen käsittelyaika on kaksi kuukautta (ympäristönsuojelulain mukaan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee tehdä rekisteröinti 60 vuorokauden kuluessa rekisteröinti-ilmoituksen tekemisestä). Käsitellyn rekisteröinti-ilmoituksen käsittelyaika oli alle kuukausi.

Lisäksi lautakunnassa on käsitelty neljä kaupungin ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeamista koskien käytöstä poistetun öljysäiliön jättämistä maaperään. Lautakunta on päätöksellään 22.6.2022 § 54 siirtänyt toimivallan ympäristönsuojelusihteerille koskien ympäristönsuojelumääräysten poikkeamispäätöksen tekemistä silloin, kun kyseessä on maanalaisten vaarallisten kemikaalien säiliöiden poistamisvelvollisuutta koskeva asia. Toimivallan siirron jälkeen kyseisestä asiasta on tehty yksi viranhaltijapäätös.

Lautakunnassa on käsitelty kuusi ilmoitusta koskien jätteen hyötykäyttöä maarakentamisessa.

Viranhaltijapäätöksiä on tehty yhteensä kuusi kappaletta. Päätökset ovat koskeneet maisematyölu-
pia (5 kpl) ja käytöstä poistetun öljysäiliön jättämistä maaperään (1 kpl).

Valtioneuvoston asetuksen 1250/2014 mukaisia aumausilmoituksia jätettiin kuusi kappaletta ja jä-
telain 100 §:n mukaisia ilmoituksia jätteen ammattimaisesta keräyksestä yksi kappale. Lautakun-
nassa käsiteltiin yksi hakemus koskien jätevesien käsittelyvaatimuksista poikkeamista.

Jätehuollon valvontaan liittyen jätehuoltoviranomaiselta tulleiden tietojen perusteella 17 kiinteistölle
lähetettiin kehotuskirje liittyä järjestettyyn jätteenkuljetukseen.

Maa-aineslupahakemukset kuuluvat yhdyskuntasuunnittelun alle.

2. Toteutetaan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmaa mm. tekemällä tarkastuskäynti 16-17 ympäristöluvanvaraisella laitoksella.

Toteutuminen: Toteutunut osittain.

Valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuskäyntejä on tehty 9 kappaletta. Lisäksi luvanvaraisia lai-
toksia valvottiin vuosiraporttien kautta. Lisäksi luvanvaraisiin kohteisiin on tehty muita kuin valvon-
tasuunnitelman mukaisia tarkastuksia 11 kappaletta. Muiden kuin luvanvaraisten kohteiden tarkas-
tuksia on tehty 10 kappaletta, maisematyölupahakemuksiin tai niiden tarveharkintaan liittyviä tar-
kastuksia on tehty 9 kappaletta, sinileväseurantaa on tehty kerran viikossa 16 viikkoa sekä lisäksi
on osallistuttu erilaisiin koulutuksiin ja kokouksiin.

3. Ympäristölautakunnan alainen viranhaltija on omalla työpanoksellaan mukana edistä- mässä ympäristönsuojeluun tehtävää toimintaa toimimalla yhteistyössä Paimionjoki-yhdis- tyksen, Valonian, Varsinais-Suomen -ELY-keskuksen, järvien hoitoyhdistysten ja vastaavien sekä kaupungin oman organisaation kanssa.

Toteutuminen: Toteutunut.

Ympäristönsuojelusihteeri on osallistunut Paimionjoki-yhdistyksen hallituksen kokoukseen, Paimi-
onjoki-yhdistyksen toimenpideohjelman työpajaan sekä Valonian järjestämään Hyppäränharjun
kokoukseen. Vs. ympäristönsuojelusihteeri on osallistunut Valonian ohjausryhmän kokouksiin (2),
Paimionjoki-yhdistyksen hallituksen kokoukseen, vesihuollon valvontatiimin kokouksiin (2), Valo-
nian kuntatapaamiseen, Salon ympäristönsuojelun yhteistyötapaamiseen, jätehuoltoviranomaisen
ja ympäristönsuojeluviranomaisten yhteistyötapaamiseen, Somerniemen susireviirityöryhmän ko-
koukseen sekä lisäksi erilaisiin kaupungin sisäisiin palavereihin tarpeen mukaan.

4. Ilmasto-ohjelman tavoitteiden toteutumisen edistäminen.

Toteutuminen: Toteutunut osittain.

Erillisiä toimenpiteitä ilmasto-ohjelman tavoitteiden toteutumisen edistämiseksi ei ole tehty. Valvon-
taa ja tiedotusta esimerkiksi laittomaan jätteenpolttoon liittyen suoritetaan tarpeen mukaan asioi-
den tullessa ilmi.

Ilmasto-ohjelman päivittäminen aloitettiin. Ilmasto-ohjelmatyöryhmän kokoonpano vahvistettiin ym-
päristölautakunnassa 28.9.2022 § 79. Ensimmäinen ilmasto-ohjelmatyöryhmän kokous järjestettiin
9.11.2022.

5. Lupahakemus Hovirinnankosken säännöstelypadon purkamiseksi, luonnonmukaisen pohjapadon rakentamiseksi Hovirinnankoskeen ja Palikaisiin, Rautelankosken kunnostamiseksi sekä vedenjohtamista Paimionjoesta koskevien määräysten muuttamiseksi on käsiteltävänä Vaasan hallinto-oikeudessa. Hanketta on valmisteltu yhteistyössä Turun ja Someron kaupungin, Turun Seudun Vesi Oy:n, Turun Vesihuolto Oy:n ja Varsinais-Suomen Ely-keskuksen kanssa.

Kohtia 5 ja 6 ei ole tarkoitettu tavoitteiksi. Ne ovat siirtyneet budjetin selitysteksteistä tavoitteiksi ympäristölautakunnan käsittelyn jälkeen.

Toteutuminen: Hanketta ei ole toteutettu. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 8.12.2020 myöntänyt vesitalousluvan kyseiselle hankkeelle mutta päätöksestä on valitettu. Asian käsittely on edelleen kesken Vaasan hallinto-oikeudessa.

6. Kaupungille tulevia kustannuksia ei hankkeesta vuodelle 2022 arvioida aiheutuvan. Talousarvioon esitetään määrärahaa hankkeen toteuttamiseen vuosille 2023 ja 2024.

Kohtia 5 ja 6 ei ole tarkoitettu tavoitteiksi. Ne ovat siirtyneet budjetin selitysteksteistä tavoitteiksi ympäristölautakunnan käsittelyn jälkeen.

Toteutuminen: Hankkeella ei ole lainvoimaista lupaa, joten hanketta ei ole toistaiseksi voitu toteuttaa ja siten kustannuksia vuodelle 2022 ei muodostunut.

Talousluvut

930 YMPÄRISTÖNSUOJELU	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	4 400	0	4 400	20 229	15 829	359,76%	459,76%
TOIMINTAKULUT	-121 700	0	-121 700	-84 355	37 345	30,69%	69,31%
TOIMINTAKATE	-117 300	0	-117 300	-64 126	53 174	45,33%	54,67%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-117 300	0	-117 300	-64 126	53 174	45,33%	54,67%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	110	110		
TOIMINTAKULUT	-12 200	0	-12 200	-11 870	330	2,7%	97,3%

15.5 Yhdyskuntasuunnittelu

Toimielin: Ympäristölautakunta

Tehtäväalue: Yhdyskuntasuunnittelu

Kustannuspaikat tai vastualueet:
9411 Yhdyskuntasuunnittelu

Tilivelvolliset: Tekninen johtaja

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

Kaavoitus

1. Tavanomaista rakentamista koskevat suunnittelutarveratkaisuhakemukset valmistellaan päätettäväksi kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kaikki hakemuksen käsittelyssä tarvittavat asiakirjat liitteineen on jätetty kaupungille.

Mittari: toteutunut (keskimääräinen käsittelyaika; kk) / ei ole toteutunut;

Toteutuminen: Uusia hakemuksia ei tullut vireille. Suunnittelutarkearvion arviointiin liittyvää neuvontaa on annettu useille asiakkaille, mutta joko aikomukset eivät ole toistaiseksi johtaneet uusiin hakemuksiin tai asiaa selvitettyämme on todettu, ettei rakennusluvan myöntäminen edellytä suunnittelutarveratkaisua ollenkaan.

2. Keskustajaman osayleiskaavoituksen eteneminen.

Mittari: ehdotusvaiheen aineiston valmistuminen

Toteutuminen: Tavoite ei toteutunut.

Kaavoitukseen resursoitu työaika on käytetty kahden kiireelliseksi määritellyn asemakaavatyön (Hiidenlinna ja Kantatie 52:n kiertoaliittymä) valmisteluun, kaupungin omien ja yksityisten rakennushankkeiden suunnittelun ohjaamiseen ja konsultointiin sekä vanhojen asemakaavojen toteuttamiseen liittyvien lunastushankkeiden (7 kpl) valmisteluun (sidosryhmätyö), kaupungin edunvalvontaan ja lunastusten toimeenpanoon liittyviin viranomaistöihin. Mainituista hankkeista Hiidenlinna ei enää kaavoituksen osalta edellytä resursointia vuonna 2023. Kantatie 52:n ja vielä kesken olevien lunastushankkeiden (3 kpl) osaltakin resurssitarve arviolta pienenee vuoden 2023 ensimmäisen neljänneksen jälkeen, joten vasta sen jälkeen päästään etenemään yleiskaavahankkeen suhteen.

Mittaus- ja kiinteistöpalvelut

3. Rakennusvalvontaviranomaisen maastomittaustoimeksiantojen toteutus.

Mittari: toteutunut / ei ole toteutunut; keskimääräinen käsittelyaika (vrk)

Toteutuminen: Tavoite toteutunut.

Keskimääräinen käsittelyaika on ollut noin 3 vrk. Tavoitteeseen liittyviä maastomittauksen kohteita on 30 kpl. Näiden lisäksi maastomittauksessa on tehty pohjakartan täydennystä ja maaston mallinnumittauksia 8 kpl sekä vesihuoltoon liittyen tarkemittauksia 6 kpl ja merkintämittauksia 2 kpl.

Maa-ainesvalvonta

4. Maa-ainelupahakemukset valmistellaan päätettäväksi yhdeksän kuukauden kuluessa siitä, kun tarvittavin tiedoin varustettu hakemus on toimitettu.

Mittari: käsittelyaika (kk); alkaen siitä, kun tarvittavin tiedoin varustettu hakemus on toimitettu luvan valmistelijalla.

Toteutuminen: Uusia hakemuksia ei tullut vireille. Lautakunnan alkuvuodesta päättämä lupahakemuksin oli valmisteltu pääosin vuoden 2021 lopulla ja sen osalta käsittelyaika oli vähän yli 4 kk.

Talousluvut

940 YHDYSKUNTASUUNNITTELU	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
ULKOISET							
TOIMINTATUOTOT	6 600	0	6 600	10 618	4 018	60,87%	160,87%
TOIMINTAKULUT	-257 600	0	-257 600	-149 278	108 322	42,05%	57,95%
TOIMINTAKATE	-251 000	0	-251 000	-138 661	112 339	44,76%	55,24%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-9 300	0	-9 300	-9 295	5	0,05%	99,95%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-260 300	0	-260 300	-147 956	112 344	43,16%	56,84%
SISÄISET							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	360	360		
TOIMINTAKULUT	-46 500	0	-46 500	-50 883	-4 383	-9,43%	109,43%

16 Käyttötalouden toteutuminen

Edellä esitetyistä valtuuston hyväksymien tehtäväalueiden toteutumisvertailuista ilmenevät talousarvioon varatut määrärahat, tuloarviot ja niiden toteutuminen sekä poikkeama toteutumisesta. Alkuperäinen talousarvio ja siihen hyväksytyt muutokset on esitetty erikseen. Määrärahan ylitys talousarviosta on esitetty -merkillä ja alitus ilman etumerkkiä.

Sisäiset menot ovat tilahallinnon laskuttamia sisäisiä vuokria, ateria- ja siivouspalveluiden ostoja, atk-kustannusten ja taloushallintopalvelujen jakoja sekä kopiointimenoja ja muita lautakuntien välisiä palvelujen ostoja. Sisäiset tulot taas ovat vastaavasti laskuttavan yksikön palvelujen myyntituloja.

Poistot talousarvioon verrattuna näkyvät suoraan ao. tulosalueen kohdalta. Poistojen ylitykset johtuvat uusista investoinneista, niitä ei ole perusteltu. Vain ulkoisten menojen ylitykset ja tulojen alitukset on perusteltu.

Seuraavassa on esitetty perustelut olennaisista menojen ylityksistä ja tulojen alituksista valtuuston hyväksymien tehtäväalueiden (sisältää talousarvion muutokset) tasolla.

Kaupunginhallitus

Hallinto Tulojen ylitys noin 8 000 euroa ja menojen alitus noin 6 000.
Muut toimintakulut toteutuivat arvioitua pienempinä.

Perusturvalautakunta

Perusturvatoimen hallinto ja huolto

Ylitys n. 93 300 euroa. Koronakertakorvauksia tuli odotettua vähemmän. Toimintatuotot jäivät alle lisätalousarviossa oletetun

Kansanterveysyö

Terveyskeskuslääkärien rekrytoinneissa on ollut edellen haasteita ja rekrytointeja on tehty ostopalveluiden turvin. Palvelujen ostojan

Vanhustyö

Henkilöstökulut ovat ylittyneet n. 1 100 762 eurolla sijaisrekrytointien tarpeista johtuen.

Vammaispalvelut ja kehitysvammatyö

Vammaisille annettujen avustusten osuus (kuljetuspalvelut, henkilökohtainen apu, asunnon muutostyöt) on ylittänyt talousarvion 330 952 eurolla.

Sivistyslautakunta

Peruskoulutus

Tulojen ylitys n. 93 800 euroa ja menojen alitus n. 13 900 euroa. Tulojen ylitys johtuu hankkeiden toteutumisesta arvioitua suurempana.

Varhaiskasvatus

Tulojen ylitys 18 100 euroa ja menojen alitus 414 000 euroa. Varhaiskasvatuksen tuotot kertyvät pääosin varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotoista. Varhaiskasvatuksen palkkakustannukset ja avustukset toteutuivat arvioitua pienempinä.

Tekninen lautakunta

Tekninen hallinto	Menojen alitus n. 376 600 euroa. Alitus johtui pääosin henkilöstökuluista n. 113 900 euroa (palkat ja sivukulut), ICT-palveluista n. 242 300 euroa sekä asiantuntijapalveluista 13 900 euroa.
Tilahallinto	Tulojen alitus n. 370 800 euroa. Tulojen alitus johtui pääosin vuokratulojen toteutumisesta arvioitua vähäisempänä. Menojen ylitys n. 61 300 euroa. johtui pääosin kasvaneista palvelujen ostoista.
Liikennealueet ja yl.alueet	Menojen ylitys n. 18 200 euroa. Alitus johtui pääosin palkka ja henkilöstökulujen toteutumisesta arvioitua vähäisempänä n. 19 800 ja muiden toimintakuluista n. 7 200 euroa. Palvelujen ostot toteutuivat n. 48 800 euroa arvioitua suurempana.
Hulevesihuolto	Menojen alitus n. 43 000 euroa koostui pääosin puhtaana-pitopalveluista 25 000 euroa, asiantuntijapalveluista 10 000 euroa sekä henkilöstökuluista 5 600 euroa.

Ympäristölautakunta

Ympäristötoimen hallinto	Palvelujen ostot alittuivat noin 7 000 euroa sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot noin 2 800 euroa. Lähinnä asiantuntijapalvelujen, ICT-palvelujen ja koulutuspalvelujen ostot sekä kaikkien aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kulut toteutuivat arvioitua pienempinä.
Tietoimi	Toimintakulut alittuivat tavanomaisesti noin 34 700 euroa. Perusparannusavustuksiin varattua rahaa jäi käyttämättä (noin 25 000 euroa), koska perusparannuskohteiden määrä vaihtelee vuosittain. Palvelujen ostot alittuivat (noin 5 600 euroa) ja muut toimintakulut (noin 2 600 euroa). Ulkopuolisia palveluita on käytetty ennakoitua vähemmän.
Rakennusvalvonta	Toimintatuotot alittuivat noin 4 500 euroa, lupatuloissa on normaalia vuosittaista vaihtelua. Toimintakulut alittuivat (n. 12 600 euroa), alitus johtuu pääosin palvelujen ostoista, jotka alittuivat (noin 11 700 euroa). Talousarviossa oli varauduttu lainsäädännön muutoksista aiheutuviin kustannuksiin. Muutokset etenevät kuitenkin ennakoitua hitaammin ja kustannukset kohdistuvat todennäköisesti seuraaville vuosille.
Ympäristönsuojelu	Tulojen ylitys (nn. 15 800 euroa) johtuu ennakoitua suuremmasta lupapäätösten ja muiden maksullisten päätösten määrästä. Lupapäätösten ja muiden maksullisten päätösten vuosittaisessa määrässä on vaihtelua riippuen yritysten ja yksityisten tarpeista. Toimintakulujen alitus on kokonaisuudessaan n. 37 300 euroa. Toimintakulujen osalta palkkakulujen alitus (n. 9 700 euroa)

sekä henkilösivukulujen pieni ylitys (n. 1 300 euroa) johtuvat ympäristönsuojelusihteerin sijaisjärjestelyjen vaikutuksista.

Palvelujen ostojen alitus (n. 16 600 euroa) johtuu pääosin siitä, että asiantuntijapalveluiden käyttötarve on ollut arvioitua vähäisempää eikä yhteistoimintaosuuksiin budjetoitua yhteistoimintaosuutta ole tullut maksettavaksi.

Tarvikkeiden ja aineistojen hankinnan alitus (n. 1 600 euroa) johtuu siitä, että muun muassa vaatteiston ja kaluston hankkiminen tai uusiminen ei ole ollut ajankohtaista.

Avustusten ylitys (n. 16 300 euroa) johtuu siitä, että talousarvion laadintavaiheessa kyseinen summa, eli käytännössä Paimionjoki-yhdistyksen jäsenmaksu, on budjetoitu muihin toimintakuluihin, mutta nyt kirjattu avustuksiin. Tämä vaikuttaa osaltaan myös muiden toimintakulujen alitukseen (27 000 euroa) sen lisäksi, että muita toimintakuluja on muutoinkin ollut arvioitua vähemmän.

Yhdyskuntasuunnittelu

Tulojen ylitys (n. 4 000 euroa) johtuu yksityisen maanomistajan aloitteesta läpiviedystä asemakaavoitushankkeesta. Yksityistä hyötyä tuottavasta hankkeesta on kaupunki veloittanut hallinnolliset kulut ja varsinaiset suunnittelukulut yksityinen maanomistaja maksanut suoraan. Kyseisiä hankkeita ei ole Somerolla vuosittain.

Toimintakulujen osalta alitus on ollut n. 108 000 euroa, mikä koostuu palkkakulujen alituksesta (määräaikaiseen henkilöstöön varatut n. 15 000 euroa), palvelujen oston alituksesta (n. 83 000 euroa) sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden alituksesta (n. 5 000 euroa) ja pienehköstä muiden toimintakulujen alituksesta (1 200 euroa). Määräaikaisille työntekijöille suunnitellut tehtävät ovat tehtävälueella yleensä sellaisia, jotka edellyttävät tiettyä erityisosaamista ja sopivaa tarpeisiimme vastaavaa henkilöä ei saatu.

Palvelujen ostojen alitukset johtuvat siitä, että yhteen suureen hankkeeseen (keskustaaajaman osayleiskaavoitus) on varattu talousarviossa suurin osa taloudellisesta resurssista (ja myös kaavoitukselle osoitetusta henkilöresurssista), mutta viimeksi mainittu resurssi on ulkopuolisista tekijöistä johtuen jouduttu käyttämään suurelta osin kaavoituksen toteuttamiseen liittyviin akutteihin hankkeisiin. Myös merkittävät muutokset toimintaympäristössä ovat vaikuttaneet osaltaan hankkeiden eteenpäinviemiseen ja toteutumiseen.

Muut toimintakulut ovat jääneet budjetoitua alhaisemmiksi, koska lähinnä kirjallisuuden, vaatteiston ja tietyn kaluston hankkimista tai uusimista ei ole vielä katsottu ajankohtaiseksi.

10 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	19 319	19 319		
TOIMINTAKULUT	-25 000	0	-25 000	-20 284	4 716	18,86%	81,14%
TOIMINTAKATE	-25 000	0	-25 000	-966	24 034	96,14%	3,86%
20 TARKASTUSLAUTAKUNTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTAKULUT	-21 500	0	-21 500	-19 615	1 885	8,77%	91,23%
TOIMINTAKATE	-21 500	0	-21 500	-19 615	1 885	8,77%	91,23%
30 KAUPUNGINHALLITUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT	356 600	0	356 600	284 352	-72 248	-20,26%	79,74%
TOIMINTAKULUT	-2 253 450	0	-2 253 450	-2 196 531	56 919	2,53%	97,47%
TOIMINTAKATE	-1 896 850	0	-1 896 850	-1 912 179	-15 329	-0,81%	100,81%
50 PERUSTURVALAUTAKUNTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT	5 212 000	1 100 000	6 312 000	6 475 270	163 270	2,59%	102,59%
TOIMINTAKULUT	-38 472 420	-2 221 000	-40 693 420	-41 955 113	-1 261 693	-3,1%	103,1%
TOIMINTAKATE	-33 260 420	-1 121 000	-34 381 420	-35 479 843	-1 098 423	-3,19%	103,19%
60 SIVISTYSLAUTAKUNTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT	1 855 700	0	1 855 700	1 885 529	29 829	1,61%	101,61%
TOIMINTAKULUT	-14 366 750	-375 000	-14 741 750	-14 387 615	354 135	2,4%	97,6%
TOIMINTAKATE	-12 511 050	-375 000	-12 886 050	-12 502 085	383 965	2,98%	97,02%
80 TEKNINEN LAUTAKUNTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT	1 646 500	0	1 646 500	1 422 697	-223 803	-13,59%	86,41%
TOIMINTAKULUT	-9 959 379	-199 200	-10 158 579	-9 512 881	645 698	6,36%	93,64%
TOIMINTAKATE	-8 312 879	-199 200	-8 512 079	-8 090 184	421 895	4,96%	95,04%
90 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT	60 000	0	60 000	75 339	15 339	25,56%	125,56%
TOIMINTAKULUT	-815 500	0	-815 500	-610 718	204 782	25,11%	74,89%
TOIMINTAKATE	-755 500	0	-755 500	-535 379	220 121	29,14%	70,86%
RAPORTTI YHTEENSÄ	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	9 130 800	1 100 000	10 230 800	10 162 505	-68 295	-0,67%	99,33%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-65 913 999	-2 795 200	-68 709 199	-68 702 756	6 443	0,01%	99,99%
TOIMINTAKATE	-56 783 199	-1 695 200	-58 478 399	-58 540 251	-61 852	-0,11%	100,11%

16.1 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Vuoden 2022 tilinpäätöksessä vuosikate oli 3 milj. euroa, kun se edellisenä vuonna oli 4,3 milj. euroa.

Ulkoiset toimintatuotot olivat n. 10,16 milj. euroa. Toimintatuottojen toteutumisprosentti oli 99,3 %. Tuotot olivat lähes 0,7 milj. euroa (-6,1 %) edellisvuotta pienemmät. Talousarviomuutoksia toimintatuottoihin hyväksyttiin vuoden aikana yhteensä 1,1 milj. euroa.

Myyntituottoja kertyi 3,2 milj. euroa, joka oli lähes 0,3 milj. euroa (9,7 %) enemmän, kuin edellisenä vuotena vastaavana ajankohtana. Maksutuottoja kertyi 3,7 milj. euroa, joka oli 0,2 milj. euroa (-5,4 %) vähemmän, kuin edellisenä vuotena. Tuet ja avustukset olivat 1,5 milj. euroa ja muut toimintatuotot 1,7 milj. euroa. Tukiin ja avustuksiin on kirjattu mm. työllistettävistä saatu palkkatuki, valtionkorvaus kuntouttavaan työtoimintaan, Kelan työterveyshuollon korvaus sekä erilaisia hanketukia. Muut toimintatuotot vähenivät noin 0,5 milj. euroa (-22 %) viime vuodesta. Muihin tuottoihin kirjataan pääasiassa vuokratuottoja. Tämän lisäksi muita tuloja ovat kertaluonteiset muihin tulolajeihin kuulumattomat tulot.

Ulkoiset toimintakulut olivat v. 2022 talousarviossa noin 65,9 milj. euroa. Talousarviomuutoksia toimintakuluihin hyväksyttiin vuoden aikana yhteensä n. 2,8 milj. euroa, joiden jälkeen ulkoisten toimintakulut olivat n. 68,7 milj. euroa vuoden 2022 talousarviossa.

Ulkoisten toimintakulujen toteutuma oli noin 68,7 milj. euroa, joka vain 6 443 euroa vähemmän, kuin talousarviossa oli arvioitu. Kasvua edelliseen vuoteen oli noin 4,07 milj. euroa (6,3 %).

Ulkoisista toimintakuluista henkilöstökulujen osuus oli 29,7 milj. euroa (vuonna 2021 27,4 milj. euroa). Henkilöstökulujen toteutuma oli 102 % ja ne ylittivät talousarvion noin 0,57 milj. eurolla. Varsinaiset palkkamenot olivat noin 23,8 milj. euroa ja niissä oli kasvua edelliseen vuoteen noin 1,8 milj. euroa (8,5 %). Palkoista on vähennetty sairausvakuutuskorvaukset ja tapaturmakorvaukset. Näiden tulojen osuus oli vuonna 2022 yhteensä 428 102 euroa ja 336 409 euroa vuonna 2021. Henkilösivukulujen toteutuma oli noin 5,9 milj. euroa ja ne kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna lähes 0,5 milj. euroa.

Palvelujen ostojen toteutuma oli 30,2 milj. euroa, joka oli 97,8 % talousarviomäärärahasta. Palveluiden ostot olivat 43,9 % toteutuneista toimintakuluista. Suurimmat menot ovat asiakaspalveluiden ostot n. 21 milj. euroa, muut yhteistoimintaosuudet n. 1,2 milj. euroa, rakentamis- ja kunnossapitopalvelut n. 1,2 milj. euroa, ICT-palvelut n. 1,2 milj. euroa ja matkustus- ja kuljetuspalvelut n. 1,4 milj. euroa.

Erikoissairaanhoidon palvelujen ostoon oli varattu noin 12,26 milj. euroa ja lopullinen toteutuma oli yhteensä noin 11,53 milj. euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat olivat noin 4,5 milj. euroa, avustukset noin 3,4 milj. euroa ja muut toimintakulut noin 1 milj. euroa, jotka ovat suurimmaksi osaksi vuokratuloja.

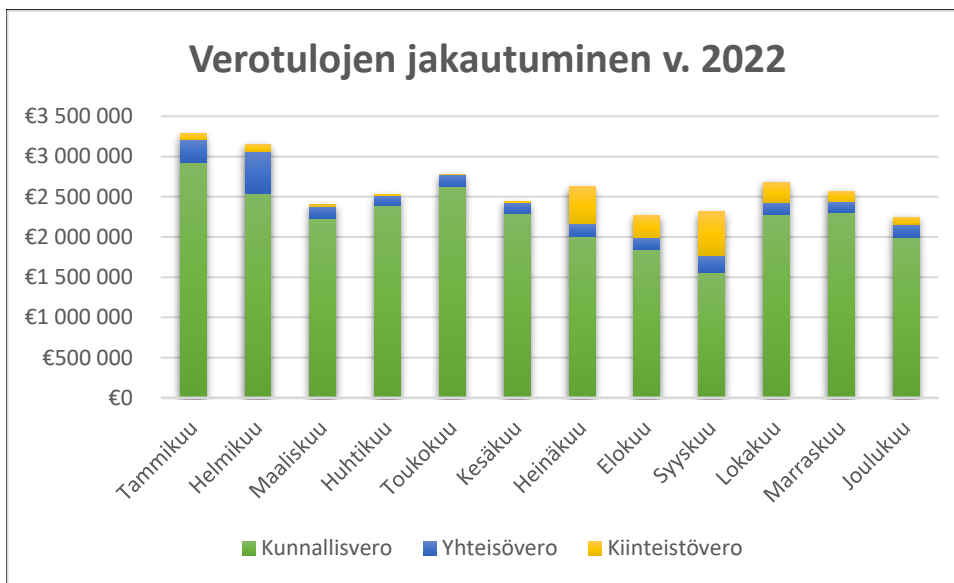
Talousarviossa toimintakate oli noin 56,8 milj. euroa ja talousarviomuutosten jälkeen n. 58,5 milj. euroa. Tilinpäätöksessä toimintakate oli 58,5 milj. euroa ja se jäi noin 0,06 milj. euroa alle talousarvion. Vuoden 2021 toimintakate oli noin 53,8 milj. euroa.

Verotuloja oli budjetoitu 29,9 milj. euroa ja niitä kertyi noin 31,3 milj. euroa. Vuonna 2021 verotulot olivat noin 30,3 milj. euroa. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli noin 1 milj. euroa.

Tuloverojen toteutuma oli noin 27 milj. euroa ja kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli noin 0,7 milj. euroa. Yhteisöveron tuotto oli noin 2 milj. euroa, joka oli noin 0,1 milj. edellisvuotta enemmän. Kiinteistövero kertyi noin 2 milj. euroa, joka oli noin 0,1 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama
VEROTULOT						
5000	Kunnan tulovero	26 610 000	0	26 610 000	26 961 578	351 578
5100	Kiinteistövero	1 783 000	0	1 783 000	1 970 313	187 313
5200	Osuus yhteisöveron tuotosta	1 531 000	0	1 531 000	2 350 320	819 320
	YHTEENSÄ	29 924 000	0	29 924 000	31 282 212	1 358 212

Alla olevassa taulukossa on esitetty verotulojen jakautuminen kuukausittain:

Verovuodelta maksuunpantu veroja valmistuneen verotuksen mukaan:

Verovuosi	Tulovero-%	Verotettava tulo, milj. €	Muutos-%
2012	18,50	21,9	4,5 %
2013	19,00	22,8	4,1 %
2014	19,50	23,9	4,9 %
2015	19,50	23,8	-0,4 %
2016	19,50	23,9	0,6 %
2017	19,50	23,2	-3,4 %
2018	20,00	24,1	4,2 %
2019	20,00	27,5	3,0 %
2020	20,50	28,9	5,1 %
2021	20,50	29,3	1,4 %
2022	20,50	26,96	-8,2 %

Kiinteistöveroprosentit

Verovuosi	Yleinen	Vakit. asuin- rakennus	Muu rakennus
2012	0,60 %	0,32 %	0,90 %
2013	0,70 %	0,32 %	0,90 %
2014	0,70 %	0,32 %	0,90 %
2015	0,80 %	0,37 %	0,90 %
2016	0,80 %	0,37 %	0,90 %
2017	0,93 %	0,41 %	0,93 %
2018	0,93 %	0,41 %	0,93 %
2019	0,93 %	0,41 %	0,93 %
2020	0,93 %	0,41 %	0,93 %
2021	0,93 %	0,41 %	0,93 %
2022	0,93 %	0,41 %	0,93 %

Someron kaupungin vuoden 2022 talousarviossa valtionosuuksia ennakoitiin saatavan n. 29,6 milj. euroa. Lopullinen kertymä oli 30,1 milj. euroa. Ylitystä oli noin 0,5 milj. euroa. Vuonna 2021 valtionosuuksien kertymä oli yhteensä n. 27,77 milj. euroa. Kaikkiaan valtionosuudet kasvoivat edellisestä vuodesta noin 2,3 milj. euroa.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	
VALTIONOSUUDET						
5501	Kunnan peruspalv.valt.osuus	17 282 384	0	17 282 384	17 275 066	-7 318
5502	Verotul.perust.valt.os.tasaus	6 832 366	0	6 832 366	6 827 630	-4 736
5701	Opet.-ja kult.toim.muut valt.o	-140 343	0	-140 343	84 654	224 997
5890	Verotulomenetysten korvaus	5 647 402	0	5 647 402	5 922 741	275 339
	YHTEENSÄ	29 621 809	0	29 621 809	30 110 091	488 282

Tilikauden satunnaisten tuottojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon, että kaupunki on vuonna 2022 myynyt tytäryhtiölleen Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:lle Koy Someron Lamminniemen osakkeet 4,0 milj. eurolla. Satunnaisiin tuottoihin merkittiin 2,72 milj. euron myyntivoitto (osakkeiden tasearvo oli 1,28 milj. euroa.)

Vuonna 2022 Someron kaupunki sai Sosiaali- ja terveysministeriön myöntämän valtionavustuksen 631 038 euroa covid-19-epidemiasta aiheutuneisiin sosiaali- ja terveydenhuollon lisäkustannuksiin. Edellisenä vuonna valtionavustus oli 1 145 185 euroa, josta 18 228 euroa on kirjattu tuloksi vuodelle 2022.

Someron kaupungin osuus Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin palauttamasta ylijäämästä oli 102 455 euroa. Ylijäämä jaettiin peruspääomaosuuksien suhteessa jäsenkunnalleen. Ylijäämän palautus kirjattiin muihin rahoitustuottoihin. Lisäksi Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin suorittama peruspääoman korko 41 103 € vuodelta 2022 sisältyy muihin rahoitustuottoihin. Jäsenkuntien katettavaksi muodostui kumulatiivinen alijäämä ennen kuntayhtymän siirtymistä hyvinvointialueelle, jaettuna jäsenkunnille peruspääomaosuuksien suhteessa. Kaupungin katettavaksi muodostunut 34 603 euron alijäämää lakkauttamishetkellä merkittiin avustuksiin.

Korkotuottoja kertyi noin 1 380 euroa. Muita rahoitustuottoja saatiin 214 097 euroa, joista osinkotuottoja oli noin 59 375 euroa ja muita rahoitustuottoja noin 109 152 euroa. Osinkotuotoista Someron

Lämpö Oy maksoi 2 236 euroa, Someron Vesihuolto Oy 7 018 euroa ja Someron Talkkari Oy 1 150 euroa. Lisäksi osinkotuottoja saatiin mm. Lounealta 9 369 euroa, Säästöpankkien keskuspankilta 22 550 euroa, 2M-lt Oy:ltä 1 170 euroa, Metsäliiton osuuskunnasta 3 701 euroa ja Kuntarahoitukselta 10 300 euroa. Lainojen korkoja maksettiin noin 74 081 euroa.

Käyttöomaisuuden poistot olivat yhteensä noin 3 milj. euroa.

Lopullinen tilikauden ylijäämä on noin 2,7 milj. euroa.

16.2 Talousarvion tuloslaskelman toteutusvertailu v. 2022

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU 1-12/2022 (Sisäiset ja ulkoiset erät)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	6 216 700	300 000	6 516 700	7 980 145	1 463 445	22,46%	122,46%
MAKSUTUOTOT	4 783 800	100 000	4 883 800	3 913 658	-970 142	-19,86%	80,14%
TUET JA AVUSTUKSET	788 000	700 000	1 488 000	1 534 672	46 672	3,14%	103,14%
MUUT TOIMINTATUOTOT	7 761 500	0	7 761 500	7 466 789	-294 711	-3,8%	96,2%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	19 550 000	1 100 000	20 650 000	20 895 264	245 264	1,19%	101,19%
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-28 780 400	-356 000	-29 136 400	-29 705 202	-568 802	-1,95%	101,95%
PALKAT JA PALKKIOT	-23 117 100	-284 754	-23 401 854	-23 829 109	-427 255	-1,83%	101,83%
HENKILÖSIVUKULUT	-5 663 300	-71 246	-5 734 546	-5 876 092	-141 546	-2,47%	102,47%
ELÄKEKULUT	-4 787 300	-61 479	-4 848 779	-4 998 437	-149 658	-3,09%	103,09%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-876 000	-9 767	-885 767	-877 655	8 112	0,92%	99,08%
PALVELUJEN OSTOT	-33 051 149	-2 410 200	-35 461 349	-35 081 190	380 159	1,07%	98,93%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 291 100	-9 000	-4 300 100	-4 484 864	-184 764	-4,3%	104,3%
AVUSTUKSET	-3 165 800	0	-3 165 800	-3 364 381	-198 581	-6,27%	106,27%
MUUT TOIMINTAKULUT	-7 044 750	-20 000	-7 064 750	-6 799 878	264 872	3,75%	96,25%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-76 333 199	-2 795 200	-79 128 399	-79 435 515	-307 116	-0,39%	100,39%
TOIMINTAKATE	-56 783 199	-1 695 200	-58 478 399	-58 540 251	-61 852	-0,11%	100,11%
VEROTULOT	29 924 000	0	29 924 000	31 282 212	1 358 212	4,54%	104,54%
VALTIONOSUDET	29 621 809	0	29 621 809	30 110 091	488 282	1,65%	101,65%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
KORKOTUOTOT	1 000	0	1 000	1 380	380	38,02%	138,02%
MUUT RAHOITUSTUOTOT	130 400	0	130 400	214 097	83 697	64,18%	164,18%
KORKOKULUT	-91 000	0	-91 000	-74 081	16 919	18,59%	81,41%
MUUT RAHOITUSKULUT	-14 000	0	-14 000	-5 843	8 157	58,27%	41,73%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	26 400	0	26 400	135 553	109 153	413,46%	513,46%
VUOSIKATE	2 789 010	-1 695 200	1 093 810	2 987 605	1 893 795	173,14%	273,14%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-2 854 100	0	-2 854 100	-3 051 762	-197 662	-6,93%	106,93%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-2 854 100	0	-2 854 100	-3 051 762	-197 662	-6,93%	106,93%
SATUNNAISET ERÄT							
SATUNNAISET TUOTOT	2 721 000	0	2 721 000	2 721 942	942	0,03%	100,03%
SATUNNAISET ERÄT YHTEENSÄ	2 721 000	0	2 721 000	2 721 942	942	0,03%	100,03%
TILIKAUDEN TULOS	2 655 910	-1 695 200	960 710	2 657 785	1 697 075	176,65%	276,65%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	2 655 910	-1 695 200	960 710	2 657 785	1 697 075	176,65%	276,65%

Tuloslaskelman toteutusvertailu sisältää sekä ulkoiset että sisäiset erät.

17 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

Investointeihin oli talousarviossa varattu 12 485 000 euroa. Lisämäärärahoja hyväksyttiin 145 000 euroa, jonka jälkeen talousarviomäärärahat olivat yhteensä 12 630 000 euroa.

Kiinteä omaisuus ja osakkeet

Maa-alueiden ja rakennusten myyntiin oli talousarviossa varattu 65 000 euroa ja myynneistä saatiin 82 400 euroa. Ostoihin oli varattu 50 000 euroa ja niiden toteuma oli n. 176 400 euroa. Osakkeiden ostoon oli varattu 250 000 euroa ja määrärahaa käytettiin yhteensä 0 euroa. Osakkeiden myyntiin talousarviossa oli varattu 4 250 000 euroa. Kaupunki myi tytäryhtiölleen Lamminiemen Hyvinvointikeskus Oy:lle Koy Someron Lamminiemen osakkeet 4,0 milj. eurolla. Satunnaisiin tuotoihin merkittiin 2,72 milj. euron myyntivoitto ja osakkeiden tasearvo tuloksi 1,28 milj. euroa.

Irtain omaisuus

Kone- ja kalustomäärärahoihin sekä atk-hankintoihin oli varattu kaikkiaan 505 000 euroa. Lisämäärärahaa hyväksyttiin yhteensä 35 000 perusopetuksen laitteiden ja kalusteiden hankintaan. Määrärahojen käyttö oli n. 109 000 euroa, joka koostui seuraavista hankinnoista: Asianhallintojärjestelmän (Kuntatoimisto) päivittäminen 15 000 euroa, lukion oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyvät hankinnat n. 26 100 euroa, perusopetuksen digitalisaatioon liittyvät hankinnat n. 44 700 euroa, omatoimikirjaston laite- ja kalustohankinnat n. 10 000 euroa ja perusopetuksen laitehankinnat Ukrainalaisille opiskelijoille n. 12 800 euroa.

Talonrakennus

Talousarviossa oli varattu 8 090 000 euroa talousrakennusinvestointeihin. Lisämäärärahaa myönnettiin kaupungintalon vesikaton uusimiseen, Hovimäen huoltorakennukseen ja Sairaalantien rivitalojen investointimenoihin. Määrärahojen käyttö oli n. 1 526 400 euroa, joista suurin oli Joensuun keittiön perusparannus n. 461 800 euroa. Kaupungintalon vesikaton uusimiseen käytettiin n. 33 000 euroa, terveyskeskuksen arkistojen siirtoon n. 10 100 euroa, omatoimikirjastoon n. 24 600 euroa, Jauhetalon LVS-tekniikkaan n. 31 600 euroa, Hovimäen huoltorakennukseen n. 177 200 euroa, Uimahalliin n. 67 900 euroa, palvelutalo Uuteen Tervaskantoon n. 278 900 euroa, Leivonpesän päiväkotiin n. 12 900 euroa, Sairaalantien rivitaloihin yht. n. 341 300 euroa, vuokra-asuntojen kunnostusinvestointeihin n. 17 000 euroa ja Pihlajakylän katokseen n. 36 800 euroa.

Julkisen käyttöomaisuuden rakentaminen

Talousarviossa oli varattu julkisen käyttöomaisuuden rakentamiseen 3 590 000 euroa. Lisämäärärahaa myönnettiin 14 000 euroa hulevesiverkoston rakentamiseen, 25 000 euroa Lasten liikuntapuiston rakentamiseen ja 114 000 euroa Uuden Tervaskannon kaukolämpö- ja vesitöihin. Suurin investointi oli hulevesiverkostoinvestointi, jonka toteuma oli n. 1 937 200 euroa.

Urheilukentän saneeraukseen käytettiin n. 285 750 euroa, kaavateiden kestopäällysteisiin käytettiin n. 97 700 euroa, katuvalistukseen n. 37 400 euroa, kaavateiden rakentamiseen n. 259 900 euroa, keskustaaajaman liikenneturvallisuuden parantamiseen n. 14 800 euroa, puistojen rakentamiseen n. 10 300 euroa, lasten liikennepuiston rakentamiseen n. 172 500 euroa ja Joensuun liikenneympyrän parantamiseen n. 23 100 euroa.

Tietokoneohjelmistot	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
101 Tietokoneohjelmistot								
9216 Lifecare 2021	-260 000	0	-260 000	0	260 000	100,0%	0,0%	-13 151
Menot	-260 000	0	-260 000	0	260 000	100,0%	0,0%	-13 151
Tulot	0	0	0	0	0			0
9220 OMNI360 Sosiaalipalveluiden	-34 000	0	-34 000	0	34 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-34 000	0	-34 000	0	34 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9233 Varhaiskasvatusjärjestelmän päivitys	-25 000	0	-25 000	0	25 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-25 000	0	-25 000	0	25 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9234 Kuntatoimisto, asianhallintajärj. päivitys	-15 000	0	-15 000	-15 000	0	0,0%	100,0%	0
Menot	-15 000	0	-15 000	-15 000	0	0,0%	100,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
101 Tietokoneohjelmistot yhteensä	-334 000	0	-334 000	-15 000	319 000	95,51%	4,49%	-28 866
Menot	-334 000	0	-334 000	-15 000	319 000	95,51%	4,49%	-28 866
Tulot	0	0	0	0	0			0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0			0
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0			0

Koneet ja kalusto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
116 Koneet ja kalusto								
9221 Oppivelvollisuuden laajentaminen lukio	-50 000	0	-50 000	-26 134	23 866	47,73%	52,27%	-26 014
Menot	-50 000	0	-50 000	-26 134	23 866	47,73%	52,27%	-26 014
Tulot	0	0	0	0	0			0
9228 Perusopetuksen digitalisaatio	-48 000	0	-48 000	-44 721	3 279	6,83%	93,17%	0
Menot	-48 000	0	-48 000	-44 721	3 279	6,83%	93,17%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9229 Omatoimikirjaston FRID-tunnisteet ja lukijoiden hankinta	-16 000	0	-16 000	0	16 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-16 000	0	-16 000	-10 034	5 966	37,29%	62,71%	0
Tulot	0	0	0	10 034	10 034			0
Rahoitusosuudet	0	0	0	10 034	10 034			0
9230 Starttipajan kaluston uusiminen	-25 000	0	-25 000	0	25 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-25 000	0	-25 000	0	25 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9231 Uimahallin henkilöstönostin	-11 000	0	-11 000	0	11 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-11 000	0	-11 000	0	11 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9232 Liikuntapalveluiden irtaimiston hankinta	-21 000	0	-21 000	0	21 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-21 000	0	-21 000	0	21 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9235 Peruopetus, laitteet, Ukraina	0	-15 000	-15 000	-12 829	2 171	14,47%	85,53%	0
Menot	0	-15 000	-15 000	-12 829	2 171	14,47%	85,53%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9236 Perusopetus, kalusteet, Ukraina	0	-20 000	-20 000	0	20 000	100,0%	0,0%	0
Menot	0	-20 000	-20 000	0	20 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
116 Koneet ja kalusto yhteensä	-171 000	-35 000	-206 000	-83 684	122 316	59,38%	40,62%	-75 013
Menot	-171 000	-35 000	-206 000	-93 717	112 283	54,51%	45,49%	-75 013
Tulot	0	0	0	10 034	10 034			0
Rahoitusosuudet	0	0	0	10 034	10 034			0
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0			0

Rakennukset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio-muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
111 Rakennukset								
9510 Kiinteistöjen muut korjaukset	-120 000	0	-120 000	0	120 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-120 000	0	-120 000	0	120 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9511 Urheilukentän huoltorakennus	-215 300	0	-215 300	0	215 300	100,0%	0,0%	-23 284
Menot	-290 000	0	-290 000	0	290 000	100,0%	0,0%	-23 284
Tulot	74 700	0	74 700	0	-74 700	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	74 700	0	74 700	0	-74 700	-100,0%	0,0%	0
9512 Urheilukentän katsomo	-36 800	0	-36 800	0	36 800	100,0%	0,0%	-6 842
Menot	-80 000	0	-80 000	0	80 000	100,0%	0,0%	-6 842
Tulot	43 200	0	43 200	0	-43 200	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	43 200	0	43 200	0	-43 200	-100,0%	0,0%	0
9515 Joensuun koulu (keittiön perusparannus)	-570 000	0	-570 000	-461 779	108 221	18,99%	81,01%	-7 016
Menot	-570 000	0	-570 000	-461 779	108 221	18,99%	81,01%	-7 016
Tulot	0	0	0	0	0			0
9516 Terveyskeskus	-30 000	0	-30 000	-10 059	19 941	66,47%	33,53%	0
Menot	-30 000	0	-30 000	-10 059	19 941	66,47%	33,53%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9517 Kaupungintalo, vesikatto, LVIS-tekn.	-150 000	115 000	-35 000	-33 031	1 969	5,63%	94,37%	-349 147
Menot	-150 000	115 000	-35 000	-33 031	1 969	5,63%	94,37%	-349 147
Tulot	0	0	0	0	0			0
9518 Kirjasto, omatoimikirjasto	-45 000	0	-45 000	-24 578	20 422	45,38%	54,62%	-111
Menot	-45 000	0	-45 000	-29 033	15 967	35,48%	64,52%	-111
Tulot	0	0	0	4 454	4 454			0
Rahoitusosuudet	0	0	0	4 454	4 454			0
9519 Jauhetalo, LVS-teknikka	-60 000	0	-60 000	-31 597	28 403	47,34%	52,66%	-16 333
Menot	-60 000	0	-60 000	-31 597	28 403	47,34%	52,66%	-16 333
Tulot	0	0	0	0	0			0
9522 Valkean saunarakennus	-10 000	0	-10 000	0	10 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-10 000	0	-10 000	0	10 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9523 Hovimäki, huoltorakennus	-80 000	-100 000	-180 000	-177 220	2 780	1,54%	98,46%	-300
Menot	-80 000	-100 000	-180 000	-177 220	2 780	1,54%	98,46%	-300
Tulot	0	0	0	0	0			0
9524 Aurinkovoima-/energia	-10 000	0	-10 000	0	10 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-10 000	0	-10 000	0	10 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9527 Uimahalli	-130 000	0	-130 000	-67 875	62 125	47,79%	52,21%	0
Menot	-130 000	0	-130 000	-96 915	33 085	25,45%	74,55%	0
Tulot	0	0	0	29 040	29 040			0
Rahoitusosuudet	0	0	0	29 040	29 040			0
9529 Palvelutalo Uusi Tervaskanto	-2 820 000	0	-2 820 000	-278 854	2 541 146	90,11%	9,89%	-45 652
Menot	-4 700 000	0	-4 700 000	-278 854	4 421 146	94,07%	5,93%	-45 652
Tulot	1 880 000	0	1 880 000	0	-1 880 000	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	1 880 000	0	1 880 000	0	-1 880 000	-100,0%	0,0%	0
9530 Leivonpesän päiväkot	-20 000	0	-20 000	-12 854	7 146	35,73%	64,27%	0
Menot	-20 000	0	-20 000	-12 854	7 146	35,73%	64,27%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9531 Opp.ympäristöselvitystyön muk. tilasuunn.	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9533 Kaupungintalo, aulatala, 1 ja 2 krs.	-385 000	0	-385 000	0	385 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-385 000	0	-385 000	0	385 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0

Rakennukset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
9534 Sairaalan rivitalo A-talo	-220 000	0	-220 000	-193 908	26 092	11,86%	88,14%	0
Menot	-220 000	0	-220 000	-193 908	26 092	11,86%	88,14%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9535 Sairaalan rivitalo B-talo	-90 000	0	-90 000	-82 392	7 608	8,45%	91,55%	0
Menot	-90 000	0	-90 000	-82 392	7 608	8,45%	91,55%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9536 Sairaalan rivitalot, huoltorak. vesikatto	-65 000	0	-65 000	-65 000	0	0,0%	100,0%	0
Menot	-65 000	0	-65 000	-65 000	0	0,0%	100,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9537 Sairaalan rivit. B,C, D, E	-240 000	39 000	-201 000	0	201 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-480 000	39 000	-441 000	0	441 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	240 000	0	240 000	0	-240 000	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	240 000	0	240 000	0	-240 000	-100,0%	0,0%	0
9539 Tekninen varikko, kulunvalvont	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9540 Vuokra-asunnot, kunnostukset	-60 000	0	-60 000	-16 997	43 003	71,67%	28,33%	0
Menot	-60 000	0	-60 000	-16 997	43 003	71,67%	28,33%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9543 Pihlajakylän katos	0	-39 000	-39 000	-36 781	2 219	5,69%	94,31%	0
Menot	0	-39 000	-39 000	-36 781	2 219	5,69%	94,31%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
111 Rakennukset yhteensä	-5 417 100	15 000	-5 402 100	-1 492 926	3 909 174	72,36%	27,64%	-579 065
Menot	-7 655 000	15 000	-7 640 000	-1 526 421	6 113 579	76,92%	19,98%	-579 065
Tulot	2 237 900	0	2 237 900	33 494	-2 204 406	-98,5%	1,5%	0
Rahoitusosuudet	2 237 900	0	2 237 900	33 494	-2 204 406	-98,5%	1,5%	0
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0			0

Kiinteät rakenteet ja laitteet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
113 Kiinteät rakent. ja lait.								
9505 Urheilukenttä (saneeraus)	-298 350	0	-298 350	-285 753	12 597	4,22%	95,78%	-7 700
Menot	-405 000	0	-405 000	-285 753	119 247	29,44%	70,56%	-7 700
Tulot	106 650	0	106 650	0	-106 650	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	106 650	0	106 650	0	-106 650	-100,0%	0,0%	0
9506 Urheilukenttä ja muut keskustan liikunta-alueet	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9700 Kaavateiden kestopäällystys	-90 000	0	-90 000	-97 719	-7 719	-8,58%	108,58%	-82 842
Menot	-90 000	0	-90 000	-97 719	-7 719	-8,58%	108,58%	-82 842
Tulot	0	0	0	0	0			0
9701 Kaavateiden rakentaminen	-250 000	0	-250 000	-259 860	-9 860	-3,94%	103,94%	-223 522
Menot	-250 000	0	-250 000	-259 860	-9 860	-3,94%	103,94%	-223 522
Tulot	0	0	0	0	0			0
9702 Katuvalaistus	-180 000	0	-180 000	-37 390	142 610	79,23%	20,77%	-86 993
Menot	-180 000	0	-180 000	-37 390	142 610	79,23%	20,77%	-86 993
Tulot	0	0	0	0	0			0
9703 Kevyenliikenteen väylät	-45 000	0	-45 000	0	45 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-45 000	0	-45 000	0	45 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9705 Keskustaajaman liikenneturvallisuuden parantaminen	-45 000	0	-45 000	-14 795	30 205	67,12%	32,88%	0
Menot	-45 000	0	-45 000	-14 795	30 205	67,12%	32,88%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0

Kiinteät rakenteet ja laitteet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
9706 Mäkelän alueen kunnallistek.	-247 500	0	-247 500	0	247 500	100,0%	0,0%	-8 599
Menot	-330 000	0	-330 000	0	330 000	100,0%	0,0%	-8 599
Tulot	82 500	0	82 500	0	-82 500	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	82 500	0	82 500	0	-82 500	-100,0%	0,0%	0
9707 Hulevesiverkosto	-2 044 000	14 000	-2 030 000	-1 937 249	92 751	4,57%	95,43%	-67 235
Menot	-2 165 000	14 000	-2 151 000	-1 937 249	213 751	9,94%	90,06%	-67 235
Tulot	121 000	0	121 000	0	-121 000	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	121 000	0	121 000	0	-121 000	-100,0%	0,0%	0
9708 Puistot ja yleiset alueet; kehittäminen	-15 000	0	-15 000	-10 298	4 702	31,35%	68,65%	0
Menot	-15 000	0	-15 000	-10 298	4 702	31,35%	68,65%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9711 Lasten liikuntapuisto	0	-25 000	-25 000	-124	24 876	99,5%	0,5%	0
Menot	-200 000	-25 000	-225 000	-172 452	52 548	23,35%	76,65%	0
Tulot	200 000	0	200 000	172 328	-27 672	-13,84%	86,16%	0
Rahoitusosuudet	200 000	0	200 000	172 328	-27 672	-13,84%	86,16%	0
9712 Skeittiparkki	-20 000	0	-20 000	-2 600	17 400	87,0%	13,0%	0
Menot	-40 000	0	-40 000	-2 600	37 400	93,5%	6,5%	0
Tulot	20 000	0	20 000	0	-20 000	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	20 000	0	20 000	0	-20 000	-100,0%	0,0%	0
9714 Keskustaajaman kehittäminen, silta	-35 000	0	-35 000	0	35 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-35 000	0	-35 000	0	35 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9717 Antintien alueen kunnallistekniikka	-22 500	0	-22 500	-1 906	20 594	91,53%	8,47%	0
Menot	-30 000	0	-30 000	-1 906	28 094	93,65%	6,35%	0
Tulot	7 500	0	7 500	0	-7 500	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	7 500	0	7 500	0	-7 500	-100,0%	0,0%	0
9720 Havuharjun alueen liikuntapaikat	-10 000	0	-10 000	0	10 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-10 000	0	-10 000	0	10 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9721 KT52 Joensuuntien liikenneympyrä	-50 000	0	-50 000	-23 067	26 933	53,87%	46,13%	0
Menot	-100 000	0	-100 000	-23 067	76 933	76,93%	23,07%	0
Tulot	50 000	0	50 000	0	-50 000	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	50 000	0	50 000	0	-50 000	-100,0%	0,0%	0
9723 Uimapaikka (Elonpelto)	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9724 Venelaiturien lisääminen	-25 000	0	-25 000	0	25 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-25 000	0	-25 000	0	25 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9727 Uusi Tervask., kaukol.- ja ves	0	-114 000	-114 000	-114 212	-212	-0,19%	100,19%	0
Menot	0	-114 000	-114 000	-114 212	-212	-0,19%	100,19%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
113 Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä	-3 437 350	-125 000	-3 562 350	-2 784 974	777 376	21,82%	78,18%	-619 339
Menot	-4 025 000	-125 000	-4 150 000	-2 957 302	1 192 698	28,55%	71,26%	-619 339
Tulot	587 650	0	587 650	172 328	-415 322	-70,68%	29,32%	0
Rahoitusosuudet	587 650	0	587 650	172 328	-415 322	-70,68%	29,32%	0
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0			0

Maa- ja vesialueet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
110 Maa- ja vesialueet								
9000 Maa-alueet	15 000	0	15 000	-93 956	-108 956	-726,37%	-626,37%	-18 724
Menot	-50 000	0	-50 000	-176 356	-126 356	-252,71%	352,71%	-24 802
Tulot	65 000	0	65 000	82 400	17 400	26,77%	126,77%	6 077
Pysyvien vastaavien myynnit	65 000	0	65 000	82 400	17 400	26,77%	126,77%	6 077
110 Maa- ja vesialueet yhteensä	15 000	0	15 000	-93 956	-108 956	-726,37%	-626,37%	-18 724
Menot	-50 000	0	-50 000	-176 356	-126 356	-252,71%	352,71%	-24 802
Tulot	65 000	0	65 000	82 400	17 400	26,77%	126,77%	6 077
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0			0
Pysyvien vastaavien myynnit	65 000	0	65 000	82 400	17 400	26,77%	126,77%	6 077

Osakkeet ja osuudet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
120 Osakkeet ja osuudet								
9100 Osakkeet	1 279 000	0	1 279 000	1 280 581	1 581	0,12%	100,12%	-37 158
Menot	-250 000	0	-250 000	0	250 000	100,0%	0,0%	-45 900
Tulot	1 529 000	0	1 529 000	1 280 581	-248 419	-16,25%	83,75%	8 742
Pysyvien vastaavien myynnit	1 529 000	0	1 529 000	1 280 581	-248 419	-16,25%	83,75%	8 742
120 Osakkeet ja osuudet yhteensä	1 279 000	0	1 279 000	1 280 581	1 581	0,12%	100,12%	-37 158
Menot	-250 000	0	-250 000	0	250 000	100,0%	0,0%	-45 900
Tulot	1 529 000	0	1 529 000	1 280 581	-248 419	-16,25%	83,75%	8 742
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0			0
Pysyvien vastaavien myynnit	1 529 000	0	1 529 000	1 280 581	-248 419	-16,25%	83,75%	8 742

Investoinnit yhteensä	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2022	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
Raportti yhteensä	-8 065 450	-145 000	-8 210 450	-3 189 959	5 020 491	61,15%	38,85%	-1 358 165
Menot	-12 485 000	-145 000	-12 630 000	-4 768 796	7 861 204	60,63%	37,76%	-1 372 984
Tulot	4 419 550	0	4 419 550	1 578 837	-2 840 713	-64,28%	35,72%	14 819
Rahoitusosuudet	2 825 550	0	2 825 550	215 856	-2 609 694	-92,36%	7,64%	0
Pysyvien vastaavien myynnit	1 594 000	0	1 594 000	1 362 981	-231 019	-14,49%	85,51%	14 819

18 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan, miten kunnan menot on rahoitettu. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan.

Rahoitusosa sisältää sellaisia eriä, joiden toteutumisen seuranta tapahtuu talousarvion tuloslaskelma- ja investointiosassa sekä sellaisia eriä, joiden toteutumista seurataan rahoitusosassa. Näitä viimeksi mainittuja eriä ovat mm. antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset, lainojen lisäykset ja vähennykset sekä oman pääoman muutokset.

Rahoituslaskelman ensimmäinen luku on tuloslaskelmasta siirtyvä vuosikate noin 3 milj. euroa. Tulorahoituksen korjauserät sisältävät maa-alueiden ja osakkeiden luovutusvoitot ja –tappiot myyntivoittoja sekä kaluston myyntivoittoja yhteensä noin 2,7 milj. euroa.

Investointeihin oli varattu noin 12,5 milj. euroa. Investointien käyttö oli noin 4,8 milj. euroa. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot ovat maa-alueiden ja osakkeiden myyntituloja oli noin 4,1 milj. euroa.

Antolainojen lisäyksiä ei vuoden aikana kirjattu. Vähennyksiin on kirjattu Ktö Oy Jukolantien antolainan lyhennykset 5 496 euroa, Jäähallin lyhennys 10 000 euroa ja Someron Vanhaintuki ry:n lyhennys 5 000 euroa.

Vuoden 2022 aikana ei nostettu pitkäaikaista lainaa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin n. 2,3 milj. euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirran ja rahoituksen rahavirran yhdistäminen osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilivuoden aikana.

Kassavarat kasvoivat vuoden aikana noin 0,6 milj. euroa. Kassavaroja oli vuoden lopussa yhteensä noin 6,5 milj. euroa.

18.1 Yhteenveto määrärahojen toteutumisesta

	Määrärahat (1000 €)					Tuloarviot (1000 €)				
	Alkup. talous-arvio	TA:n muutokset	TA muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. talous-arvio	TA:n muut.	TA muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Keskusvaalilautakunta	25	0	25	20	5	0	0	0	19	19
Vaalit	25	0	25	20	5	0	0	0	19	19
Tarkastuslautakunta	22	0	22	20	2	0	0	0	0	0
Tilintarkastus	22	0	22	20	2	0	0	0	0	0
Kaupunginhallitus	2 255	0	2 254	2 197	58	357	0	357	285	-72
Hallinto	1 554	0	1 554	1 548	6	19	0	19	27	8
Elinvoimapaalvelut	376	0	376	372	4	1	0	1	3	2
Maaseutupalvelut	249	0	249	236	13	110	0	110	121	11
Maa- ja metsätilat	76	0	76	41	35	227	0	227	134	-93
Perusturvalautakunta	38 473	2 221	40 695	41 954	-1 259	5 212	1 100	6 313	6 476	163
Hallinto ja huolto	614	40	654	650	4	175	40	215	118	-97
Ympäristöterveydenhuolto	387	0	387	383	4	0	0	1	1	0
Kansanterveysyö	4 718	680	5 398	6 108	-710	651	700	1 351	1 605	254
Erikoissairaanhoido	13 097	-700	12 397	11 688	709	0	0	0	0	0
Sosiaalityö	3 572	-200	3 373	3 310	63	390	0	390	399	9
Vanhustyö	11 427	1 761	13 188	14 230	-1 042	3 566	260	3 826	3 835	9
Vammaispalv. ja kehitysvammatyö	3 621	640	4 261	4 618	-357	180	100	280	259	-21
Työllisyyspalvelut	1 037		1 037	967	70	250	0	250	259	9
Sivistyslautakunta	14 367	375	14 742	14 387	355	1 856	0	1 856	1 886	30
Sivistystoimen hallinto	361	0	361	340	21	2	0	2	2	0
Peruskoulutus	6 776	185	6 961	7 068	-107	811	0	811	905	94
Toisen asteen koulutus	971	0	971	954	17	25	0	25	32	7
Vapaa sivistystyö	438	0	438	412	26	110	0	110	94	-16
Kirjastopalvelut	488	0	488	512	-24	13	0	13	10	-3
Vapaa-aikapalvelut	945	10	955	948	7	496	0	496	426	-70
Varhaiskasvatus	4 388	180	4 568	4 153	415	399	0	399	417	18
Tekninen lautakunta	9 959	199	10 158	9 512	645	1 647	0	1 647	1 422	-225
Tekninen hallinto	1 865	149	2 014	1 637	377	5	0	5	149	144
Tilahallinto	6 710	50	6 760	6 451	309	1 468	0	1 468	1 097	-371
Liikennealueet ja yleiset alueet	678	0	678	696	-18	7	0	7	7	0
Vesihuolto	48	0	48	20	28	167	0	167	165	-2
Suojelutoimi	658	0	658	708	-51	0	0	0	4	4

	Määrärahat (1000 €)					Tuloarviot (1000 €)				
	Alkup. talous-arvio	TA:n muu- tokset	TA muut. jälkeen	Toteu- tuma	Poikke- ama	Alkup. talous- arvio	TA:n muut.	TA muut. jälkeen	Toteu- tuma	Poikke- ama
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Ympäristölautakunta	817	0	817	611	207	60	0	60	75	15
Tietoimi	236	0	236	201	35	0	0	0	0	0
Rakennusvalvonta	75	0	75	62	13	49	0	49	44	-5
Ympäristönsuojelu	122	0	122	84	38	4	0	4	20	16
Yhdyskuntasuunnittelu	258	0	258	149	109	7	0	7	11	4
Ympäristötoimen hallinto	126	0	126	114	12	0	0	0	0	0
KÄYTTÖTALOUSOSA YHT.	65 914	2 795	68 709	68 703	6	9 131	1 100	10 231	10 163	68
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot						29 621	0	29 621	30 110	-489
Valtionosuudet						29 622	0	29 622	30 110	-488
Korkotulot	0	0	0	0	0	1		1	1	0
Muut rahoitustulot						130	0	130	214	-84
Korkomenot	91	0	91	74	17					
Muut rahoitusmenot	14	0	14	6	8					
TULOSLASKELMAOSA YHT.	105	0	105	80	25	59 374	0	59 374	60 435	-1 061

	Määrärahat (1000 €)					Tuloarviot (1000 €)				
	Alkup. talous-arvio	TA:n muut.	TA muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. talous-arvio	TA:n muut.	TA muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
INVESTOINTIOSA										
Kaupunginhallitus	300	0	300	176	124	4 315	0	4 315	4 092	-223
Kiinteä omaisuus (maa-alueet)	50	0	50	176	-126	65	0	65	92	27
Kiinteä omaisuus (rakennukset)	0		0	0	0	0		0	0	0
Osakkeet	250	0	250	0	250	4 250		4 250	4 000	-250
Tietokoneohjelmistot	334	0	334	15	319	0	0	0	0	0
Lifecare 2021	260		260	0	260					
OMNI360 sos.pal.asiakastietojärj.	34		34	0	34					
VESA, varhaiskasv. Järj. päiv.	25		25	0	25					
Kuntatoimisto, asianhall.päiv.	15		15	15	0					
Tekninen lautakunta	11 680	110	11 790	4 485	7 305	2 827	0	2 827	205	-2 614
Talonrakennus:	8 090	-15	8 075	1 813	6 262	2 345	0	2 345	33	-2 312
Joensuun koulu(keittiön parannus)	570	0	570	462	108					
Terveyskeskus	30	0	30	10	20					
Aurinkovoima/-energia	10	0	10	0	10					
Kirjasto	45		45	29	16	0	0	0	4	4
Kaupungint. Vesikatto	150	-115	35	33	2					
Jauhetalo	60		60	32	28					
Hovimäki, huoltorakennus	80	100	180	177	3					
Urheilukentän huoltorakennus	290		290	0	290	75	0	75	0	-75
Urheilukentän katsomo	80	0	80	0	80	43	0	43	0	-43
Sairaalant. Rivitalo A-talo	220	0	220	194	26					
Sairaalant. Rivitalo B-talo	90	0	90	82	8					
Sairaalant.riv.huoltorak.	65	0	65	65	0					
Sairaalant. Rivit. B,C, D, E	480	-39	441	0	441	240	0	240	0	-240
Oppimisymp. selvitystyö	30	0	30	0	30					
Kaupungint./aula.1 ja 2 kerros.	385	0	385	0	385					
Valkeen saunarakennus	10	0	10	0	10					
Uimahalli (liuk.por.)	130	0	130	97	33	0	0	0	29	29
Leivonpesän päiväkot	20	0	20	13	7					
Tekninen varikko, kulunvalvonta	30	0	30	0	30					
Vuokra-asunnot, kunnostukset	60	0	60	17	43					
Pihlajakylän katos	0	39	39	37	2					
Kiint. muut korjaukset	120	0	120	0	120					
Urheilukenttä	405	0	405	286	119	107	0	107	0	-107
Urheilukentän muut liikuntake.	30	0	30	0	30					
Uusi palvelutalo	4 700	0	4 700	279	4 421	1 880	0	1 880	0	-1 880

	Määrärahat (1000 €)					Tuloarviot (1000 €)				
	Alkup. talous-arvio	TA:n muut.	TA muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. talous-arvio	TA:n muut.	TA muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
INVESTOINTIOSA										
<i>Julkinen käyttöomaisuus</i>	3 590	125	3 715	2 672	1 043	482	0	482	172	-302
Kaavateiden kestopäällystys	90	0	90	98	-8					
Kaavateiden rakentaminen	250	0	250	260	-10					
Kevyenliikenteen väylät	45	0	45	0	45					0
Keskustaajaman liikenneturv. parant.	45	0	45	15	30					
Keskustaajaman kehittäminen	35		35	0	35					
Kt52 Joensuunt. Liikenneympyrä	100	0	100	23	77	50	0	50	0	-50
Katuvalaistus	180	0	180	37	143					
Uimapaikka (Elonpelto)	30	0	30	0	30					
Venelaiturien lisääm.	25	0	25	0	25					
Puistojen rakentaminen	15	0	15	10	5					
Skeittiparkki	40	0	40	3	37	20	0	20	0	-20
Lasten liikuntapuisto	200	25	225	173	52	200	0	200	172	-28
Mäkelän alueen kunnallistekniikka	330	0	330	0	330	83	0	83	0	-83
Havuharjun al. liikunt. paik.	10	0	10	0	10					
Hulevesiverkosto	2 165	-14	2 151	1 937	214	121	0	121	0	-121
Antintien alueen kunnallistek.	30	0	30	2	28	8	0	8	0	-8
Uusi Tervask., kaukol. -ja vesi.	0	114	114	114	0					
<i>Koneet ja kalusto</i>	171	35	206	94	112	0	0	0	10	10
Digilisaatio perusopetus	48	0	48	45	3					
Oppivelvollis. laaj. lukio	50	0	50	26	24	0	0	0	0	0
Omatoimikirjasto	16	0	16	10	6	0	0	0	10	10
Kaluston uusim./Starttipaja	25	0	25	0	25					
Henkilönostin/uimahalli	11	0	11	0	11					
Irtaim. Hankinta/liikuntapalvelut	21	0	21	0	21					
Perusopetus, laitteet Ukraina	0	15	15	13	2					
Perusopetus, kalusteet, Ukraina	0	20	20	0	20					
INVESTOINTIOSA YHT.	12 485	145	12 630	4 770	7 860	7 142	0	7 142	4 307	-2 827
RAHOITUSOSA										
Satunnaiset kulut	0		0	0	0	2 721		2 721	2 722	1
Tulorahoituksen korj.erät	2 721		2 721	2 728	-7					
Antolainasaam. lisäykset	0		0	0	0					
Antolainasaam. vähenn.						16		16	21	5
Pitkäaik. lainojen väh.	2 318		2 318	2 318	0					
Pitkäaik. lainojen lisäys						5 000		5 000	0	5 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	130	0	130	0	130			0	0	0
Oman pääoman muutokset	0		0	0	0	0		0	0	0
Muut maksuvaliuden muutokset	0		0	0	0	0		0	396	396
RAHOITUSOSA YHT.	5 169	0	5 169	5 046	123	7 737	0	7 737	3 139	5 402
YHTEENSÄ	83 673	2 940	86 613	78 599	8 014	83 384	1 100	84 484	78 044	1 582

19 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TULOSLASKELMA 1-12/2022 Ulkoiset erät

1-12 / 2022

1-12 / 2021

TOIMINTATUOTOT

MYYNTITUOTOT	3 225 800,78		2 939 975,91	
MAKSUTUOTOT	3 737 991,22		3 950 403,22	
TUET JA AVUSTUKSET	1 534 671,99		1 797 350,96	
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 664 041,49	10 162 505,48	2 133 067,43	10 820 797,52

TOIMINTAKULUT

HENKILÖSTÖKULUT				
PALKAT JA PALKKIOT	-23 829 109,34		-21 965 607,51	
HENKILÖSIVUKULUT				
ELÄKEKULUT	-4 998 436,93		-4 725 676,73	
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-877 655,34		-669 764,40	
PALVELUJEN OSTOT	-30 163 825,72		-28 388 548,68	
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 473 536,54		-4 411 911,97	
AVUSTUKSET	-3 364 247,03		-3 287 050,56	
MUUT TOIMINTAKULUT	-995 945,23	-68 702 756,13	-1 179 880,21	-64 628 440,06

TOIMINTAKATE

-58 540 250,65

-53 807 642,54

VEROTULOT		31 282 211,55		30 311 197,64
VALTIONOSUUDET		30 110 091,00		27 766 685,00

RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

KORKOTUOTOT	1 380,19		1 463,76	
MUUT RAHOITUSTUOTOT	214 096,97		99 790,49	
KORKOKULUT	-74 081,30		-66 485,82	
MUUT RAHOITUSKULUT	-5 842,61	135 553,25	-17 102,47	17 665,96

VUOSIKATE

2 987 605,15

4 287 906,06

POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT		-3 051 762,11		-3 038 517,09
SATUNNAISET ERÄT				
SATUNNAISET TUOTOT		2 721 941,64		0,00

TILIKAUDEN TULOS

2 657 784,68

1 249 388,97

TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ

2 657 784,68

1 249 388,97

RAHOITUSLASKELMA 1-12/2022
2022
2021
TOIMINNAN RAHAVIRTA

VUOSIKATE	2 987 605,15		4 287 906,06	
SATUNNAISET ERÄT	2 721 941,64		0,00	
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-2 728 027,80	2 981 518,99	-27 915,00	4 259 991,06

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA

INVESTOINTIMENOT	-4 768 796,03		-1 372 984,26	
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	215 856,00		0,00	
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUS-TULOT	4 091 008,88	-461 931,15	42 733,84	-1 330 250,42

TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA
2 519 587,84
2 929 740,64
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA

ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	20 496,00	20 496,00	15 496,00	15 496,00
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-2 317 915,73	-2 317 915,73	-2 316 708,35	-2 316 708,35
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄMIEN MUUTOKSET	-428 690,24		-102 067,37	
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	948,40		212,63	
SAAMISTEN MUUTOS	-463 090,00		-268 726,55	
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	1 286 530,59	395 698,75	790 116,43	419 535,14

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA
-1 901 720,98
-1 881 677,21
RAHAVAROJEN MUUTOS
617 866,86
1 048 063,43

RAHAVARAT	31. 12.	6 530 726,54		5 912 859,68	
	1. 1.	5 912 859,68	617 866,86	4 864 796,25	1 048 063,43

TASE

VASTAAVAA	12/2022	12/2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	85 733,39	192 040,17
AINEETTOMAT OIKEUDET	85 733,39	192 040,17
AINEELLISET HYÖDYKKEET	60 062 444,76	58 537 359,96
MAA- JA VESIALUEET	6 663 481,20	6 569 525,14
RAKENNUKSET	44 910 407,70	45 170 366,13
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	5 365 134,57	5 700 744,36
KONEET JA KALUSTO	215 319,68	335 634,73
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	69 705,56	69 705,56
ENNAKKOMAKS JA KESKENER HANKIN.	2 838 396,05	691 384,04
SIJOITUKSET	14 084 619,45	15 385 696,63
OSAKKEET JA OSUUDET	13 185 907,87	14 466 489,05
MUUT LAINASAAMISET	744 011,27	764 507,27
MUUT SAAMISET	154 700,31	154 700,31
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	74 232 797,60	74 115 096,76
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
LAHJOITUSRAHASTOJEN VARAT	498 106,38	494 265,88
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	498 106,38	494 265,88
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS	8 620,77	9 569,17
AINEET JA TARVIKKEET	8 620,77	9 569,17
SAAMISET	4 047 681,89	3 584 591,89
PITKÄAIKAISET SAAMISET	1 046 284,00	1 046 284,00
MUUT SAAMISET	1 046 284,00	1 046 284,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET	3 001 397,89	2 538 307,89
MYYNTISAAMISET	1 488 406,88	1 590 087,89
MUUT SAAMISET	667 121,59	583 758,41
SIIRTOSAAMISET	845 869,42	364 461,59
RAHAT JA PANKKISAAMISET	6 530 726,54	5 912 859,68
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	10 587 029,20	9 507 020,74
VASTAAVAA YHTEENSÄ	85 317 933,18	84 116 383,38

TASE

VASTATTAVAA	12/2022	12/2021
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	27 946 987,54	27 946 987,54
EDELL TILIKAUS YLI-/ALIJÄÄMÄ	31 764 186,10	30 514 797,13
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 657 784,68	1 249 388,97
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	62 368 958,32	59 711 173,64
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	0,00	104 799,37
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	1 097 814,59	1 342 913,79
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	0,00	74 951,17
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	1 097 814,59	1 522 664,33
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	10 794 083,96	12 945 944,41
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSL	10 673 636,62	12 797 393,90
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	120 447,34	148 550,51
LYHYTAIKAINEN	11 057 076,31	9 936 601,00
LAINAT RAH.-JA VAKUUT.LAITOKS.	2 123 757,28	2 290 430,28
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	28 103,20	27 485,48
SAADUT ENNAKOT	448 743,00	403 809,64
LYHYTAIKAISET OSTOVELAT	2 954 925,36	2 744 071,77
MUUT VELAT	507 472,88	480 820,13
SIIRTOVELAT	4 994 074,59	3 989 983,70
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	21 851 160,27	22 882 545,41
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	85 317 933,18	84 116 383,38

KONSERNITULOSLASKELMA (ULKOISET)

KONSERNITULOSLASKELMA (ulkoiset)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Toimintatuotot	35 968 658,53	36 918 030,43
Toimintakulut	-94 473 576,51	-90 048 988,76
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-14 418,92	30 260,89
TOIMINTAKATE	-58 519 336,90	-53 100 697,44
Verotulot	31 208 404,36	30 246 758,33
Valtionosuudet	32 393 727,45	29 980 998,96
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	6 891,21	42 421,61
Muut rahoitustuotot	443 206,57	73 781,79
Korkokulut	-268 396,26	-177 457,49
Muut rahoituskulut	-56 214,33	-24 424,69
VUOSIKATE	5 208 282,10	7 041 381,07
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 426 719,55	-5 266 200,76
Omistuksen eliminointierot	-80 000,00	
Arvonalentumiset	-2 408,62	
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	-300 846,07	1 775 180,31
Tilinpäätössiirrot		
Tilikauden verot	-52 576,52	10 434,17
Laskennalliset verot	-37 750,42	-14 347,34
Vähemmistöosuudet	-4 348,13	-294,51
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-395 521,14	1 770 972,63

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA (ULKOISET)

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA (ulkoiset)	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	5 208 282,10	7 041 381,07
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-52 576,52	23 465,37
Tulorahoituksen korjauserät	173,84	-7 445,05
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-11 691 247,14	-2 484 514,88
Rahoitusosuudet investointimenoihin	347 332,79	42 806,01
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	270 596,80	58 250,12
Toiminnan ja investointien rahavirta	-5 917 438,13	4 673 942,64
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset	20 496,00	10 000,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 868 000,00	460 574,48
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 028 427,94	-3 788 609,60
Lyhytaikaisten lainojen muutos	706 033,06	-201 667,72
Oman pääoman muutokset	-67 339,42	-48,34
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-427 241,37	-125 576,92
Vaihto-omaisuuden muutos	-12 358,62	137 960,86
Saamisten muutokset	-106 311,78	-689 446,01
Korottomien velkojen muutokset	1 566 628,43	1 197 433,38
Rahoituksen rahavirta	9 519 478,36	-2 999 379,87
Rahavarojen muutos	3 602 040,23	1 674 562,77
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	15 887 402,51	12 292 926,70
Rahavarat 01.01.	-12 285 362,28	-10 618 363,93
	3 602 040,23	1 674 562,77

KONSERNITASE	31.12.2022	31.12.2021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	95 323 548,15	89 905 419,95
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>	224 551,66	352 222,70
Aineettomat oikeudet	199 914,38	322 118,38
Muut pitkävaikutteiset menot	24 637,28	30 104,32
Ennakkomaksut	0,00	0,00
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>	92 320 466,62	86 727 331,58
Maa- ja vesialueet	7 411 654,18	7 326 571,14
Rakennukset	65 046 393,57	62 744 321,38
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 033 110,38	9 954 392,81
Koneet ja kalusto	5 263 889,49	5 273 379,61
Muut aineelliset hyödykkeet	143 574,13	140 442,63
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	4 421 844,87	1 288 224,01
<i>Sijoitukset</i>	2 778 529,87	2 825 865,67
Osakkuusyhteisöosuudet	242 738,63	276 355,27
Muut osakkeet ja osuudet	1 827 158,02	1 825 877,18
Muut lainasaamiset	672 371,83	687 371,83
Muut saamiset	36 261,39	36 261,39
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	839 256,71	755 171,80
Valtion toimeksiannot	88 689,90	104 401,55
Lahjoitusrahastojen varat	528 702,07	525 489,31
Muut toimeksiantojen varat	221 864,74	125 280,94
VAIHTUVAT VASTAAVAT	23 642 796,69	19 710 549,70
<i>Vaihto-omaisuus</i>	656 770,39	619 342,71
Aineet ja tarvikkeet	502 735,25	479 315,93
Keskeneräiset tuotteet	21 935,83	11 411,69
Muu vaihto-omaisuus	132 099,31	128 615,09
Ennakkomaksut	0,00	0,00
<i>Saamiset</i>	7 098 623,81	6 798 280,29
<i>Pitkäaikaiset saamiset</i>	593 213,00	3 692,13
Myyntisaamiset	592 882,62	2 522,56
Lainasaamiset	0,00	739,20
Muut saamiset	330,38	430,37
Siirtosaamiset	0,00	0,00
<i>Lyhytaikaiset saamiset</i>	6 505 410,81	6 794 588,16
Myyntisaamiset	2 681 340,86	3 057 924,20
Lainasaamiset	1 501 528,17	1 378 620,26
Laskennalliset verosaamiset	0,00	32 231,25
Muut saamiset	1 178 069,19	1 038 382,69
Siirtosaamiset	1 144 472,59	1 287 429,76
<i>Rahoitusarvopaperit</i>	824 044,46	1 168 435,23
Osakkeet ja osuudet	824 044,46	1 168 435,23
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	0,00	0,00
<i>Rahat ja pankkisaamiset</i>	15 063 358,03	11 124 491,47
VASTAAVAA YHTEENSÄ	119 805 601,55	110 371 141,45

KONSERNITASE VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
OMA PÄÄOMA	69 225 932,22	69 671 680,74
Peruspääoma	27 946 987,53	27 946 987,53
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	8 775,03	925,03
Arvonkorotusrahasto	52 449,64	52 449,64
Muut omat rahastot	3 083 192,42	3 106 536,07
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	38 530 048,74	36 793 809,84
Tilikauden yli-/alijäämä	-395 521,14	1 770 972,63
VÄHEMMISTÖOSUUDET	124 599,84	114 082,81
PAKOLLISET VARAUKSET	799 926,53	816 736,51
Eläkevaraukset	2 569,60	2 516,80
Muut pakolliset varaukset	797 356,93	814 219,71
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 445 653,19	1 788 809,65
Valtion toimeksiannot	89 219,63	209 880,85
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 132 126,91	1 376 437,33
Muut toimeksiantojen pääomat	224 306,65	202 491,47
VIERAS PÄÄOMA	48 209 489,77	37 979 831,74
Pitkäaikainen	29 109 503,70	21 236 235,29
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	27 112 761,51	19 290 440,91
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	27 062 143,74	19 217 215,97
Lainat julkisyhteisöiltä	48 807,90	71 415,07
Lainat muilta luotonantajilta	1 809,87	1 809,87
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 996 742,19	1 945 794,38
Saadut ennakot	9 202,65	36 423,33
Muut velat	1 987 539,54	1 909 371,05
Lyhytaikainen	19 099 986,07	16 743 596,45
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	4 346 762,97	3 729 668,28
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 318 659,77	3 702 182,80
Lainat julkisyhteisöiltä	28 103,20	27 485,48
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	14 753 223,10	13 013 928,17
Saadut ennakot	546 000,56	492 890,94
Ostovelat	4 607 480,61	4 141 298,77
Muut velat	1 240 155,89	1 046 598,98
Siirtovelat	8 228 734,47	7 216 128,47
Laskennalliset verovelat	130 851,57	117 011,01
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	119 805 601,55	110 371 141,45

20 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

20.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetiedot on numeroitu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista antaman yleisohjeen mukaisesti. Mikäli yleisohjeen mukaiseen liitetietoon ei tule mitään tietoja ei kyseistä liitetietoa esitetä. Kaupungilla ei ole ilmoitettavaa seuraavien liitetietojen osalta: 2, 3, 10, 16, 17, 26, 28, 31, 35, 36, 37, 46.

1) Arvostus- ja jaksotuseriaatteet sekä menetelmät

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle. Vuodenvaihteessa maksumatta olleet erilliskorvaukset on jaksotettu henkilötasolla Varsinais-Suomen hyvinvointialueelta saatujen tietojen mukaan. Sekä SOTE-sopimuksen arvioidut kertapalkkiomenot on kirjattu vuodelle 2022. Kertapalkkio maksetaan koronapotilaiden hoitoon osallistuneelle henkilöstölle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa *Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet*.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Kaupunginviraston toimistotarvikevarasto on merkitty taseeseen hankintahinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi

4) Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden satunnaisten tuottojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon, että kaupunki on vuonna 2022 myynyt tytäryhtiölleen Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:lle Koy Some-ron Lamminniemen osakkeet 4,0 milj. eurolla. Satunnaisiin tuottoihin merkittiin 2,72 milj. euron myyntivoitto (osakkeiden tasearvo oli 1,28 milj. euroa.)

Vertailukelpoisuuteen vaikuttaa myös Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin palauttama ylijäämä 102 455 € peruspääomaosuusien suhteessa jäsenkunnalleen. Ylijäämän palautus kirjattiin muihin rahoitustuottoihin.

Lisäksi Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin suorittama peruspääoman korko 41 103 € vuodelta 2022 merkittiin muihin rahoitustuottoihin.

Jäsenkuntien katettavaksi muodostui kumulatiivinen alijäämä ennen kuntayhtymän siirtymistä hyvinvointialueelle, jaettuna jäsenkunnille peruspääomaosuusien suhteessa. Kaupungin katettavaksi muodostunut 34 603 € alijäämää lakkauttamishetkellä merkittiin avustuksiin.

Vuonna 2022 kaupunki sai Sosiaali- ja terveysministeriön myöntämän valtionavustuksen 631 038 € covid-19-epidemiasta aiheutuneisiin sosiaali- ja terveydenhuollon lisäkustannuksiin. Edellisenä vuonna valtionavustus oli 1 145 185 €, josta 18 228 € on kirjattu tuloksi vuodelle 2022.

5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Vuoden 2021 työtaturmavakuutusmaksun tasoitusmaksu 91 329 euroa on kirjattu vuoden 2022 tilinpäätöstietoihin. Vastaavasti vuoden 2022 työtaturmavakuutusmaksun tasoitusmaksu 129 810 euroa kirjataan vuoden 2023 tietoihin.

20.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä lukuun ottamatta osakkuusyhteisöä Someron Jäähalli Oy:tä. Kunnan omistusosuus on 30,0 %, joten sitä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätöksessä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa ja vähemmistöosuuksien erottamisessa.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Poistojen oikaisua ei ole enää tehty, kun tytäryhtiöt kirjaavat omassa kirjanpidossaan hyödykkeen hankintamenon vaikutusaikanaan poistoina kuluksi.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Kaupunki on vuonna 2022 myynyt tytäryhtiölleen Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:lle Koy Someron Lamminniemen osakkeet 4,0 milj. eurolla.

Kaupungin tytäryhtiö As Oy Someron Törmän osakekanta myytiin 4.2.2022 (As Oy Someron Törmän osakkeiden tasearvo kaupungin kirjanpidossa oli 2 522,82 €). Luovutustappiota kertyi 2 521,82 €. As Oy Someron Törmä jätettiin yhdistelemättä kuntakonsernissa. Kuntakonsernissa epäolennaisen tytäryhtiön myynnin voidaan olettaa tapahtuneen tilikauden alussa, jolloin tytäryhtiön tulos jätetään myyntitilikaudella yhdistelemättä.

Tästä johtuen konsernin rahoituslaskelman rahavarat 1.1.2022 erottaa 7 564,42 euroa.

20.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot tehtävälueittain:

	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Yleishallinto	444 257	488 952	303 670	351 932
Sosiaali- ja terveystuotot	27 574 571	28 539 331	6 475 270	7 014 511
Opetus- ja kulttuurituotot	2 512 650	2 244 297	1 885 529	1 682 306
Yhdyskuntatuotot	2 562 230	2 437 393	75 339	70 324
Muut palvelut *	2 874 951	3 208 055	1 422 697	1 701 725
*) josta tilojen ym. vuokratuotot			846 409	1 184 013
Toimintatuotot yhteensä	35 968 659	36 918 028	10 162 505	10 820 798

7) Verotulojen erittely

	2022	2021
Kunnan tulovero	26 961 579	26 253 615
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 350 320	2 215 536
Kiinteistövero	1 970 313	1 842 047
Verotulot yhteensä	31 282 212	30 311 198

8) Valtionosuuksien erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	17 275 066	16 131 966	17 275 066	16 131 966
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	6 827 630	6 682 553	6 827 630	6 682 553
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet.	84 654	-197 227	84 654	-197 227
Yksikköhintarahaus	2 283 636	2 214 314		
Verotulojen maks. lykkäysten kompensatio				
Verotulomenetysten korvaus	5 922 741	5 149 393	5 922 741	5 149 393
Valtionosuudet yhteensä	32 393 727	29 980 999	30 110 091	27 766 685

9) Palvelujen ostojen erittely

	2022	2021
Asiakaspalvelujen ostot	21 140 527	21 363 670
Muiden palvelujen ostot	9 023 299	7 024 879
Palvelujen ostot yhteensä	30 163 826	28 388 549

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Käyttöomaisuuslaji	Poisto- menetelmä	Poistoaika (vuotta)
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	Tasapoisto	3
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5
Liikearvo	Tasapoisto	5
Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	3
Muut	Tasapoisto	3
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	40
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	30
Talousrakennukset	Tasapoisto	20
Vapaa-ajanrakennukset	Tasapoisto	30
Asuinrakennukset	Tasapoisto	40
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15 %/20 v
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	25 %/10 v
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	20 %/30 v
Viemäriverkko	Menojäännöspoisto	10 %/40 v
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	Menojäännöspoisto	20 %/20 v
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Menojäännöspoisto	22 %/10 v
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	20 %/20 v
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitos- koneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	25 %/20 v
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto	20 %/20 v
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	25 %/10 v
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	25 %/10 v
Koneet ja kalusto		
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Tasapoisto	8
Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto	5
Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5
Muut raskaat koneet	Tasapoisto	10
Muut kevyet koneet	Tasapoisto	5
Sairaala-, terveydenhuolto yms. laitteet	Tasapoisto	5
Atk-laitteet	Tasapoisto	5
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	5
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta vuosina 2021 – 2025:

	TP 2021	TP 2022	Taloussuunnitelma		
			2023	2024	2025
Poistonalaiset investoinnit	1 302 283	4 592 440	14 146 000	8 511 000	3 325 000
Rahoitusosuudet		215 856	4 581 500	1 745 350	135 000
Investointien omahankintameno	1 302 283	4 376 058	9 564 500	6 765 650	3 190 000
Suunnitelman mukaiset poistot	3 038 517	3 051 762	2 679 200	2 441 800	2 335 700
Viiden vuoden keskiarvo:					
Suunnitelman mukaiset poistot		2 709 396			
Poistonalaisten investointien omahankintameno		5 039 803			
Ero		-2 330 408			
Poikkeama-%		- 46 %			

Jos eroa verrataan suunnitelman mukaisiin poistoihin: -86,00 %
 Jos eroa verrataan investointeihin: -46,24 %
 Eli sumupoistot ovat investoinneista: 53,76 %

Selvitys poikkeaman syistä:

Tulevana vuonna on suunnitelmissa isoja investointeja talonrakennukseen n. 9,5 milj. euroa sekä julkisen käyttöomaisuuden rakentamiseen 4,4 milj. euroa.

12) Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Eläkevastuu (ky) 1.1.	2517	2 572	0	0
Lisäykset	53			
Vähennykset		-55		
Eläkevastuu (ky) 31.12.	2570	2 517		
Potilasvahinkovakuutus (ky) 1.1.	814 220	773 970	0	0
Lisäykset	654	40 250		
Vähennykset	-17 517			
Potilasvahinkovakuutus (ky) 31.12.	797 357	814 220	0	0
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1.				
Lisäykset tilikaudella			34 603	
Vähennykset tilikaudella				
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.12.			34 603	

**13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja –tappiot
(Tulorahoituksen korjauserät)**

	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	16 442	26 706	13 739	23 928
Rakennusten luovutusvoitot		3 361		
Osakkeiden luovutusvoitot		0		
Muut luovutusvoitot	6 548	22 847		4 032
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	22 990	52 914	13 739	27 960
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot			5 131	
Rakennusten luovutustappiot				
Osakkeiden luovutustappiot	2 522	45	2 522	45
Muut luovutustappiot	1 223	132		
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	8 876	177	7 653	45

14) Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
<i>Satunnaiset tuotot</i>				
<i>Ktö Oy Lamminniemen osakkeiden myynti</i>			2 721 942	
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	0	0	2 721 942	0

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2022	2021
Osinkotuotot		
Someron Lämpö Oy:ltä	2 236	688
Someron Vesihuolto Oy:ltä	7 018	14 503
Someron Talkkari	1 150	19 720
Muilta	48 971	30 691
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	41 103	
Muut rahoitustuotot, ylijäämän palautus ky:ltä	102 459	
<i>Yhteensä</i>	202 937	65 602

20.4 Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

18) Arvonkorotukset

	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Maa- ja vesialueet Arvo 1.1.	7 326 571	7 311 839	6 569 525	6 550 801
Arvonkorotukset Arvonkorotusten purku Arvo 31.12.	7 411 654	7 326 571	6 663 481	6 569 525
Rakennukset Arvo 1.1.	62 744 321	63 456 915	45 170 366	46 905 418
Arvonkorotusten purku Arvo 31.12.	65 046 394	62 744 321	44 910 408	45 170 366
<i>Arvonkorotukset yhteensä 31.12.</i>	<i>72 458 048</i>	<i>70 070 892</i>	<i>51 573 889</i>	<i>51 739 891</i>

19) Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet
Poistamaton hankintameno 1.1.	192 040	Poistamaton hankintameno 1.1.	6 569 525
Lisäykset tilikauden aikana	0	Lisäykset tilikauden aikana	176 356
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	Rahoitusosuudet tilikaudella	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	Vähennykset tilikauden aikana	-82 400
Siirrot erien välillä	13 151	Siirrot erien välillä	0
Tilikauden poisto	-119 458	Tilikauden poisto	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	85 733	Poistamaton hankintameno 31.12.	6 663 481

Aineelliset hyödykkeet	Rakennukset	Kiinteät rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Enn.maksut ja kesk.er. hankinnat
Poistamaton hankintameno 1.1.	45 170 366	5 700 745	335 635	69 706	691 384
Lisäykset tilikauden aikana	1 150 652	519 480	93 718	0	2 828 591
Rahoitusosuudet tilikaudella	4 454		10 034	0	201 368
Vähennykset tilikauden aikana	-45 324	0	0	0	0
Siirrot erien välillä	467 060		0	0	-480 211
Tilikauden poisto	-1 827 892	-855 090	-203 999	0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	44 910 408	5 365 135	215 320	69 706	2 838 396

Maa- ja vesialueiden erittely	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Maa- ja vesialueet Kiinteistöjen liittymismaksut	216 865	216 865	212 255	212 255
Muut maa- ja vesialueet	7 194 789	7 109 706	6 451 226	6 357 270
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>7 411 654</i>	<i>7 326 571</i>	<i>6 663 481</i>	<i>6 569 525</i>

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	Tytäryhteisöt	Ky-osuudet menot	Muut osakkuudet ja osuudet
Hankintameno 1.1.	8 003 833	4 671 145	1 791 512
Lisäykset		0	
Vähennykset	-1 280 581	0	
Siirrot erien välillä	0	0	0
Hankintameno 31.12.	6 723 252	4 671 145	1 791 512

Muut lainasaamiset	Tytäryhteisöt	Muut yhteisöt menot
Hankintameno 1.1.	77 135	697 372
Lisäykset	0	0
Vähennykset	-5 496	-15 000
Siirrot erien välillä	0	
Hankintameno 31.12.	71 639	672 372

Muut saamiset tytäryhteisöiltä	
Hankintameno 1.1.	154 700
Vähennykset	
Siirrot erien välillä	0
Hankintameno 31.12.	0
	154 700

20 - 22) Omistukset muissa yhteisöissä

				Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
	Kotipaikka	Kaup. omistus-osuus	Kons. omistusosuus	Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta / tappiosta
Tytäryhteisöt						
Someron Lämpö Oy	Somero	100 %	100 %	3 297	3 671	127
Someron Vesihuolto	Somero	99,9 %	99,9 %	5 929	6 271	123
Someron Talkkari Oy	Somero	99,14 %	100 %	347	79	33
Ktö Oy Somerasunnot	Somero	100 %	100 %	2 388	1 560	62
Ktö Oy Jukolantie	Somero	100 %	100,0 %	976	45	-5
As Oy Aurinkopuisto	Somero	57,1 %	57,1 %	209	240	5
Ktö Oy Someron Lamminniemi (*)	Somero			1 497	119	-162
Lamminniemen hyvinvointikeskus Oy	Somero	100 %	100 %	723	4 804	73
Ktö Oy Lamminnimen Satumaa	Somero	100 %	100 %	2	132	-
Kuntayhtymät						
V-S sairaanhoitopiiri ky	Turku	2,2 %	2,2 %	4 524	10 567	-572
V- S erityishuoltopiirin ky	Paimio	3,01 %	3,01 %	96	699	10
Forssan seudun hyvinvointiky	Forssa	0,226324 %	0,226324 %	46	47	-11
Lounais-Hämeen amm. Koulutuksen ky	Forssa	15,7 %	15,7 %	3 102	363	5
Salon seudun koulutusky	Salo	1,54 %	1,54 %	498	83	-
V-S Liitto	Turku	1,83 %	1,83 %	44	35	-1
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Someron Jäähalli Oy	Somero	30 %	30 %			

*Ktö Oy Someron Lamminniemen osakkeet myyty 31.3.2022 Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:lle

23) Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset

Saamisten erittely	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		65 166		270 272
Muut saamiset	1 046 284		1 046 284	
Saamiset kuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset		21 076		11 700
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		600 776		0
Saamiset yhteensä	1 046 284	687 018	1 046 284	281 972

24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset</i>				
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	0	0		
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset</i>				
Tulojäämät				
Vakuutusmaksusaamiset	11 243			
Koulutuskorvaus Työttömyysvak. rahastolta	8 413	10 863	11 243	10 863
Hyvityslasku kuntayhtymiltä	547 360	96 545	559 673	
Kelan korvaus työterveyshuollosta	86 042	62 792	216 448	
Hankerahoitukset	304 735			
Jäsenkuntalaskutus		428		
Valtionosuussaamiset	690	171 750	17 403	3 764
Muut tulojäämät	145 791	353 795		349 834
Valtionavustus, Covid-19		591 255		
Rakennusprojekti, T-sairaala				
V-S sairaanhoitop. peruspääoman korko	40 199		41 103	
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 144 473	1 287 428	845 870	364 461

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	27 947	27 947	27 947	27 947
Lisäykset			0	0
Vähennykset			0	0
Peruspääoma 31.12.	27 947	27 947	27 947	27 947
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat 31.12.	9	1	-	-
Arvonkorotusrahasto 1.1.	52	52	0	0
Lisäykset		0	0	0
Vähennykset		0	0	0
Arvonkorotusrahasto 31.12.	52	52	0	0
Muut omat rahastot 1.1.	3 107	3 052	0	0
Siirrot rahastoon		0	0	0
Siirrot rahastosta		0	0	0
Muut omat rahastot 31.12.	3 083	3 107	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	36 794	32 032	31 764	30 515
Siirto rahastoon/rahastosta				
Edellisen tilikauden oikaisut				
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	38 530	36 794	31 764	30 515
Tilikauden yli-/ alijäämä 31.12.	-396	1 771	2 658	1 249
<i>Oma pääoma yhteensä (1000 €)</i>	69 225	69 672	62 369	59 711

27) Pitkäaikaiset velat

Erittely veloista, jotka erääntyvät maksettavaksi myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä olevat velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät 1.1.2027 tai sen jälkeen.

Pitkäaikaiset velat		
	2022	2021
Lainat julkisyhteisöiltä	46 523	65 421
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 368 982	5 890 896
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	4 415 504	5 956 317

Valtiokonttori tarkistaa Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti aravalainan vuosimaksua kunkin kalenterivuoden maaliskuun 1. päivästä lukien. Vuosimaksun tarkistus koskee kaikkia niitä lainoja, joiden ensimmäinen vuosimaksu on tullut voimaan 1.3.2000 tai aikaisemmin.

Pitkäaikaisen vuokra-asumisen perusparannuslainat ovat ns. vuosimaksulainoja, joilla ei ole etukäteen määrättyä kiinteää korko- ja lyhennyssuunnitelmaa. Tästä johtuen valtion lainojen lyhennykset on arvioitu.

29) Pakolliset varaukset

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Muut pakolliset varaukset	2 570	2 517	0	0
Potilasvahinkovakuutusvastuu (ky)	797 357	814 220	0	0
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>799 927</i>	<i>816 737</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

30) Pitkä- ja lyhytaikaiset velat

	2022		2021	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Vieras pääoma				
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0	542 700	0	526 877
Siirtovelat				0
Velat kuntayhtymille	0		0	421 049
Ostovelat		280 740		
Siirtovelat		34 603		
<i>Velat yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>858 043</i>	<i>0</i>	<i>947 926</i>

32) Muut velat

Muiden pitkäaikaisten velkojen erittely	Konserni		Kaupunki	
	2021	2021	2022	2021
Muut velat				
Liittymismaksut (palautuskelpoiset)	1 833 407	1 750 200	0	0
Muut velat	154 133	159 171	0	0
<i>Muut pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>1 987 540</i>	<i>1 909 371</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

33) Siirtovelat

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Hankkeiden tuloennakot	74 754			
Korkojaksotus	67 020	10 496	19 390	2 413
Lomapalkkajaksotus	5 629 349	5 316 207	3 284 261	3 065 695
Työnantajan maksut	259 964	157 223	114 793	25 945
Keva	587 017	537 416	587 017	537 416
Covid-avustukset		69 346		
Valtionosuudet	111 450		111 450	
Alijäämän kattaminen	36 221		34 603	
Muut palkkojen ja henkilösiv. jaksotukset	160 466		106 098	
Erilliskorvaukset	133 356		53 507	
Kertakorvaus koronapotilaiden hoitoon osallistuneelle henkilöstölle	137 046		110 856	
Peruspääoman korko	40 820			
Muut menojäämät	989 539	1 119 294	572 100	358 515
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>8 228 734</i>	<i>7 216 128</i>	<i>4994 075</i>	<i>3 989 984</i>

20.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

34) Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Lainat julkisyhteisöiltä			0	0
Lainat rahoituslaitoksilta	48 621	186 138	0	0
<i>Annetut kiinnitykset yhteensä</i>	48 621	186 138	0	0

38) Vuokravastuut

Leasingvastuiden yhteismäärä	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	346 535	201 836	201 612	85 200
Myöhemmin maksettavat	782 370	298 313	523 244	113 445
<i>Leasingvastuut yhteensä</i>	1 128 905	500 149	724 856	198 645

Vuokravastuiden yhteismäärä (uusi)	Konserni		Kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Vuokravastuut yhteensä	2 835 614	2 764 109	199 292	9 000
Sitä seuraavalla tilikaudella maksettavat	327 383	272 971	24 679	

39-40) Vastuusitoumukset

<i>Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta: (jäljellä oleva pääoma)</i>	Kaupunki	
	2022	2021
Kiinteistö Oy Somerasunnot	1 198 613	1 392 492
Someron Lämpö Oy	1 989 286	2 310 714
Someron Vesihuolto Oy	3 500 000	
Lamminniemen hyvinvointikeskus Oy (päättyy 1.1.2023)	4 012 000	
	10 699 899	3 703 206

<i>Takaukset muiden puolesta (jäljellä oleva pääoma)</i>	Kaupunki	
	2022	2021
Someron Vanhaintuki	371 624	388 507
Somero-Seura ry	17 714	22 808
	389 338	411 315
Konserni		
	2022	2021
Ktö Oy Malminselkä (V-S erityishuoltop.)	5 399	5 936
Takaukset muiden puolesta yhteensä	394 737	417 251

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.

	2022	2021
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	64 827 204	61 129 117
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastoista 31.12.	37 489	40 043

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyn luonne ja liiketoiminnallinen peruste	Kaupunki	
	2022	2021
Arvonlisäveron palautusvastuu ⁽¹⁾	2 648 850	3 462 499
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	261 503	320 449

Järjestelyn luonne ja liiketoiminnallinen peruste	Konserni	
	2022	2021
Sopimusvastuut 31.12.		
- V-S shp:n muut sopimusvastuut	13 707	13 908
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	674	652
<i>Sopimusvastuut yhteensä</i>		
Johdannais sopimukset (V-S shp ja Salon seudun koulutusky)		
- Koronvaihtosopimus		
Jäljellä oleva nimellispääoma	1 628 000	1 679 407
Markkina-arvo	127 040	-275 557
Arvonlisäveron palautusvastuut ⁽¹⁾	2 917 573	3 774 435
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu ⁽²⁾	261 503	320 449

- 1) Arvonlisäverolain mukaan uudisrakentamis- tai perusparantamismenoista vähennyksenä tai palautuksena käsiteltyyn arvonlisäveroon on liittynyt 1.1.2008 alkaen kymmenen vuoden oikaisuvelvollisuus, jos kiinteistön tai sen osan käyttötarkoitus muuttuu palautukseen tai vähennykseen oikeuttamattomaksi.
- 2) Perustamishankkeeseen saatua valtionosuutta vastaava suhteellinen osa hankitun omaisuuden käyvästä arvosta voidaan määrätä palautettavaksi valtiolle, jos hankittu omaisuus luovutetaan toiselle taikka jos toiminta lopetetaan tai omaisuuden käyttötarkoitusta muutetaan pysyvästi eikä omaisuutta käytetä muuhun valtionosuuteen oikeuttavaan toimintaan. Vastuu voimassa 15 vuotta.

9.6. Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12. toimialoittain

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2022		2021	
	Vakin.	Määräaik.	Vakin.	Määräaik.
Hallinto- ja taloustoimi	14	2	14	1
Perusturvatoimi	235	82	211	99
Sivistystoimi	190	65	188	56
Tekninen toimi	65	7	65	10
Yhteensä	504	156	478	166
Joista osa-aikaisia	60	39	45	41

Henkilöstön lukumäärä lasketaan Kunnallisen työmarkkinalaitoksen henkilöstöraporttisuosituksen mukaan. Henkilöstön lukumäärä sisältää kaikki päätoimisessa palvelussuhteessa 31.12. olleet vakinaiset, määräaikaiset ja työllistetyt henkilöt. Määräaikaisiin sisältyvät myös sijaiset.

43) Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	2022	2021
	Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	29 705 202
Henkilöstökuluja aktivoitu taseeseen (inv.)	4 036	5 963
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>29 709 238</i>	<i>25 549 878</i>

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetty luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilömaksut	2022	2021
Someron keskusta ry	4 452	5 554
Someron Kokoomus ry	2 869	2 592
Someron Työväenyhdistys ry	3 429	4 350
Vasemmistoliitto ry	137	152
Someron Perussuomalaiset ry	4 290	1 369
Salon Seudun Vihreät	26	233
Härkätien Kokoomus ry	48	0
<i>Yhteensä</i>	15 251	14 250

45) Tilintarkastajan palkkiot

BDO Auditor Oy	2022	2021
Tilintarkastuspalkkiot	11 828	9 940
Muut palkkiot	1 217	
<i>Palkkiot yhteensä</i>	13 046	9 940

20.6 Muut liitetiedot

1. Merkittävimpien perintönä tai testamentilla saatujen varojen käyttö

1. Lahja Oksanen (kuollut 2015) ja Arvo Oksanen (kuollut 2000) testamenttasivat koko omaisuutensa ”Someron kaupungin päivähoidon lasten hyväksi”. Omaisuus koostui lähinnä pankkitalletuksista ja kiinteästä omaisuudesta. Kiinteistöjen arvo perukirjassa oli n. 200 000 euroa. Rahavaroja kaupunki sai n. 230 000 euroa. Varoista on maksettu vuoden 2016 aikana vielä kiinteistöjen ylläpitomenoja ja irtaimiston huutokauppailmoitukset. Irtaimistoa on myyty huutokaupalla yhteensä n. 9 100 eurolla. Lisäksi varoista on maksettu väliaikaisen ryhmäperhepäivähoitoyksikön tilakustannuksia n. 3 200 euroa.

Sivistyslautakunta päätti kokouksessaan 22.11.2016 § 94, että testamenttiasian käsittelyä jatketaan kunnes omaisuuden realisointi on edennyt. Kiinteistöt on realisoitu vuonna 2017 ja niistä on saatu 231 100 euroa. Omaisuuden myynnistä saatavat varat kohdennetaan kokonaisuudessaan varhaiskasvatukseen käyttöön. Tilillä oli varoja vuoden lopussa n. 460 000 euroa.

Varojen käytön suunnitteluun on perustettu työryhmä, johon kuuluu varhaiskasvatuksen esimiehet, yksi työntekijä jokaisesta päiväkodista, kaksi työntekijää Tuulihatun ja Leivonpesän päiväkodeista sekä perhepäivähoidosta kaksi edustajaa sekä sivistyslautakunnan edustaja. Sivistysjohtaja toimii puheenjohtajana. Työryhmä on koonnut henkilökunnan, lasten ja vanhempien ideoita testamenttivarojen käytöstä. Työryhmä on kokoontunut kaksi kertaa vuoden 2018 aikana. Tarkoituksena oli laatia pitkän aikavälin suunnitelma varojen käytöstä ja viedä se lautakunnan käsittelyyn lokakuussa 2018. Työryhmän kokoontuminen toteutui kuitenkin vasta marraskuun lopussa, ja sivistyslautakunta hyväksyi suunnitelman 22.1.2019. Suunnitelma sisälsi mm. lasten liikuntapuiston rakentamisen, sijoittamisen lasten liikuntaan ja kulttuuriin (8 000 €/vuosi), retkiin (3 000 €/vuosi), leluja ja välineitä sekä materiaalia (4 000 €/vuosi tarpeen mukaan). Suunnitelmaan oli kirjattu myös varojen sijoittaminen.

Vuoden 2019 aikana hankittiin 5 kpl Hygio –otsonointikaappeja päiväkotiyksiköihin (yht. 25 640 euroa). Varhaiskasvatukseen lapsille hankittiin myös pyöräilykypäriä 50 kpl (yht. 653 euroa). Sivistyslautakunnassa hyväksytty lasten liikuntapuiston rakentaminen siirtyi kaupunginhallituksen käsittelyssä vuoteen 2022, mutta testamenttivaroista kustannettiin suunnittelutyö asiantuntijapalkkioineen ja matkakuluineen yht. 2 895 euroa. Varoja oli vuoden 2019 lopussa käyttämättä n. 430 000 euroa.

Vuoden 2020 aikana varhaiskasvatuksessa järjestettiin päiväkotien päiväretkiä mm. hoivamaatila Alkumaahan ja seikkailupuisto Hiidenlinnaan. Lisäksi maksettiin vuonna 2019 hankittujen Hygio –otsonointikaappien ylläpitokustannuksia. Vuoden lopussa varoja oli käyttämättä n. 422 740 euroa.

Vuoden 2022 aikana hankittiin eri päiväkoteihin mm. desinfiointikaappeja, toimisto- ja koulutarvikkeita, kipeilyteline, pelejä ja askartelutarvikkeita, hyllyjä, koukkuja ja ruokailuvälineitä. Vuoden lopussa varoja oli käyttämättä n. 263 266 euroa.

2. Kaupunki teki vuonna 2010 valtiokonttorille anomuksen perillisittä kuolleen yläasteen lehtori Marja-Liisa Mäkelän omaisuuden luovuttamisesta kaupungille. Varoja oli käytettävissä kaikkiaan n. 340 000 euroa. Kaupunki ilmoitti hakemuksessaan käyttävänsä omaisuuden stipendirahastojen perustamiseen, lapsille ja nuorille tarkoitetun ohjatun musiikki- ja teatteriharrastuksen järjestämiseen, bänditilan hankkimiseen nuorille, kulttuuritapahtumien järjestämiseen sekä vanhusten kuntouttavan päivätoiminnan käynnistämiseen. Kaupunginhallitus päätti 25.2.2013 käyttää 100 000 euroa stipendirahaston perustamiseen.

Loppuosan käytöstä tehdään erilliset päätökset. Rahastoa on käytetty n. 8 500 euroa lukion infotaulun ja ylläpitojärjestelmän hankintaan. Käyttövaroja oli vuoden 2017 lopussa n.230 300 euroa. Käyttövarojen käytön suunnittelu on sisällytetty sivistystoimialan talousarvion 2018 toiminnallisiin tavoitteisiin kulttuuritoimessa ja nuorisotoimessa.

Bänditilasta on tehty investointiesitys yhdessä starttipajan ja suuremman nuorten iltatilan kanssa. Bänditilaa on suunniteltu perustettavaksi ns. SoLuun. Kulttuuri ry on järjestänyt testamenttivaroin lasten kulttuuritapahtumia ja yhteistyössä Somero-opiston kanssa lasten ja nuorten teatteri- ja sirkuskurssitoimintaa (4 430 euroa). Käyttövaroja oli vuoden 2018 lopussa n. 226 000 euroa.

Vuoden 2019 aikana varoja on käytetty nuorten bänditilan soittimiin ja tarvikkeisiin, lasten ja nuorten kulttuuritapahtumiin sekä teatteri-ilmaisun opetukseen. Nuorisotoimi aloitti bänditilatoiminnan ns. Solun rakennuksessa alkusyksystä 2019. Someron Kulttuuri ry ja kirjasto järjestivät lapsille ja nuorille lukuisia kulttuuritapahtumia Kiiruun talolla, kirjastossa ja muualla. Osa tapahtumista oli avoimia ja osa suunnattu päiväkotij- ja koululaisryhmille. Somero-opisto ja Someron Kulttuuri ry järjestivät lapsille ja nuorille teatteri-ilmaisun opetusta. toisen opettajan palkka maksettiin perintövaroista. Vuoden 2019 lopussa varoja oli käyttämättä n. 211 000 euroa.

Vuoden 2020 aikana varoja on käytetty lasten- ja nuorten kulttuuritapahtumiin. Varoja käytettiin kirjastoon lasten- ja nuorten osaston hankintoihin. Vuoden 2020 lopussa määrärahoja oli käyttämättä 199 080 euroa.

Vuoden 2022 aikana varoja on käytetty lasten- ja nuorten kulttuuritapahtumiin ja hankittu yläkouluun draaman valinnaiskurssin rekvisiittoja ja lukuhaastekampanjan palkintorahoihin. Vuoden 2022 lopussa määrärahoja oli käyttämättä 185 947 euroa.

3. Valtioneuvosto on luovuttanut Someron kaupungille Matti Sallisen valtiolle mennyttä omaisuutta käytettäväksi ennaltaehkäisevään lastensuojelutyöhön. Varoilla palkattiin neuvolaan perhetyöntekijä ja perhepalveluihin lapsiperheiden kodinhoitaja. Rahaa oli käytettävissä vuoden 2018 lopussa n. 377 600 euroa. Vuoden 2019 käyttö oli n. 71 300 euroa ja rahaa oli vuoden lopussa n. 306 300 euroa. Vuoden 2020 käyttö oli n. 60 700 euroa ja rahaa oli vuoden lopussa n. 245 550 euroa. Vuoden 2021 käyttö oli 111 227 euroa ja rahaa oli vuoden lopussa n. 134 325 euroa. Vuoden 2022 käyttö oli n. 88 595 euroa ja rahaa vuoden lopussa oli 45 730 euroa.

20.7 Kilpailuille markkinoille suuntautuvan myynnin eriyttäminen

Kilpailulain 30 d §:ssä edellytetään eriyttämään kunnan taloudellinen toiminta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla. Tällaiseksi toiminnaksi on tunnistettu Someron uimahallin kahviotoiminta sekä kiinteistöjen vuokraustoiminta.

Someron uimahalli Loiske kahvio, eriytetetty tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	2022
LIIKEVAIHTO	54 754,60
MATERIAALIT JA PALVELUT	-31 832,37
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-26 803,79
PALVELUJEN OSTOT	-5 028,58
HENKILÖSTÖKULUT	-47 336,06
PALKAT JA PALKKIOT	-37 980,36
HENKILÖSIVUKULUT	-9 355,70
Eläkekulut	-8029,05
Muut henkilösivukulut	-1326,65
LIIEKEYLI/ALIJÄÄMÄ YHTEENSÄ	-33 769,53
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-33 769,53

Kiinteistöjen vuokraustoiminnan eriytetty tuloslaskelma

LIIKEVAIHTO	173 016,69
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	24 114,93
	-164 671,77
MATERIAALIT JA PALVELUT	
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-112 737,61
PALVELUJEN OSTOT	-51 934,16
HENKILÖSTÖKULUT	-11 710,20
PALKAT JA PALKKIOT	-10 061,74
HENKILÖSIVUKULUT	-1 648,46
Eläkekulut	-1 430,33
Muut henkilösivukulut	-218,13
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-69 230,16
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-69 230,16
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-51 279,33
LIIEKEYLI/ALIJÄÄMÄ YHTEENSÄ	-99 759,84
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-99 759,84

Eriytettävät kohteet: Nuppulinna, Jauhetalo tehdas, Jukolan liikehuoneistot, Teollisuushalli, Iso-Valkean rantasauna, Poikkipuolisen rantasauna

21 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUSSIVU

Somero, 27. maaliskuuta 2023

KAUPUNGINHALLITUS

Jutta Varjus
Puheenjohtaja

Tero Pirttilä
I varapuheenjohtaja

Taina Ruuhilehto
II varapuheenjohtaja

Jaana Kyyrä
jäsen

Riitta Lehtinen
jäsen

Matias Mäkinen
jäsen

Janne Nurmi
jäsen

Henry Seppälä
jäsen

Mikko Virtanen
jäsen

Sami Suikkanen
kaupunginjohtaja

Edellä oleva tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti. Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Somerolla _____ 2023

BDO Audiator Oy
Tilintarkastusyhteisö

Mark Lassfolk
JHT, HT -tilintarkastaja